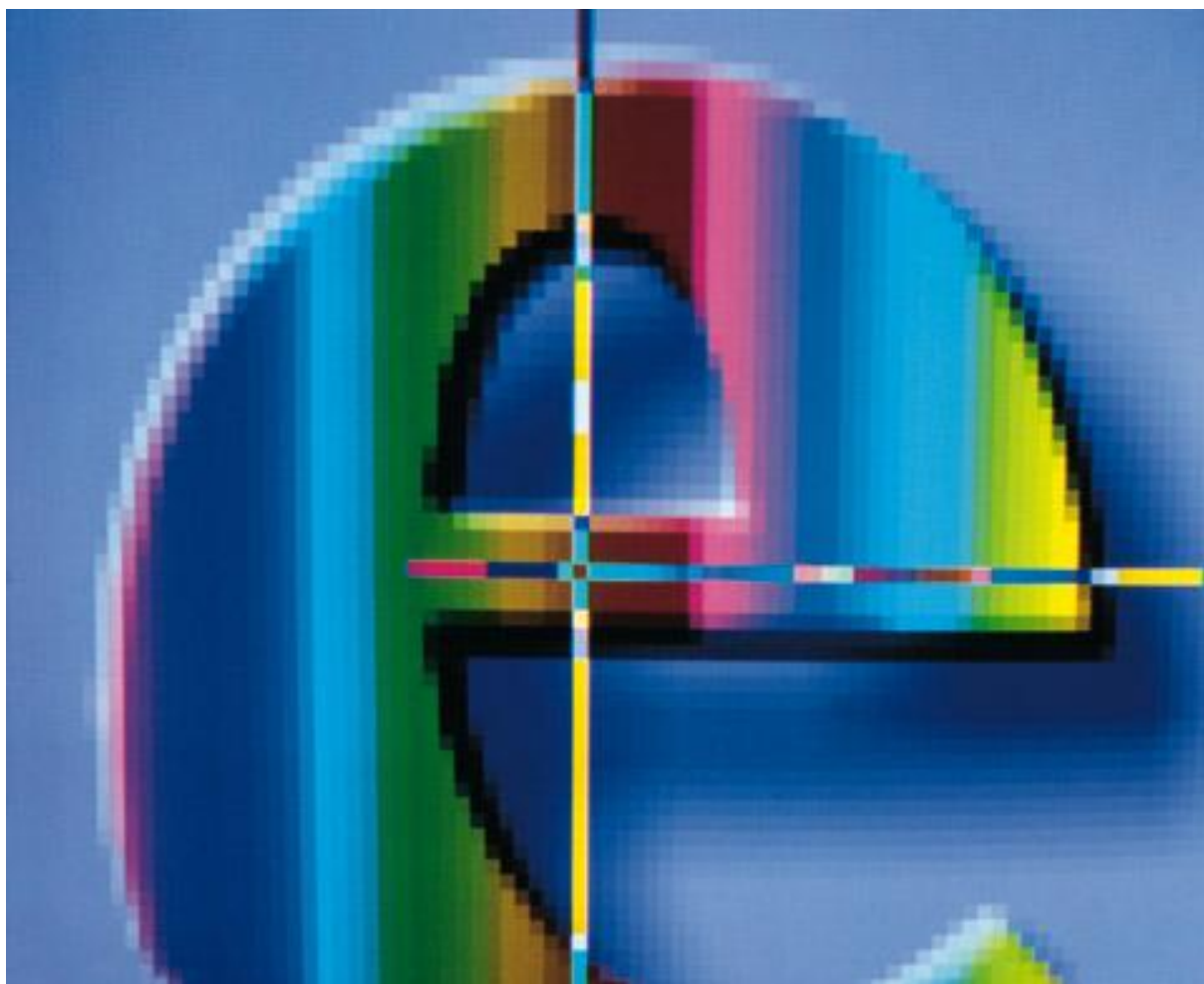

**ODGOVORI NA PRIMJEDBE I MIŠLJENJA
S JAVNOG UVIDA STRATEŠKE STUDIJE
ZA NACIONALNI PROGRAM PROVEDBE
STRATEGIJE ZBRINJAVANJA
RADIOAKTIVNOG OTPADA,
ISKORIŠTENIH IZVORA I ISTROŠENOG
NUKLEARNOG GORIVA**

(Program za razdoblje do 2015. godine s pogledom do 2060. godine)

Zagreb, lipanj 2016.

EKONERG – Institut za energetiku i zaštitu okoliša, d.o.o.

Koranska 5, Zagreb, Hrvatska

Naručitelj: **Fond za financiranje razgradnje
NEK**
Radnička cesta 47, Zagreb

Ovlaštenik: **EKONERG d.o.o.**
Zagreb

Radni nalog: I-03-0241

Ugovor: I-03-0241

Naslov:

**ODGOVORI NA PRIMJEDBE I MIŠLJENJA S JAVNOG
UVIDA STRATEŠKE STUDIJE ZA NACIONALNI PROGRAM
PROVEDBE STRATEGIJE ZBRINJAVANJA
RADIOAKTIVNOG OTPADA, ISKORIŠTENIH IZVORA I
ISTROŠENOG NUKLEARNOG GORIVA**
(Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine)

Voditelj: dr.sc. Vladimir Jelavić, dipl.ing.stroj.

Direktor Odjela za zaštitu okoliša
i održivi razvoj:

dr.sc. Vladimir Jelavić, dipl.ing.stroj.

Direktor:

mr.sc. Zdravko Mužek, dipl.ing.stroj.

Zagreb, lipanj 2016.

Odgovore pripremili:

dr.sc. Niko Malbaša, dipl. ing. stroj.,
univ.spec.oecoling. Brigita Masnjak dipl.kem.ing.,
dr.sc. Vladimir Jelavić, dipl.ing.stroj.,
univ.spec.oecoling. Gabrijela Kovačić, dipl.kem.ing.,
Senka Ritz, dipl.biol.,
Matko Bišćan, mag.oecol.et prot.nat.,
Berislav Marković, mag.ing.prosp.arch.,
Mile Stojšavljević, dipl.ing.fiz.,
dr. Nadja Železnik, univ.dipl.fiz.,
Tamara Mihinjač Pleše, dipl.ing.arh.,

Sadržaj

Primjedbe nadležnih tijela:	1
1_01: Fond za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenoga nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško	1
1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	2
1_03: Općina Dvor	14
1_04: Sisačko moslavačka županija	22
1_05: Splitsko-dalmatinska županija	25
1_06: Istarska županija	29
1_07 i 08: Petrokemija Kutina	33
1_09: Ministarstvo zdravlja	38
1_10: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske	39
1_11: Ministarstvo kulture	40
1_12: Ministarstvo poljoprivrede	43
1_13: Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	53
1_14: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije	54
1_15: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	55
2. Primjedbe osoba i udruga:	61
2_01: Predsjednik Pčelarske udruge Grada Petrinje	61
2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	66
2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	79
2_04: Odred izviđača Kupa Petrinja	90
2_05: Dječji vrtić Petrinjčica	95
2_06: Vivera d.o.o.	99
2_07: Turistička zajednica Grada Petrinje	108
2_08: Privreda d.o.o.	112
2_09: Zoran Vasić	118
2_10: Danica Brajenović	125
2_11: Igor Ljubojević	135
2_12: Jasmina Šerbula	147
2_13: Kata Dvorneković	157
2_14: Petrinjska razvojna agencija- Petra d.o.o.	160

2_15: Sasha Banjanac	165
3. Primjedbe od strane BiH i Slovenije (temeljem Protokola o SEA):.....	176
3_01: Ministarstvo vanjske trgovine Bosne i Hercegovine	176
3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine	179
3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine ...	228
3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje	248
3_05: Odogovori na bilješke temeljem konzultacija sa Slovenijom	283
3_06: : Odogovori na bilješke temeljem konzultacija s Bosnom i Hercegovinom	284
3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine	285
3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska.....	297
4. Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu	310
5. Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Dvoru	310
6. Primjedbe upisane u Knjige primjedbi	321
6_01: Knjiga primjedbi Dvor	321
6_02: Knjiga primjedbi u Gradu Kaštela	325
6_03: Knjiga primjedbi, Općina Kršan	325
6_04: Knjiga primjedbi, Kutina (HNS)	327
Prilozi.....	329
Prilog 1: Zapisnik s javnog izlaganja u Zagrebu	330
Prilog 2: Zapisnik s javnog izlaganja u Dvoru	339
Prilog 3: Bilješka sa sastanka (međudržavne konzultacije) održanog sa Slovenijom	345
Prilog 4: Bilješka sa sastanka (međudržavne konzultacije) održanog s Bosnom i Hercegovinom ..	349

Sudionik JR	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
1_01: Fond za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenoga nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško	Smatramo da Vremenski raspored uspostave skladišta institucionalnog RAO i RAO iz NE Krško iz Dodatka X. Prijedloga Nacionalnog programa nije u skladu s provedenim i planiranim aktivnostima opisanim u Nacionalnom programu. Vremenski raspored potrebno je izmijeniti u skladu s novonastalim okolnostima, prijedlozima koncepta Centra za zbrinjavanje RAO kao i tekstem samog Nacionalnog programa te planirane aktivnosti uskladiti sa zahtjevima iz važećih propisa o prostornom uređenju, gradnji i projektiranju, zaštiti okoliša i prirode. U naslovu Dodatka X umjesto RAO iz NE Krško treba stajati NSRAO iz NE Krško.	Primjedba se prihvaća.	Revidiran Dodatak X u NP-u.

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	U uvodnom dijelu se konstatira kako na području Banovine postoje „mnogobrojna izvorišta pitke vode“, kako je to „izniman prirodni resurs s izuzetnom biološkom raznolikošću“, „područje bogato vodama tekućicama“, s najvećim europskim „kompaktnim kompleksima kestenovih šuma“. Radi se o „kraju jedinstvenih prirodnih ljepota, divnog krajobraza, bogatog povijesno-arheološkog naslijeđa, bogate tradicijske kulture, svekolike očuvanosti s ogromnim potencijalom za održivi razvoj zasnovan na ekološkoj proizvodnji“. Kao rezultat toga Grad Petrinja je donio deklaraciju o proglašenju ekološke zone (što god to značilo) „s ciljem poticanja ekološke proizvodnje i zaštite prirodnih resursa“.	Nije iznesena konkretna primjedba u uvodnom dijelu. Republika Hrvatska može se ponositi svojim prirodnim ljepotama i očuvanom prirodom. Gradsko vijeće iznosi činjenice, koje mogu vrijediti i za niz drugih gradova, općina ili županija. Stanje razvoja na promatranom području ne potvrđuje da su navedene komparativne prednosti do sada i bile adekvatno iskorištene, a novi oblici poticaja sigurno bi mogli pomoći u realizaciji mnogih projekata. Područje na kojemu se planira skladište i odlagalište NSRAO nalazi se na području općine Dvor, a ne na području grada Petrinje. Na području grada Petrinje ne nalazi se ni jedna od potencijalnih mikrolokacija. Naravno, to ne znači da Grad Petrinja odnosno njegov gradonačelnik nemaju pravo postavljati pitanja i sudjelovati u raspravi. Međutim, umjesto mišljenja, prijedloga i primjedbi u vezi s predmetom javne rasprave, a to je Strateška studija s nacrtom prijedloga Nacionalnog plana zbrinjavanja RAO, ubačene su u tekst određene konstatacije koje nemaju veze s predmetom javne rasprave. Prihvaćamo određene „subjektivne razloge“. Prihvaćamo i moguću opasnost od stigmatizacije lokalnog područja koje ima u blizini skladište ili odlagalište NSRAO, iako ne postoje naznake sa sličnih lokacija u susjednim zemljama i u EU, gdje takvi objekti već postoje, da bi se to dogodilo. Dakle, upravo je cilj Strateške studije i studija o utjecaju na okoliš koje će se realizirati za konkretne objekte da eliminiira mogućnost bilo kakve, direktne ili indirektne, kratkotrajne ili dugotrajne, nadoknadive ili nenadoknadive, objektivne ili	-

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		subjektivne ugroze postojećih prirodnih resursa. U suprotnom, lokacija (koja god bila) neće dobiti potrebnu dozvolu. Međutim, u dopisu se ni jednom riječju ne specificira o kakvoj ugrozi prirodnih resursa je riječ. Zbog toga na takvu konstataciju nije moguće dati nikakav detaljan odgovor. U nastavku se daju kraći odgovori na komentare iz teksta. U mjerama SS posebno se ističe obveza analize utjecaja na ekološku proizvodnju i tradicionalne vrijednosti u okolišu što će se analizirati u okviru Studije utjecaja na okoliš skladišta.	

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Zbog prirodnog fenomena i prirodnog bogatstva i raznolikosti protivimo se izgradnji odlagališta radioaktivnog otpada i istrošenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva jer isto predstavlja direktnu ugrozu na postojeće prirodne resurse.	Primjedba se ne prihvaća. Skladište i odlagalište nisko i srednje radioaktivnog otpada (NSRAO) ne predstavlja nikakvu ugrozu postojećih prirodnih resursa ako se promatra radioaktivnost kao parametar. Mogući su određeni vrlo lokalni utjecaji pri izgradnji skladišta ili odlagališta. Radi se o utjecajima koji se mogu pojaviti u izgradnji svakog sličnog industrijskog objekta. Svi takvi utjecaji će biti obrađeni u posebnoj studiji o utjecaju na okoliš koja će se u propisanom postupku procjene utjecaja na okoliš prirediti za skladište NSRAO. U tijeku istražnih radova za odlagalište NSRAO obaviti će se postupak izbora optimalne mikrolokacije na području koje je u Programu prostornog uređenja RH naznačeno kao područje Trgovske gore, te također posebni postupak procjene utjecaja na okoliš za odabranu mikrolokaciju uključujući i izradu posebne SUO. U svakom pojedinom postupku procjene utjecaja na okoliš bilo da se radi o skladištu NSRAO ili o odlagalištu NSRAO (uključujući i institucionalni RAO i iskorištene radioaktivne izvore) provest će se i postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Iskorišteno nuklearno gorivo nije predmet ni skladištenja ni odlaganja u Republici Hrvatskoj. Za istrošeno nuklearno gorivo nije u Republici Hrvatskoj provedeno ni jedno istraživanje niti uopće postoji lokacija na kojoj se planiralo ili se planira skladištenje ili odlaganje istrošenog nuklearnog goriva. Ta je činjenica stotinu puta izjavljena i napisana, a ipak se još uvijek pojavljuje istrošeno nuklearno gorivo kao tema koja se obilato koristi u javnim raspravama.	-

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Odlagalište radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na Trgovskoj gori zbog objektivnih i subjektivnih razloga onemogućilo bi održivi gospodarski razvoj zasnovan na ekološkoj proizvodnji i inovativnim oblicima turizma te dovelo do znatnog prada cijena nekretnina.	Primjedba se ne prihvaća. Trenutno je postupak prema nacrtu Prijedloga Nacionalnog plana fokusiran na skladištenje NSRAO, a analize vezane uz odlagalište će doći kasnije. Odlagalište bi trebalo postati funkcionalno negdje nakon 2060. godine. Međutim, ni skladištenje ni odlaganje NSRAO neće onemogućiti gospodarski razvoj, nego će ga snažno potaknuti, neće naštetiti ni razvoju ekološke proizvodnje i turizma nego će pomoći njihov razvoj. Poticanje gospodarskog razvoja uzrokovano izgradnjom skladišta NSRAO (a kasnije i odlagališta NSRAO) podići će, a ne smanjiti, cijenu nekretnina. U poglavlju 6.10 SS opisane su mjere u vidu socijalno-gospodarskih aspekata (mjere br. 2-6)	
	Trgovska gora nalazi se u neposrednoj blizini granice s Bosnom i Hercegovinom te određivanje tog prostora za lokaciju odlagališta otvara brojne diplomatske probleme i dovodi u pitanje brojne međunarodne konvencije koje je Republika Hrvatska potpisala. U kontekstu migracijske krize, blizina s BiH i mogućnosti terorističkih napada otvaraju mnoga sigurnosna pitanja. Zbog tih razloga dugoročni troškovi osiguranja i nadzora lokacije bili bi astronomski visoki ili bi sigurnost bila na vrlo niskoj razini.	Primjedba se ne prihvaća. Republika Hrvatska se u ovom postupku u svemu pridržava relevantnih međunarodnih konvencija kao što su Espoo konvencija odnosno odgovarajući Protokol o strateškoj procjeni okoliša u vezi s tom konvencijom, Aarhuška konvencija i sl. Isto tako Republika Hrvatska postupuje u skladu sa EU regulativom koja je u potpunosti prenesena u zakonodavstvo Republike Hrvatske. U vezi s tim Republika Hrvatska je obavila upoznavanje s projektom predstavnike Bosne i Hercegovine sukladno navedenim konvencijama i Protokolu. Ne postoji u vezi s tim nikakvi diplomatski problemi s Bosnom i Hercegovinom. Što se tiče sigurnosnih pitanja (u sklopu obrane od terorističkog	-

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
		napada) objekti za skladištenje ili odlaganje NSRAO ne predstavljaju poseban potencijalni cilj terorističkog napada odnosno postoje na stotine mnogo osjetljivijih potencijalnih ciljeva. Osim toga blizina granice s BiH u tom kontekstu uopće nije relevantna. Što se tiče sigurnosti lokacije ona će biti na visokoj razini bez obzira na lokaciju, a troškovi osiguranje neće biti osobito veliki u odnosu na vrijednost cijelog objekta. U mjerama koje daje Strateška studija posebno se naglašava da je u sklopu analiza rizika potrebno analizirati nezgode vrlo male vjerojatnosti. Propisana je mjera analize sigurnosti u SS.	
	Kada govorimo o zdravlju ljudi lokacija Trgovske gore nije adekvatna jer se u neposrednoj blizini nalaze urbana područja, odnosno gradovi i općine zračne linije i do 2 km. Trgovska gora je trusno i nesigurno područje za koje postoje dokazi o velikoj mogućnosti od prirodnih nepogoda kao što su potresi i pomicanje tla.	Primjedbe se ne prihvaćaju. U SS je propisana mjera (br. 13) o potrebi provedbe procjene utjecaja na okoliš za zahvat. Kada se govori o skladištu ili odlagalištu NSRAO udaljenost od 2 km se ne može tretirati kao „neposredna blizina“ nego kao šire lokalno područje. Neposredna blizina bi bilo područje na udaljenosti od nekoliko desetaka ili maksimalno nekoliko stotina metara, međutim i u tom području ne može se govoriti o nekom mjerljivom utjecaju na zdravlje. Detaljna argumentacija će biti dio Studije o utjecaju zahvata na okoliš koja će uključiti sve aspekte utjecaja pa i potencijalni utjecaj na zdravlje. S geološkog i seizmološkog gledišta Trgovska gora je vrlo kvalitetna lokacija. Geološke strukture koje tamo postoje ne mogu generirati ozbiljan potres, a utjecaj potresa iz udaljenih epicentralnih područja je lako kompenzirati odgovarajućim projektnim rješenjima i pravilnim izborom mikrolokacije objekta.	

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Stoga nas čudi što izrađivači studije i strategije nisu uključili i stručnjake iz područja znanosti o zračenju koji su po struci radiolozi.	Primjedba se ne prihvaća. Među autorima Strateške studije postoji nekoliko stručnjaka s potrebnim znanjima iz područja zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti. Nije nužno da to budu radiolozi.	
	Podaci studija iz Europe (osobito Njemačke) i SAD-a ukazuju da djeca koja žive u neposrednoj blizini nuklearnih elektrana i odlagališta radioaktivnog otpada i nuklearnog otpada imaju povećani rizik oboljenja od malignih bolesti i to čak za 60% ako žive u radijusu od pet kilometara od navedene lokacije. Postotak oboljenja od leukemije kod djece je 120% viši nego kod ostale djece. Dokaz o navedenom postoje i u neposrednoj Općini Bužim koja ima medicinsku dokumentaciju da je osamdesetih godina prošlog stoljeća tamošnje stanovništvo osobito uz granicu oboljevalo od paralize i da je postotak smrtnosti bio povećan a što je povezano sa odlaganjem istog otpada u vojnim objektima na Trgovskoj gori.	Primjedba se ne prihvaća. Ne postoje ozbiljna istraživanja koja bi potvrdila gornje konstatacije. Radi se o neozbiljnim spekulacijama koje se nekritički raznose po medijskom prostoru.	-
	Zbog gore navedenog i aktivnosti gradova i općina u okruženju i gradova i općina u prekograničnoj komunikaciji na provođenju zajedničkih interesa protivimo se odabiru lokacije na Trgovskoj gori jer smatramo da nisu izvršene sve predistražne i istražne radnje kvalificiranih stručnjaka za izradu važnih dokumenata kao što su predmetna Strateška studija utjecaja na okoliš i Nacrt prijedloga Nacionalnog programa provedbe	Primjedba se ne prihvaća. Strateška studija i prijedlog Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog otpada su javni dokumenti ali su isto tako i stručni dokumenti. Jedan od glavnih ciljeva javne rasprave koja je upravo u tijeku je da se zainteresiranoj javnosti predoče relevantni stručni rezultati provedenog istraživanja. Međutim, u ovom slučaju to nije bilo moguće. Umjesto predviđene rasprave koja do potrebne razine	-

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva.	uključuje i stručne argumente, proizvedena je politizacija cijelog postupka sciljem blokade na zakonu osnovanog postupka stručne rasprave. Na taj je način mnogim osobama koje spadaju pod pojam zainteresirane javnosti uskraćeno pravo da budu informirani i da na primjeren način razjasne mnoga pitanja za koja su zainteresirani u vezi s jednim ovakvim objektom.	
	Područje Trgovske gore nije adekvatno prometno povezano što bi izazvalo nezabilježene logističke probleme pri osiguranju sigurnog transporta materijala od NE Krško do odlagališta, što u Europi nije zabilježeno. Radioaktivni otpad treba se deponirati na mjestu njegova nastanka.	Primjedba se ne prihvaća. Ne očekujemo nikakve probleme u transportu koji bi bili veći od problema s transportom bilo kakvih konvencionalnih opasnih tvari. Otpad će biti tako priređen i upakiran da i najmanje vjerojatne nezgode u transportu ne bi dovele do bilo kakvih posljedica po okoliš ili ljude u okolici. Propisana mjera u SS vezano za sigurnost transporta. Analiza će se provesti i unutar PUO, što je također propisano u SS. Istina je da se ovakav otpad znatan dio vremena zadržava na mjestu njegova nastanka – u nuklearnoj elektrani. Međutim, kad-tad, a najkasnije nakon prestanka rada elektrane, on se mora prevesti na drugu lokaciju, u skladište ili odlagalište. U Europi se godišnje realizira na tisuće prijevoza NSRAO ali i mnogo ozbiljnijeg materijala kao što je istrošeno nuklearno gorivo.	-

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Stoga Trgovska gora sukladna međunarodnoj praksi nije dobar izbor, naš prijedlog je da se iskorišteno nuklearno gorivo i odlaganje radioaktivnog otpada pohranjuje u dogovoru sa Republikom Slovenijom na mjestu nastanka ili što bliže istom. Budući da član ERDO grupe, između ostalih i Republika Slovenija a podupiru je i Međunarodna agencija za atomsku energiju i Europska komisija, jasno ukazuju da Republika Slovenija razmišlja o zajedničkom rješenju između više država te ima dobru volju oko konstruktivnog i daleko povoljnijeg dogovora.	Primjedba se ne prihvaća. U NP naveden je Međudržavni ugovor i obveza obje države da razmotre i zajedničko rješenje (Mjera 5). Moguće je da se NSRAO pohranjuje na području Republike Slovenije ali takvo rješenje nije u interesu Republike Hrvatske. Glavni razlog tome je ekonomske prirode – odlaganje NSRAO na odabranoj lokaciji u Republici Sloveniji je skuplje od skladištenja ili odlaganja na bilo kojoj lokaciji na području Trgovske gore. Ujedno glede okolišnih čimbenika lokacije (geologija i hidrogeologija), ona je puno nepovoljnija. Lokacija na području Hrvatske pruža mogućnost i za zbrinjavanje vlastitog institucionalnog radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora što ne bi bilo moguće u zajedničkom aranžmanu s Republikom Slovenijom. Novac koji izdvajaju porezni obveznici Republike Hrvatske završit će u drugoj državi, umjesto da posluže za razvoj Hrvatske. Ti se poticaji mogu multiplicirati, ako se udruže u razvojne projekte koje financiraju strukturalni fondovi Europske unije. Propisane su i mjere u SS vezano za skladištenje RAO iz NEK (mjere 6-10). Nadalje, i u Sloveniji imaju i ekološku poljoprivredu i turizam, i biološku raznolikost i vode i šume, i misle na zaštitu okoliša i ljudskog zdravlja, a sve to uz skladište radioaktivnog otpada u Brinju.	-
	U tekstu se daje informacija o aktivnostima zaštite i očuvanja pitomog kestena u području Grada Petrinje. Opće je poznato da je područje Grada Petrinje te šire područje Petrove, Zrinske i Trgovske	Nije iznesena konkretna primjedba u uvodnom dijelu. Nije jasno kakve veze hvalevrijedna aktivnost ima s javnom raspravom o Strateškoj studiji i o nacrtu Prijedloga	-

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	gore jedno od najkvalitetnijih šumskih prostora u Hrvatskoj s obzirom na udio pitomog kestena u šumskoj vegetaciji. Savjetovanje koje se o ovoj temi dogodilo uz financijsku pomoć Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost podržalo je projekte zaštite, oplemenjivanja i gospodarenja prirodnim kestenom, ne samo radi evidentnih gospodarskih efekata nego i poradi zaštite cjelovitog ekosustava u područjima s dominantnom ili znatnim učešćem pitomog kestena.	Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja RAO, a upravo se taj naslov navodi kao predmet dopisa. Tek na kraju dopisa potpuno nevezano s ostalim tekstom, iznosi se primjedba.	
	U brojnim razgovorima diljem Hrvatske a i šire doznajem da mi u Gradu Petrinji jedini organizirano pristupamo zaštiti i očuvanju kestena, stoga ne čudi veliki interes naših građana za zaštitu prirode ovog područja i straha od nestručnog postupanja otpadom ove vrste (svi se još dobro sjećaju Černobila) stoga ističu protivljenje odlaganju nuklearnog otpada na lokaciji Trgovske gore.	Primjedba se ne prihvaća, ne može se poistovjetiti Černobil i skladište nisko i srednje radioaktivnog otpada. Kako je rečeno, hvalevrijedni su uspjesi Grada Petrinje i gradonačelnika u zaštiti i očuvanju kestena. Međutim, u primjedbama nije predložen niti jedan argument zbog kojeg bi bile ugrožene aktivnosti zaštite i korištenja kestena. Spominje se recimo Černobil, što je potpuno neprihvatljiv komentar jer se ovdje radi o skladištu nisko i srednje radioaktivnog otpada koje ima deset milijuna puta manju radioaktivnost od one koja se nalazi u istrošenom nuklearnom gorivu, ovdje se radi o pasivnom objektu u kojem nema nuklearne reakcije, niti se zakonski smatra kao nuklearni objekt, već objekt za zbrinjavanje radioaktivnog otpada.	-
	Uvidom u stratešku studiju utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja RAO, II i ING-a, Upravni odjel za	Primjedba se ne prihvaća. Lokacija je u vlasništvu Ministarstva obrane RH tako da nije moguće iskazati količine i aktivnosti otpada.	-

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Grada Petrinje daje slijedeće primjedbe: U strateškoj studiji utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja RAO, 11 i ING-a (u daljnjem tekstu Strateška studija) u poglavlju 6. 1., odlomku 8 navodi se lokacija Čerkezovac kao infrastruktura koja već služi kao skladište institucionalnog RAO i iskorištenih radioaktivnih izvora bez da je navedeno u kojoj količini i koje aktivnosti otpada, te je spomenuto potrebno navesti.	Nadalje, u Strateškoj studiji piše sljedeće: „Pretpostavlja se da bi lokacija Čerkezovac i infrastruktura koja tamo postoji, a koja i sada služi za sličnu namjenu, bila vrlo pogodna za skladištenje ovog otpada“. Dakle, nigdje se ne navodi da infrastruktura već služi kao skladište institucionalnog RAO i iskorištenih radioaktivnih izvora. Na lokaciji Čerkezovac se još uvijek nalazi djelatni vojni objekt pa autori Strateške studije nisu imali niti imaju nikakve informacije ni o količini ni o sastavu materijala, opreme i sl. koji se tamo nalazi. Zbog toga ne možemo odgovoriti na postavljeno pitanje. Međutim, ako bi se lokacija Čerkezovac iskoristila za skladištenje NSRAO iz NE Krško te institucionalnog otpada i iskorištenih radioaktivnih izvora, tada bi se u odgovarajućem postupku napravila i revizija otpada koji tamo eventualno postoji i donijela odluka o njegovom zbrinjavanju. Osim toga u SS je propisana sljedeća mjera (Poglavlje 6.10., Mjera br 4: Pri preuzimanju vojnih objekata na lokaciji Čerkezovac za javnu namjenu utvrditi primopredajne količine i vrste otpada.	

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	U poglavlju 6. 2. Strateške studije, u odlomku 3 navodi se daje do prestanka rada NE Krško hrvatska obveza zbrinjavanje 1780 rn³ NSRAO (50% od ukupno proizvedene količine), a nakon 2043. godine pa predvidivo do 2058. godine kada se planira razdoblje razgradnje NE Krško, očekuje se kao hrvatska obveza još dodatnih 2660 tona NSRAO te je tu količinu NSRAO potrebno izraziti i u prostornim metrima. U poglavlju 6.9, Strateške studije, u odlomku „Prekogranični utjecaj na Republiku Sloveniju“, u tabličnom prikazu „Skladište NSRAO porijeklom iz NE Krško (2023.-2060.)“ navedena količina dekomisijskog NSRAO prikazana je u tonama, te je isti potrebno prikazati i u prostornim metrima.	Primjedba se ne prihvaća. Navedeni su podaci izvornog oblika te nije moguća reinterpetacija podataka.	-
	U poglavlju 6.9. Strateške studije, u odlomku „Prekogranični utjecaj na Republiku Sloveniju“, u tabličnom prikazu „Skladište NSRAO porijeklom iz NR Krško (2023.-2060.)“ navodi se direktiva o uspostavi okvira Zajednica za odgovorno gospodarenje istrošenim gorivom radioaktivnim otpadom 2011/70 EUROATOM (članak2.) kojom se uređuje prijevoz radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva između Slovenije i Hrvatske, potrebno je brisati istrošeno nuklearno gorivo pošto isto nije predviđeno za skladištenje u Republici Hrvatskoj.	Primjedba se prihvaća.	Korekcija navedenog teksta u SS.

Sudionik JR 1_02: Grad Petrinja, Gradonačelnik	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	U cilju učinkovite i svrhovite provedbe javne rasprave potrebno određena pitanja raspraviti pred nadležnim tijelima jedinica lokalne i područne samouprave uključenih u javnu raspravu radi zauzimanja konačnih stajališta. Budući daje za to potrebno zakazati i sazvati te provesti sjednice kao i, nakon toga, provesti koordinaciju stavova jedinica lokalne samouprave, to se predlaže i traži da se javna rasprava produlji za dodatnih 30 dana u odnosu sada predviđeno trajanja, odnosno do zaključno 30.04.2016. godine. Nadalje, ističem da su u tijeku upravni postupci glede statusnih pitanja koja su od značajnog utjecaja na tijek i ishod javne rasprave, te da i s toga aspekta valja produljiti javnu raspravu kako bi istom bili obuhvaćeni svi relevantni elementi i činjenice. Budući da ste do sada već određivali produljenja iz razloga koji nisu bili na strani jedinica lokalne i područne samouprave, smatram daje potrebno na istovjetan način postupiti i glede ovoga zahtjeva.	Primjedba je prihvaćena. Prijedlog za produljenjem javne rasprave je uvažen, te je umjesto propisanih 30 dana javna rasprava produljena na 78 dana tj. do 06. 05. 2016.	Održano produljenje javne rasprave.

Sudionik JR 1_03: Općina Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Zašto nije izabrana opcija da se sav RAO skladišti u Sloveniji? Od svih analiziranih potencijalnih lokacija za zbrinjavanje RAO u Hrvatskoj ostala je samo jedna, Trgovska gora. Ona nije bolja od drugih lokacija ni po jednoj objektivnoj premisi (hidrološkoj, trusnoj, sigurnosnoj, demografskoj ...). Nisu poznati elementi po kojima je u Prostornom planu RH određena Trgovska gora kao jedina potencijalna lokacija za zbrinjavanje NSRAO. Nije jasna trenutna pozicija i značaj lokacije Čerkezovac, niti štetan	Primjedba se djelomično ne prihvaća. Postoji opcija da se ukupni NSRAO iz NE Krško odlaže na nominiranom odlagalištu Vrbina. Takva varijanta ima sljedeće nedostatke s gledišta Republike Hrvatske: a) Ne rješava se zbrinjavanje institucionalnog otpada i iskorištenih izvora b) Lokacija Vrbina je mnogo lošija po karakteristikama prostora od bilo koje lokacije na području Trgovske gore. Po kriterijima koji su primijenjeni u izboru lokacije u Hrvatskoj ta bi lokacija bila eliminirana već u prvoj fazi postupka. To ipak ne znači da na takvoj lokaciji nije moguće realizirati odlagalište NSRAO. Nedostatak zbog lošijih prirodnih uvjeta kompenzirat će se većom kvalitetom potrebnih građevina pa će realizacija tog objekta mnogo više koštati. Trošak za hrvatsku stranu bio bi znatno veći. Nije nebitno dodati da bi i drugi troškovi tijekom rada skladišta/odlagališta postali prihod lokalne zajednice u Sloveniji, a ne u Hrvatskoj. Primjedba se ne prihvaća. Temeljem usvojene Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske koju je Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora donio u lipnju 1997. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju, izradilo je Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, kojim se utvrđuju mjere i aktivnosti za provođenje Strategije. Programom su pobliže određeni osnovni ciljevi razvoja u	-

Sudionik JR 1_03: Općina Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	utjecaj otpada koji se tamo nalazi.	prostoru, kriteriji i smjernice za uređenje prostornih i drugih cjelina, te prijedlozi prioriteta za ostvarivanje ciljeva prostornog uređenja. Nadalje, Programom su određene i osnove za organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora, sustav središnjih naselja i sustav razvojne državne infrastrukture, te mjere i smjernice za zaštitu i unapređenje okoliša. Strategija i Program prostornog uređenja čine jedinstveni dokument prostornog uređenja koji se obvezno primjenjuje pri izradi svih resornih i sektorskih razvojnih programa, a osobito pri izradi prostornih planova županija, općina, gradova i naselja te prostornih planova područja posebnih obilježja, a u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju. Program sadrži kartografske prikaze prostora i sustava koji trebaju služiti kao osnova za daljnju razradu putem dokumenata prostornog uređenja i stručnih podloga, uz poštivanje smjernica određenih Strategijom i Programom. Program izdvaja i naglašava prioritete koji su osobito prepoznatljivi u grafičkim priložima, pri čemu projekcije Strategije i dalje ostaju kao dugoročna orijentacija prostornog razvoja u cjelini i po sektorima. U Strategiji (1997.), u kartografskom prikazu „Sustav zbrinjavanja otpada – posebnog i opasnog“ naznačena su područja Trgovske i Moslavačke gore kao „istražene lokacije mogućeg smještaja odlagališta nisko i srednje radioaktivnog otpada“ pri čemu će „kroz daljnja istraživanja biti odabrana (jedna) najpovoljnija lokacija“. Na temelju toga je u Programu prostornog uređenja (NN 50/99) u kartografskom prikazu „Sustav zbrinjavanja	

Sudionik JR 1_03: Općina Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		posebnog otpada“ ostavljena jedino Trgovska gora kao „prostor za izgradnju odlagališta NSRAO“ uz naznaku da će se „na utvrđenom prostoru osigurati uvjeti za daljnja istraživanja u skladu s međunarodnim standardima i uz sudjelovanje javnosti“. Međutim, na istom kartografskom prikazu prikazane su i sve potencijalne lokacije, odnosno „područja prikladna za odlagalište NSRAO“ na svih osam potencijalnih područja. U tim područjima je identificirano ukupno 28 potencijalnih mikrolokacija koje su također prikazane na tom kartografskom prikazu. Sva potencijalna područja te sve potencijalne mikrolokacije koje se nalaze u Programu prostornog uređenja RH rezultat su višegodišnjeg opsežnog istraživanja o kojemu je referirano u Studiji (pog. 2.1.4.1.) i u Prilogu 5 koji je sastavni dio Studije. Tamo je ukratko objašnjen i provedeni postupak. Izmjene i dopune Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske iz 2013. nisu ništa promijenile ni u tekstu ni u kartografskom prikazu u vezi sa zbrinjavanjem NSRAO. Dakle, u važećem Programu prostornog uređenja je područje Trgovske gore (naziv nije određen geografskim pojmom jer uključuje prva tri od gore navedenih osam potencijalnih područja) određeno kao prioritetno područje za daljnja istraživanja pri čemu je na tom prostoru identificirano 13 od ukupno 28 potencijalnih mikrolokacija. Od tih 13 potencijalnih mikrolokacija određena je lokacija Majdan kao preferentna. U Studiji je također objašnjeno zbog čega mikrolokacija Čerkezovac nije bila uključena u to osnovno istraživanje (bila	

Sudionik JR 1_03: Općina Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		je eliminirana kao vojno područje), a objašnjeno je i kako je naknadnom analizom uključena među potencijalne lokacije. Prema tome za konačni izbor lokacije za odlagalište NSRAO (uključivo i iskorištene izvore) lokacija Čerkezovac je u konkurenciji ostalih 13 potencijalnih lokacija, međutim ako se govori o skladištu NSRAO i II tada lokacija Čerkezovac ima određene prednosti koje se moraju potvrditi u nastavku postupka izbora lokacije kroz postupak procjene utjecaja na okoliš (uključujući i ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu) te nakon izrade potrebne dokumentacije. Između ostalog, napravljena je studija Prethodna ocjena prihvatljivosti lokacije Čerkezovac na Trgovskoj gori za smještaj Centra za zbrinjavanje radioaktivnog otpada (Hrvatski centar za čistiju proizvodnju, 2015.). U zaključku ove studije govori se slijedeće: <i>Nakon provedenog vrednovanja lokacije po relevantnim sadržajima, a koji se temelje na regulativom propisanim kriterijima, preliminarno su uspoređene relevantne karakteristike lokacije Čerkezovac s istovrsnim obilježjima potencijalne lokacije Majdan u središnjem dijelu Trgovske gore (koja je pod nazivom Trgovska gora već prethodno bila istraživana za istu namjenu).</i> <i>Preliminarnom usporedbom dviju lokacija ustanovljen je njihov podjednak stupanj prihvatljivosti za planiranu namjenu. Provedenim vrednovanjem utvrđeno je da lokacija Čerkezovac pokazuje perspektivnost za smještaj Centra, no njenu bi stvarnu podobnost za tu namjenu trebalo potvrditi, odnosno dokazati kroz provedbu odgovarajućih detaljnih terenskih, laboratorijskih i drugih multidisciplinarnih istraživanja. Tek nakon što takva istraživanja budu obavljena moći će se dobiti</i>	

Sudionik JR 1_03: Općina Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		<i>prava slika o stvarnom stupnju prihvatljivosti lokacije te će se – suglasno rezultatima istraživanja – moći prihvatiti ili odbaciti zaključci o kvaliteti lokacije, donijeti na temelju ovdje provedenog preliminarnog vrednovanja.</i> Navedeno uvažava Nacionalni program, koji navodi da je Čerkezovac <u>preferirana lokacija, ali ne i odabrana lokacija.</u> <u>Sve je detaljno opisano u SS u pog. 2.1.4.1. i Prilogu 5.</u> <u>Potvrda konačne lokacije će se provesti kroz postupak PUO, što je i propisano u mjerama SS.</u>	
	Kako će se provesti postupak potvrde lokacije Čerkezovac, kada je tamo trenutno vojska?	Prihvaća se Prema trenutnim spoznajama vojni objekt na lokaciji Čerkezovac ocijenjen je kao neperspektivan što znači da se u slučaju potrebe može iskoristiti u civilne svrhe. Ministarstvo obrane je potvrdilo ovu činjenicu u sklopu postupka konzultacija. Pri izradi nužnih dokumenata potrebnih za potvrdu lokacije nužno će biti uspostaviti kvalitetan kontakt s HV-om kako bi se obavila potrebna istraživanja. Usvaja se ova primjedba, tako što je u Studiji dodana nova mjera ' Za potrebe izrade Studije o utjecaju na okoliš zahvata uspostave skladišta za zbrinjavanje iskorištenih izvora i nisko i srednje radioaktivnog otpada NE Krško potrebno je osigurati pristup lokacijama skladišta za potrebe istraživanja i nultih mjerenja'.	U SS je postavljena mjera koja traži da se dopusti pristup lokaciji za potrebe istraživanja (Mjera 4 iz SS), potvrda lokacije će se provesti u okviru izrade Studije utjecaja na okoliš zahvata izgradnje skladišta.

Sudionik JR 1_03: Općina Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Da li je odluka o odabiru već konačna?	Nije. Pretpostavlja se da bi lokacija Čerkezovac mogla biti optimalna za skladište NSRAO, jer je po prirodnim karakteristikama slična alternativnim lokacijama na Trgovskoj gori, a ipak ima određenu infrastrukturu i izgrađene objekte koji bi se mogli barem dijelom iskoristiti. Za potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš te izraditi idejni projekt i ostala potrebna dokumentacija. Za odlagalište NSRAO osim navedenog za skladište potrebno je provesti i postupak izbora preferentne mikrolokacije. Potvrda lokacije će se provesti kroz postupak PUO.	
	Da li je moguće koristiti mikrolokaciju Čerkezovac (koja se nalazi na Trgovskoj gori) bez promjene Prostornog plana RH ? Ako je lokacija određena usvajanjem Strategije zbrinjavanja RAO, II i ING i potvrđena usvajanjem Nacionalnog programa, znači li da je usvajanje NP zadnji korak u kojem se određuju planovi za izgradnju skladišta?	Moguće je s obzirom da se lokacija Čerkezovac nalazi unutar područja koje je u Programu prostornog uređenja RH namijenjeno za istraživanja lokacije za NSRAO. Lokacija nije određena usvajanjem Strategije. Usvajanje Nacionalnog programa nije zadnji nego prvi korak u postupku licenciranja lokacije za skladište odnosno odlagalište NSRAO.	-
	Da li Je 2023. godina krajnji rok za početak rada skladišta NSRAO ?	Tako je planirano za NSRAO iz NE Krško. Za institucionalni otpad i iskorištene izvore planirani rok je znatno kraći.	-
	Tko donosi konačnu odluku o uspostavi skladišta za NSRAO i na osnovu kojih dokumenata? Poznato je da je cestovna i željeznička infrastruktura na našem području u lošem stanju. Postavlja se pitanje transporta, kako će se prevoziti RAO, kojom rutom i tko i kako će sve osiguravati? Lokalna zajednica morala je biti uključena u cijeli proces, od izbora lokacije, procjene utjecaja na	U posebnoj analizi obradit će se transport RAO iz NE Krško te iz postojećih skladišta. Ako bude potrebno prometna infrastruktura će se popraviti kako bi se osigurao siguran i pouzdan prijevoz otpada. Lokalna zajednica jest uključena u cijeli proces. Prvi korak u tome je sudjelovanje u javnoj raspravi o Nacionalnom programu koja je u tijeku.	-

Sudionik JR 1_03: Općina Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	okoliš, kao i svih aspekta sigurnosti.		
	Zašto pojam lokalne zajednice nije jasno i nedvojbeno definiran? Tko je partner državi u rješavanju ovog nacionalnog problema? Da li je to dio općine, cjela općina ili dio županije, cijela županija ili možda i šire?	Postoje mnoge, različite definicije pojma lokalne zajednice. Često se pod tim pojmom razumijevaju formalno određene lokalne teritorijalne jedinice, u našem slučaju općine i gradovi. Međutim, takva klasifikacija nije dobra. Prema natuknici iz Hrvatske enciklopedije lokalna zajednica predstavlja „zajednicu ljudi povezanih zajedničkim potrebama, tradicijom i identitetom u prostoru koji im omogućava izravan dodir i komunikaciju.“ ... „U eri industrijalizacije i urbanizacije lokalne zajednice nastavljaju živjeti na osnovi obitelji, susjedstva, prijateljstva i organiziranih mreža neposrednih veza i interakcija radi očuvanja identiteta i osjećaja pripadnosti, ali i rješavanja materijalnih i drugih problema u mjesnom životu (npr. stambenih, infrastrukturnih, u vezi s okolišem itd.), osobito onda kada se djelovanje formalnih institucija pokaže nedjelotvornim“. U konkretnom slučaju nije osobito bitno precizno definirati pojam lokalne zajednice jer je on potpuno obuhvaćen u širem pojmu „zainteresirane javnosti“ koja je često predstavljena pojmom „dionici“ (engl. stakeholders). Prema tome, partner države u ovom slučaju je „zainteresirana javnost“. Program se razvija u neposrednoj komunikaciji između državnog interesa (u konkretnom projektu) i zainteresirane javnosti. U sklopu Strateške studije napravljen je kao poseban prilog (PRILOG 3) Plan uključenja dionika u kojemu se predstavljaju načini komunikacije planirani u okviru projekta.	-
	Iz navedenog proizlazi da nije opravdan odabir lokacije u Trgovskoj gori. Otuda i stav Općine Dvor da se nađe druga, po	Primjedba se ne prihvaća. Područje Trgovske gore određeno je u Programu prostornog	

Sudionik JR 1_03: Općina Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	navedenim pitanjima prihvatljivija lokacija ili drugo rješenje.	uređenja Republike Hrvatske kao područje za istraživanje za odlagalište NSRAO. Logičnim se čini da i skladište otpada bude na tom području. To je rezultat opsežnih istraživanja u kojima je obrađen cjelokupni prostor Republike Hrvatske. Postoje potencijalne lokacije i na nekim drugim područjima, ali području Trgovske gore dan je prioritet. Lokacija ili lokacije koje će biti licencirane za skladište odnosno odlagalište NSRAO te institucionalnog otpada i iskorištenih izvora odredit će se na temelju detaljnijih istraživanja. Potvrda lokacije će se provesti kroz postupak PUO.	

Sudionik JR 1_04: Sisačko moslavačka županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Sisačko-moslavačka županija je I. izmjenama i dopunama Prostornog plana izbacila lokaciju Trgovska gora kao potencijalnu lokaciju za zbrinjavanje opasnog otpada (prostor za izgradnju skladišta NSRAO).	Izbacivanje područja Trgovske gore kao preferentnog područja za zbrinjavanje nisko i srednje radioaktivnog otpada (NSRAO) nije u skladu s temeljnim dokumentima prostornog planiranja u Republici Hrvatskoj: a) Važeća Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske koju je donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske 27. lipnja 1997, s Odlukom o Izmjenama i dopunama Strategije koju je donio Hrvatski sabor na sjednici od 14. lipnja 2013 u kartografskom prikazu 45-01 označava područja Trgovske i Moslavačke gore kao „istražene lokacije mogućeg smještaja odlagališta srednje i nisko radioaktivnog otpada. b) Važeći Program prostornog uređenja Republike Hrvatske kojega je donio Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora 7. svibnja 1999, s Odlukom o Izmjeni i dopuni Programa koju je donijela Vlada Republike Hrvatske na sjednici od 26. lipnja 2013. u kartografskom prikazu br. 19 označava „izlučnim kriterijima odabrana područja prikladna za odlagalište NSRAO s naznačenim mogućim lokacijama“, te posebno označava područje Trgovske gore kao „prostor za izgradnju odlagališta NSRAO“. U tč. 3-51 navodi se sljedeće: „Nisko i srednje radioaktivni otpad pojavljuje se u industriji, energetici, zdravstvu ali i drugim djelatnostima. Republika Hrvatska treba riješiti odlaganje ovog otpada na jednoj lokaciji primjenjujući najsuvremeniju tehnologiju i postupke koji će osigurati trajno odlaganje na siguran način. <i>Trgovska gora se, na temelju preliminarnih istraživanja, utvrđuje prostorom za izgradnju odlagališta. Na utvrđenom</i>	-

Sudionik JR 1_04: Sisačko moslavačka županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
		<i>prostoru treba osigurati uvjete za daljnja istraživanja. Potrebna istraživanja treba nastaviti u skladu s međunarodnim standardima i sudjelovanja javnosti. Isto tako treba utvrditi postupke koji će osigurati partnersku ulogu lokalne zajednice s jasnim uvidom u sve aspekte izgradnje i korištenja ovog objekta (nadzor nad sigurnošću, gospodarske koristi i ograničenja, mogući oblici nadoknade lokalnoj zajednici i sl.)“.</i> U posebnoj Odluci o donošenju Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske navodi se sljedeće: <i>Strategije, osnove, programi i drugi planski dokumenti, čija je obveza donošenja propisana zakonima i drugim propisima, moraju biti usklađeni s Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske.</i> Budući da je iz prostornog plana Sisačko-moslavačke županije izbačen prostor Trgovske gore kao prostor za izgradnju odlagališta može se konstatirati kako taj akt nije u skladu s krovnim dokumentima prostornog planiranja u Republici Hrvatskoj.	
	Glavne strateške odrednice razvoja Sisačko-moslavačke županije su poljoprivreda i turizam, te bi se usvajanje Trgovske gore kao lokacije za zbrinjavanje radioaktivnog otpada negativno odrazilo na razvoj Županije, posebno kao destinacije pogodne za razvoj ekološke poljoprivrede i turizma. Sisačko-moslavačka županija je jedna od vodećih županija po broju ekoloških proizvođača, te se namjerava i dalje	Skladište i/ili odlagalište NSRAO su objekti koji zauzimaju malu površinu terena izvan područja koja bi bila vitalna za razvoj poljoprivrede ili turizma. Osobito negativan utjecaj ne može biti prisutan na prostoru cijele Županije nego eventualno na sasvim uskom području oko lokacije odlagališta. Primjeri pokazuju da skladište nema utjecaja na poljoprivredu, ekoproizvodnju ili turizam, recimo okolica NE Krško, okolica Brinja, okolica odlagališta u Mađarskoj, grad Zagreb. U SS su propisane mjere- poglavlje 6.10, mjere 6-10 (socijalno	

Sudionik JR 1_04: Sisačko moslavačka županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	razvijati u tom pravcu.	– gospodarski aspekti)	
	Dolina rijeke Une je sa stanovišta zaštite prirode vrijedno područje koje zahtijeva zaštitu i usmjereno upravljanje u cilju očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, a na dobrobit lokalnoga stanovništva. Smatramo da za planirane aktivnosti na Trgovska gora svakako treba provesti postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (prethodna i glavna ocjena prihvatljivosti), budući se navedena lokacija nalazi u neposrednoj blizina ekološke mreže Republike Hrvatske - područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove.	Primjedba se ne prihvaća. Osnovna analiza utjecaja (prethodna ocjena prihvatljivosti) napravljena u Strateškoj procjeni i u izradi nacrtu Prijedloga Nacionalnog programaplana provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskroštenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva te u popratnim stručnim dokumentima pokazala je da nema utjecaja na rijeku Unu bez obzira na položaj lokacije skladišta odnosno odlagališta NSRAO. Skladište NSRAO ne proizvodi nikakvu emisiju u okoliš bilo tekućih, krutih ili plinovitih sastojaka pa je utjecaj tog objekta praktično nemjerljiv već na ogradi skladišta ili odlagališta. Ipak, za sve konkretne objekte realizirat će se posebni postupak procjene utjecaja na okoliš temeljen na izradi SUO i na provedenom postupku prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Analiza će se za objekt provesti kroz postupak PUO.	
	Zbog svega gore navedenog ne slažemo se sa sljedećom konstatacijom iz Strateške procjene utjecaja na okoliš za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva- "Kao rezultat provedenog vrlo detaljnog i sveobuhvatnog programa istraživanja lokacija za zbrinjavanje RAO lokacija Trgovska gora predstavlja najkvalitetniju opciju na području Republike Hrvatske. To upućuje i na zaključak da bi, pored	Primjedba se ne prihvaća. U tekstu Strateške procjene misli se na studiju „Prostorno-planerske podloge, istraživanja i ocjena podobnosti lokacija za termoelektrane i nuklearne objekte na prostoru Hrvatske“. U izradi tog dokumenta sudjelovalo je oko 70 stručnjaka iz svih relevantnih područja iz 15 stručnih i znanstvenih institucija i tvrtki u razdoblju od 2-3 godine. Zbog toga se za taj projekt može reći da je bio vrlo detaljan i sveobuhvatan. Područje Trgovske gore kao preferentno područje u Republici Hrvatskoj za izgradnju odlagališta NSRAO predstavlja jedan od glavnih	-

Sudionik JR 1_04: Sisačko moslavačka županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	ostalih kvaliteta, i financijska i ekonomska kvaliteta projekta bite na visokoj razini."	rezultata te studije.	

Sudionik JR 1_05: Splitsko- dalmatinska županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Studija bi trebala sadržavati nulto stanje okoliša (pozadinsko ionizirajuće zračenja te ostale parametra okoliša) utemeljeno na provedenim mjerenjima, a pozivom na Prilog 1 Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš („Narodne novine" 64/08);	Primjedba se ne prihvaća. Određivanje tzv. nultog stanja okoliša nije obveza pri izradi Strateške studije. To čak nije obveza ni pri izradi SUO za pojedini objekt. U pravilu, nulto stanje okoliša s obzirom na kritične parametre treba realizirati prije puštanja u rad pojedinog objekta kako bi se u razdoblju njegova rada mogle odrediti razlike koje s obzirom na utjecaj na okoliš proizvodi novi objekt odnosno zahvat. Određivanje nultog stanja je često kompliciran i dugotrajan postupak i za većinu parametara dvogodišnje razdoblje je minimum za dobivanje barem osnovnih rezultata. U konkretnom slučaju ako se radioaktivnost promatra kao vodeći parametar situacija je još mnogo složenija. Pozadinsko ionizirajuće zračenje samo je jedan i vjerojatno najmanje bitan pokazatelj utjecaja radioaktivnog zračenja na nekom području. U pravilu stanovništvo najveću dozu zračenja prima	-

Sudionik JR 1_05: Splitsko-dalmatinska županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		od posebnih medicinskih tretmana te kroz hranu i unošenjem inhalacijom (udisanjem). U hrani uglavnom dominira izotop kalija (K-40) koji se nalazi u mlijeku i poljoprivrednim proizvodima, te stroncij-90 i cezij-137 koji su još uvijek u najvećem dijelu posljedica nadzemnih nuklearnih pokusnih eksplozija (koje su zabranjene 1962. ali posljedice toga su još dominantne). U putovima inhalacije i izravnog ozračenja vjerojatno dominira radon-222 koji je rezultat raspada radija kojega ima u svim prirodnim materijalima i svemu onome što je porijeklom iz zemljine kore. Međutim, problem radona je vezan uz zatvorene prostore a njegov utjecaj na otvorenom je vrlo mali, praktično zanemariv. Nisko i srednje radioaktivni otpad koji se planira skladištiti ili odlagati na nekoj od lokacija u području Trgovske gore, pripremljen, pakiran i skladišten, odnosno odložen na način kako je to posebnim propisima uređeno neće proizvoditi nikakvu emisiju koja bi putovima ingestije ili inhalacije mogla dospjeti u organizam čovjeka, odnosno čak i u slučaju najnevjerojatnijih pretpostavljenih nezgoda ta bi emisija bila sasvim zanemariva i nemjerljiva osobito u usporedbi s uobičajenim izvorima radioaktivnog zračenja koji se nalaze u prirodi ili su posljedica nekih drugih ljudskih djelatnosti. Zbog toga se određivanje nultog stanja okoliša sa stajališta radioaktivnosti kod ovakvih objekata planira pretežno s ciljem da se zainteresiranoj javnosti pokaže ono što je stručnim osobama jasno, naime da nikakvog utjecaja nema. Bez obzira na ovdje navedene razloge za izostavljanje analize nultog stanja, prihvaćamo sugestiju da u konačnoj reviziji Strateške procjene napravimo detaljniji osvrt na	

Sudionik JR 1_05: Splitsko-dalmatinska županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		radioaktivnost u konkretnim područjima (ne samo za područje Trgovske gore nego i na NORM lokacije) na bazi rezultata do sada provedenih mjerenja.	
	Isto tako, pregledom mogućih utjecaja provedbe NP-a na okoliš utjecaj kao što su utjecaj na zrak (zrak, krajobraz, otpad, ...) planiraju se u predmetnoj Studiji procjenjivati kroz pojedinačne studije utjecaja na okoliš. Pozivom na Prilog 1, Uredbe o strateško: procjeni utjecaja plana i programa na okoliš („Narodne novine“ 64/08) bilo je potrebno kroz Studiju obraditi vjerojatno značajne utjecaje i to kumulativne, sinergijske, kratkoročne, srednjoročne dugoročno, stalne i povremene. Budući da pojedinačni utjecaji nisu obrađeni nego će se obraditi postavlja se pitanje, kako su mogli biti obrađeni gora navedeni kumulativni i ostali utjecaji.	Primjedba se ne prihvaća. Sadržaj Strateške studije određen je u posebnom postupku scopinga. Kao osnova je uzet Prilog 1 Uredbe, međutim sadržaj je usklađen sa nekim specifičnostima konkretnog projekta. Tako je u Strateškoj studiji, zbog niza specifičnosti projekta te zbog činjenice da mnogi podaci o objektima koji se planiraju nisu još poznati, obrađeni su (procijenjeni) utjecaji na generičkoj (općoj) razini. S obzirom da je Strateška procjena primjenjuje na Prijedlog Nacionalnog programa nije ni potrebno u Strateškoj procjeni ići iznad razine koja je u NP-u definirana. S obzirom da su utvrđenu utjecaji praktički zanemarivi, ili generalno vode poboljšanju stanja, autori nisu posebno isticali karakter tih malih utjecaja, uključivo i kumulativno.	-
	Na stranici 15. Ne-tehničkog sažetka SSPUO NP-a se navodi;- «... daje se pregled mogućih utjecaja općenito na generičkoj razini jer nisu poznata idejna rješenja pojedinih zahvata...". Mišljenja smo da strateška Studija ne mora i ne može sadržavati	Primjedba se ne prihvaća. Smatramo da su okvirni ulazni podaci prezentirani i u Strateškoj studiji i u NP-u. Kao rezultat, u SS jedan pregled utjecaja provedbe NP-a te mjere zaštite okoliša i mjere	

Očitovanje na mišljena, primjedbe i prijedloge iz javne rasprave

Sudionik JR 1_05: Splitsko-dalmatinska županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	idejna rješenja pojedinačnih zahvata ali mora imati okvirne ulazne podatke ne temelju kojih će se donijeti strateški akt odnosno izvršiti strateška procjena.	praćenja stanja okoliša koje je potrebno uključiti u NP.	

Sudionik JR 1_06: Istarska županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Uvidom u Stratešku studiju i Sažetak za javnost za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (u daljnjem tekstu: Program), koje su izrađene putem ovlaštenika, trgovačkog društva Ekonerg d.o.o. iz Zagreba, siječanj 2016. godine, sukladno mjerilima i/ili kriterijima određenih u prilogu II. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN br. 64/08), Studija je kvalitetno izrađena i sadrži sve elemente koji su propisani u prilogu I. Uredbe. Veoma je bitno istaknuti da je SSUO analizirala moguće značajne utjecaje na okoliš što osim utjecaja na glavne sastavnice okoliša (floru, faunu, bioraznolikost, tlo, klimu, zrak, vodu, krajobraz, prirodna područja, materijalnu imovinu, kulturno naslijeđe) uključuje i utjecaj na zdravlje kao i među utjecaje i kumulativno djelovanje. Procjene pokazuju da izgradnja i pogon skladišta institucionalnog RAO, iskorištenih izvora i skladišta za NSRAO NE Krško, na lokaciji Čerkezovac nema utjecaja na okoliš, okolno stanovništvo kao niti na prekogranični utjecaj na okoliš, a svjedoci smo da se kod stanovništva u neposrednom okruženju odabrane lokacije kako u Republici Hrvatskoj tako i u susjednoj Bosni i Hercegovini pojavio strah od utjecaja pogona skladišta na zdravlje. To nam treba	Autori Strateške studije se slažu s iznesenim stavom i činjenicama iz Mišljenja. U okviru ovog projekta od početka se zastupa što snažnija izmjena informacija. Stoga je javni uvid produžen dva puta, na ukupno trajanje od 78 dana umjesto propisanih 30 dana. Provedene su javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru u trajanju od dva dana, a javnost je bila u mogućnosti i iznijeti svoje primjedbe i mišljenje i pismenim putem. Provedene su međudržavne konzultacije sa Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom. Potrebno je spomenuti i da su tijekom izrade Strateške studije kao dio neformalnog postupka, provedene rane izmjene informacija s nekoliko ključnih dionika (općina Dvor, poljoprivrednici i pčelari, LAG Una, Novi Grad) a što je rezultiralo propisivanjem dodatnih mjera unutar strateške studije. U daljnjem postupku a nakon strateške procjene, u sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata, javnost će biti također informirana i uključena sukladno propisanim uredbama i međudržavnim konvencijama. Nadalje, jedna od propisanih mjera na razini ove Strateške studije je da je potrebno i dalje provoditi komunikacijske aktivnosti temeljem komunikacijskog plana koji se izrađuje za jednogodišnje razdoblje.	

Sudionik JR 1_06: Istarska županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	biti značajno upozorenje da stručne institucije i stručni pojedinci nisu dovoljno informirali javnost ili je informacija bila prestručna i/ili loše prezentirana. Slijedom navedenog, veoma je značajno da se dobro razradi plan komuniciranja i uključivanja javnosti. Tek ukoliko javnost sudjeluje u donošenju odluka ona postaje ravnopravni partner i suodgovorna u ispravnost istih. Činjenica je da većina javnosti i zainteresirane javnosti ne razlikuje vrste otpada, kao niti sigurnosne aspekte između skladištenja i odlaganja. Najčešće se govori samo o radioaktivnom otpadu pri čemu se ne vidi razlika između NSRAO i ING-a odnosno visokoradioaktivnog otpada. Stoga smatramo da je veoma pozitivno da su izrađivači SSUO i Sažetka za javnost u sažetku za javnost u uvodnom dijelu gotovo osam stranica posvetili općim pojmovima o ionizirajućem zračenju kako bi se javnost i zainteresirana javnost imala prilike upoznati s činjenicom da je ionizirajuće zračenje oduvijek sastavni dio naše svakodnevice koju stalno kao ljudi zanemarujemo. Isto tako pozitivno je što su izrađivači dokumentacije prikazali i gdje se koriste prirodni i umjetni izvori zračenja (u medicini, industriji, gromobranima, detektorima dima, TV, svjetlećim instrumentima, monitorima i si.) čime se doprinijelo kvaliteti života ljudi. Naravno, nije niti potrebno isticati da svi ti uređaji imaju vijek trajanja te da je potrebno i istrošene izvore		

Sudionik JR 1_06: Istarska županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	zračenja primjereno i na siguran način zbrinjavati. Dobar je to pokušaj da struka dopre do javnosti i to bi bilo potrebno činiti češće, transparentnije. te prilagoditi informacije na način da one budu stručno argumentirane ali i razumljive i lako dostupne široj javnosti. To znači da stručna javnost mora biti prisutna s informacijama kontinuirano a ne samo u postupku SPUO.Osim toga, bitno je istaknuti da javnost „pamti“ te da je imperativ investitoru, stručnim institucijama, Vladi RH, nadležnim ministarstvima, da obećano i realizira po kvaliteti usluge odnosno gradnje ali i u javnosti prezentiranim rokovima. Slijedom navedenog potrebno je dobro procijeniti terminski plan osnovnih aktivnosti i faza koje su navedene u SSUO i Sažetku (1. faza - a.Skladištenje institucionalnog RAO, iskorištenih izvora i NSRAO iz NE Krško uključujući i dekomisijski NSRAO (2023.-2060.) i b. Završetak sanacije triju NORM lokacija (Kaštela, Plomin, Kutina), do 2023.), 2. faza - a. Odlaganje institucionalnog RAO, iskorištenih izvora i NSRAO iz NE Krško (2060.-2065.) i 3. faza - Izbor lokacije u Republici Hrvatskoj za odlaganje ING-a (ako će ING biti deklariran kao RAO) odnosno za odlaganje visokoradioaktivnog otpada (VRAO) (ako taj otpad ne bude odlagan u jedno od centraliziranih odlagališta u EU), te o realizaciju pojedinih faza, pa čak i međufaza realizacije projekta kontinuirano primjereno informirati javnost i pozivati je da		

Očitovanje na mišljena, primjedbe i prijedloge iz javne rasprave

Sudionik JR 1_06: Istarska županija	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	aktivno sudjeluje u realizaciji istih. Samo na taj način će se u RH vratiti povjerenje u struku, stručne institucije ali i u izvršnu i predstavničku vlast.		

Sudionik JR 1_07 i 08: Petrokemija Kutina	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Uvod str. 6 navedeno je da je rok za sanaciju NORM lokacija 2023. što je za lokaciju u Kutini nemoguće ostvariti, jer ne postoji projektna dokumentacija odgovarajućeg nivoa, potrebna mišljenja niti dozvole nadležnih tijela, kao niti financijskih sredstava za sanaciju.	Ne prihvaća se. Smatramo da je sve što je potrebno moguće napraviti ili bar započeti s postupkom u planiranom roku.	-
	Na stranici 41. treba provjeriti da li su navedene sve dozvole koje postoje za Deponiju.	Primjedba se prihvaća. Popis dozvola će se provjeriti i dopuniti prema potrebi.	Dopunjeno u SS.
	U odjeljku 2.1.2.2.3 Lokacija Petrokemija d.d. Kutina (stranica 67.) zbog mogućeg dvosmislenog tumačenja navoda preuzetih iz Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije predlažemo rečenicu "U članku 49., točki 9.2. propisuje se Postupanje s neopasnim proizvodnim otpadom:" izmijeniti kako slijedi: „Petrokemija na deponiji fosfogipsa odlaže sav nastali fosfogips, a prema točki 9.2. Prostornog plana Sisačko- moslavačke županije koja propisuje Postupanje s neopasnim proizvodnim otpadom, to je 93 % od ukupno deponiranog neopasnog proizvodnog otpada u Županiji." Obrazloženje: dalje u tekstu Strateške studije navodi se citat iz Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije koji može biti pogrešno protumačen na način da Petrokemija 4 % fosfogipsa zbrinjava obradom (neutralizacija i spaljivanje u INA Rafineriji nafte u Sisku), a 2% koristi kao sekundarnu sirovinu, a tomu nije tako jer Petrokemija sav fosfogips odlaže na deponiji fosfogipsa. Također navedeno je da će	Primjedba se prihvaća. Tekst će se izmijeniti sukladno prijedlogu.	Izmjena u tekstu u SS.

Sudionik JR 1_07 i 08: Petrokemija Kutina	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	se nove količine otpada odlagati u krugu tvornice što niti nije moguće, zbog karakteristika medija i potrebnog prostora, niti je predviđeno u poslovnim planovima.		
	U odjeljku 2.1.4.3.2 Lokacija odlagališta fosfogipsa (Petrokemija d.d., Kutina) predlažemo nakon rečenice: "Petrokemija je usvojila Program restrukturiranja i financijske konsolidacije Petrokemije d.d. od 2014. do 2018. godine, koji u svojoj prvoj fazi, u cilju smanjivanja operativnih troškova proizvodnje i zaštite okoliša, između ostalog predviđa stavljanje proizvodnog postrojenja fosforne kiseline u stanje trajnog mirovanja uz izdvajanje lokacije odlagališta fosfogipsa i njezine pridružene sekcije za neutralizaciju otpadnih voda." dodati rečenicu: „Postrojenje za proizvodnju fosforne kiseline u stanju je privremenog mirovanja a daljnje odluke o statusu postrojenja donijet će se sukladno procjeni stanja na tržištu." Obrazloženje: Petrokemija nije donijela odgovarajuće pravne odluke o trajnom zatvaranju i ukidanju proizvodnje fosforne kiseline, postrojenje je u privremenom zastoju a daljnje odluke donijet će se sukladno procjeni stanja na tržištu.	Primjedba se prihvaća. Dodat će se predložena rečenica.	Nadopuna u SS.
	Odjeljak 4.1. stranica 188. pod Površinske vode piše da je loše kemijsko stanje ustanovljeno zbog visokih koncentracija triklormetana što se ne može dovoditi u korelaciju s Petrokemijom d.d., jer taj	Primjedba se prihvaća. U tablicu 4.1-3 će se pod „Površinske vode“ dodati komentar da onečišćenje ne potječe iz proizvodnih procesa Petrokemije	Nadopune u SS.

Sudionik JR 1_07 i 08: Petrokemija Kutina	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	kemijski spoj ne potječe iz proizvodnih procesa Petrokemije d.d. U analizi podzemnih voda potrebno je naglasiti da se povišena koncentracija sulfata pojavljuje na samo jednom mjernom mjestu i to neznatno iznad MDK.	d.d. Kod podzemnih voda su se povišene koncentracije sulfata pojavljivale na dva mjesta (D-2 i D-3) u razdoblju 2011. – 2014. godina. U 2013. i 2014. samo na D-3.	
	U odjeljku 6.6. Mogući utjecaj provedbe programa sanacije NORM lokacija predlažemo rečenicu (stranica 200.): "Fosfogips se više ne odlaže na tom odlagalištu, jer je proizvodnja iz koje on nastaje kao otpadni materijal u tvornici ukinuta i neće se više nastaviti." izmijeniti kako slijedi: "Fosfogips se više ne odlaže na tom odlagalištu jer je proizvodnja iz koje on nastaje kao otpadni materijal u tvornici obustavljena." Obrazloženje: Petrokemija d.d. nije donijela odgovarajuće pravne odluke o trajnom zatvaranju i ukidanju proizvodnje fosforne kiseline, postrojenje je u privremenom zastoju.	Primjedba se prihvaća. Rečenica će biti izmijenjena prema prijedlogu.	Izmjene u SS.
	Predlažemo nakon rečenice (stranica 200.): "Na lokaciji se provodi povremeni radiološki nadzor, a radiološki istražni radovi koje je od 2007-2009.g. proveo Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada u sklopu programa PHARE 2006 pokazuju da se u fosfogipsu nalaze neznatno povišene koncentracije aktivnosti prirodnih radionuklida koje su raspoređene po džepovima unutar tijela odlagališta." dodati rečenicu: „Fosfogips sadrži radioaktivne tvari ispod graničnih vrijednosti koncentracija aktivnosti ispod kojih se pojedini radionuklidi izuzimaju iz nadzora:	Primjedba se ne prihvaća. Navedeni podaci su vrijednosti izmjerene na jednoj lokaciji na odlagalištu fosfogipsa i ne mogu se smatrati reprezentativnom vrijednosti za cijelo odlagalište fosfogipsa. Radi se o površini koja je veća od 40 ha i nije homogena. Koncentracije aktivnosti za izuzimanje ili otpuštanje iz nadzora krutih materijala koji sadrže prirodne radionuklide sa potomcima u sekularnoj ravnoteži, za prirodne radionuklide uranovog i torijevog niza su 1 kBq/kg, a za K-40 10 kBq/kg.	-

Sudionik JR 1_07 i 08: Petrokemija Kutina	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	koncentracija aktivnosti 226Ra u uzorku fosfogipsa jest 7,96 Bq/g što je ispod granične vrijednosti od 10 Bq/g. Prosječna vrijednost brzine ambijetalnog doznog ekvivalentna na deponiji fosfogipsa iznosi 95 ± 10 nSvh ¹ što je ispod prosječne vrijednosti za Republiku Hrvatsku i grad Zagreb (119 ± 12 nSvh ¹) (141)." Obrazloženje: neodređenu tvrdnju „neznatno povišene koncentracije" predlažemo nadopuniti podacima o izmjenjenim koncentracijama na lokaciji uz usporedbu s graničnom vrijednosti.		
	U odjeljku 6.10. MJERE ZA RAZDOBLJE DO 2025. GODINE u prikazanim tablicama navedene su odgovorne institucije. Predlažemo da se navede koje su zadaće navedenih odgovornih institucija u provođenju mjera.	Primjedba se prihvaća. Studija će se dopuniti sa detaljnijom specifikacijom aktivnosti navedenih odgovornih institucija u provođenju mjera.	Korekcija u SS.
	Referentni dokument (str 229) "[141] Detekcija puteva rasprostiranja ionizirajućeg zračenja tijekom proizvodnje NPK gnojiva - Izvještaj za 2013. godinu, Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb, 2014." predlažemo zamijeniti sa dokumentom koji prilažemo uz ovaj dopis: "[141] Detekcija puteva rasprostiranja ionizirajućeg zračenja tijekom proizvodnje NPK gnojiva - Izvještaj za 2015. godinu, Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb, 2015."	Primjedba se prihvaća. Dokument će se zamijeniti navedenim novijim dokumentom. Sukladno tome će se izmijeniti pog. 2.1.4.2.3.	Korekcija u SS.

Sudionik JR 1_07 i 08: Petrokemija Kutina	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Primjedbe na NP provedbe Strategije: 1. Točka 9.3 treba ispraviti količinu odloženog gipsa s 5x109 na 8,5x109. 2. U dodatku XI provjeriti Program restrukturiranja i fin. kons. da li je 2014.-2018. zadnja verzija.	Primjedbe se prihvaćaju. 1. Prihvaćeno. 2. Provjerit ćemo.	Korigirano u SS i NP.

Sudionik JR 1_09: Ministarstvo zdravlja	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Ministarstvo zdravlja je mišljenja da je potrebno bez obzira na zaključke Strateške studije i nacрта prijedloga Programa te Studije na utjecaj na okoliš planirati izgradnju stanice za kontinuirano mjerenje praćenje radioaktivnosti na poziciji Čerkezovac (kvaliteta zraka). Potrebno je uzimati uzorke u okolišu (voda, voće, povrće, žitarice i biljke) te uspostaviti kontakt sa ovlaštenim laboratorijem koji će provoditi monitoring. Predlažemo organizirati potrebnu edukaciju stanovništva vezano za utjecaj na zdravlje ljudi u okolini budućeg skladišta radioaktivnog otpada. Primijećen je veliki otpor građana kod odabira lokacije za skladištenje RAO (radioaktivnog otpada). Okolno stanovništvo (lokacija Čerkezovac) je uplašeno i izrazito nepovjerljivo prema cijelom projektu odabira lokacije i izgradnje odlagališta radioaktivnog otpada stoga je važno voditi brigu o gore navedenom.	Prihvaćeno. Prihvaćamo navedeno mišljenje Ministarstva zdravlja s naznakom da smo praćenje radioaktivnosti predvidjeli u Studiji (pog. 8 str. 217). Precizna lokacija mjernih mjesta i parametri koji će se analizirati bit će definirani u pripremi SUO za konkretni objekt. Prilikom priprema Programa radiološkog monitoringa i odabira lokacija mjernih mjesta i uzorkovanja konzultirat će se lokalna zajednica. Mjerom br. 2 na str. 217 Studije, utvrđeno je da se provedu nulta mjerenja. Između ostalog, ova nulta mjerenja poslužit će kao dodatna informacija za utvrđivanje optimalnog programa praćenja, uključivo i za kontinuirano mjerenje. Ukoliko rasprave SUO pokažu da su potrebna kontinuirana mjerenja, ili da bi to u sociološkom smislu moglo povećati povjerenje, biti će uspostavljen takav monitoring.	Utvrđeno je mjerama u SS, propisane dodatne mjere vezane za provedbu nultog mjerenja. Mjerenja trebaju omogućiti usporedivost s mjerenjima koja se realiziraju na pojedinim lokacijama u Republici Hrvatskoj (izvješće Praćenja stanja radioaktivnosti u okolišu u Republici Hrvatskoj).

Sudionik JR 1_10: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Vezano uz traženo očitovanje, a nakon uvida u tekst Strateške studije za nacionalni program provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva mišljenja smo kako je navedena studija izrađena u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima RH koji definiraju potrebne radnje u postupku strateške procjene te je dala projekciju za daljnje potrebne radnje u svrhu finalizacije cijelog projekta. Što se tiče same lokacije VSK»Čerkezovac« i njenog statusa u fazi izrade studije molimo vas da tekst studije koji navodi status perspektivnosti lokacije korigirate sukladno trenutnom činjeničnom stanju. Naime, preferentna lokacija za odlaganje predmetne vrste otpada, lokacija vojno-skladišnog kompleksa Čerkezovac još uvijek je prostorno planski definirana kao područje posebne namjene od posebnog interesa za obranu i pod nadležnošću Ministarstva obrane i OS RH, te je njen trenutni status definiran kao dugoročno neperspektivna lokacija za MO i OS RH.	Primjedba se prihvaća. Autori Strateške studije se slažu s iznesenim stavom i činjenicama iz Mišljenja. U studiji će se korigirati status lokacije Čerkezovac kao dugoročno neperspektivna lokacija, a kako je traženo u navedenom Mišljenju.	Korekcija u SS.

Sudionik JR 1_11: Ministarstvo kulture	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Temeljem zahtjeva Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost od 12. veljače 2016. (KLASA:542-02/I5-43/6, URBROJ:542-01-16-18), Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture daje slijedeće mišljenje: Strateška procjena utjecaja na okoliš za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (SPUO NP Strategije RAO, II i ING) sadrži podatke o kulturnoj baštini: točka 2.1.5.10. - Trgovska gora — Cerkezovac (str. 108, 109) i točka 2.1.6.8. - lokacije Kaštel Sućurac, bivša tvornica Jugovinil, Kutina, deponij fosfogipsa tvornice Petrokemija i Plomin, TE Plomin (str. 129 - 131). Na str. 158 iznosi se procjena potencijalnog utjecaja na kulturnu baštinu za gore navedene lokacije gdje se tvrdi da nema potencijalnih utjecaja na razmatranim lokacijama. Što se podataka o kulturnoj baštini (2.1.6.8.) tiče, mišljenja smo da je poglavlje korektno osim u dijelu gdje je pogrešno protumačen smisao čl. 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, NN 1 51/03: NN 157/03 Ispravak, NN 87/09, NN 88/10, NN ' 61/11 , NN 25/12, NN 136/12 , NN 157/13, NN 152/14, NN 98/15 - Uredba). Spomenuti članak kaže: „Ako se pri izvođenju građevinskih ili bilo kojih drugih radova koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla, na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko	Primjedba se prihvaća te će se paragrafi izmijeniti sukladno primjedbi: Str. 130, paragraf: U vrijeme izgradnje pogona tvornice Jugovinil i deponija pepela i šljake, područje obuhvata je izmijenjeno, a na temelju recentnih istraživanja, na predmetnoj lokaciji nemamo nikakvih vidljivih ostataka kulturne baštine. Međutim, prema raspoloživim informacijama velika je vjerojatnost da će se prilikom izvođenja zemljanih radova naići na kulturni sloj, stoga je prije početka radova potrebno kontaktirati nadležni Konzervatorski odjel u Trogiru, a sukladno čl. 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih obara ako se pri izvođenju građevinskih ili bilo kakvih radova koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla, na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, osoba koja izvodi radove dužna je prekinuti radove i o nalazu bez odgađanja obavijestiti nadležno tijelo. Str. 131, paragraf: Zbog blizine arheološkog lokaliteta, na području deponija nije moguće potvrditi arheološku sterilnost terena iako je u vrijeme izgradnje lokalitet zasigurno izmijenjen. Prema dostupnim informacijama može se utvrditi da na lokaciji deponija ne postoje kulturna dobra. Budući da je pri zemljanim radovima velika vjerojatnost da će se naići na kulturni sloj, prije početka radova potrebno je kontaktirati nadležni Konzervatorski odjel u Sisku, a sukladno čl. 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih obara ako se pri izvođenju građevinskih ili bilo kakvih radova koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla, na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, osoba koja izvodi	Dodaje se nova mjera u SS za lokacije s prirodnom radioaktivnosti. i vezano za kulturnu baštinu. Mjera glasi ' Na lokacijama s povišenom prirodnom radioaktivnosti prilikom iskopa postoji potencijalni utjecaj na prirodnu baštinu. Način zaštite propisat će se prilikom daljnje razrade projektne dokumentacije, od strane nadležnog tijela.'

Sudionik JR 1_11: Ministarstvo kulture	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	nalazište ili nalaze, osoba koja izvodi radove dužna je prekinuti radove i o nalazu bez odgađanja obavijestiti nadležno tijelo". Smisao ove zakonske obveze je u prijavi nalaska arheološkog materijala tijekom zemljanih radova ukoliko nadležno tijelo (Konzervatorski odjel) u postupku izdavanja građevinske dozvole nije propisalo druge mjere zaštite. Stoga je navedene dijelove teksta (na dva mjesta) potrebno prepraviti.	radove dužna je prekinuti radove i o nalazu bez odgađanja obavijestiti nadležno tijelo. Str. 131, paragraf: Na lokaciji TE nalazio se pavlinski samostan i crkva sv. Elizabete (prvi spomen samostanskog sklopa datiran je 1395.g.), a radi proširenja odlagališta TE, samostan i crkva su porušeni. Prema dostupnim informacijama područje obuhvata TE Plomin već je ranijim građevinskim radovima dijelom izmijenjeno, a na temelju recentnih istraživanja 50 utvrđuje se da ne postoje kulturna dobra unutar obuhvata TE Plomin. Budući da nije moguće potvrditi arheološku sterilnost terena, sukladno čl. 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih obara ako se pri izvođenju građevinskih ili bilo kakvih radova koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla, na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, osoba koja izvodi radove dužna je prekinuti radove i o nalazu bez odgađanja obavijestiti nadležno tijelo.	
	Temeljem navedenih podataka o prvenstveno arheološkoj kulturnoj baštini na, i u neposrednoj blizini predmetnih lokacija (prije svega Kaštel Sućurac, bivša tvornica Jugovinil, Kutina, deponij fosfogipsa tvornice Petrokemija i Plomin, TE Plomin). smatramo da nije moguće izvesti zaključak kako ne postoji potencijalni utjecaj na kulturnu baštinu navedenih lokacija (tablica na strani 158). O količini i obujmu zemljanih radova ovisit će u kojoj će mjeri izgradnja projektiranih građevina utjecati na integritet arheološke baštine koja nije uništena dosadašnjim građevinskim radovima na	Primjedba se prihvaća te će se izmijeniti paragraf sukladno primjedbi: Str. 158, točka 5. kolona Procjena potencijalnog utjecaja na lokacije NORM: Postoji potencijalni utjecaj na arheološku baštinu za lokacije Kaštel Sućurac, Kutina i Plomin. Ukoliko se prilikom zemljanih radova naiđe na kulturni sloj, potrebno je postupati u skladu s važećim propisima.	Dodaje se nova mjera u SS za lokacije s prirodnom radioaktivnosti i vezano za kulturnu baštinu. (vidi gore mjeru)

Sudionik JR 1_11: Ministarstvo kulture	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	predmetnim lokacijama. Iz navedenog razloga smatramo da postoji potencijalni utjecaj na arheološku baštinu za lokacije Kaštel Sućurac, bivša tvornica Jugovinil, Kutina, deponij fosfogipsa tvornice Petrokemija i Plomin, TE Plomin, stoje potrebno naznačiti u tablici na strani 158. Način zaštite kulturne baštine propisat će prilikom daljnje razrade projektne dokumentacije nadležno tijelo, odnosno, Konzervatorski odjel nadležan za predmetno područje.		

Sudionik JR 1_12: Ministarstvo poljoprivrede	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	U poglavlju određivanja sadržaja potrebno je uvrstiti šume i divljač (šumarstvo i lovstvo): Obilježja područja šuma i šumskog zemljišta i područja obitavanja divljači „Stratešku procjenu“ u dijelu koji se odnosi na lokaciju Trgovska gora (makrolokacija Majdan i dr.) dopuniti: - opis šumskogospodarskog područja na koje provedba „Programa“ može utjecati odnosi se na podatke koje određuju šumskogospodarski plan s razlogom i namjenom njegove izrade, vrijednost općekorisnih funkcija, vrijednosti prirodnih značajki (orografske i topografske, klimu, pedologiju, hidrološke prilike), otvorenost šuma i šumska infrastruktura, stupanj ugroženosti šuma od požara, korištenje nedrvenih šumskih proizvoda (gljive i ljekovito bilje) te mogućnosti operativnog obavljanja djelatnosti društva „Hrvatske šume“, d.o.o., šumoposjednika te Savjetodavne službe nadležne za obavljanje poslova šumoposjednika, u osiguravanju gospodarenja šumama i šumskim zemljištem na načelima gospodarske održivosti, socijalne odgovornosti i ekološke prihvatljivosti. - opis staništa divljači i divlje flore i faune na koje provedba „Program“ može utjecati, a odnosi se na podatke koji određuju stanište obitavanja divljači, vrstu divljači, brojnost i stanje populacije (matični	Nije primjenjivo. U sklopu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš (SPUO) Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Nacionalni program, NP) donesena je Odluka o sadržaju strateške studije 24. srpnja 2015. temeljem odredbi članka 68. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13 i 153/13) i članka 9. stavka 2. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (Narodne novine, br. 64/08). U tijeku postupka određivanja sadržaja strateške studije za Nacionalni program provedena je javna rasprava o prijedlogu sadržaja koji je objavljen na Internet stranici DZRNS s dvije prezentacije sadržaja (pred institucijama i pred lokalnom javnosti) te ishođenje mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima na prijedlog sadržaja. Nakon usuglašavanja mišljenja o sadržaju strateške studije temeljem zaprimljenih i/ili na raspravama zabilježenih mišljenja, primjedbi i prijedloga nadležnih tijela izrađen je konačni prijedlog sadržaja koji je sastavni dio Odluke (http://cms.dzrns.hr/news/10675/2789_001.pdf). Izrađena Strateška studija usklađena je s nacionalnim strateškim dokumentima iz domene gospodarenja šumskim ekološkim sustavima; šumarskom upravom i važećim zakonodavstvom poput Nacionalne šumarske politike i strategije (NN 120/03). Također, dokumentom su obrađeni i	-

Sudionik JR 1_12: Ministarstvo poljoprivrede	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	fond, prirast) migracijski putovi i sl.	svi nužni aspekti prostorno-planskih zahtjeva kako bi se realizirale osnove za realizaciju planiranih zahvata. Obilježja područja šuma i šumskog zemljišta i područja obitavanja divljači u dijelu koji se odnosi na lokaciju Trgovska gora (makrolokacija Majdan i dr.) obradit će se u posebnoj studiji o utjecaju na okoliš za zahvat na odabranoj lokaciji. Vrijednost općekorisnih funkcija šuma, vrijednosti prirodnih značajki (orografskih i topografskih, klimatskih, pedoloških, hidroloških, otvorenost šuma i šumska infrastruktura, stupanj ugroženosti šuma od požara, korištenje nedrvenih šumskih proizvoda (gljive i ljekovito bilje) te mogućnosti operativnog obavljanja djelatnosti društva „Hrvatske šume“, d.o.o., šumoposjednika te Savjetodavne službe nadležne za obavljanje poslova šumoposjednika, u osiguravanju gospodarenja šumama i šumskim zemljištem na načelima gospodarske održivosti, socijalne odgovornosti i ekološke prihvatljivosti su teme koje će se obraditi u postupku procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata na poznatoj (mikro)lokaciji. Opis staništa divljači te flore i faune na određenoj lokaciji su također predmet postupka procjene utjecaja na okoliš izabrane lokacije.	
	„Program“ u dijelu koji se odnosi na lokacije s prirodnim radioaktivnim materijalom potrebno je dopuniti za lokaciju Kutina. - opis i kartografski prikaz područja poplavnih šuma kao dio zelene infrastrukture. - opis ciljeva očuvanja područja šuma i šumskog zemljišta (šumarstvo) usmjeren je na održivo gospodarenje šumama s očuvanjem prirodne	Nije primjenjivo. Kao što je navedeno u prethodnom odgovoru, Strateška studija je uskladila opis svih lokacija sukladno Odluci o sadržaju strateške studije temeljem odredbi članka 68. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13 i 153/13) i članka 9. stavka 2. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (Narodne novine, br.	-

Sudionik JR 1_12: Ministarstvo poljoprivrede	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	strukture i raznolikosti šuma te trajno povećanje stabilnosti i kakvoće gospodarskih i općekorisnih funkcija šuma. - opis ciljeva očuvanja staništa divljači usmjeren je na očuvanju biološke i ekološke ravnoteže prirodnih staništa divljači i divlje flore i faune putem zaštite i uzgoja divljači uz ostvarivanje rekreativne funkcije. - opis cilja očuvanje i povećanje spremnika ugljika u šumskim ekosustavima i drvnim proizvodima kao povećanje potencijala smanjenja emisija i povećanje odliva ugljikova dioksida u sektoru šumarstva. - kartografski prikaz područja šuma i šumskog zemljišta te područja obitavanja divljači u odgovarajućem mjerilu sukladno mjerilu kartografskog prikaza „Program“. - identifikaciju osjetljivih šumskih ekosustava i staništa divljači u prepoznatom području utjecaja potrebno je obraditi i provesti u GIS tehnologiji služeći se vjerodostojnim podacima i činjenicama iz važećih dokumenata iz nadležnosti šumarstva i lovstva.	64/08). Detaljne obrade svake lokacije nužne su na razini Studije o utjecaju na okoliš pojedinih lokacija. Temeljem navedenog, za lokaciju Kutina na razini SUO obradit će se i zahtjevi nadležnog Ministarstva poljoprivrede. Dodatno, autori Strateške studije uzeli su u obzir sve nacionalne strateške dokumente, pa samim time i aktivnosti propisane Šumskogospodarskim planovima i programima koje osiguravaju povećanje šumske biomase (fitotvari). Navedeno podrazumijeva da je količina drvene zalihe koja prirašćuje uvijek veća od etata (obujam posječenog drva), a upravo to uvjetuje povećanje količine ugljika u spremnicima kategorije Šumsko zemljište sukladno UNFCCC klasifikaciji. Najznačajnija povećanja ostvaruju se u spremniku nadzemne biomase. Istovremeno se provedbom šumskogospodarskih uzgojnih zahvata obnove šuma (sječe) osigurava pohrana ugljika u spremniku Drvnih proizvoda sukladno UNFCCC klasifikaciji. Ova dva razloga definiraju da je potrebno osigurati gospodarenje šumama i šumskim zemljištima u cilju očuvanja i povećanja spremnika ugljika u šumskim ekosustavima i drvnim proizvodima, jer se time povećavaju odljevi i smanjuju emisije ugljikova dioksida na koje predmetni zahvati obrađeni u Strateškoj studiji imaju beznačajan utjecaj.	
	Obrazloženje nalazimo u činjenici da je više lokacija za zbrinjavanje Institucionalnog RAO i II, inventar RAO i ING Krško uvršteno u prostorno planske dokumente, a obrađena je samo „Čerkezovac“.	Ne prihvaća se. Lokacija Čerkezovac se u Strateškoj studiji pojavljuje kao preferentna lokacija za skladištenje NSRAO iz NEK-a, institucionalnog otpada i iskorištenih izvora te kao jedna od potencijalnih lokacija za odlagalište navedenog otpada. U tom smislu treba shvatiti sve one dijelove Studije gdje se lokacija	

Sudionik JR 1_12: Ministarstvo poljoprivrede	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Isto treba napomenuti da se u dokumentima iz nadležnosti predmetnog spominje Centar za zbrinjavanje radioaktivnog otpada koji se istovremeno smatra lokacijom za uspostavu predmetnog odlagališta te bi u tom smislu trebalo eventualno isto dopuniti.	Čerkezovac spominje. Što se tiče Centra za zbrinjavanje RAO on se po definiciji ne mora vezati za pojedinu lokaciju. Prema Zakonu o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti Centar je definiran na sljedeći način: <i>Centar za zbrinjavanje radioaktivnog otpada jest ustrojstvena jedinica Fonda za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenoga nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško, a uključuje objekte za obradu, kondicioniranje, manipuliranje, dugoročno skladištenje i odlaganje radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora podrijetlom s teritorija Republike Hrvatske, uključivo i središnje skladište, te radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva koji nisu nastali na teritoriju Republike Hrvatske, a čija obveza zbrinjavanja proizlazi iz bilateralnih ugovora sklopljenih prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona</i>. U toj definiciji nema govora o jednoj lokaciji nego se radi o „ustrojstvenoj jedinici“ odnosno o „gospodarskom subjektu“. Naravno opće je poznato da gospodarski subjekt može imati objekte ili postrojenja na raznim lokacijama. Sva tumačenja suprotna ovome koja se eventualno nalaze u Strateškoj studiji ili u nacrtu Prijedloga NP-a odgovarajuće će se izmijeniti.	-
	Obilježja utjecaja provedbe „Program“ na šume i šumsko zemljište te divljač - vjerojatnost, trajanje, učestalost mogućih utjecaja provedbe „Programa“ na ciljeve očuvanja, cjelovitost i održivost stabilnog šumskog ekološkog sustava te očuvanja staništa divljači, korištenja	Ne prihvaća se. Strateška studija utjecaja na okoliš NP-a u skladu je s nacionalnim strateškim dokumentima te su ujednačeno obrazloženi opisi i analize zahvata od interesa, kao i obuhvata NP-a. U narednim fazama razvoja projekata detaljno će se	

Sudionik JR 1_12: Ministarstvo poljoprivrede	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	dijelova divljači, korištenje ne drvnih proizvoda te očuvanja specifičnog i ograničenog tipa turističke i rekreativne ponude. Lokacija „Trgovska gora“ utjecaji su prepoznati u krčenju šuma, mogućem proširenju klizišta, mogućnost nastajanja šumskih požara, utjecaj na hidrološke aspekte, povećani rizik unosa invazivnih vrsta, fragmentacija staništa, gubitak vrste divljači, ograničenja u korištenju dijelova divljači, ograničenja u lovnom turizmu. Lokacija Kaštel Sućurac i Kaštel Gomilica utjecaji su prepoznati u visokom stupnju erozije i utjecaj na šumu posebne namjene (park šuma Marjan). Lokacija Kutina utjecaji su prepoznati u visokom stupnju poplavnog područja s obzirom da isto predstavlja lokaciju zelene infrastrukture. Područje utjecaja „Programa“ utvrđivanjem postojeće i buduće potrebe pojedinih rješenja koji uređuje „Program“ treba biti prepoznato u mogućem narušavanju održivog gospodarenja. Područje utjecaja „Programa“ utvrđivanjem postojeće i buduće potrebe pojedinih rješenja koji uređuje „Program“ treba biti prepoznato u mogućem narušavanju održivog gospodarenja šumama prema namjeni i zaštiti staništa divljači sukladno s evropskom kriterijima: održavanje i odgovarajuće poboljšanje šumskih ekosustava i njihov doprinos globalnom ciklusu ugljika, održavanje zdravlja i vitalnosti šumskog	obraditi pojedine lokacije i analizirati potrebni podaci da se osigura transparentna i jasna procjena utjecaja na okoliš. Međutim, ni na jednoj od tri obrađivane NORM lokacije ne vidimo posebne utjecaje na šume i šumske ekosustave tako da veliki dio onoga što se predlaže neće biti potrebno ili nije osobito bitno. Na primjer, utjecaj odloženog otpada na lokacijama u Kaštelama nema nikakvog utjecaja na park šumu Marjan, a opasnost od erozije uopće nije značajna. Otpad na lokaciji Kutina je potpuno odvojen od ostalog dijela Lonjskog polja. Intervencije na šumskim područjima na području Trgovske gore bit će minimalne, odnosno zanemarive s obzirom na situaciju u cijelom području, između ostalog i zato što se radi o lokaciji s postojećom infrastrukturom na području koje se planira uspostava skladišta. Zbog toga su u Strateškoj studiji izostale specifične obrade koje se javljaju u pripremi nekih drugih projekata s mnogo većim potencijalnim utjecajem na šume i šumske životne zajednice. To, naravno, ne znači da se o tom utjecaju (koji će biti sasvim lokalni) neće voditi računa pri obradi konkretnog zahvata na definiranoj lokaciji. Detaljnja analiza provest će se unutar PUO za zahvat.	

Sudionik JR 1_12: Ministarstvo poljoprivrede	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	ekosustava, održavanje, očuvanje i odgovarajuće poboljšanje biološke raznolikosti u šumskom ekosustavu, održavanje i odgovarajuće poboljšanje zaštitnih funkcija (posebno šumsko tlo i voda) i održavanje drugih socijalno - ekonomskih funkcija. Predlažemo pridružiti i analizirati sve podatke u GIS tehnologiji dobivenih u obradi podataka i digitalni ortofoto (DOF). - kumulativnu prirodu utjecaja provedbe plana na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja šumsko-ekološkog sustava i staništa divljači. - veličinu i područje utjecaja plana na ciljeve očuvanje i cjelovitost šuma i šumskog zemljišta te staništa divljači.		
	Prikaz drugih pogodnih mogućnosti (varijantnih rješenja) i utjecaja varijantnih rješenja na ciljeve očuvanja i cjelovitosti područja šuma, šumskog zemljišta i divljači. Važnost pridajemo potrebama predmetnog „Programa“ u aktivnostima visoke dodane vrijednosti pa u tom smislu predlažemo sadržaje usmjeriti na elemente energetske učinkovitosti, ekološke ravnoteže i održive arhitekture (zelena infrastruktura, inovativna javna nabava, zelena javna nabava) te na taj način eventualno omogućiti prihvatljiviji način financiranja, a sve u smislu jačanja poticajnog okruženja za smanjenje emisije stakleničkih plinova od krčenja suma, obrada i izbor varijantnih lokacija zbrinjavanja	Ne prihvaća se. Detaljnja analiza provest će se unutar PUO za zahvat. U izboru pojedine lokacije uzimaju se u obzir svi utjecajni parametri tako da se s velikom pouzdanošću može tvrditi da su (ili će biti) odabrane lokacije među najboljima ili najbolje za određeni zahvat. Pritom, naravno, ne postoji lokacija koja bi po svim pretpostavljenim kriterijima bila najbolja pa su uvijek potrebno određeni kompromisi. U svakom slučaju, kriteriji zaštite okoliša i ljudskog zdravlja te zaštita i unaprjeđenje socijalnih (društvenih) značajki i specifičnosti određenog područja predstavljaju prioritet.	

Sudionik JR 1_12: Ministarstvo poljoprivrede	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed- loga u SS ili NP
	institucionalnog RAO i II, inventar RAO i ING Krško. Mjere ublažavanja štetnih posljedica provedbe „Programa” održavanjem sustava prevencije od požara, mjerama sprječavanja krčenja šuma putem procjene utjecaja zahvata na okoliš, omogućavanje nesmetano kretanje divljači putem određivanja migracijskih putova, tehničkim i biološkim mjerama, korištenjem autohtonih vrsta raslinja i drveća propisanih u planu gospodarenja šumama, održavanje šumskog reda, zadovoljavajuće otvorenosti šuma- (šumska infrastruktura), eliminiranjem planiranja zahvata na mjestima s pojačanom erozijom, područja gradnje s klizištima i terenima sklonim odronjavanju, eliminiranjem gradnje na terenima većih nagiba s površinskim slojem loših geotehničkih karakteristika, biranjem lokacija gradnje udaljenih od stalnih i povremenih površinskih tokova voda (bujica) ili akumulacija, eliminiranjem krčenja suma s indicijama zalihe podzemne vode, izgradnji, u sanaciji terena koristiti materijale prirodnih karakteristika (drvo, kamen), koliko je moguće boje i oblikovanje objekata prilagoditi lokalnoj tradicijskoj kulturi, u izgradnji kontinuirano zbrinjavanje komunalnog otpada i isti ne odlagati u stanište divljači te osigurati nepropusne kontejnere za otpad, organizacija gradilišta na način da se ne probijaju novi putovi izvan obuhvata zahvata predvidjeti sve mjere	Ovo je lijepo napisan kratki program onoga što bi trebalo biti u opisu poslova Ministarstva poljoprivrede te Hrvatskih šuma i sličnih javnih ustanova koje vode brigu o okolišu u najširem smislu. Ako se govori o konkretnom projektu (zahvatu) bit će propisane samo one mjere koje su bitne za taj projekt. Strateška studija se odnosi na Nacionalni program provedbe Strateije zbrinjavanja RAO, II i ING koji se ne bavi licenciranjem pojedinog projekta na konkretnoj lokaciji iako se neke lokacije (kao npr. Čerkezovac) u njemu spominju. Zbog toga se analiza i propisivanje konkretnih mjera zaštite okoliša prema važećoj regulativi, a svakako i u skladu s ovdje predloženim sastavnicama, mogu očekivati tek pri obradi konkretnog projekta.	

Sudionik JR 1_12: Ministarstvo poljoprivrede	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	unutar i neposredno izvan obuhvata vezane za zaštitu šuma od požara, svesti buku i svjetlosna onečišćenja na najmanju mjeru, otpadne i sanitarne vode ne ispuštati direktno u tlo, a sve s ciljem uklapanja istog u prepoznatljiv krajobraz i ne narušavanja vrijednosti šireg područja šumskog sustava i staništa divljači isl. Zaključak o utjecaju programa na šumski ekosustav i divljač - obrazloženje razloga zbog kojih je utvrđeno da „Program“ ima/nema štetan utjecaj na šumski ekosustav i stanište divljači. -prijedlog najprihvatljivijeg varijantnog rješenja provedbe „Program“ za očuvanje stabilnog šumskog ekosustava i očuvanje staništa divljači. - Za svaki zadani tematski cilj gore navedene „Program“, istovremeno ciljajući na fokusna područja, potrebno je odrediti i razviti niz mjera. -analizirati negativne utjecaje na šumski ekosustav i stanište divljači sukladno propisu iz nadležnosti šumarstva i propisu iz nadležnosti lovstava. -promicati održivo gospodarenje šumama i zaštitu i uzgoj divljaci na osnovi dugoročne zaštite šuma i divljači sukladno važećim osnovama za šume i lovišta. Po dobivenim podacima propisati odgovarajući monitoring. -analizirati utjecaje klimatskih promjena u kontekstu ublažavanja nepovoljnih klimatskih prilika, elementarnih nepogoda i katastrofalnih	Ne prihvaća se. Detaljnja analiza provest će se unutar PUO za zahvat. Strateška procjene utjecaja na okoliš (SPUO) NP-a sagledala je svaku pojedinu lokaciju i aktualne podatke okoliša. Predmetna sanacija NORM lokacija (Kutina, Kaštela, Plomin) obuhvaća prostore s dugom tradicijom antropogenog korištenja. Realizacijom zahvata moguće je samo poboljšati aktualno stanje okoliša zbog sanacije lokacija te nema štetnog utjecaja na šumski ekosustav i staništa divljači. Upravo stoga nije bilo potrebno predložiti mjere ublažavanja niti programe praćenja za održivo gospodarenje šumama te zaštitu i uzgoj divljači za predmetne tri lokacije. Područje Trgovske gore je određeno kao preferentno područje za uspostavu središnjeg skladišta i odlagališta za institucionalni RAO, iskorištene izvore te nisko i srednje radioaktivni otpad iz NE Krško. Pritom je za lokaciju skladišta predložena lokacija Čerkezovac, a lokacija odlagališta će se predložiti nakon provedenog postupka izbora lokacije na području Trgovske gore.	

Sudionik JR 1_12: Ministarstvo poljoprivrede	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	događaja (jaka kiša ili velika suša), širenje određenih nametnika, oštećenje i sušenja šumskog ekosustava, klizišta, erozije, a sve u kontekstu smanjenja emisije stakleničkih plinova uzimajući u obzir vjerojatne učinke klimatskih promjena na pojavu bujica i poplava. Važnost pridajemo očuvanju odvojenih većih skupinama vrijednog šumskog drveća, očuvanju prepoznatljivih obilježja prostora, ranjivosti prirodnih dijelova šumskog krajobraza i vizure, ekološke značajke prirodne vegetacije s ciljem očuvanja prostora što doprinosi funkcionalnom razvoju „Program” kao dodana vrijednost osiguravajući načela socijalne odgovornosti i ekološke prihvatljivosti. U relevantne indikatore potrebno je uvrstiti važeće propise iz nadležnosti šumarstva i lovstva (Ustav RH cl. 52., Zakon o šumama, Zakon o lovstvu, Zakon o šumskom reprodukcijском materijalu, Zakon o priznavanju svojti šumskog drveća i grmlja, Pravilnik o uređivanju šuma, Pravilnik o zaštiti šuma od požara, Pravilnik o načinu motrenja oštećenosti šumskih ekosustava, Pravilnik o provenijencijama svojti šumskog drveća, Pravilnik o izradi nacionalnog popisa šumskih sjemenskih objekata i dr., zaštićene šume (% šuma i šumskog zemljišta zaštićenog prema MCPFE), šumarska strategija EU, akcijski plan EU u korist šuma (COM(2006)302), (Direktiva 2000/29/EZ), (Direktiva 2009/28/EZ),		

Sudionik JR 1_12: Ministarstvo poljoprivrede	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	(Uredba EZ br. 2012/2002)(COM(2010)66), rezolucije EP (T4-0026/1997), T6-006872006) i (T7-0226/2011) koristeći se stručno utemeljenim podacima društva Hrvatske šume d.o.o., Hrvatskog lovačkog saveza, znanstvenim činjenicama Šumarskog instituta i Šumarskog fakulteta i drugih relevantnih institucija, Agenda 21, UNCED, (COM/2011/12) Direktiva EU (529/2013) te donijete konvencije i po svim međunarodnim propisima obvezujući akti.		

Sudionik JR 1_13: Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	u svezi s vašim traženjem mišljenja o sadržaju Strateške procjene utjecaja na okoliš za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva KLASA: 542-02/15-43/6, URBROJ: 542-01-16-18, od 12. veljače 2016. godine dajemo sljedeće mišljenje: Kako je prijevoz opasnih tvari, pa tako i otpada radioaktivnih i nuklearnih opasnih tvari, temeljem Zakona o prijevozu opasnih tvari (N.N.79/07) u potpunosti usuglašen s Međunarodnim Sporazumima o prijevozu opasnih tvari, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture nema primjedbe na sadržaj Strateške procjene utjecaja na okoliš za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva.	Nema primjedbi. Autori Strateške studije se slažu s iznesenim stavom iz Mišljenja.	-

1_14: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.	Vezano uz vaš dopis naprijed navedenog broja, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije razmotrilo je Stratešku studiju za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada i Nacrt prijedloga Programa na koje nemamo primjedbi iz svoje nadležnosti.	Nema primjedbi. Autori Strateške studije se slažu s iznesenim stavom iz Mišljenja.	-
---	---	--	---

Sudionik JR 1_15: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Prema očitovanju Uprave za zaštitu prirode (KLASA: 612-07/16-58/38, URBROJ: 517-07-2- 1-16-2 od 26. ožujka 2016.) u Nacrtu prijedloga Nacionalnog Programa potrebno je ispraviti uočene nedostatke. U tekstu Nacrta prijedloga Nacionalnog Programa - DODATAK IX Opis lokacije Čerkezovac, u točki 9. Zaštita prirodne i kulturne baštine na str. IX-9/10 navodi se: „<i>Na prostoru Općine Dvor nalaze se prostori koji su dio međunarodne ekološke mreže NATURA 2000 (Slika 1-3) te time imaju veliko međunarodno značenje za očuvanje biološke raznolikosti. Prema podacima Državnog zavoda za zaštitu prirode, od 17. lipnja 2011. prostori općine u mreži NATURA 2000 su:</i> - <i>Dolina rijeke Une - područje važno za očuvanje nekoliko vrsta riba i riđeg šišmiša te vretenca istočne vodendjevojčice;</i> - <i>Corkovača, Zrinska gora - Rudeži i Samarica - s ciljem očuvanja bukove šume i šume pitomog kestena</i> Tekst je potrebno .izmijeniti na način da se umjesto Državnog zavoda za zaštitu prirode navede Hrvatska agencija-za okoliš i prirodu te se potrebno pozvati na područja ekološke mreže koja su proglašena Uredbom o ekološkoj mreži („Narodne novine“, brojevi 124/13 i 105/15), a ne na podatke iz 2011. Podaci o ekološkoj mreži dostupni su putem web stranice informacijskog sustava zaštite prirode	Prihvaćaju se primjedbe. Kao rezultat usklađivanja s rezultatima Strateške studije i javne rasprave Dodatak IX u NP je korigiran.	Dodatak IX u NP u točki 9 i 10 je korigiran (Skraćenje i izmjene u tekstu)

Sudionik JR 1_15: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	http://www.biportal.hr/gis/. Naziv Slike 1-3 potrebno je izmijeniti tako da glasi: „Područja ekološke mreže NATURA 2000 u blizini lokacije Čerkezovac [17]“. Također, u tekstu se navodi Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, brojevi 70/05, 139/08) koji više nije na snazi budući daje 2013. stupio na snagu novi Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13). Navedene podatke potrebno je na odgovarajući način izmijeniti i u točki 10. Literatura (str. IX-10/10).		
	Prema očitovanju Uprave za klimatske aktivnosti, održivi razvoj i zaštitu zraka tla i mora (KLASA: 351-01/16-02/128, URBROJ: 517-06-1-1-2-16-3 od 7. ožujka 2016.), u Nacrtu prijedloga Nacionalnog Programa u sklopu <i>DODATAKA III. Propisi Republike Hrvatske i međunarodne konvencije i DODATAKA V. Transparentnost i sudjelovanje javnosti</i> potrebno je ažurirati propise (Zakon o zaštiti okoliša, „Narodne novine“, brojevi 80/13, 153/13 i 78/15). U <i>DODATKU XII. Istražni radovi na lokaciji</i> navode se potrebni istražni radovi na lokaciji, te se između ostalog navodi da je potrebno provesti ekološka istraživanja. Pojam ekološka istraživanja je preširok i neprecizan te se predlaže precizirati koje je točno istraživačke radove potrebno provesti s kojeg aspekta.	Primjedbe se prihvaćaju. Potrebna istraživanja će se utvrditi u kasnijem postupku.	U NP-u su revidirani prilozi III i V, prilog XII je izbačen.

Sudionik JR 1_15: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	U Strateškoj studiji u sklopu poglavlja 2.1.5.4 <i>Meteorološke i klimatološke značajke</i> obrađene su očekivane klimatske promjene. Međutim, u istom poglavlju potrebno je obraditi i neke od očekivanih sekundarnih efekata klimatskih promjena. To se posebno odnosi na očekivano podizanje razine mora na području planirane sanacije odlagališta na NORM lokaciji na području grada Kaštela. Podaci o očekivanom porastu razine mora za područje Jadranskog mora dostupni su na sljedećoj mrežnoj stranici Ministarstva koja sadrži podloge za Strategiju upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske: http://mio-strategija-hr.pap-theoastcentre.org/. U sklopu poglavlja 3.1.1 <i>UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PROVEDBU NP-a</i>, sagledan je rizik za razmatrana područja koji mogu uzrokovati poplave. Osim rizika od poplava na razmatranim područjima postoji još niz drugih elementa povezanih sa utjecajima vezanim uz klimatske promjene koje je potrebno razmotriti. To se posebno odnosi na npr. podizanje morske razine te povezane utjecaje kao što su erozija obale, prodiranje soli i dr. (NORM lokacija' na području grada Kaštela smještena je na samoj obali). Kako bi se sva pitanja vezana uz utjecaje i prilagodbu na klimatske promjene obradila na dosljedan i sustavan način, Europska komisija je izradila dokument - <i>Smjernice za uključivanje klimatskih</i>	Prihvaća se: dorađena poglavlja i propisana nova mjera. Lokacije smještene blizu mora su NORM lokacije: odlagališta šljake i pepela TE Plomin i bivše tvornice Jugovinil u Kaštelama. Odlagalište TE Plomin smješteno je ipak dovoljno daleko od mora te na nadmorskoj visini iznad 20 metara (Hrvatska osnovna karta http://geoportal.dgu.hr/) te se može reći da nije ugroženo od efekta podizanja razine mora do kojeg može doći uslijed klimatskih promjena. Za potrebe izrade Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske izrađen je dokument „Procjena mogućih šteta od podizanja razine mora za Republiku Hrvatsku uključujući troškove i koristi od prilagodbe“, tehničko izvješće, rujna 2015. U tom dokumentu za određivanje porasta razine mora uslijed klimatskih promjena u 2050. i 2100. godini definirana su tri scenarija podizanja razine mora: niski RRM, srednji RRM i visoki RRM – tab. 1. Prema ovim rezultatima očekivano povišenje razine mora do kraja stoljeća iznosi oko 0,5 metara, odnosno za najgori slučaj oko 1 metar. <i>Tab 1: Porast razine mora u Hrvatskoj u 2050. i 2100. prema</i>	Dodaje se nova mjera u SS kojom se propisuje obveza analize utjecaja klime i projektna rješenja za prilagodbu klimatskim promjenama.

Sudionik JR 1_15: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP												
	<i>promjena i bioraznolikosti u stratešku procjenu utjecaja na okoliš (Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment) koje su dostupne na sljedećoj web stranici:</i> http://www.mzoip.hr/hr/klima/zastita-klime.html). Smjernicama su razrađena pitanja kako implementacija nekog plana i programa utječe na klimu u smislu emisija stakleničkih plinova, odnosno kako klimatske promjene mogu utjecati na implementirani plan i program. Preporučuje se gore navedeni dokument iskoristiti prilikom razrade poglavlja 3.1.1 <i>Utjecaj klimatskih promjena na provedbu NP-a</i> i 3.1.2 <i>Utjecaj NP-a na klimatske promjene</i>. Sukladno prepoznatim utjecajima vezanim uz utjecaje i prilagodbu na klimatske promjene, ukoliko se ukaže potreba, potrebno je i nadopuniti poglavlje <i>MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA (6.10 MJERE ZA RAZDOBLJE DO 2025. GODINE; 6.11 MJERE ZA RAZDOBLJE NAKON 2025. GODINE)</i>.	trima scenarijima <table><tr><th>Scenarij</th><th>Rast razine mora u Hrvatskoj u 2050.</th><th>Rast razine mora u Hrvatskoj u 2100.</th></tr><tr><td>Niski RRM</td><td>0,15 m</td><td>0,28 m</td></tr><tr><td>Srednji RRM</td><td>0,19 m</td><td>0,49 m</td></tr><tr><td>Visoki RRM</td><td>0,31 m</td><td>1,08 m</td></tr></table> Za moguće negativne utjecaje klimatskih promjena važan je i podatak o ekstremnim razinama mora. Očekuje se da će podizanje razine mora rezultirati višim ekstremnim razinama mora, kako nema jasnih dokaza da će klimatske promjene dodatno mijenjati raspodjelu vode. Tab. 2 pokazuje ekstremne razine mora korištene u procjeni izloženosti poplavama i rizika za Hrvatsku (prosječne vrijednosti u svim segmentima obalnoga pojasa). H1 je razina mora koja se u prosjeku prekorači jednom svake godine, a H100 je razina mora koja se u prosjeku prekorači jednom u 100 godina (prema tome vjerojatnost je 1% da će se prekoračiti u određenoj godini). Dok je u 2010. H1 iznosio oko 0,83 m, a H100 oko 1,14 m, te vrijednosti rastu s rastom razine mora. Primjerice, H100 će za scenarij visokog RRM-a iznositi 2,20 m u 2100. godini. <i>Tab 2: H1 i H100 u 2010., 2050. i 2100. prema različitim</i>	Scenarij	Rast razine mora u Hrvatskoj u 2050.	Rast razine mora u Hrvatskoj u 2100.	Niski RRM	0,15 m	0,28 m	Srednji RRM	0,19 m	0,49 m	Visoki RRM	0,31 m	1,08 m	
Scenarij	Rast razine mora u Hrvatskoj u 2050.	Rast razine mora u Hrvatskoj u 2100.													
Niski RRM	0,15 m	0,28 m													
Srednji RRM	0,19 m	0,49 m													
Visoki RRM	0,31 m	1,08 m													

Sudionik JR 1_15: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP																												
		scenarijima rasta razine mora <table> <tr> <th>Scenarij</th> <th>H1, 2010.</th> <th>H1, 2050.</th> <th>H1, 2100.</th> <th>H100, 2010.</th> <th>H100, 2050.</th> <th>H100, 2100.</th> </tr> <tr> <td>Niski RRM</td> <td>0,83</td> <td>0,95</td> <td>1,08</td> <td>1,14</td> <td>1,26</td> <td>1,39</td> </tr> <tr> <td>Srednji RRM</td> <td>0,84</td> <td>0,99</td> <td>1,29</td> <td>1,14</td> <td>1,30</td> <td>1,60</td> </tr> <tr> <td>Visoki RRM</td> <td>0,84</td> <td>1,12</td> <td>1,89</td> <td>1,15</td> <td>1,43</td> <td>2,20</td> </tr> </table> Sukladno navedenome, područje potencijalno ugroženo od poplava izazvano porastom ekstremne razine mora je područje ispod H100, odnosno ispod 2,2 metra. Ovdje se mora dodati da su ovi rezultati ne uključuju izdizanje većeg dijela kopna hrvatske obale čime se kompenziraju utjecaji podizanja razine mora. Doduše u navedenom dokumentu se kaže kako „glacijalno izostatsko podešavanje utječe podizanjem kopna stopom od 0,15 mm/g (na sjeveru Hrvatske) do 0,12 mm/g na jugu, ali nije dan izvor tih podataka. Stvarno podizanje tla je mnogo veće i kreće se u rasponu 5-15 mm/g¹. Uz takve pretpostavke bi se podizanje mora u sljedećih 100 godina u potpunosti kompenziralo podizanjem kopna pa se nikakav posebni utjecaj ne bi ni dogodio. Što se tiče NORM lokacije Kaštela tamo su šljaka i	Scenarij	H1, 2010.	H1, 2050.	H1, 2100.	H100, 2010.	H100, 2050.	H100, 2100.	Niski RRM	0,83	0,95	1,08	1,14	1,26	1,39	Srednji RRM	0,84	0,99	1,29	1,14	1,30	1,60	Visoki RRM	0,84	1,12	1,89	1,15	1,43	2,20	
Scenarij	H1, 2010.	H1, 2050.	H1, 2100.	H100, 2010.	H100, 2050.	H100, 2100.																									
Niski RRM	0,83	0,95	1,08	1,14	1,26	1,39																									
Srednji RRM	0,84	0,99	1,29	1,14	1,30	1,60																									
Visoki RRM	0,84	1,12	1,89	1,15	1,43	2,20																									

1 Detelić, Borić,
Stričak, 2009.pdf

Altiner i dr.,
2000.PDF

Sudionik JR 1_15: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
		pepeo u najvećem dijelu već nalaze ispod razine mora s obzirom da se svojevremeno na taj način povećavala površina na kopnu. Zbog toga se ne može govoriti o dodatnom utjecaju koji bi bio izazvan podizanjem mora sljedećih 50 ili 100 godina. Utjecaj plavljenja, ako postoji, već je dulje vrijeme prisutan. Tijekom sanacije lokacije koja će biti usklađena s planiranom namjenom definiranoj u prostornim i urbanističkim planovima riješit će se problem na odgovarajući način. U Studiji je dodana slijedeća nova mjera ' U sanaciji lokacije NORM u Kaštelima, treba uzeti u obzir potencijalne utjecaje zbog klimatskih promjena, kao što su ekstremni meteorološki događaji i dugoročni utjecaji zbog podizanja razine mora'.	

Sudionik JR 2_01: Predsjednik Pčelarske udruge Grada Petrinje.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Kao predsjednik Pčelarske udruge Grada Petrinje koja broji 95 pčelara s cijelog područja Grada Petrinje. Pčelari voze svoje pčelinje zajednice na ispašu (posebice ispašu pitomog kestena) na cijelo područje Banovine pa tako i područja oko Dvora. Slijedom navedenog ulažemo svoj prigovor na moguću lokaciju za skladištenje nuklearnog otpada u vojarni Čerkezovac, na području Grada Dvora. Pčelari s cjelokupnog područja Banovine u svojim projektima imaju viziju geografske zaštite izvornosti kestenovog meda s područja Banovine, postavljanjem skladišta za nuklearni otpad postavila bi se stigma cjelokupnog područja Banovine kao područja s nuklearnim otpadom, te bi se teško nalazio ili puno teže nego sad put do kupaca inače vrlo cijenjenog kestenovog meda s područja Banovine, te bi se ugrozila i životna egzistencija mnogih pčelara sa područja Banovine.	Ne prihvaća se Autori Strateške studije se slažu da je potrebno očuvati zdrav način života te zaštititi i dalje njegovati i razvijati gospodarske strateške odrednice kao što je razvoj pčelarstva, proizvodnja meda i proizvodnja drugih eko proizvoda. Također konstatiraju da je Nacionalni program glede utjecaja na zdravlje i okoliš prihvatljiv uz primjenu propisanih mjera i primjenu svih relevantnih propisa. Potrebno je pojasniti da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek <u>prvi korak</u> u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Dakle, konačna potvrda lokacije provest će se kroz postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te idejni projekt, analize sigurnosti i ostalu potrebnu dokumentaciju. Nacionalni program je jedan od važnih strateških projekata za RH, u skladu je s održivim gospodarenjem radioaktivnog otpada, održivim dugoročnim smjernicama i vizijama a u svrhu sprečavanja potencijalnog negativnog učinka na zdravlje i	-

Sudionik JR 2_01: Predsjednik Pčelarske udruge Grada Petrinje.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		okoliš u slučaju neadekvatnog postupanja s otpadom odnosno neprovedbom NP. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni civilni nadzor nad rizicima, javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša, unaprijediti će se prometnice, a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj lokalne zajednice. <u>Potrebno je naglasiti da Nacionalni program (NP) ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog nuklearnog goriva u RH.</u> Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s nisko i srednje radioaktivnim otpadom koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Zbog bojazni od potencijalne negativne stigmatizacije, u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne i ekvivalentne doze za reprezentativne	

Sudionik JR 2_01: Predsjednik Pčelarske udruge Grada Petrinje.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U daljnjim postupcima, u sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se detaljnije analize utjecaja na okoliš, prirodu i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid i u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). U okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno ni na razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije. Na samoj ogradi skladišta radioaktivnost nije moguće izmjeriti zbog izuzetno niske vrijednosti (rađene su proračunske analize koje su utvrdile da je doza na ogradi 0,00002mSv/god a propisana granična efektivna doza za stanovništvo iznosi 1 mSv/god). Nadalje, kao što je spomenuto, u javnosti se često pogrešno poistovjećuje percepcija nisko i srednje radioaktivnog otpada i visokoradioaktivnog otpada a za koji su propisani posebni uvjeti odlaganja. Ovdje je riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu kakav je smješten u Zagrebu u zatvorenom skladištu na Institutu Ruđer Bošković i u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada, te kakav se generira u svim bolnicama u sklopu radioterapije i u ostalim istraživačkim institutima. Stoga je potrebno problem percepcije rizika u	

Sudionik JR 2_01: Predsjednik Pčelarske udruge Grada Petrinje.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		javnosti rješavati samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa, te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Jedna od propisanih mjera u okviru Strateške studije je i planiranje i provođenje kontinuirane komunikacije sa svim ključnim dionicima i zainteresiranom javnosti. U sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište) javnost će biti također informirana i uključena sukladno <i>Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)</i>, a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je <i>Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.)</i>. te poštivajući i provodeći obveze iz <i>Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.)</i>. Samo kvalitetnom komunikacijom između svih dionika i uvidom u stvarno stanje projekta, moguće je izgraditi međusobno povjerenje te postići konsenzus na zadovoljstvo svih dionika. <u>Zaključno:</u> Prve analize, u okviru Strateške studije pokazale su da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu mjera i relevantnih propisa. Kao što je spomenuto, svrha Strateške studije je da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog	

Sudionik JR 2_01: Predsjednik Pčelarske udruge Grada Petrinje.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Strateška studija će se nadopuniti u mjerama, tako što će se propisati da Studija o utjecaju na okoliš zahvata izgradnje skladišta treba obavezno sadržati analizu utjecaja na pčelarstvo.	

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Vezano uz aktivnosti koje se provode na području Banovine, odnosno na Trgovskoj gori vezano uz uspostavu odlagališta radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva. BUDUĆI DA je područje Trgovske gore i njoj susjedne Zrinske gore, odnosno cijelo područje Banovine iznimno prirodni resurs i područje izuzetne biološke raznolikosti (682 vrsta vaskularne flore, 41 vrsta sa statusom ugroženosti, reliktna, osjetljiva i ugrožena biljke, 41 vrsta sisavaca, oko 14 vrsta šišmiša, 109 vrsta ptica - uključujući orla štekavca, orla kliktačca, močvarnu sovku, žutu čaplju, vodenog kosca, gavrana), na kojem je samo u posljednje vrijeme otkriveno i opisano nekoliko novih endemskih životinjskih vrsta i na kojem se nalazi jedan od najvećih kompaktnih kompleksa kestenovih šuma, što sve čini ovo područje jedinstvenim ne samo u jugoistočnoj Europi nego i u cijeloj Europskoj uniji, BUDUĆI DA se radi o prostoru koji je na europskoj razini pokazni primjer natprosječnih usluga ekosustava za zdravlje ljudi te zaštitu i unapređenje cjelokupnog ekosustava, BUDUĆI DA je takva razina biološke raznolikosti temelj ne samo našeg lokalnog gospodarstva i blagostanja, već i gospodarstva i blagostanja cijele	Ne prihvaća se. Autori Strateške studije se slažu da je potrebno očuvati zdrav način života i zaštititi građane a naročito djecu koja su budućnost naše države. Slažu se i da je bogatstvo prirode i gospodarske strateške odrednice kao što je razvoj eko turizma i eko proizvoda, potrebno i dalje njegovati i razvijati. Također konstatiraju da je Nacionalni program glede utjecaja na zdravlje i okoliš prihvatljiv uz primjenu propisanih mjera i primjenu svih relevantnih propisa. Potrebno je pojasniti da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek <u>prvi korak</u> u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Dakle, konačna potvrda lokacije provest će se kroz postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te idejni projekt, analize sigurnosti i	-

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Europske unije jer nam osigurava čist zrak i vodu, hranu, materijale i lijekove, zdravlje i rekreaciju, podupire oprašivanje i plodnost tla, regulira klimu i štiti nas od ekstremnih vremenskih uvjeta, BUDUĆI DA mnogobrojna znanstveno i stručna istraživanja te objavljeni znanstveni i stručni radovi ukazuju da se radi se o kraju jedinstvenih prirodnih ljepota, konfiguracije, divnog krajobraza, bogatog povijesno-arheološkog naslijeđa, bogate tradicijske kulture, svekolike očuvanosti s ogromnim potencijalom za održivi razvoj zasnovan na ekološkoj proizvodnji	ostalu potrebnu dokumentaciju. Nacionalni program je jedan od važnih strateških projekata za RH, u skladu je s održivim gospodarenjem radioaktivnog otpada, održivim dugoročnim smjernicama i vizijama a u svrhu sprečavanja potencijalnog negativnog učinka na zdravlje i okoliš u slučaju neadekvatnog postupanja s otpadom odnosno neprovedbom NP. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni i civilni nadzor nad rizicima, javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša, unaprijediti će se prometnice, a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj lokalne zajednice. Potrebno je naglasiti da Nacionalni program (NP) ne predviđa <u>skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog nuklearnog goriva u RH</u>. Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s niskom i srednje radioaktivnim otpadom koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Nadalje, Nacionalni program prepoznaje činjenicu da su se određene aktivnosti vezane za sigurno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u RH provodile u proteklih nekoliko desetljeća. Od provedenih aktivnosti izdvaja one koje su rađene u skladu s današnjim pravilima struke i na njima nastavlja graditi daljnje aktivnosti. Jedna od takvih je i izbor optimalnog prostora na teritoriju RH koji je sustavno	

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		proveden tijekom 1990-tih i koji je rezultirao uvrštenjem Trgovske gore u prostorni plan RH upravno za ovu namjenu. Zbog bojazni od potencijalne negativne stigmatizacije, u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U daljnjim postupcima, u sklopu procjene utjecaja na okoliš za skladište RAO napraviti će se detaljnije analize utjecaja na okoliš, prirodu i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid i u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). <u>U okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno ni na razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije. Na</u>	

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		<u>samoj ogradi skladišta radioaktivnost nije moguće izmjeriti zbog izuzetno niske vrijednosti (rađene su proračunske analize koje su utvrdile da je doza na ogradi 0,00002mSv/god a propisana granična efektivna doza za stanovništvo iznosi 1 mSv/god).</u> Nadalje, kao što je spomenuto, u javnosti se često pogrešno poistovjećuje percepcija nisko i srednje radioaktivnog otpada i visokoradioaktivnog otpada a za koji su propisani posebni uvjeti odlaganja. Ovdje je riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu kakav je smješten u Zagrebu u zatvorenom skladištu na Institutu Ruđer Bošković i u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada, te kakav se generira u svim bolnicama u sklopu radioterapije i u ostalim istraživačkim institutima. Stoga je potrebno problem percepcije rizika u javnosti rješavati samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa, te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Jedna od propisanih mjera u okviru Strateške studije je i planiranje i provođenje kontinuirane komunikacije sa svim ključnim dionicima i zainteresiranom javnosti. U sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište) javnost će biti također informirana i uključena sukladno <i>Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)</i>, a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je <i>Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus,</i>	

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		1998.). te poštivajući i provodeći obveze iz <i>Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.)</i> . Samo kvalitetnom komunikacijom između svih dionika i uvidom u stvarno stanje projekta, moguće je izgraditi međusobno povjerenje te postići konsenzus na zadovoljstvo svih dionika.	
	BUDUĆI DA su na Banovini mnoga područja predmet europske Direktiva o staništima, Banske i Bernske konvencija te područja zaštićene ekološke mreže Natura 2000, BUDUĆI DA su tekućice na ovome području predstavljaju jedinstveni efektivni ihtiološki rezervat ugroženih vrsta, BUDUĆI DA su u tijeku aktivnosti da se predio između gradova Petrinje, Siska, Hrvatske Kostajnice, Gline i Dvora <u>PROGLASI PARKOM PRIRODE</u> čemu je svoje potpise podrške dalo preko 100 predstavnika hrvatske znanstveno-akademske zajednice hrvatskih znanstvenika i sveučilišnih profesora , a što je sukladno ambicioznoj strategiji Europske unije o održavanju i unapređivanju biološke raznolikosti	Ne prihvaća se. Na razini Strateške studije a vezano za Naturu 2000 (tj Nacionalnu ekološku mrežu), u provedenom postupku nadležno tijelo za zaštitu prirode ocijenilo je da je Nacionalni program prihvatljiv za ekološku mrežu, te je u Prilogu 2 Studije dana kopija rješenja Ministarstva u vezi s tim. U okviru studije utjecaja na okoliš za konkretan zahvat će se ponoviti postupak i postupiti u skladu s dobivenim rješenjima.	-
	BUDUĆI DA bi odlagalište radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na Trgovskoj gori zbog objektivnih i subjektivnih razloga praktički onemogućilo održivi gospodarski razvoj zasnovan	Ne prihvaća se. Neće se skladištiti niti odlagati istrošeno nuklearno gorivo. Kao što je već prethodno navedeno, zbog bojazni od	-

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	na ekološkoj proizvodnji i inovativnim oblicima turizma te dovelo do znatnog pada cijena nekretnina	potencijalne negativne stigmatizacije, u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U daljnjim postupcima, u sklopu procjene utjecaja na okoliš za skladište RAO napraviti će se detaljnije analize utjecaja koje će omogućiti kvalitetan uvid i u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). Primjer skladišta radioaktivnog otpada u Brinju u Sloveniji, gdje je u neposrednoj blizini razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno ni na razvoj eko-poljoprivrede, niti na okoliš.	
	BUDUĆI DA, Republika Hrvatska NEMA programe za gospodarenje radioaktivnim otpadom i za njegovo odlaganje, što je suprotno članku 4,	Nije primjenjivo. Upravo iz razloga što RH ima obvezu donijeti Nacionalni	-

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	stavku 4(b) Direktivi Vijeća 2011/70/EURATOM od 19. srpnja 2011. O uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno gospodarenje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom	program zbrinjavanja radioaktivnog otpada, prijedlog Nacionalnog programa je napravljen i kroz postupak strateške procjene utjecaja na okoliš odnosno Strateškom studijom se taj program ocjenjuje je li prihvatljiv za okoliš i zdravlje. Unutar postupka se navedeni program dorađuje a sukladno smjernicama strateške studije i uz usvajanje mjera zaštite okoliša, primjenu svih relevantnih propisa te uz punu participaciju javnosti u postupku.	
	BUDUĆI DA je Strateška studija za nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada (NN 125/14), iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva tek u fazi izrade, a već se otvoreno govori o konkretnoj lokaciji to ukazuje da je odluka praktično već donesena unatoč nepostojanju svih relevantnih istraživanja	Nije primjenjivo. Konačna potvrda lokacije provest će se kroz postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te idejni projekt, analize sigurnosti i ostalu potrebnu dokumentaciju. U sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište) javnost će biti također uključena sukladno prethodno spomenutim propisima i međunarodnim konvencijama.	-
	BUDUĆI DA među nositeljima odnosno pod-izvođačima izrade Strateška studija za nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (EKONERG) <u>NEMA</u> niti jednog znanstvenika / stručnjaka iz područja znanosti o zračenju koji je radioekolog	Primjedba se ne prihvaća. EKONERG ima i potrebne reference i potrebna ovlaštenja za izradu Strateške studije. Također, u izradu Strateške studije uključeni su stručnjaci različitih profila i iskustava a sukladno uvjetima natječaja. Među autorima studije postoji nekoliko osoba s potrebnim znanjima pa i formalnim kvalifikacijama iz	-

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	BUDUĆI DA je vezano uz izbor lokacije na ovakav način narušeno načelo transparentnosti koja se zahtijeva u Direktivi Vijeća 2011/70/EURATOM od 19. srpnja 2011. i koja se postiže osiguranjem učinkovitog obavješćivanja javnosti i mogućnostima sudjelovanja svih zainteresiranih strana, uključujući lokalne vlasti i javnost	područja „radijacijske sigurnosti“. Netočno. Netočno je da je narušeno načelo transparentnosti, obavješćivanje javnosti i mogućnost sudjelovanja svih zainteresiranih strana. Strateška procjena se provodi sukladno <i>Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08)</i> i <i>Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15)</i>, a uključivanje javnosti, međudržavno uključivanje i konzultacije se provode u skladu s <i>Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)</i>, a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je <i>Protokol o strateškoj procjeni okoliša (Kijev, 2003.)</i> uz <i>Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.)</i>, te <i>Konvenciji o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.)</i>. U okviru ovog projekta od početka se zastupa što snažnija izmjena informacija. Stoga je javni uvid produžen dva puta, na ukupno trajanje od 78 dana umjesto propisanih 30 dana. Provedene su javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru u trajanju od dva dana, a javnost je bila u mogućnosti i iznijeti svoje primjedbe i mišljenje i pismenim putem. Provedene su međudržavne konzultacije sa Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom.	-

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Potrebno je spomenuti i da su tijekom izrade Strateške studije kao dio neformalnog postupka, provedene rane izmjene informacija s nekoliko ključnih dionika (općina Dvor, poljoprivrednici i pčelari, LAG Una, Novi Grad) a što je rezultiralo propisivanjem dodatnih mjera unutar strateške studije. Također, u prethodnoj fazi projekta, u fazi izrade sadržaja za Stratešku studiju, osim formalnih aktivnosti (rasprava o sadržaju sa stručnom javnosti, zaprimanjem primjedbi na prijedlog sadržaja) provedena je 06. 07. 2015. i rasprava s građanima Dvora o sadržaju Strateške studije, o postupku strateške procjene utjecaja na okoliš (SPUO) i o načinu uključivanja građana u daljnji postupak. U daljnjem postupku a nakon strateške procjene, u sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište) javnost će biti također informirana i uključena sukladno navedenim uredbama i međudržavnim konvencijama.	
	BUDUĆI DA je područje Trgovske gore prometno neadekvatno povezano to bi izazvalo u Europi svijetu nezabilježene logističke probleme pri osiguravanju sigurnog transporta materijala od NE Krško do finalne lokacije	Primjedba se prihvaća. U PUO za zahvat provest će se detaljnija analiza. U posebnoj analizi obradit će se transport RAO iz NE Krško te iz postojećih skladišta. Ako bude potrebno prometna infrastruktura će se popraviti kako bi se osigurao siguran i pouzdan prijevoz otpada. Posebne mjere zaštite glede utjecaja na transport propisat će se u okviru studije utjecaja na okoliš za pojedini zahvat (skladište) a temeljem detaljnije analize utjecaja.	Propisane mjere u SS vezano za transport.
	BUDUĆI DA se područje Trgovske gore nalazi u neposrednoj blizini granice s Bosnom i	Ne prihvaća se.	

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Hercegovinom to otvara brojne diplomatske probleme i dovodi u pitanje brojne međunarodne konvencije koje je Republika Hrvatska potpisala.	Tijekom postupka strateške procjene utjecaja na okoliš poštivani su međunarodni protokoli i konvencije a što uključuje <i>Protokol o strateškoj procjeni okoliša (Kijev, 2003.)</i> uz <i>Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.)</i> , iako Bosna i Hercegovina nije još ratificirala navedeni Protokol. I tijekom izrade studije utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište), Bosna i Hercegovina će biti uključena sukladno navedenoj konvenciji.	
	BUDUĆI DA se u kontekstu međunarodne migrantske krize, blizine granice s Bosnom i Hercegovinom pa i mogućnosti terorističkih napada otvaraju mnoga sigurnosna pitanja, BUDUĆI DA bi zbog gore spomenutih razloga dugoročni troškovi osiguravanja i nadzora lokacije bili astronomski visoki	Ne prihvaća se. Terorizam će se razmatrati u okviru analize rizika i ostalih narednih postupaka i dokumentacije, a koje će ili potvrditi ili odbaciti prihvatljivost zahvata za okoliš i čovjeka na konkretnoj lokaciji. Osiguravanje i nadzor, a što će biti propisano u mjerama zaštite sukladno analizi utjecaja na okoliš, se mora provoditi bez obzira na potencijalni rizik od terorizma. Propisana dodatna mjera za sigurnost na razini SS: ' <i>Analize sigurnosti uspostave skladišta trebaju obuhvatiti moguće nezgode zbog inicijalnih događaja u skladištu ili izvan skladišta.</i> '	-
	BUDUĆI DA zbog gornjih razloga područje Trgovske gore nipošto NIJE najpogodnija lokacija za trajno zbrinjavanje radioaktivnog otpada, a posebice istrošenog nuklearnog goriva nego je izabrana zato što su voljom političkih moćnika daleko pogodnije	Ne prihvaća se. Nacionalni program prepoznaje činjenicu da su se određene aktivnosti vezane za sigurno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u RH provodile u proteklih nekoliko desetljeća. Od	-

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	lokacije svojevremeno otklonjene, BUDUĆI DA je međunarodna praksa rješavanja problema trajnog odlaganja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva takva da se u pravilu biraju lokacije što bliže mjesta njegovog nastanka, BUDUĆI DA, lokacija Trgovske gore nije sukladna međunarodnoj praksi da se istrošeno nuklearno gorivo pohranjuje u što većoj blizini mjesta njegovog nastanka, a što bi se moglo provesti u dogovoru s Republikom Slovenijom, BUDUĆI DA, su lokalne zajednice Dvor, Petrinja, Glina i Kostajnica kao i Udruge civilnog društva izrazile duboko neslaganje oko izbora lokacije te zabrinutost po zdravlje, ali i gospodarski razvoj, BUDUĆI DA, Europska Unija u pravilu podupire zajednička rešenja i akcije nacionalnih država pri rješavanju problema skladištenja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva, o čemu govori dokument „Zajednička rešenja za istrošeno nuklearno gorivo i radioaktivni otpad kao odgovor na Direktivu Vijeća 2011/70/EURATOM" (Shared Solutions for Spent Fuel and Radioactive Wastes responding to EC Directive 2011/70/EURATOM) radne grupe ERDO [European Repository Development Organisation), BUDUĆI DA, je član ERDO grupe, između ostalih, i Republika Slovenija, a podupiru ju i Međunarodna agencija za atomsku energiju (International Atomic	provedenih aktivnosti izdvaja one koje su rađene u skladu s današnjim pravilima struke i na njima nastavlja graditi daljnje aktivnosti. Jedna od takvih je i izbor optimalnog prostora na teritoriju RH koji je sustavno proveden tijekom 1990-tih i koji je rezultirao uvrštenjem Trgovske gore u prostorni plan RH upravno za ovu namjenu. U pog. 2.1.4. Studije dan je pregled dosadašnjih radova i istraživanja povezanih s ciljevima NP-a s naglaskom na one radove koji su doveli do uključivanja u Strategiju i Program prostornog uređenja RH područja Trgovske gore kao preferentnog područja za odlagalište NSRAO. U važećem Programu prostornog uređenja RH je područje Trgovske gore određeno kao prioritetno područje za daljnja istraživanja pri čemu je na tom prostoru identificirano 13 od ukupno 28 potencijalnih mikrolokacija. Strateška studija koja analizira Nacionalni program je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja. U sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid i u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). Autori Strateške studije konstatiraju da je Nacionalni program glede utjecaja na zdravlje i okoliš prihvatljiv uz primjenu propisanih mjera i primjenu svih relevantnih propisa. Nadalje, temeljem europske direktive 2011/70/EURATOM svaka država mora donijeti svoj Nacionalni program	

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Energy Agency - IAEA) i Europska komisija, to jasno ukazuje da Republika Slovenija razmišlja o zajedničkom rješenju između više država te ima dobru volju oko konstruktivnog i daleko povoljnijeg dogovora Izražavamo neslaganje i krajnju zabrinutost i negodovanje vezano uz aktivnosti koje se odnose na namjeru uspostave odlagališta radioaktivnog i/ili nuklearnog otpada na području Banovine, odnosno u napuštenoj vojarni Čerkezovac naTrgovskoj gori, općina Dvor te Zahtijevamo da se u konstruktivnom dogovoru s Republikom Slovenijom pronađe prihvatljivije rješenje.	zbrinjavanja radioaktivnog otpada, te ne može 'svoj' otpad izvoziti u drugu državu. Radi se o nisko i srednje radioaktivnom otpadu, odnosno institucionalnom otpadu i iskorištenim izvorima, a kakav je smješten u Zagrebu u zatvorenom skladištu na Institutu Ruđer Bošković i u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada, te kakav se generira u svim bolnicama u sklopu radioterapije i u ostalim istraživačkim institutima. Pitanje preuzimanja 'hrvatskog' dijela otpada iz nuklearne elektrane Krško dogovaraju nadležne institucije iz Hrvatske i Slovenije i konačna odluka će biti rezultat konačnog dogovora dviju država. Potrebno je naglasiti da je riječ također o nisko i srednje radioaktivnom otpadu koji je po radioaktivnosti iste odnosno čak i niže razine u odnosu na ukupnu radioaktivnost institucionalnog radioaktivnog otpada proizvedenog u Hrvatskoj, a kojeg Hrvatska mora zbrinuti na svojem teritoriju. Potrebno je spomenuti da Nacionalni program ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog goriva niti istrošenog nuklearnog goriva u RH. <u>Zaključno:</u> Prve analize, u okviru Strateške studije pokazale su da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu mjera i relevantnih propisa. Kao što je spomenuto, svrha Strateške studije je da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što	

Sudionik JR 2_02: Udruga Zrinska gore i Put kestena	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ponovo se naglašava da će se za konačnu potvrdu lokacije provesti postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija. Primarni cilj u postupku procjene utjecaja na okoliš bit će i obrada potencijalnih i stvarnih negativnih utjecaja planiranog zahvata te utvrđivanje mjera zaštite okoliša.	

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	S obzirom da je područje Trgovske gore kao i Zrinske gore, tj. cijelo područje Banovine osobiti prirodni resurs i područje izuzetne biološke raznolikosti raznih vrsta bilja i životinja, na kojim je samo u posljednje vrijeme otkriveno i opisano nekoliko novih endemskih životinjskih vrsta i na kojem se nalazi jedan od najvećih kompleksa kestenovih šuma, cijelo ovo područje je jedinstveno, kako u jugoistočnoj Europi, tako i u cijeloj Europskoj uniji, -s obzirom da se radi o prostom koji je na europskoj razini pokazni primjer natprosječnih usluga eko sustava za zdravlje ljudi, te zaštitu i unaprjeđenje cjelokupnog ekosustava, -s obzirom da su mnogobrojna znanstvena i stručna istraživanja ukazala da se ovdje radi o kraju izuzetnih prirodnih ljepota, posebno lijepog krajobraza, vrlo bogatog povij esno- arheološkog naslijeđa, vrlo bogate tradicijske kulture, izuzetne očuvanosti s izuzetim potencijalom za održivi razvoj zasnovan je na isključivo ekološkoj proizvodnji, -s obzirom da su brojne vode tekućice na ovome bogatom podmčju, one predstavljaju jedinstveni efektivni ihtiološki rezervat ugroženih vrsta, -s obzirom da su u tijeku aktivnosti da se proglasi PARKOM PRIRODE predio između gradova Siska, Petrinje, Hrvatske Kostajnice, Gline i Dvora, čemu je svoje potpise podrške dalo preko 100	Nije prihvaćeno. Autori Strateške studije se slažu da je potrebno očuvati zdrav način života i zaštititi građane a naročito djecu koja su budućnost naše države. Slažu se i da je bogatstvo prirode i gospodarske strateške odrednice kao što je razvoj eko turizma i eko proizvoda, potrebno i dalje njegovati i razvijati. Također konstatiraju da je Nacionalni program glede utjecaja na zdravlje i okoliš prihvatljiv uz primjenu propisanih mjera i primjenu svih relevantnih propisa. Potrebno je pojasniti da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek <u>prvi korak</u> u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Dakle, konačna potvrda lokacije provest će se kroz postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te idejni projekt, analize sigurnosti i ostalu potrebnu dokumentaciju. Nacionalni program je jedan od važnih strateških projekata	-

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	predstavnik hrvatske znanstveno-akademske zajednice hrvatskih znanstvenika i sveučilišnih profesora, a to je SUKLADNO strategiji Europske unije o održavanju i unapređivanju biološke raznolikosti, S obzirom da je takva razina biološke raznolikosti svakako temelj ne samo našeg lokalnog gospodarstva i blagostanja, već i gospodarstva i blagostanja cijele Europske unije, uvelike nam osigurava čist zrak i vodu, hranu, lijekove i materijale, zdravlje i rekreaciju, podupire oprašivanje i plodnost tla, regulira klimu i štiti nas od ekstremnih vremenskih uvjeta	za RH, u skladu je s održivim gospodarenjem radioaktivnog otpada, održivim dugoročnim smjernicama i vizijama a u svrhu sprečavanja potencijalnog negativnog učinka na zdravlje i okoliš u slučaju neadekvatnog postupanja s otpadom odnosno neprovedbom NP. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni civilni nadzor nad rizicima, javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša, unaprijediti će se prometnice, a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj lokalne zajednice. <u>Potrebno je naglasiti da Nacionalni program (NP) ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog nuklearnog goriva u RH.</u> Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s nisko i srednje radioaktivnim otpadom koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Nadalje, Nacionalni program prepoznaje činjenicu da su se određene aktivnosti vezane za sigurno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u RH provodile u proteklih nekoliko desetljeća. Od provedenih aktivnosti izdvaja one koje su rađene u skladu s današnjim pravilima struke i na njima nastavlja graditi daljnje aktivnosti. Jedna od takvih je i izbor optimalnog prostora na teritoriju RH koji je sustavno proveden tijekom 1990-tih i koji je rezultirao uvrštenjem	

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Trgovske gore u prostorni plan RH upravno za ovu namjenu. Zbog bojazni od potencijalne negativne stigmatizacije, u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne i ekvivalentne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U daljnjim postupcima, u sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se detaljnije analize utjecaja na okoliš, prirodu i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid i u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). Potrebno je spomenuti da je na razini Strateške studije a vezano za Naturu 2000, u provedenom postupku nadležno tijelo za zaštitu prirode ocijenilo je da je Nacionalni program prihvatljiv za ekološku mrežu, te je u Prilogu 2 Studije dana kopija rješenja Ministarstva u vezi s tim. U okviru studije utjecaja na okoliš za konkretan zahvat će se ponoviti postupak i postupiti u skladu s dobivenim rješenjima.	

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		<u>U okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno ni na razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije. Na samoj ogradi skladišta radioaktivnost nije moguće izmjeriti zbog svoje izuzetno niske vrijednosti (rađene su proračunske analize koje su utvrdile da je doza na ogradi 0,00002mSv/god a propisana granična efektivna doza za stanovništvo iznosi 1 mSv/god).</u> Nadalje, kao što je spomenuto, u javnosti se često pogrešno poistovjećuje percepcija nisko i srednje radioaktivnog otpada i visokoradioaktivnog otpada a za koji su propisani posebni uvjeti odlaganja. Ovdje je riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu kakav je smješten u Zagrebu u zatvorenom skladištu na Institutu Ruđer Bošković i u Institutu za medicinska istraživanja, te kakav se generira u svim bolnicama u sklopu radioterapije i u ostalim istraživačkim institutima. Stoga je potrebno problem percepcije rizika u javnosti rješavati samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa, te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Jedna od propisanih mjera u okviru Strateške studije je i planiranje i provođenje kontinuirane komunikacije sa svim ključnim dionicima i zainteresiranom javnosti. U sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište) javnost će biti također informirana i uključena	

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		sukladno <i>Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)</i>, a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je <i>Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.)</i>. te poštivajući i provodeći obveze iz <i>Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.)</i>. Samo kvalitetnom komunikacijom između svih dionika i uvidom u stvarno stanje projekta, moguće je izgraditi međusobno povjerenje te postići konsenzus na zadovoljstvo svih dionika.	
	S obzirom da Republika Hrvatska NEMA programe za gospodarenje i odlaganje radioaktivnim otpadom, što je suprotno članku 4, st. 4 (b) Direktivi Vijeća 2011/70/EURATOM od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno gospodarenje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom	Nije primjenjivo. Upravo iz razloga što RH ima obvezu donijeti Nacionalni program zbrinjavanja radioaktivnog otpada, prijedlog Nacionalnog programa je napravljen i kroz postupak strateške procjene utjecaja na okoliš odnosno Strateškom studijom se taj program ocjenjuje je li prihvatljiv za okoliš i zdravlje. Unutar postupka se navedeni program dorađuje a sukladno smjernicama strateške studije i uz usvajanje mjera zaštite okoliša, primjenu svih relevantnih propisa te uz punu participaciju javnosti u postupku.	-
	S obzirom da među nositeljima, tj. izvođačima izrade Strateška studija za nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (EKONERG) NEMA niti jednog znanstvenika,	Primjedba se ne prihvaća. EKONERG ima i potrebne reference i potrebna ovlaštenja za izradu Strateške studije. Također, u izradu Strateške studije uključeni su stručnjaci različitih profila i iskustava a sukladno uvjetima natječaja. Među autorima studije postoji nekoliko	-

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	tj. stručnjaka iz područja znanosti o zračenju koji je radioekolog S obzirom da bi odlagalište radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na Trgovskoj gori zbog objektivnih i subjektivnih razloga svakako onemogućilo održivi gospodarski razvoj zasnovan na ekološkoj proizvodnji i inovativnim oblicima turizma, to bi dovelo do znatnog pada cijene nekretnina	osoba s potrebnim znanjima pa i formalnim kvalifikacijama iz područja „radijacijske sigurnosti“. Ne prihvaća se. Kao što je već prethodno navedeno, zbog bojazni od potencijalne negativne stigmatizacije, u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne i ekvivalentne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U daljnjim postupcima, u sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se detaljnije analize utjecaja koje će omogućiti kvalitetan uvid i u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). Primjer skladišta radioaktivnog otpada u Brinju u Sloveniji, gdje je u neposrednoj blizini razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno ni na razvoj eko-	- .

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	S obzirom da je, vezano uz izbor lokacije, na ovaj način je svakako narušeno načelo transparentnosti koja se zahtjeva u Direktivi Vijeća 2011/70/EURATOM od 19. srpnja 2011. i koja se postiže osiguranjem učinkovitog obavješćivanja javnosti i mogućnostima sudjelovanja svih zainteresiranih strana, kako lokalne vlasti tako i javnosti. S obzirom da se područje Trgovske gore nalazi u neposrednoj blizini granice s BIH, to otvara brojne diplomatske probleme i dovodi u pitanje brojne međunarodne konvencije koje je RH potpisala	poljoprivrede, niti na okoliš. Netočno je da je narušeno načelo transparentnosti, obavješćivanje javnosti i mogućnost sudjelovanja svih zainteresiranih strana. Strateška procjena se provodi sukladno <i>Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08) i Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15)</i>, a uključivanje javnosti, međudržavno uključivanje i konzultacije se provode u skladu s <i>Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)</i>, a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je <i>Protokol o strateškoj procjeni okoliša (Kijev, 2003.)</i> uz <i>Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.)</i>, te Konvenciji o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.). U okviru ovog projekta od početka se zastupa što snažnija izmjena informacija. Stoga je javni uvid produžen dva puta, na ukupno trajanje od 78 dana umjesto propisanih 30 dana. Provedene su javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru u trajanju od dva dana, a javnost je bila u mogućnosti i iznijeti svoje primjedbe i mišljenje i pismenim putem. Provedene su međudržavne konzultacije sa Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom. Potrebno je spomenuti i da su tijekom izrade Strateške studije kao dio neformalnog postupka, provedene rane izmjene informacija s nekoliko ključnih dionika (općina Dvor, poljoprivrednici i pčelari, LAG Una, Novi Grad) a što je	-

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		rezultiralo propisivanjem dodatnih mjera unutar strateške studije. Također, u prethodnoj fazi projekta, u fazi izrade sadržaja za Stratešku studiju, osim formalnih aktivnosti (rasprava o sadržaju sa stručnom javnosti, zaprimanjem primjedbi na prijedlog sadržaja) provedena je 06. 07. 2015. i rasprava s građanima Dvora o sadržaju Strateške studije, o postupku Strateške studije i o načinu uključivanja građana u daljnji postupak. U daljnjem postupku a nakon strateške procjene, u sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište) javnost će biti također informirana i uključena sukladno navedenim uredbama i međudržavnim konvencijama.	
	S obzirom da se u kontekstu međunarodne migrantske krize, blizine granice s BIH, pa i mogućnost terorističkih napada, time se otvaraju mnoga sigurnosna pitanja.	Ne prihvaća se. Terorizam će se razmatrati u okviru analize rizika i ostalih narednih postupaka i dokumentacije, a koje će ili potvrditi ili odbaciti prihvatljivost zahvata za okoliš i čovjeka na konkretnoj lokaciji. Drugim riječima, za potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija. Ovo je tek prvi korak u cjeloupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Zaključno: Propisana dodatna mjera za sigurnost na razini SS. Provest će se zasebna analiza.	

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	S obzirom da smo naveli gornje razloge, smatramo da Trgovska gora nipošto NIJE najbolja lokacija za trajno zbrinjavanje radioaktivnog otpada, već je izabrana zato što su voljom političkih moćnika daleko pogodnije lokacije svojevremeno otklonjene, -s obzirom da je međunarodna praksa rješavanja problema trajnog odlaganja radioaktivnog otpada takva da se biraju lokacije što bliže mjesta njegovog nastanka, to svakako nije područje Trgovske gore, -s obzirom da su lokalne zajednice Dvor, Petrinja, Glina i Hrvatska Kostajnica, kao i Udruge civilnog društva izrazile duboko neslaganje i negodovanje oko izbora lokacije, te zabrinutost kako po zdravlje tako i po gospodarski razvoj	Ne prihvaća se. U NP opisan postupak izbora Trgovske gore Nacionalni program prepoznaje činjenicu da su se određene aktivnosti vezane za sigurno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u RH provodile u proteklih nekoliko desetljeća. Od provedenih aktivnosti izdvaja one koje su rađene u skladu s današnjim pravilima struke i na njima nastavlja graditi daljnje aktivnosti. Jedna od takvih je i izbor optimalnog prostora na teritoriju RH koji je sustavno proveden tijekom 1990-tih i koji je rezultirao uvrštenjem Trgovske gore u prostorni plan RH upravno za ovu namjenu. U pog. 2.1.4. Studije dan je pregled dosadašnjih radova i istraživanja povezanih s ciljevima NP-a s naglaskom na one radove koji su doveli do uključivanja u Strategiju i Program prostornog uređenja RH područja Trgovske gore kao preferentnog područja za odlagalište NSRAO. U važećem Programu prostornog uređenja je područje Trgovske gore određeno kao prioritetno područje za daljnja istraživanja pri čemu je na tom prostoru identificirano 13 od ukupno 28 potencijalnih mikrolokacija. Za potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja. U sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid i u gospodarsku i socijalnu situaciju te	

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). Autori Strateške studije konstatiraju da je Nacionalni program glede utjecaja na zdravlje i okoliš prihvatljiv uz primjenu propisanih mjera i primjenu svih relevantnih propisa.	
	S obzirom da EU u pravilu podupire zajednička rješenja i akcije nacionalnih država pri rješavanju problema skladištenja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva o čemu govori dokument "Zajednička rješenja za istrošeno nuklearno gorivo i radioaktivni otpad kao odgovor na Direktivu Vijeća 2011/70/EURATOM" radne grupe ERDO, -s obzirom da je član ERDO grupe i Republika Slovenija, a podupiru ju i Međunarodna agencija za atomsku energiju i Europska komisija, sve to jasno ukazuje da Republika Slovenija svakako razmišlja o zajedničkom rješenju između više država, te ima dobru volju oko konstruktivnog i puno povoljnijeg dogovora. Stoga, svakako izražavamo neslaganje, osobitu zabrinutost i negodovanje vezano uz aktivnosti koje se odnose na namjeru uspostave odlagališta radioaktivnog otpada i nuklearnog otpada u napuštenoj vojarni Čerkezovac, te Zahtijevamo da se u konstruktivnom dogovoru s	Ne prihvaća se. U NP navode se glavne odrednice međudržavnog sporazuma. Temeljem europske direktive 2011/70/EURATOM svaka država mora donijeti svoj Nacionalni program zbrinjavanja radioaktivnog otpada, te ne može 'svoj' otpad izvoziti u drugu državu. Radi se o nisko i srednje radioaktivnom otpadu, odnosno institucionalnom otpadu i iskorištenim izvorima, a kakav je smješten u Zagrebu u zatvorenom skladištu na Institutu Ruđer Bošković i u Institutu za medicinska istraživanja, te kakav se generira u svim bolnicama u sklopu radioterapije i u ostalim istraživačkim institutima. Pitanje preuzimanja 'hrvatskog' dijela otpada iz nuklearne elektrane Krško dogovaraju nadležne institucije iz Hrvatske i Slovenije i konačna odluka će biti rezultat konačnog dogovora dviju država. Potrebno je naglasiti da je riječ također o nisko i srednje radioaktivnom otpadu koji je po radioaktivnosti istog odnosno čak i nižeg karaktera u odnosu na ukupnu radioaktivnost institucionalnog radioaktivnog otpada proizvedenog u Hrvatskoj, a kojeg Hrvatska mora zbrinuti na	

Sudionik JR 2_03: Kulturno- umjetničko društvo "Hrastovička gora"	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Republikom Slovenijom pronađe prihvatljivije rješenje	svojem teritoriju. Nadalje, potrebno je spomenuti da Nacionalni program ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog goriva niti istrošenog nuklearnog goriva u RH. Prve analize, u okviru Strateške studije pokazale su da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu mjera i relevantnih propisa. Kao što je spomenuto, svrha Strateške studije je da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ponovo se naglašava da će se za konačnu potvrdu lokacije provesti postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija. Primarni cilj u postupku procjene utjecaja na okoliš bit će i obrada potencijalnih i stvarnih negativnih utjecaja planiranog zahvata te utvrđivanje mjera zaštite okoliša.	

Sudionik JR 2_04_Odred izviđača Kupa Petrinja	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Osjećam potrebu dati svoje mišljenje na ovu temu kao izviđački voditelj, zaljubljenik u prirodu i svoj kraj. Upravo zato šaljem vam ovaj dopis uz koji je stoje i izviđači Petrinje. Pročitao sam famoznu „Studiju“ i vjerujte mi da sam šokiran. Prvim čitanjem uočavam da je lokacija skladišta NO neupitna, makar tako ne bi smjelo biti. Čemu onda sve javne rasprave, pokušaji podmićivanja lokalnog stanovništva naknadama i navodnim potencijalnim gospodarskim i demografskim napretkom tog kraja. Svima nam je jasno da nikakva naknada neće spasiti ovaj napaćeni kraj od etikete nuklearnog otpada. Sve vaše teorije o kontroliranim uvjetima, navodnom pojačanom poticanju ekološkog uzgoja i navodnim dobrobitima za taj padaju u vodu jer je potpuno očito da je to podcjenjivanje i vrijeđanje inteligencije ljudi tog kraja, pod pretpostavkom da ih se lažnim obećanjima može namamiti u nešto što nepovratno znači trajna negativna etiketa i naposljetku konačnu propast ovog kraja. Zar je stvarno moguće da ćete nam nametnuti ovakvu sudbinu? Kako bismo se utješili često smo posljednjih godina govorili da smo sretni što je naš dio Hrvatske tako „zapušten“, pa nam je barem priroda čista i	Iznesen osoban stav. Autori Strateške studije se slažu da je potrebno očuvati zdrav način života i zaštititi građane a naročito djecu koja su budućnost naše države. Slažu se i da je bogatstvo prirode i gospodarske strateške odrednice kao što je razvoj eko turizma i eko proizvoda, potrebno i dalje njegovati i razvijati. Također konstatiraju da je Nacionalni program glede utjecaja na zdravlje i okoliš prihvatljiv uz primjenu propisanih mjera i primjenu svih relevantnih propisa. Potrebno je pojasniti da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek <u>prvi korak</u> u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Dakle, konačna potvrda lokacije provest će se kroz postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te idejni projekt, analize sigurnosti i	

Sudionik JR 2_04_Odred izviđača Kupa Petrinja	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	netaknuta. Eto tražili smo utjehu nadu u tome, a sad se netko pobrinuo da nam i taj mizerni dio nade u boljitak onemogući. Stigmatizirani smo ratnim posljedicama. Prva asocijacija na šetnju naših krajem još uvijek su mine. Ipak ta priča se privodi kraju i postepeno se uspijevamo prikazati u pravom svjetlu, kao predivan, prirodno raznovrstan i kraj bogat neograničenim količinama čiste vode, nevjerojatnim šumama kestena i bukve, krajolicima od kojih zastaje dah... Napokon se ozbiljnije razvija i eko-turizam, sve je više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koji svoju ekološku ponudu baziraju na netaknutoj prirodi, postajemo prepoznati kao predio ugodnog življenja, prostora za odmor i bijeg od užurbanosti. Zna li da sve to onemogućujete ovim potezom? Hrvatska se opet prema nama ponaša kao prema nepotrebnoj koloniji u koju je najbolje baciti smeće. Po istom načelu za vlastito dvorište određujemo prostor za kante za otpad. Da su tu negdje, ali u skrivenom i nebitnom dijelu, da baš ne upadaju u oči. Nema kod nas jako „bitnih“ ljudi i nitko od „bitnih“ neće na ovakav način imati problema. Žalosno! Zašto bih ikad više vodio svoje izviđače u prirodu, na Hrastovičku, Zrinsku ili Trgovsku goru, kada čist zrak i netaknuta priroda više neće biti razlog? Da li će nam ikada više doći turisti, planinarska društva i	ostalu potrebnu dokumentaciju. Nacionalni program je jedan od važnih strateških projekata za RH, u skladu je s održivim gospodarenjem radioaktivnog otpada, održivim dugoročnim smjernicama i vizijama a u svrhu sprečavanja potencijalnog negativnog učinka na zdravlje i okoliš u slučaju neadekvatnog postupanja s otpadom odnosno neprovedbom NP. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni civilni nadzor nad rizicima, javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša, unaprijediti će se prometnice, a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj lokalne zajednice. Spomenuta naknada nije kompenzacija za potencijalni utjecaj na zdravlje, prirodu, okoliš ili gospodarske smjernice, već je to naknada lokalnoj zajednici za zauzeće prostora. <u>Potrebno je naglasiti da Nacionalni program (NP) ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog nuklearnog goriva u RH.</u> Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s nisko i srednje radioaktivnim otpadom koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Nadalje, Nacionalni program prepoznaje činjenicu da su se određene aktivnosti vezane za sigurno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u RH provodile u proteklih nekoliko desetljeća. Od provedenih aktivnosti izdvaja one koje su	

Sudionik JR 2_04_Odred izviđača Kupa Petrinja	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	izviđački odredi u gostovanje? Sigurno neće, jer neće znati što u vašoj Studiji piše i da li je sve što u njoj piše istinito. Neće ih biti briga. Mi smo ipak samo kraj s nuklearnim otpadom. Zašto bi tu dolazili? Jedno je sigurno, nažalost, odlazit će ljudi iz svojih domova, ponovno. Isti ti ljudi već su bježali iz svog kraja, zar im opet spremate istu sudbinu. Već su više puta žrtvovani. Bojim se da vam neće dopustiti, a sigurno vam nikada neće oprostiti. Znam da moje mišljenje ne može napraviti bitne promijene u vašem planu, ali ne mogu šutjeti i ne bih si nikad oprostio da nisam rekao svoje veliko i glasno NE!	rađene u skladu s današnjim pravilima struke i na njima nastavlja graditi daljnje aktivnosti. Jedna od takvih je i izbor optimalnog prostora na teritoriju RH koji je sustavno proveden tijekom 1990-tih i koji je rezultirao uvrštenjem Trgovske gore u prostorni plan RH upravno za ovu namjenu. Zbog bojazni od potencijalne negativne stigmatizacije, u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne i ekvivalentne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U daljnjim postupcima, u sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). <u>U okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno ni na</u>	

Sudionik JR 2_04_Odred izviđača Kupa Petrinja	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		<u>razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije. Na samoj ogradi skladišta radioaktivnost nije moguće izmjeriti zbog svoje izuzetno niske vrijednosti (rađene su proračunske analize koje su utvrdile da je doza na ogradi 0,00002mSv/god a propisana granična efektivna doza za stanovništvo iznosi 1 mSv/god).</u> Nadalje, kao što je spomenuto, u javnosti se često pogrešno poistovjećuje percepcija nisko i srednje radioaktivnog otpada i visokoradioaktivnog otpada a za koji su propisani posebni uvjeti odlaganja. Ovdje je riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu kakav je smješten u Zagrebu u zatvorenom skladištu na Institutu Ruđer Bošković i u Institutu za medicinska istraživanja, te kakav se generira u svim bolnicama u sklopu radioterapije i u ostalim istraživačkim institutima. Stoga je potrebno problem percepcije rizika u javnosti rješavati samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa, te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Jedna od propisanih mjera u okviru Strateške studije je i planiranje i provođenje kontinuirane komunikacije sa svim ključnim dionicima i zainteresiranom javnosti. Potrebno je naglasiti da su zato već u okviru ovog projekta, izrade Strateške studije za Nacionalni program, osim formalnih javnih aktivnosti kao što je javni uvid koji je produžen s 30 dana na ukupno trajanje od 78 dana, zatim javnih rasprava u Zagrebu i u Dvoru u trajanju od dva dana, međudržavnih	

Sudionik JR 2_04_Odred izviđača Kupa Petrinja	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		konzultacija sa Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom, provedene i tijekom izrade ove studije neformalni razgovori s općinom Dvor, poljoprivrednicima i pčelarima u Dvoru, udrugom LAG Una, te s Novi Gradom. Neformalni razgovori rezultirali su propisivanjem dodatnih mjera zaštite unutar Strateške studije, a što je potrebno poštivati u narednim fazama projekta. Također, u prethodnoj fazi projekta a prije izrade Strateške studije, u fazi izrade sadržaja za Stratešku studiju, osim formalnih aktivnosti (rasprava o sadržaju sa stručnom javnosti, zaprimanjem primjedbi na prijedlog sadržaja) provedena je 06. 07. 2015. i rasprava s građanima Dvora o sadržaju Strateške studije, o postupku Strateške studije i o načinu uključivanja građana u daljnji postupak. U daljnjem postupku a nakon strateške procjene, u sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište) javnost će biti također informirana i uključena sukladno <i>Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)</i>, a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je <i>Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.)</i>. te poštivajući i provodeći obveze iz <i>Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.)</i>. Samo kvalitetnom komunikacijom između svih dionika i uvidom u stvarno stanje projekta, moguće je izgraditi međusobno povjerenje te postići konsenzus na zadovoljstvo svih dionika.	

Sudionik JR 2_05: Dječji vrtić Petrinjska	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Dječji vrtić mjesto je gdje su igra, radost, odgoj i obrazovanje na prvom mjestu. Kroz našu misiju „stvaranja poticajnog okruženja koje omogućuje razvoj potencijala svakog djeteta te razvoj odgovornog ponašanja prema sebi, drugima i svemu što nas okružuje“ kontinuirano se trudimo dati djeci najbolje. To pokazuje i naš dugogodišnji rad koji smo okrunili prošle godine dobivši status Međunarodne Eko-škole. Naš moto i vodilja su zdrav način življenja i ophođenja prema okolišu. Recikliramo otpad (sakupljamo stari papir, plastične boce i čepove), sadimo cvijeće u našim gredicama. U proljeće krećemo u veliku akciju sadnje našeg Eko-vrta za kojeg smo dobili i sredstva iz natječaja „Naš doprinos zajednici“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. U vrtiću provodimo i zdrave edukativne radionice zdrave prehrane uz podršku Centra Humanika. I sad nakon silnih nabiranja koja bi mogla biti i duža, postavlja se pitanje: „Čemu sve to kad nas Država kažnjava time što tvrdi da smo NAPRIHVATLJIVIJI za NUKLEARNI OTPAD. Zar naša djeca ne zaslužuju čist i zdrav zrak, vodu i hranu koju proizvode naši poljoprivrednici? Zar moramo opet biti TI koje ste osudili da nama ne treba čist okoliš kao što smo i ispaštali odlaskom devedesetih zbog ratom okupiranih područja. Kako to da uvijek naša županija dođe u prvi plan kad je pitanje i kad	Iznesen stav. Autori Strateške studije se slažu da je potrebno očuvati zdrav način života i zaštititi građane a naročito djecu koja su budućnost naše države. Slažu se i da je gospodarske strateške odrednice kao što je razvoj prehrambenih proizvoda a naročito ekološki uzgoj, potrebno i dalje njegovati i razvijati. Također konstatiraju da je Nacionalni program glede utjecaja na zdravlje i okoliš prihvatljiv uz primjenu propisanih mjera i primjenu svih relevantnih propisa. Republika Hrvatska je u obvezi naći održiva rješenja za zbrinjavanje radioaktivnog otpada. Predloženim programom predlaže se fazni pristup, tako da se prvo rješavaju relativno lakša pitanja, vezano za <u>skladištenje</u> nisko i srednje radioaktivnog otpada. Provedbom Nacionalnog programa uspostavlja se institucionalni i civilni nadzor nad rizicima, javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša, unaprijediti će se prometnice, a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj lokalne zajednice. <u>Potrebno je dakle naglasiti da Nacionalni program (NP) ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada (VRAO) niti istrošenog nuklearnog goriva (ING) u RH.</u> Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s nisko i srednje radioaktivnim otpadom (NSRAO) koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za	

Sudionik JR 2_05: Dječji vrtić Petrinjska	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	se govori o nečemu što nije dobro za nas naš razvoj? Ne možete nas ubijediti da nuklearni otpad nije opasan i nema posljedice dugoročno gledano. Pitamo Vas kako se niste sjetili naše županije za građenje dječjih vrtića, igrališta ili pronalasku otvaranja novih radnih mjesta. Mogli bi tako nabrajati u nedogled, no mislimo da je dovoljno da kažemo glasno: MI DJECA ŽELIMO CVIJEĆE, NE NUKLEANO SMEĆE!!! I zato još jednom NE NUKLEARNOM OTPADU!!!	konkretna zahvat (skladište). Potrebno je pojasniti da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Dakle, konačna potvrda lokacije provest će se kroz postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te idejni projekt, analize sigurnosti i ostalu potrebnu dokumentaciju. Nadalje, Nacionalni program prepoznaje činjenicu da su se određene aktivnosti vezane za sigurno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u RH provodile u proteklih nekoliko desetljeća. Od provedenih aktivnosti izdvaja one koje su rađene u skladu s današnjim pravilima struke i na njima nastavlja graditi daljnje aktivnosti. Jedna od takvih je i izbor optimalnog prostora na teritoriju RH koji je sustavno proveden tijekom 1990-tih i koji je rezultirao uvrštenjem Trgovačke gore u Program prostornog uređenja RH upravno za ovu namjenu.	

Sudionik JR 2_05: Dječji vrtić Petrinjšica	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Zbog bojazni od potencijalne negativne stigmatizacije, u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor provesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U daljnjim postupcima, u sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). <u>U okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno ni na razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije. Na samoj ogradi skladišta radioaktivnost nije moguće izmjeriti</u>	

Sudionik JR 2_05: Dječji vrtić Petrinjska	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		<u>zbog izuzetno niske vrijednosti (rađene su proračunske analize koje su utvrdile da je doza na ogradi 0,00002mSv/god a propisana granična efektivna doza za stanovništvo iznosi 1 mSv/god).</u> Nadalje, kao što je spomenuto, u javnosti se često pogrešno poistovjećuje percepcija nisko i srednje radioaktivnog otpada i visokoradioaktivnog otpada a za koji su propisani posebni uvjeti odlaganja. Ovdje je riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu kakav je smješten u Zagrebu u zatvorenom skladištu na Institutu Ruđer Bošković i u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada, te kakav se generira u svim bolnicama u sklopu radioterapije i u ostalim istraživačkim institutima. Stoga je potrebno problem percepcije rizika u javnosti rješavati samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa, te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Jedna od propisanih mjera u okviru Strateške studije je i planiranje i provođenje kontinuirane komunikacije sa svim ključnim dionicima i zainteresiranom javnosti. U sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište) javnost će biti informirana i uključena sukladno Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08), a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.). te poštivajući i provodeći obveze iz Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš	

Sudionik JR 2_05: Dječji vrtić Petrinjska	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		<i>preko državnih granica (Espoo, 1991.).</i>	

Sudionik JR 2_06: Vivera d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Društvo Vivera d.o.o. je registrirano za proizvodnju prehrambenih proizvoda, prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, tvrtka je registrirana u sektoru C - Prerađivačka industrija, djelatnosti 10.86 Proizvodnja homogeniziranih prehrambenih pripravaka i dijetetske hrane. Proizvodimo dječju hranu iz organskog i konvencionalnog uzgoja te smo u 100% vlasništvu tvrtke Hipp Beteiligungs AG. Tvrtka Hipp jedan je od pionira organskog biološkog uzgoja te je vremenom stekla svjetski poznatu reputaciju proizvođača iznimno kvalitetne dječje hrane, a danas je i najveći svjetski proizvođač navedenog proizvoda. Vivera danas proizvodi 177 artikla prema originalnim Hipp recepturama i jedini je proizvodni pogon za proizvodnju cerealne dječje hrane u Hipp grupi. Lokacija tvornice je u Glini koja ima status	Iznesen stav. Dosadašnja istraživanja opisana su u SS i u NP. Autori Strateške studije se slažu da je gospodarske strateške odrednice kao što je razvoj prehrambenih proizvoda a naročito ekološki uzgoj, potrebno i dalje njegovati i razvijati. Također konstatiraju da je Nacionalni program glede utjecaja na zdravlje i okoliš prihvatljiv uz primjenu propisanih mjera i primjenu svih relevantnih propisa. Republika Hrvatska je u obvezi naći održiva rješenja za zbrinjavanje radioaktivnog otpada. Predloženim programom predlaže se fazni pristup, tako da se prvo rješavaju relativno lakša pitanja, vezano za skladištenje nisko i srednje radioaktivnog otpada. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni i civilni nadzor nad rizicima te će javnost imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša, unaprijediti će se prometnice, a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj lokalne zajednice. Potrebno je naglasiti da Nacionalni program (NP) ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog	

Sudionik JR 2_06: Vivera d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	potpomognutog područja, dok cijelo područje Banovine i šire područje predstavlja pograničnu periferiju koja je samim takvim smještajem, u odnosu na razvijenije dijelove države, u lošijem položaju za investicijska ulaganja. Kao što znate, tijekom 90-tih godina, prošlog stoljeća, ovo područje je bilo pogođeno ratnim razaranjima koja su uništila cijelo gospodarstvo i infrastrukturu te uzrokovalo depopulaciju i pogoršanje cjelokupne strukture stanovništva. Velika nezaposlenost i nepostojanje dovoljno proizvodnih djelatnosti koje bi podigle gospodarstvo ovog kraja, glavni su problemi suvremenog razvoja ovog područja. Tvrtka Vivera svojim uspješnim poslovanjem predstavlja jedan od malobrojnih uspješnih primjera u gospodarstvu regije Banovine i time ima velik značaj za lokalnu zajednicu. Nastavno na gore uvedno iznesene podatke, ovim putem ističemo negativno mišljenje o nacrtu prijedloga Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva i protivimo se da lokacija Trgovske gore bude određena za zbrinjavanje nuklearnog otpada. Naime, prema mišljenju stručnjaka, geologa, koji se	nuklearnog goriva u RH. Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s nisko i srednje radioaktivnim otpadom (NSRAO) koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Potrebno je pojasniti da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Dakle, konačna potvrda lokacije provest će se kroz postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te idejni projekt, analize sigurnosti i ostalu potrebnu dokumentaciju. Nadalje, geološke značajke Trgovske gore su opisane u geološkom poglavlju Strateške studije i u Prilogu 6. Kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini	

Sudionik JR 2_06: Vivera d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	bave ovom problematikom, lokacija se nalazi na vrlo trusnom području, što znači da postoji velika opasnost od potresa. Objekt koji se predviđa za odlaganje nije prvotno namijenjen za skladištenje takve vrste otpada, već za potpuno drugu svrhu, a činjenica da se Prostornim planom „neka lokacija44 može odrediti kao pogodna za deponiranje t&kve vrste otpada, ne mijenja činjenicu da taj objekt nije prvotno namijenjen i izgrađen, prema pravilima struke, za dugotrajno zbrinjavanje nuklearnog otpada!!!	spada u praktično nepropusne terene pretežno bez vodonosnika što proizlazi iz legende publicirane Hidrogeološke karte Trgovske gore i okolnih terena, detalj hidrogeološke karte SFRJ, List Zagreb (1) M 1: 500 000, Savezni geološki zavod (Slika 1.5.1., Tablica 1.5.1., Prilog 6). Ova konstrukcija upotrijebljena je u Strateškoj studiji (str. 101) a odnosi se na hidrogeološke značajke kompleksa u cjelini – sagledavano regionalno, kao i u Prilogu 6, poglavlje 1.5., u tekstu legende uz hidrogeološku kartu (Tablica 1.5.1). Nadalje u detaljnijem sagledavanju hidrogeoloških značajki se u okviru kalstita paleozioka, shodno litološkoj građi, izdvajaju tri hidrogeološke cjeline (MAJER u APO, 1999): 1. Hidrogeološka cjelina pješčenjaci obilježja slabe vodopropusnosti i međuzrnske i pukotinske poroznosti, s izvorima 0,1 l/s i manjih kapacitivnosti. 2. Hidrogeološka cjelina peliti sa proslojcima sitnih do srednjeznastih pješčenjaka obilježja nepropusnih (peliti) naslaga do slabo vodopropusnih naslaga (pješčenjaci), međuzrnske i pukotinske poroznosti, izvora manjih od 0,1 l/s, česti tipa pištalina. 3. Hidrogeološka cjelina naslaga nastalih trošenjem starijih stijena vezana je poglavito uz vodotokove. Grade je čestice i sastojci veličine gline, pijeska, šljunka i praha te shodno odnosu navedenih sastojaka imaju promjenjive hidrogeološke značajke. Male su debljine (nekoliko metara) i rasprostranjenosti. Poroznost je međuzrnska sa promjenjivom propusnosti (slaba do srednja). Mogući manji vodonosnici su lokalnog značaja i bez važnosti za upotrebu.	

Sudionik JR 2_06: Vivera d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Također, u studiji na str. 102 je navedeno da je područje Trgovske gore i lokacije Čerkezovac u prostoru bez značajne autohtone seizmičke aktivnosti, što znači da na tom prostoru nema opasnih rasjeda koji bi mogli generirati potres odgovarajuće magnitude odnosno intenziteta koji bi mogli opasno ugroziti integritet objekta. To je istina koju navode i dokazuju Prelogović & Kuk za Majdan (1999) i Herak i dr. za Čerkezovac (2014). Nadalje rečenica ravnopravno navodi da se mogući utjecaji očekuju iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja, pri čemu se ništa ne isključuje. Stoga su za procjenu seizmičkih aktivnosti na području Trgovske gore analizirana obilježja regionalnih epicentralnih područja te lokalna seizmička aktivnost (PRELOGOVIĆ & KUK u APO, 1999). Analizirani potresi u regionalnim epicentralnim područjima obuhvatili su područja: Žumberka, Medvednice, Ivanščice, Ludbreg-Kalnik, Bilogore, Pokuplja i Banja Luke (glavni potres, VIII do IX MCS), dok je lokalna seizmička aktivnost razmatrana na udaljenostima radijusa od 30 km, 20 km i 10 km od središnje točke na Trgovskoj gori definirane koordinatama $\phi=45,09^\circ$ i $\Lambda=16,20^\circ$. Dan je broj potresa u svakoj od zona radijusa, razdioba čestina potresa s obzirom na godišnji maksimum, te maksimalni intenziteti potresa u funkciji povratnih perioda. Zaključili su da se na lokaciji Majdan slabiji potresi dešavaju češće, dok su vrlo jaki potresi, rijetki. Također, Herak i dr. (2014) pri izradi procjene potresne opasnosti za šire područje Zrinske gore, odnosno za preferentnu lokaciju Čerkezovac navode podatke o regionalnoj i lokalnoj seizmičnosti.	

Sudionik JR 2_06: Vivera d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Regionalna seizmička aktivnost je analizirana je na području definiranom vanjskom kružnicom polumjera od 150 km od preferentne lokacije, kao i unutarnjom kružnicom polumjera 50 km od istog središta. Pri tome su obrađena regionalna epicentralna područja: Novi Vinodolski-Kraljevica, Senj, Karlovac-Metlika, Novo Mesto-Krško, Varaždin-Koprivnica, Zagreb, Pokupsko, Virovitica, Slavonski Brod, Banja Luka (Glavni potres VIII-IX MCS), Travnik-Kupres, Knin –Dinara, Zadar-Ravni Kotari. Lokalna seizmička aktivnost analizirana je u krugu polumjera iznosa 50 km od središta koju predstavlja preferentna lokacija Čerkezovac. Pri analizi utjecaja potresa iz područja lokalne seizmičke aktivnosti, definirana su epicentralna područja Pokupsko-Petrinja, Glina – Hrvatska Kostajnica i Banja Luka (područja u okviru 50 km) te navedeni potresi koji bi mogli prouzročiti štetu na lokaciji Čerkezovac. Također, Herak i dr. (2014) analiziraju i seizmičnost u užem području lokacije u krugu polumjera 10 km. Pri tome zaključuju na slabiju seizmičnost užeg područja u kojem se dogodio samo jedan potres kod Čađavice (16.08.1930.), 8,6 km od lokacije Čerkezovac, magnitude 4,4, koji nije mogao prouzročiti nikakve znatnije štete na lokaciji. U tu kategoriju potresa spada i potres kojeg navode autori Mišljenja od 02.10.2014. godine na području Zrinske gore, magnitude 3,9 (Richter) i intenzitetom u epicentru od V do VI MCS. Herak i dr. (2014) su zaključili da se preferentna lokacija Čerkezovac nalazi u slabije seizmičkom području gdje na potresnu opasnost više utječu potresi iz regionalnih i lokalnih	

Sudionik JR 2_06: Vivera d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		epicentralnih područja, pri čemu se ne smiju zanemariti utjecaji lokalnih i slabijih potresa. Što se tiče utjecaja potresa koji su povezani s udaljenim strukturama njihove karakteristike će se uključiti u određivanje projektne osnove za svaki pojedini objekt (zahvat). Naravno, intenzitet VIII stupnja odgovara razornom potresu koji dovodi do rušenja ili oštećenja većeg broja građevina. Međutim, kvalitetnim projektiranjem građevine mogu se spriječiti bilo kakva oštećenja čak i pri ovako visokom intenzitetu potresa. Iz teksta Strateške studije nije moguće izvući zaključak da bi se zanemarila opasnost od potresa. Međutim, detaljna analiza potresne aktivnosti nije predmet ove strateške studije – ona će se napraviti za odabranu lokaciju tijekom projektiranja zahvata.	
	U doba promicanja zdravog načina života, zaštite okoliša, brzog protoka informacija kao izrazito velike konkurencije, činjenica da se u blizini pogona za proizvodnju iznimno kvalitetne dječje hrane, nalazi objekt za zbrinjavanje nuklearnog otpada je zasigurno nezanemariva činjenica, koja bi mogla imati nesagledive posljedice na poslovanje kompanije. Naime, kao što i sami znate kupci naših proizvoda su majke koje zdravim načinom prehrane žele poboljšati zdravlje svoje djece, a činjenica da proizvodi, koje kupuju za svoju djecu,	Odgovor na iznesen stav. Zbog bojazni od potencijalne negativne stigmatizacije, u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti	

Sudionik JR 2_06: Vivera d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	potječu iz tvornice koja je locirana u blizini odlagališta nuklearnog otpada će zasigurno utjecati na stav potrošača prema našim proizvodima, a i proizvod koji bi se tu proizvodio ne bi mogao imati plasman na bilo koje tržište.	(zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne i ekvivalentne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U daljnjim postupcima, u sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). U okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta NSRAO u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno na razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije. Na samoj ogradi skladišta radioaktivnost nije moguće izmjeriti zbog izuzetno niske vrijednosti (rađene su proračunske analize koje su utvrdile da je doza na ogradi 0,00002mSv/god a propisana granična efektivna doza za stanovništvo iznosi 1 mSv/god). Nadalje, u javnosti se često pogrešno poistovjećuje percepcija nisko i srednje radioaktivnog otpada i visokoradioaktivnog otpada a za koji su propisani posebni uvjeti odlaganja. Ovdje je riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu kakav je smješten u Zagrebu u zatvorenom skladištu na Institutu Ruđer Bošković i u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada, te kakav se generira u svim bolnicama u sklopu radioterapije i u ostalim istraživačkim institutima. Stoga je potrebno problem percepcije rizika u javnosti rješavati samo	

Sudionik JR 2_06: Vivera d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa, te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Jedna od propisanih mjera u okviru Strateške studije je i planiranje i provođenje kontinuirane komunikacije sa svim ključnim dionicima i zainteresiranom javnosti.	
	Također ističemo kako Vivera d.o.o. zapošljava 220 ljudi, što podrazumijeva 220 obitelji, čija sudbina ovisi isključivo o dobrim poslovnim rezultatima poslodavca, koji će zasigurno biti ugroženi donošenjem ovakve odluke. Temeljni razlog investiranja tvrtke HiPP upravo na ovom području, je prostor netaknute prirode, pogodan ne samo za proizvodnju dječje hrane, nego i za uzgoj organskih žitarica, voća i povrća na ovim prostorima. Pripremne radnje i projekti započeti na razini županijskih i državnih vlasti, trebali bi ovaj zapostavljen i ratom osiromašen kraj gospodarski probuditi, a ne zakopati prvo skladištenjem, a nakon toga i trajnim odlaganjem nisko i srednje radioaktivnog otpada. Zbrinjavanje nuklearnog otpada u susjedstvu neće samo zatvoriti vrata dugoročno isplativim i održivim projektima, nego postoji opasnost i ugrožavanja trenutno vrlo uspješnih poslovnih aktivnosti. Naposljetku moramo istaknuti da prilikom pokretanja ovako značajnih projekta mora	Odgovor na izneseno. Ponovo se naglašava da su analize u okviru Strateške studije pokazale da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu mjera i relevantnih propisa. Napominje se još jednom da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Za konačnu potvrdu lokacije, postupak <u>procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata</u> (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja) će se tek provesti, te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija. Detaljne analize raditi će se na razini <u>studija utjecaja na</u>	

Sudionik JR 2_06: Vivera d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	postojati konsenzus svih zainteresiranih strana iz bilo kojeg područja i pitanje da li je lokacija adekvatna za smještaj otpada ili nije, nije jedino pitanje na koje se mora odgovoriti. Kakav će utjecaj imati na okoliš, društvo, gospodarstvo, populaciju, gospodarski razvoj su pitanja na koje odgovori nisu dobiveni, jer adekvatna analiza nije ni provedena. Navedena problematika je samo paušalno spomenuta unutar studije, pritom koristeći podatke inozemnih praksi. Takav način smatramo apsolutno neprihvatljivim jer ne mogu biti isti kriteriji utjecaja za neku lokaciju, koja je strateškim planovima i dugotrajnim analizama predviđena i izgrađena za zbrinjavanje otpada, u odnosu na spomenutu lokaciju na Trgovskoj gori, koja će se <i>ad hoc</i> prilagoditi za svrhe zbrinjavanja nuklearnog otpada !?	<u>okoliš</u> za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Detaljnije analize unutar studije utjecaja na okoliš uključuju analizu utjecaja na okoliš, društvo, gospodarstvo, populaciju za konkretnu lokaciju odnosno konkretni zahvat (skladište). Provest će se i adekvatna terenska istraživanja u svrhu potvrde ili odbacivanja lokacije za odlagalište nisko i srednje radioaktivnog otpada. Nadalje, i u daljnjim postupcima je bitno i kontinuirano uključivanje svih dionika i zainteresirane javnosti, a što će se također provoditi sukladno relevantnim propisima i međunarodnim konvencijama. U sklopu procjene utjecaja javnost će biti informirana i uključena sukladno <i>Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)</i>, a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je <i>Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.)</i>. te poštujući i provodeći obveze iz <i>Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.)</i>.	

Sudionik JR 2_07: Turistička zajednica Grada Petrinje	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Razvoj turizma na turistički nerazvijenim područjima, moguće je jedino uz stvaranje idealnih uvjeta kop podrazumijevaju, uz dobre gospodarske preduvjete i čislu ekološko okruženje. Strateški ciljevi prema Strateškom planu razvoja turizma destinacije Petrinje su: stvaranje poticajnog socijalnog okruženja za turistički razvoj grada; uređenje destinacije za život i posjet; stvaranje turističke mira i suprastrukture; stvaranje zanimljivih turističkih proizvoda i stvaranje prepoznatljivosti Petrinje kao turističke destinacije. U Strategiji se ističe važnost kontinuirane brige o zaštiti okoliša i kulturnih dobara, stvaranje preuvjeta za osposobljavanje malih i srednjih poduzetnika koji već investiraju ili žele investirati u turizam kao što su vlasnici OPG-a, ugostitelji i dr. poduzetnici kao i edukacija domicila o važnosti prirodnih i kulturno povijesnih resursa destinacije. Sve to podrazumijeva odgovorno postupanje i upravljanje naslijeđenim vrijednostima te provođenje daljnjih aktivnosti na uređenju destinacije. Turistička zajednica u svojim promotivnim aktivnostima naglašava prirodne ljepote i raznolikost petrinjske resursne osnove, a s ciljem stvaranja konkurentske prednosti Petrinje kao izletničke turističke destinacije. Godinama se uspostavljaju temelji budućem turističkom razvoju	Odgovor na izneseno. Autori Strateške studije se slažu da je gospodarske strateške odrednice kao što je razvoj turizma i eko uzgoj potrebno njegovati i razvijati. Međutim, potrebno je pojasniti da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Dakle, konačna potvrda lokacije provest će se kroz postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te idejni projekt, analize sigurnosti i ostalu potrebnu dokumentaciju. Provedba Nacionalnog programa je jedan od važnih strateških projekata za RH, u skladu s održivim gospodarenjem radioaktivnog otpada, održivim dugoročnim smjernicama i vizijama a u svrhu sprečavanja potencijalnog negativnog učinka na zdravlje i okoliš u slučaju neadekvatnog postupanja s otpadom odnosno neprovedbom NP. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni civilni	

Sudionik JR 2_07: Turistička zajednica Grada Petrinje	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	te se prema prostornoj koncepciji turističkog razvoja, razvijaju prostorno i programski strukturirani turistički proizvodi koji obuhvaćaju rijeke, gore i grad. Petrinja je nova relaksirajuća destinacija koja svojim gostima nudi doživljaj u prirodnom ambijentu, doživljaj na manifestacijama s doživljaj uz domaću hranu, piće i delicije iz eko uzgoja proizvođača. Petrinja slovi kao grad u kojemu se uvijek dobro jelo i pilo uz izvrsne gastronomske proizvode od mesnih prerađevina, medenih i mliječnih proizvoda, voća i povrća kao i autohtone vinove loze, a tu su i proizvodi prirode kao što su kesteni, gljive, tartufi, ljekovita bilja i dr. Uz sve navedeno, najdragocjenija je čista voda, a dobro je znano da je područje Zrinske gore jedno od najbogatijih po pitanju izvora pitke vode u Hrvatskoj. Stoga se svi dionici turističkog razvoja zalažu i potiču zaštitu dijelova prirode i prirode u cjelini koja predstavlja jedan od najznačajnijih resursa i atrakcija za razvoj turizma. Naupitno je koliki je interes Turističke zajednice Grada Petrinje da javno kaže „STOP deponiji radioaktivnog otpada u Trgovinskoj gori“. U protivnom, zaustavit će se daljnji razvoj turizma kao jedne od propulzivnih grada gospodarstva grada Petrinje kao i svih ostalih djelatnosti nužnih za razvoj ove zajednice koja vapi za ubrzanim podizanjem standarda života njezinih građana.	nadzor nad rizicima, javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša, unaprijediti će se prometnice, a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj lokalne zajednice. Potrebno je naglasiti da Nacionalni program (NP) ne predviđa skladištenje visooradioaktivnog otpada niti istrošenog nuklearnog goriva u RH. Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s nisko i srednje radioaktivnim otpadom koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Ne može se prihvatiti konstatacija da će se izgradnjom skladišta eliminirati razvoj poljoprivredne proizvodnje i turizma. U mjerama zaštite okoliša predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata koji bi omogućili bolje sagledavanje razvojnih potencijala područja: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; U sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere.	

Sudionik JR 2_07: Turistička zajednica Grada Petrinje	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Problem percepcije rizika u javnosti može se riješiti samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Nije potrebno naglašavati koliko je ulaganje u ispravno informiranje i uključivanje javnosti korisno, a što može znatno smanjiti razlike između percepcije rizika od strane javnosti i rezultata stručnih analiza. Osim navedenih mjera, propisano je i sljedeće: a) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne i ekvivalentne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). b) Komunikacijske aktivnosti provoditi temeljem komunikacijskog plana koji se izrađuje za jednogodišnje razdoblje. Nadalje, u okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta NSRAO u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno na razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije. Zaključno: Prve analize u okviru Strateške studije pokazale su da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu svih relevantnih propisa i mjera zaštite. U okviru	

Sudionik JR 2_07: Turistička zajednica Grada Petrinje	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		detaljnije analize unutar studije utjecaja na okoliš, propisat će se mjere zaštite a s obzirom na konkretan zahvat (skladište). Primarni cilj u postupku procjene utjecaja na okoliš bit će i obrada potencijalnih i stvarnih negativnih utjecaja planiranog zahvata te utvrđivanje mjera zaštite okoliša. U sklopu procjene utjecaja javnost će biti informirana i uključena sukladno Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08), a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.). te poštivajući i provodeći obveze iz Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.).	

Sudionik JR 2_08: Privreda d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Uvažavajući strateške planove razvoja jedinica lokalne uprave i samouprave, te želje i potrebe stanovnika ovog kraja, plan zbrinjavanja nuklearnog otpada na području Trgovske gore je u potpunosti neprihvatljiv. Prostor Banovine od rijeke Kupe do rijeke Une bogato je podzemnim vodama koje se crpe iz podzemlja i koje opskrbljuju cjelokupno područje pitkom vodom. Iz tih razloga bilo kakav utjecaj na podzemne vode može imati za posljedicu dugotrajni problem opskrbe vodom stanovništva na cjelokupnom području.	Temeljem usvojene Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske koju je Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora donio u lipnju 1997. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju, izradilo je Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, kojim se utvrđuju mjere i aktivnosti za provođenje Strategije. U Strategiji (1997.), u kartografskom prikazu „Sustav zbrinjavanja otpada – posebnog i opasnog“ naznačena su područja Trgovske i Moslavačke gore kao „istražene lokacije mogućeg smještaja odlagališta nisko i srednje radioaktivnog otpada“ pri čemu će „kroz daljnja istraživanja biti odabrana (jedna) najpovoljnija lokacija“. Na temelju toga je u Programu prostornog uređenja (NN 50/99) u kartografskom prikazu „Sustav zbrinjavanja posebnog otpada“ ostavljena jedino Trgovska gora kao „prostor za izgradnju odlagališta NSRAO“ uz naznaku da će se „na utvrđenom prostoru osigurati uvjeti za daljnja istraživanja u skladu s međunarodnim standardima i uz sudjelovanje javnosti“. Za potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš za zahvat te izraditi idejni projekt i ostala potrebna dokumentacija. Također u svim daljnjim fazama projekta, a sukladno i <i>Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)</i>, provest će se uključivanje i informiranje javnosti, participacija javnosti uz uvid u dokumentaciju koja će se tek izraditi u okviru detaljnijih analiza odnosno studija utjecaja na okoliš	-

Sudionik JR 2_08: Privreda d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		konkretnog zahvata (skladište). U ovoj fazi provodi se strateška procjena Nacionalnog programa i slijedom toga izrađena je Strateška studija. Prve analize, u okviru Strateške studije pokazale su da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš uključivo utjecaja na podzemne vode i uz primjenu mjera i relevantnih propisa. Svrha Strateške studije je da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Za konačnu potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija. Dakle, ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Što se tiče Une odnosno općenito govoreći Nacionalne ekološke mreže, tj. Nature 2000, u provedenom postupku u okviru strateške procjene nadležno tijelo za zaštitu prirode ocijenilo je da je Nacionalni program prihvatljiv za ekološku mrežu, te su u Prilogu 2 Studije dana kopija rješenja Ministarstva u vezi s tim. U okviru procjene utjecaja na okoliš	

Sudionik JR 2_08: Privreda d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Budući da ni jedna građevina nije imuna na prirodne katastrofe (npr. potres) može doći do nekontroliranog utjecaja radioaktivnog otpada na podzemlje, a samim tim i do radioaktivnog onečišćenja podzemnih voda. Posljedice za sav živi svijet bile bi katastrofalne.	za konkretan zahvat će se ponoviti postupak i postupiti u skladu s dobivenim rješenjima. Ne prihvaća se. Geološke i hidrogeološke karakteristike Trgovske gore u SS i NP. Provesti detaljna istraživanja za potrebu potvrđivanja lokacije. Propisane su mjere u SS. Na lokaciji skladištenja nisko i srednje radioaktivni otpad biti će upakiran u čvrstom, solidificiranom stanju uz primjenu svih sigurnosnih mjera zaštite, nadzora, praćenja stanja okoliša te uz provedeno projektiranje građevine kojim se mogu spriječiti bilo kakva oštećenja čak i prilikom visokih intenziteta potresa. Konkretan zahvat analizirat će se unutar studije utjecaja na okoliš. Nadalje, informacije o geološkim i hidrogeološkim značajkama Trgovske gore su dane u geološkom poglavlju Strateške studije i u Prilogu 6. S obzirom da se sve potencijalne lokacije na području Trgovske gore za skladištenje ili odlaganje NSRAO nalaze se <i>barem stotinu metara</i> iznad kote maksimalnog poplavnog vala, opasnost od poplave ne postoji. To se može zaključiti i iz ilustracije 6 gdje se vidi da se područje lokacije Čerkezovac u svom najnižem dijelu nalazi barem 40 metara iznad Une. Inače u Ilustraciji 6 je obrađen najniži dio <i>područja</i> lokacije	

Sudionik JR 2_08: Privreda d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Čerkezovac, a <i>objekti skladišta</i> se nalaze na mnogo većoj nadmorskoj visini (preko 280 m.n.m.). Potrebno je spomenuti da iako nema još informacija o provedenim hidrološkim i hidrogeološkim ispitivanjima (a što se mora i napraviti će se do uspostave skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada, kao dio analize studije utjecaja na okoliš). Na temelju fotogeološke analize šireg prostora Trgovske gore se zaključuje da je gustoća hidrografske mreže u okružju lokacije vrlo mala te iznosi samo 1,0-1,5 km/km² a što je s gledišta planirane namjene predložene lokacije svakako povoljna okolnost. Druga povoljna okolnost je što lokacija predstavlja razvodnicu lokalnih drenažnih bazena – porječja Čemernice na zapadu, porječja Svinjce na sjeveroistoku te porječja Crnog potoka na jugu – te je obilježen radijalnim tipom hidrografske mreže, čije je središte zbog svog “centrifugalnog” karaktera sigurno od izlivanja vode iz okolnih vodotoka. Konačno treća, a ujedno i najvažnija hidrografski relevantna prednost lokacije je njena hipsometrijska istaknutost, jer ona predstavlja upravo najvišu točku čitavog istočnog dijela Trgovske gore. Lokacija stoga ne može biti zahvaćena poplavnim vodama. Nadalje, kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini spada u praktično nepropusne terene pretežno bez vodonosnika što proizlazi iz legende publicirane Hidrogeološke karte Trgovske gore i okolnih terena, detalj hidrogeološke karte SFRJ, List Zagreb (1) M 1: 500 000, Savezni geološki zavod (Slika 1.5.1., Tablica 1.5.1., Prilog 6). Ova konstrukcija upotrebljena je u SPUO (str. 101) a odnosi se na hidrogeološke	

Sudionik JR 2_08: Privreda d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		značajke kompleksa u cjelini –sagledavano regionalno, kao i u Prilogu 6, poglavlje 1.5., u tekstu legende uz hidrogeološku kartu (Tablica 1.5.1). Nadalje u detaljnijem sagledavanju hidrogeoloških značajki se u okviru kalstita paleozioka, shodno litološkoj građi, izdvajaju tri hidrogeološke cjeline (MAJER u APO, 1999): 1. <u>Hidrogeološka cjelina pješčenjaci</u> obilježja slabe vodopropusnosti i međuzrske i pukotinske poroznosti, s izvorima 0,1 l/s i manjih kapacitivnosti. 2. <u>Hidrogeološka cjelina peliti sa proslojcima sitnih do srednjeznastih pješčenjaka</u> obilježja nepropusnih (peliti) naslaga do slabo vodopropusnih naslaga (pješčenjaci), međuzrske i pukotinske poroznosti, izvora manjih od 0,1 l/s, česti tipa pištalina. <u>Hidrogeološka cjelina naslaga nastalih trošenjem starijih stijena</u> vezana je poglavito uz vodotokove. Grade je čestice i sastojci veličine gline, pijeska, šljunka i praha te shodno odnosu navedenih sastojaka imaju promjenjive hidrogeološke značajke. Male su debljine (nekoliko metara) i rasprostranjenosti. Poroznost je međuzrska sa promjenjivom propusnosti (slaba do srednja). Mogući manji vodonosnici su lokalnog značaja i bez važnosti za upotrebu. Također, u studiji na str. 102 je navedeno da je područje Trgovske gore i lokacije Čerkezovac u prostoru bez značajne autohtone seizmičke aktivnosti, što znači da na tom prostoru nema opasnih rasjeda koji bi mogli generirati potres odgovarajuće magnitude odnosno intenziteta koji bi mogli	

Sudionik JR 2_08: Privreda d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		opasno ugroziti integritet objekta. Što se tiče utjecaja potresa koji su povezani s udaljenim strukturama njihove karakteristike će se uključiti u određivanje projektne osnove za svaki pojedini objekt (zahvat). Naravno, intenzitet VIII stupnja odgovara razornom potresu koji dovodi do rušenja ili oštećenja većeg broja građevina. Međutim, kao što je već spomenuto, kvalitetnim projektiranjem građevine mogu se spriječiti bilo kakva oštećenja čak i pri ovako visokom intenzitetu potresa. Iz teksta Strateške studije nije moguće izvući zaključak da bi se zanemarila opasnost od potresa. Međutim, detaljna analiza potresne aktivnosti nije predmet ove strateške studije – ona će se napraviti za odabranu lokaciju tijekom projektiranja zahvata.	

Sudionik JR 2_09: Zoran Vasić	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Prije svega moram reći da je pohvalno da se trajanje javne rasprave na navedenu Studiju i Program produžilo već dva puta jer se ipak radi o važnim dokumentima i stvarima koje će odrediti budućnost za čitav jedan kraj i sve stanovnike Pounja. Naime i u raspravi vođenoj 23. rujna 2014. godine na Odboru za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora o Prijedlogu strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva je naglašeno, citiram: „da je za realizaciju zacrtanog cilja iznimno važna edukacija i komunikacija s javnosti te je, polazeći od uspješnog primjera Slovenije, dosadašnja komunikacija nadležnih tijela s javnosti ocijenjena nezadovoljavajućom". Međutim i sada je činjenica da se sve obavlja pod velom tajne i s nedovoljno činjenica vrlo važnih za informiranje lokalnog stanovništva. Koliko je meni poznato svi mještani s područja Općine Dvor na održanim zborovima, odredili su se protiv odlagališta radioaktivnog otpada na svom području.	Odgovor na izneseni stav. Provedena produljena javna rasprava i ostale komunikacijske aktivnosti sukladno Komunikacijskom planu. U okviru ovog projekta od početka se zastupa što snažnija izmjena informacija. Zato su i tijekom izrade Strateške studije, a u okviru neformalnog dijela provedene prve, rane izmjene informacija s nekoliko ključnih dionika (općina Dvor, poljoprivrednici, LAG Una, Novi Grad). Također javni uvid je produžen dva puta, ukupno trajanje 78 dana umjesto propisanih 30 dana. Provedene su javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru u trajanju od dva dana, te su provedene međudržavne konzultacije. Naravno, i dalje je ključna izmjena informacija i uključivanje dionika a što je upravo i jedna od propisanih mjera Strateške studije. Javni uvid i konzultacije provoditi će se i u narednim postupcima i u okviru studije utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Poznata je informacija o održanim mjesnim zborovima, međutim odgovarajuće informiranje je u spomenutim slučajevima izostalo u potpunosti, pa zbog toga ti skupovi nisu relevantni niti mogu imati ikakvu težinu u postupku donošenja odluka, u formalnom smislu. Informiranje je izostalo i zbog činjenice da u trenutku održavanja tih skupova nisu još bili dostupni, čak još nisu bili ni u izradi, glavni dokumenti o kojima bi se trebalo provesti informiranje zainteresirane javnosti.	

Sudionik JR 2_09: Zoran Vasić	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Isto tako, nitko do sada nije dobio jasan odgovor što je s razgovorima Republike Hrvatske sa susjednom Republikom Slovenijom po pitanju preuzimanja tog istog otpada od strane naših susjeda. Slovenija i sada zbrinjava hrvatski dio radioaktivnog otpada i postavlja se pitanje zbog čega se nije išlo u razgovore na način da se sav otpad skladišti u Krškom kada već Slovenci imaju izgrađene kapacitete za to. U tom slučaju RH ne bi trebala izdvajati financijska sredstva za Općinu Dvor na ime rente, nego bi se to plaćalo susjednoj Sloveniji.	Ne prihvaća se Moguće je da se NSRAO pohranjuje na području Republike Slovenije ali takvo rješenje nije u interesu Republike Hrvatske. Glavni razlog tome je ekonomske prirode – odlaganje NSRAO na odabranoj lokaciji u Republici Sloveniji je nekoliko puta skuplje od skladištenja ili odlaganja na bilo kojoj lokaciji na području Trgovske gore. Osim toga lokacija na području Hrvatske pruža mogućnost i za zbrinjavanje vlastitog institucionalnog radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora što ne bi bilo moguće u zajedničkom aranžmanu s Republikom Slovenijom. U SS propisuje se mjera kojom NP mora opisati stanje i pogledu iznalaženja zajedničkog rješenja, kao jedna od opcija (Mjera 5 u SS)	

Sudionik JR 2_09: Zoran Vasić	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	O ovome se trebalo razmišljati u startu prilikom planiranja zbrinjavanja našeg dijela NSRAO, posebno iz činjenice da je prilikom donošenja Prostornog plana SMŽ (SG SMŽ 04/10) Županijska skupština usvojila amandman kojim se iz tekstualnog dijela, ali i kartografskih prikaza Plana brišu odredbe koje se odnose na zbrinjavanje opasnog otpada na području Trgovske gore u Sisačko-moslavačkoj županiji. Dakle, puno prije ove javne rasprave i sastanaka sa lokalnim stanovništvom Općine Dvor, cjelokupna javnost Sisačko-moslavačke županije se odredila da NSRAO ne želi na svome području.	Primjedba se ne prihvaća. Amandman Županijske skupštine nije legalan jer je suprotan dokumentu višeg reda tj. Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99, NN 84/13). U Programu prostornog uređenja u kartografskom prikazu „Sustav zbrinjavanja posebnog otpada“ Trgovska gora je označena kao „prostor za izgradnju odlagališta NSRAO“ uz naznaku da će se „na utvrđenom prostoru osigurati uvjeti za daljnja istraživanja u skladu s međunarodnim standardima i uz sudjelovanje javnosti“.	-
	Želim istaknuti, kao čovjek koji je pet godina bio pročelnik Upravnog odjela za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo Sisačko-moslavačke županije, da se Županija još prije 11 godina odredila za razvoj poljoprivrede i turizma kao strateških grana razvoja na svome području. Upravo iz razloga prirodnih resursa s kojima raspolaže. Sisačko-moslavačka županija je među vodećim županijama u RH po broju ekoloških poljoprivrednih proizvođača. Svake godine se izdvajaju značajna financijska sredstva za poticaje u poljoprivredi, s naglaskom na ekološku poljoprivredu jer želimo postati prepoznati upravo prema takvoj vrsti poljoprivrede. Mislite li da ćemo	Ne prihvaća se. Propisane mjere u SS. Razumljivo je da postoji bojazan od potencijalne stigmatizacije, međutim sa stajališta stručnjaka izgradnjom skladišta neće se eliminirati daljnji razvoj ni poljoprivrede, niti turizma. Problem percepcije rizika u javnosti može se riješiti samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Stručnjaci koji su izradili Stratešku studiju upoznati su i s ciljevima i vizijama Strategije razvoja općine Dvor. Stoga je i u	

Sudionik JR 2_09: Zoran Vasić	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	to moći ako se sutra Centar za zbrinjavanje radioaktivnog otpada stacionira u našoj županiji? Bojim se da ne! Pa poljoprivreda se tradicionalno smatra najvažnijom gospodarskom granom Općine Dvor. Prema Prostornom planu uređenja Općine Dvor, na poljoprivredne površine otpada 42,3 % ili 21.342 ha, a na šume 54,8 % ili 27.668. I ne treba nam pokazatelj biti trenutno stanje u Općini Dvor, ni gospodarsko niti demografsko. Vi u svojoj Strategiji navodite da je 71 % stanovništva ili 3.547 ekonomski neaktivno, odnosno da je starosna struktura takva da je čak 43,5 % stanovnika starije od 65 godina. Pa zar ih na ovaj način trebamo čim prije otjerati sa tih područja? Apsolutno smatram da ne trebamo. Upravo suprotno, sve strukture vlasti, od lokalne preko regionalne pa do državne trebaju učiniti maksimalne napore da se takva područja, koja su nastradala u Domovinskom ratu, kakvo je ono Općine Dvor, čim prije revitaliziraju te da se stvaraju uvjeti za perspektivu stanovništvu. Ovakvim postupcima, određivanjem lokacija za NSRAO, na području Općine Dvor samo ćemo ubrzati iseljavanje i opustošenje ovih područja. Kome je to interes?	mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata koji bi omogućili bolje sagledavanje razvojnih potencijala područja, te naglasili važnost kontinuiranog uključivanja javnosti: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Komunikacijske aktivnosti provoditi temeljem komunikacijskog plana koji se izrađuje za jednogodišnje razdoblje. U daljnjim postupcima, u sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti. Nadalje, u okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta NSRAO u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno na razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije.	

Sudionik JR 2_09: Zoran Vasić	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Upravni odjel za upravljanje pristupnim fondovima i poticajnim sredstvima Sisačko- moslavačke županije je od 15. rujna 2008. do 15. rujna 2009. godine proveo projekt "Procijeni i zašiti rijeku Unu - U.N.A." koji je financiran iz sredstava Programa INTERREG/CARDS-PHARE 2006 - Novi jadranski program za susjedstvo. Partneri Sisačko- moslavačkoj županiji na ovom projektu bili su Grad Hrvatska Kostajnica, Općina Dvor, Općina Hrvatska Dubica, Općina Jasenovac, Općina Majur, CIRF - Talijanski centar za obnovu rijeka, a suradnik je Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Sisačko- moslavačke županije.	Nije primjenjivo. Propisane mjere u SS.Autori Strateške studije podržavaju takve projekte i u okviru propisanih mjera zaštite a što je već i spomenuto u prethodnom odgovoru. Također, u provedenom postupku strateške procjene nadležno tijelo za zaštitu prirode ocijenilo je da je Nacionalni program prihvatljiv i za ekološku mrežu, te su u Prilogu 2 Studije dana kopija rješenja Ministarstva u vezi s tim. U okviru studije utjecaja na okoliš za konkretan zahvat će se ponoviti postupak i postupiti u skladu s dobivenim rješenjima.	-
	Opći cilj projekta bio je doprinijeti održivom razvoju mikro-regije Pounje, temeljenom na partnerstvu između relevantnih dionika na području zaštite prirode i okoliša u pograničnom području Hrvatske i Bosne i Hercegovine, koristeći iskustvo i znanja talijanskog partnera. U okviru projekta: Izrađena je „Studija inventarizacije flore i faune rijeke Une i priobalnog pojasa" (Izrađivač: Državni zavod za zaštitu prirode RH), Izrađen je „Akcijski plan zaštite biološke raznolikosti rijeke Une i priobalnog područja" (Izrađivač: Državni zavod za zaštitu prirode RH), Izrađen je „Program prekograničnog upravljanja rijekom Unom" (Izrađivač: „Oikon" d.o.o. - Zagreb),	Ne prihvaća se. Propisane mjere u SS. Na razini analiza u Strateškoj studiji ne vidimo nikakav mogući utjecaj planiranog skladišta ili odlagališta NSRAO na bilo koju prirodnu vrijednost ili na bilo koji spomenuti lokalitet. S druge strane zaštita okoliša i prirodnih vrijednosti u SM županiji nije još ni približno na razini koja je potrebna. Projekt skladištenja i odlaganja NSRAO može mnogo pomoći da se, barem na lokalnom području, u općini Dvor, ali i na širem prostoru Županije zaštita okoliša i prirodnih resursa podigne na još višu razinu. Ponovo se naglašava da su stručnjaci koji su izradili Stratešku studiju upoznati su i s ciljevima i vizijama	-

Sudionik JR 2_09: Zoran Vasić	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Sačinjeno je Izvješće o kvaliteti vode rijeke Une na temelju praćenja koje je proveo Zavod za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije, Izrađena je promotivna karta Pounja u koju su unesene sve znamenitosti tog kraja sa popisom najznačajnijih događanja u gradovima i općinama na području Pounja. U karti su označena mjesta gdje se nalaze ugrožene i zaštićene biljne i životinjske vrste, te su navedena njihova imena, a prema rezultatima provedene inventarizacije flore i faune rijeke Une, Osnovan je Edukativni i informativni centar „Sedra“ koji je otvoren 25.2.2009. u Dvoru. Namjena djelovanja centra je povećati razinu svijesti o važnosti zaštite prirode i okoliša, te informirati i educirati o održivom razvoju i očuvanju prirodnog i kulturnog naslijeđa. Istraživanjima je zabilježeno ukupno 898 vrsta flore i faune, od toga: 325 životinjskih i 397 biljnih vrsta, te 23 vrste lišajeva. Nisu li sve ovo činjenice koje sasvim dovoljno govore o kakvom prirodnom biseru se radi i da bi svi zajedno trebali činiti sve kako bi ovakva područja zaštitili od bilo kakvog zagađenja?	Strategije razvoja općine Dvor, te da je i u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata koji bi omogućili bolje sagledavanje razvojnih potencijala područja, te naglasili važnost kontinuiranog uključivanja javnosti: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Komunikacijske aktivnosti provoditi temeljem komunikacijskog plana koji se izrađuje za jednogodišnje razdoblje.	
	Zaključno želim istaknuti sljedeće - u Strateškoj studiji na str. 191. je navedeno, citiram: „Važno je naglasiti da je sukladno Nacionalnom programu potrebno provesti postupak potvrde lokacije čiji rezultat treba biti konačna potvrda ili odbacivanje	Ne prihvaća se. Potvrda lokacija će se provesti kroz postupak PUO što je propisano i u SS.	-

Sudionik JR 2_09: Zoran Vasić	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	lokacije Čerkezovac". Slijedom svega ranije navedenoga pozivam Vas da odbacite lokaciju Čerkezovac kao mjesto gdje bi se locirao Centar za zbrinjavanje nisko i srednje radioaktivnog otpada.	Kao što je u Studiji navedeno lokacija Čerkezovac je odabrana kao preferentna lokacija za skladištenje NSRAO iz NE Krško te institucionalnog otpada i iskorištenih izvora koji nastaju na području Republike Hrvatske. Postupak potvrde lokacije uključuje i postupak procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata, te izradu ostale potrebne dokumentacije. Prve analize u okviru Strateške studije pokazale su da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu svih relevantnih propisa i mjera zaštite. U okviru detaljnije analize unutar studije utjecaja na okoliš, propisat će se mjere zaštite a s obzirom na konkretan zahvat (skladište). Primarni cilj u postupku procjene utjecaja na okoliš bit će i obrada potencijalnih i stvarnih negativnih utjecaja planiranog zahvata te utvrđivanje mjera zaštite okoliša kojim se takvi štetni efekti mogu smanjiti, eliminirati ili odgovarajuće kompenzirati. U sklopu procjene utjecaja na okoliš javnost će biti informirana i uključena sukladno <i>Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)</i>, a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.). te poštivajući i provodeći obveze iz <i>Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.)</i>.	

Sudionik JR 2_10: Danica Brajenović	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Zgrožena sam agresivnim pokušajima smještanja nuklearnog otpada u općini Dvor. Ova lokacija koju nitko nije imao zastupati i koja nije ni ispitana kako treba geološki, koja posjeduje mrežu vodotoka, a da ne govorimo o rijeci Uni. Znete li uopće otkud se Dvor snabdijeva vodom? Znete li da je ovo područje puno rasjeda i da je trusno. Znete li da su ove stijene vapnenaste i krecnjacke, a sasvim drugi pravac Samarica- Zirovac-Vratnik vulkanskog podrijetla. Dedan kraj koji vi smatrate da je bogu iza nogu pa može se uništiti , jer koga briga za stalne prosvjede naroda. Prosvjedovali smo još od prvih namjera da se ovdje smjesti otpad. Narod je opet rekao ne i na zadnjem prosvjedu. Sasa Medakovic i desetak pristalica(toliko ih je bilo kad je drugi dan držao predavanje.)nas sustavno maltretiraju stalnim sastancenjima i održavanjem prezentacija koje su prikladne za 5 razred Osnovne škole. Narod se izjašnjava protiv. Zaprepastila sam se koliko se poštuje volja naroda. Okrivljujete ljude iz Bosne i gradonačelnika Petrinje. Stao je uz nas kao pravi načelnik. Ljudi iz Bosne su došli preplašeni i ogorčeni kao i mi. Nažalost kad su potrebni glasovi naroda sve se obećava. Kad treba	Odgovor na izneseni osobni stav. Za potvrdu lokacije provest će se postupak PUO. Propisane mjere u SS. Nacionalni program prepoznaje činjenicu da su se određene aktivnosti vezano za sigurno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u RH provodile u proteklih nekoliko desetljeća. Od provedenih aktivnosti izdvaja one koje su rađene u skladu s današnjim pravilima struke i na njima nastavlja graditi daljnje aktivnosti. Jedna od takvih je i izbor optimalnog prostora na teritoriju RH koji je sustavno proveden tijekom 1990-tih i koji je rezultirao uvrštenjem Trgovske gore u prostorni plan RH upravo za ovu namjenu. Područje Trgovske gore uz primjenu prethodnih provedenih istraživanja (eliminacijski i usporedbeni kriteriji), je određeno kao prioritetno područje za daljnja istraživanja odlaganja radioaktivnog otpada pri čemu je na tom prostoru identificirano 13 od ukupno 28 potencijalnih mikrolokacija, a što je sukladno važećem Programu prostornog uređenja. Daljnja istraživanja, u smislu potvrđivanja lokacije odlagališta, provest će se i terenska istraživanja, tj. konačna potvrda lokacije će se provesti kroz ishodenje potrebnih dozvola na temelju aktivnosti i	-

Sudionik JR 2_10: Danica Brajenović	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	stati uz narod iznose se drugačiji stavovi. De li ovo neprestano maltretiranje demokratije? Znaci pritiskivat ćemo vas dok ne pristanete. Ostavite nas na miru i izgradite pravo odlagalište na mjestu koje će biti sigurno a ne stara skladišta DNA. Kazete ovo je bitno za državu. Sto smo mi? I mi smo država Hrvatska.	dokumentacije pripremljene u skladu s RH propisima, studiju utjecaja na okoliš za zahvat (skladište, zasebno i za odlagalište), analizu sigurnosti, potvrdu analize sigurnosti i ostalu dokumentaciju. Nacionalni program (NP) <u>ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog nuklearnog goriva</u> u RH. Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s nisko i srednje radioaktivnim otpadom (NSRAO) koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Postupak strateške procjene se provodi sukladno <i>Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08)</i> i <i>Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15)</i>, a uključivanje javnosti, međudržavno uključivanje i konzultacije se provode u skladu s <i>Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)</i>, a što je sukladno i međunarodnim obvezama. Naravno, i u daljnjim postupcima je bitno kontinuirano uključivanje svih dionika i zainteresirane javnosti, a što će se također provoditi sukladno relevantnim propisima i međunarodnim konvencijama. Svrha Strateške studije je da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz	

Sudionik JR 2_10: Danica Brajenović	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. U daljnjim postupcima, u sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti. Informacije o geološkim i hidrogeološkim značajkama Trgovske gore je su dane u geološkom poglavlju Strateške studije i u Prilogu 6. S obzirom da se sve potencijalne lokacije na području Trgovske gore za skladištenje ili odlaganje NSRAO nalaze se <i>barem stotinu metara</i> iznad kote maksimalnog poplavnog vala, opasnost od poplave ne postoji. To se može zaključiti i iz ilustracije 6 gdje se vidi da se područje lokacije Čerkezovac u svom najnižem dijelu nalazi barem 40 metara iznad Une. Inače u Ilustraciji 6 je obrađen najniži dio <i>područja</i> lokacije Čerkezovac, a <i>objekti skladišta</i> se nalaze na mnogo većoj nadmorskoj visini (preko 280 m.n.m.). U skladištu nisko i srednje radioaktivnog otpada nalaziti će se samo otpad u krutom stanju, praktički ne postoji mogućnost da voda prodre do samog radioaktivnog materijala i da dođe do ispuštanja kontaminirane vode u okoliš. Otpad je imobiliziran u betonskim i/ili metalnim posudama, a posude i pakovanja se smještaju u zatvoren prostor koji je zaštićen od prodora oborinskih voda, ili površinskih bujičnih voda. Svi radni prostori, i prostori za skladištenje moraju biti	

Sudionik JR 2_10: Danica Brajenović	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		vodnonepropusni, sa sustavom za sigurno sakupljanje potencijalno kontaminiranih voda. Tekući ispusti potencijalno kontaminiranih voda se kontroliraju mjerenjem radioaktivnosti, što znači da neće biti dopušteno ispuštanje iz skladišta u okoliš bilo kakvih voda prije nego se utvrdi da su radioaktivnosti zanemarive. Sigurnosne analize trebaju dokazati da predloženo rješenje omogućava dovoljnu zaštitu i u slučaju ekstremnih vanjskih uvjeta, kao što su potresi, klizanja tla, pomicanje rasjeda, ekstremni meteorološki uvjeti, klimatske promjene, itd., ali i moguće nezgode uzrokovane ljudskim aktivnostima. Potrebno je spomenuti da iako nema još informacija o provedenim hidrološkim i hidrogeološkim ispitivanjima (a što se mora i napraviti će se do uspostave skladištanisko i srednje radioaktivnog otpada, kao dio analize studije utjecaja na okoliš za odlagalište). Na temelju fotogeološke analize šireg prostora Trgovske gore se zaključuje da je gustoća hidrografske mreže u okružju lokacije vrlo mala te iznosi samo 1,0-1,5 km/km² a što je s gledišta planirane namjene predložene lokacije svakako povoljna okolnost. Druga povoljna okolnost je što lokacija predstavlja razvodnicu lokalnih drenažnih bazena – porječja Čemernice na zapadu, porječja Svinjce na sjeveroistoku te porječja Crnog potoka na jugu – te je obilježen radijalnim tipom hidrografske mreže, čije je središte zbog svog "centrifugalnog" karaktera sigurno od izlivanja vode iz okolnih vodotoka. Konačno treća, a ujedno i najvažnija hidrografski relevantna prednost lokacije je njena hipsometrijska istaknutost, jer ona predstavlja upravo najvišu točku čitavog istočnog dijela	

Sudionik JR 2_10: Danica Brajenović	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Trgovske gore. Lokacija stoga ne može biti zahvaćena poplavnim vodama. Nadalje, kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini spada u praktično nepropusne terene pretežno bez vodonosnika što proizlazi iz legende publicirane Hidrogeološke karte Trgovske gore i okolnih terena, detalj hidrogeološke karte SFRJ, List Zagreb (1) M 1: 500 000, Savezni geološki zavod (Slika 1.5.1., Tablica 1.5.1., Prilog 6). Ova konstrukcija upotrebljena je u SPUO (str. 101) a odnosi se na hidrogeološke značajke kompleksa u cjelini –sagledavano regionalno, kao i u Prilogu 6, poglavlje 1.5., u tekstu legende uz hidrogeološku kartu (Tablica 1.5.1). Nadalje u detaljnijem sagledavanju hidrogeoloških značajki se u okviru kalstita paleozoika, shodno litološkoj građi, izdvajaju tri hidrogeološke cjeline (MAJER u APO, 1999): 4. <u>Hidrogeološka cjelina pješčenjaci</u> obilježja slabe vodopropusnosti i međuzrske i pukotinske poroznosti, s izvorima 0,1 l/s i manjih kapacitivnosti. 5. <u>Hidrogeološka cjelina peliti sa proslojcima sitnih do srednjeznastih pješčenjaka</u> obilježja nepropusnih (peliti) naslaga do slabo vodopropusnih naslaga (pješčenjaci), međuzrske i pukotinske poroznosti, izvora manjih od 0,1 l/s, česti tipa pištalina. 6. <u>Hidrogeološka cjelina naslaga nastalih trošenjem starijih stijena</u> vezana je poglavito uz vodotokove. Grade je čestice i sastojci veličine gline, pijeska, šljunka i praha te shodno odnosu navedenih sastojaka imaju promjenjive	

Sudionik JR 2_10: Danica Brajenović	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		hidrogeološke značajke. Male su debljine (nekoliko metara) i rasprostranjenosti. Poroznost je međuzrnska sa promjenjivom propusnosti (slaba do srednja). Mogući manji vodonosnici su lokalnog značaja i bez važnosti za upotrebu. Također, u studiji na str. 102 je navedeno da je područje Trgovske gore i lokacije Čerkezovac u prostoru bez značajne autohtone seizmičke aktivnosti, što znači da na tom prostoru nema opasnih rasjeda koji bi mogli generirati potres odgovarajuće magnitude odnosno intenziteta koji bi mogli opasno ugroziti integritet objekta. To je istina koju navode i dokazuju Prelogović & Kuk za Majdan (1999) i Herak i dr. za Čerkezovac (2014). Nadalje rečenica ravnopravno navodi da se mogući utjecaji očekuju iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja, pri čemu se ništa ne isključuje. Stoga su za procjenu seizmičkih aktivnosti na području Trgovske gore analizirana obilježja regionalnih epicentralnih područja te lokalna seizmička aktivnost (PRELOGOVIĆ & KUK u APO, 1999). Analizirani potresi u regionalnim epicentralnim područjima obuhvatili su područja: Žumberka, Medvednice, Ivanščice, Ludbreg-Kalnik, Bilogore, Pokuplja i <u>Banja Luke (glavni potres, VIII do IX MCS)</u>, dok je lokalna seizmička aktivnost razmatrana na udaljenostima radijusa od 30 km, 20 km i 10 km od središnje točke na Trgovskoj gori definirane koordinatama $\phi=45,09^\circ$ i $\Lambda=16,20^\circ$. Dan je broj potresa u svakoj od zona radijusa, razdioba čestina potresa s obzirom na godišnji maksimum, te maksimalni intenziteti potresa u funkciji	

Sudionik JR 2_10: Danica Brajenović	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		povratnih perioda. Zaključili su da se na lokaciji Majdan slabiji potresi dešavaju češće, dok su vrlo jaki potresi, rijetki. Također, Herak i dr. (2014) pri izradi procjene potresne opasnosti za šire područje Zrinske gore, odnosno za preferentnu lokaciju Čerkezovac navode podatke o regionalnoj i lokalnoj seizmičnosti. Regionalna seizmička aktivnost je analizirana je na području definiranom vanjskom kružnicom polumjera od 150 km od preferentne lokacije, kao i unutarnjom kružnicom polumjera 50 km od istog središta. Pri tome su obrađena regionalna epicentralna područja: Novi Vinodolski-Kraljevica, Senj, Karlovac-Metlika, Novo Mesto-Krško, Varaždin-Koprivnica, Zagreb, Pokupsko, Virovitica, Slavonski Brod, <u>Banja Luka (Glavni potres VIII-IX MCS)</u>, Travnik-Kupres, Knin –Dinara, Zadar-Ravni Kotari. Lokalna seizmička aktivnost analizirana je u krugu polumjera iznosa 50 km od središta koju predstavlja preferentna lokacija Čerkezovac. Pri analizi utjecaja potresa iz područja lokalne seizmičke aktivnosti, definirana su epicentralna područja Pokupsko-Petrinja, Glina – Hrvatska Kostajnica i Banja Luka (područja u okviru 50 km) te navedeni potresi koji bi mogli prouzročiti štetu na lokaciji Čerkezovac. Također, Herak i dr. (2014) analiziraju i seizmičnost u užem području lokacije u krugu polumjera 10 km. Pri tome zaključuju na slabiju seizmičnost užeg područja u kojem se dogodio samo jedan potres kod Čađavice (16.08.1930.), 8,6 km od lokacije Čerkezovac, magnitude 4,4, koji nije mogao prouzročiti nikakve znatnije štete na lokaciji. U tu kategoriju	

Sudionik JR 2_10: Danica Brajenović	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		potresa spada i potres kojeg navode autori Mišljenja od 02.10.2014. godine na području Zrinske gore, magnitude 3,9 (Richter) i intenzitetom u epicentru od V do VI MCS. Herak i dr. (2014) su zaključili da se preferentna lokacija Čerkezovac nalazi u slabije seizmičkom području gdje na potresnu opasnost više utječu potresi iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja, pri čemu se ne smiju zanemariti utjecaji lokalnih i slabijih potresa. Što se tiče utjecaja potresa koji su povezani s udaljenim strukturama njihove karakteristike će se uključiti u određivanje projektne osnove za svaki pojedini objekt (zahvat). Naravno, intenzitet VIII stupnja odgovara razornom potresu koji dovodi do rušenja ili oštećenja većeg broja građevina. Međutim, kvalitetnim projektiranjem građevine mogu se spriječiti bilo kakva oštećenja čak i pri ovako visokom intenzitetu potresa. Iz teksta Strateške studije nije moguće izvući zaključak da bi se zanemarila opasnost od potresa. Međutim, detaljna analiza potresne aktivnosti nije predmet ove strateške studije – ona će se napraviti za odabranu lokaciju tijekom projektiranja zahvata. <u>Zaključno:</u> Prve analize, u okviru Strateške studije pokazale su da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu mjera i relevantnih propisa. Napominje se još jednom da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite	

Sudionik JR 2_10: Danica Brajenović	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Za potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Ponovo se naglašava da je ovdje riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu, a nikako o visokoradioaktivnom otpadu. Naravno, u daljnjim postupcima je bitno i kontinuirano uključivanje svih dionika i zainteresirane javnosti, a što će se također provoditi sukladno relevantnim propisima i međunarodnim konvencijama. Provedba Nacionalnog programa je jedan od važnih strateških projekata za RH, u skladu s održivim gospodarenjem radioaktivnog otpada, održivim dugoročnim smjernicama i vizijama a u svrhu sprečavanja potencijalnog negativnog učinka na zdravlje i okoliš u slučaju neadekvatnog postupanja s otpadom odnosno neprovedbom NP. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni civilni nadzor nad rizicima, javnost će imati informacije o	

Očitovanje na mišljena, primjedbe i prijedloge iz javne rasprave

Sudionik JR 2_10: Danica Brajenovć	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		parametrima praćenja stanja okoliša, unaprijediti će se prometnice, a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj lokalne zajednice.	

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Sukladno objavi Javne rasprave o strateškoj studiji utjecaja na okoliš i nacrtu prijedloga Nacionalnog programa provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (KLASA: 542-02/15-43/6, URBROJ: 542-01-16-14) od 8.veljače 2018.godine ovim putem upućujem Prigovor. Nositelj sam obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva i vlasnik sam 7 ha zemlje u selu Petkovac, na području Banovine, te planiram ulagati u seoski i lovni turizam na ovoj lokaciji. Razlozi zašto ne želim nuklearni otpad na našoj regiji su slijedeći: nuklearni otpad nije biorazgrađiv dugi niz godina; nuklearni otpad jer problem transportirati po željeznici ili po cesti iz razloga što u transportu nuklearnog otpada trebaju biti zadovoljeni posebni uvjeti, te ne posjedujemo adekvatne infrastrukturne uvjete za to, a također treba računati na to da možete očekivati ne samo prosvjede nego i fizičko zaustavljanje tog opasnog tereta od strane raznih ekoloških domaćih i stranih udruga.	Ne prihvaća se. Nacionalni program (NP) ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog nuklearnog goriva u RH. Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s nisko i srednje radioaktivnim otpadom koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Svrha Strateške studije je da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigira Nacionalni program, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Razumljivo je da postoji bojazan za daljnji razvoj poljoprivrede i turizma, međutim sa stajališta stručnjaka izgradnjom skladišta neće se ugroziti daljnji razvoj poljoprivrede, niti turizma. Problem percepcije rizika u javnosti može se riješiti samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnjaka te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Stoga je i u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata koji bi omogućili bolje sagledavanje razvojnih potencijala područja, te naglasili važnost kontinuiranog uključivanja	-

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		javnosti: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Komunikacijske aktivnosti provoditi temeljem komunikacijskog plana koji se izrađuje za jednogodišnje razdoblje. U daljnjim postupcima, u sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti. Skladište radioaktivnog otpada predviđeno je za: 1) Institucionalni otpad i iskorištene izvore i 2) nisko i srednje radioaktivni otpad iz NE Krško. Otpad naveden ad 1) skladišti se u Gradu Zagrebu, a aktivni izvori su u medicinskim ustanovama i industriji širom Hrvatske, nigdje nije zbog toga došlo do zaustavljanja razvoja poljoprivrede ili industrije, isto tako u okolici NE Krško ne bilježi se smanjenje gospodarskih aktivnosti, uključivo poljoprivrede (iako je tamo skladišten i visoko radioaktivni otpad). U okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta NSRAO u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno na razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije. Nadalje, u posebnoj analizi obradit će se i transport RAO iz NE	

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		Krško te iz postojećih skladišta. Ako bude potrebno prometna infrastruktura će se popraviti kako bi se osigurao siguran i pouzdan prijevoz otpada. Posebne mjere zaštite glede utjecaja na transport propisat će se u okviru studije utjecaja na okoliš za pojedini zahvat (skladište), temeljem detaljnije analize utjecaja. <u>Zaključno</u>, prve analize, u okviru Strateške studije pokazale su da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu mjera i relevantnih propisa. Napominje se još jednom da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Za potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Ponovo se naglašava da je ovdje riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu, a nikako o visokoradioaktivnom otpadu. Naravno, u daljnjim postupcima je bitno i	

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		kontinuirano uključivanje svih dionika i zainteresirane javnosti, a što će se također provoditi sukladno relevantnim propisima i međunarodnim konvencijama.	
	Nadalje, niti jedna normalna zemlja na svijetu ne? stavlja skladište nuklearnog otpada na svoje granice prvenstveno iz geostrateških razloga. Ovo područje nalazi se na izuzetno problematičnom dijelu države, gdje u susjedstvu imamo prijetnju terorizmom, te nam nitko ne može garantirati sigurnost. Ako vi gospodo imate novaca za 1500 godina unaprijed kako bi osigurali sigurnost tog skladišta, koje se konstantno mora čuvati, recite nam unaprijed, ali po mom mišljenju, bilo bi bolje da taj novac utrošite za izgradnju dječjih vrtića, dječjih igrališta! si. Također ovdje se radi o vrlo geološki trusnom i poplavnom području, o kojem nitko nikad nije davao stručnu analizu. Sjetimo se potresa u Banja Luci, kojs sam i ja doživio kao vrlo mlad, sjetimo se da svi stručnjaci govore da je naše područje vrlo trusno i podložno elementarnim nepogodama.	Ne prihvaća se. Nacionalni program predlaže potencijalnu lokaciju za skladištenje temeljem vrlo sveobuhvatnih studija izbora lokacije u Republici Hrvatskoj. Loakcije nuklelarnih elektrana i skladišta se nalaze blizu granica, prvi primjer je u Sloveniji, ali kao primjer se može navesti i odlagalište nisko i srednje radioaktivnog otpada u Litvi koje se nalazi na tromedi². Područje Trgovske gore uz primjenu prethodnih provedenih istraživanja (eliminacijski i usporedbeni kriteriji), je određeno kao prioritetno područje za daljnja istraživanja odlaganja radioaktivnog otpada pri čemu je na tom prostoru identificirano 13 od ukupno 28 potencijalnih mikrolokacija, a što je sukladno važećem Programu prostornog uređenja. Daljnja istraživanja, u smislu potvrđivanja lokacije odlagališta, provest će se i terenska istraživanja, tj. konačna potvrda lokacije će se provesti kroz ishođenje potrebnih dozvola na temelju aktivnosti i dokumentacije pripremljene u skladu s RH propisima, studiju utjecaja na okoliš za zahvat (skladište, zasebno i za odlagalište), analizu sigurnosti, potvrdu analize sigurnosti i ostalu dokumentaciju.	

² IAEA: An International Peer Review of the Programme for Evaluating Sites for Near Surface Disposal of Radioactive Waste in Lithuania, Report of the IAEA International Review Team, 2006.

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		Geološke i hidrogeološke značajke Trgovske gore je dan u geološkom poglavlju Strateške studije i u Prilogu 6. Ne postoje razlozi da se ovaj prostor odbaci sa seizmološko tektonskih obilježja. S obzirom da se sve potencijalne lokacije na području Trgovske gore za skladištenje ili odlaganje NSRAO nalaze se <i>barem stotinu metara</i> iznad kote maksimalnog poplavnog vala, opasnost od poplave ne postoji. To se može zaključiti i iz ilustracije 6 gdje se vidi da se područje lokacije Čerkezovac u svom najnižem dijelu nalazi barem 40 metara iznad Une. Inače u Ilustraciji 6 je obrađen najniži dio <i>područja</i> lokacije Čerkezovac, a <i>objekti skladišta</i> se nalaze na mnogo većoj nadmorskoj visini (preko 280 m.n.m.). Potrebno je spomenuti da iako nema još informacija o provedenim hidrološkim i hidrogeološkim ispitivanjima (a što se mora i napraviti će se do uspostave skladištanisko i srednje radioaktivnog otpada, kao dio analize studije utjecaja na okoliš za odlagalište). Na temelju fotogeološke analize šireg prostora Trgovske gore se zaključuje da je gustoća hidrografske mreže u okružju lokacije vrlo mala te iznosi samo 1,0-1,5 km/km² a što je s gledišta planirane namjene predložene lokacije svakako povoljna okolnost. Druga povoljna okolnost je što lokacija predstavlja razvodnicu lokalnih drenažnih bazena – porječja Čemernice na zapadu, porječja Svinjce na sjeveroistoku te porječja Crnog potoka na jugu – te je običježen radijalnim tipom hidrografske mreže, čije je središte zbog svog “centrifugalnog” karaktera sigurno od izlivanja vode iz okolnih vodotoka. Konačno treća, a ujedno i najvažnija hidrografski relevantna prednost lokacije je njena hipsometrijska istaknutost, jer ona	

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		predstavlja upravo najvišu točku čitavog istočnog dijela Trgovske gore. Lokacija stoga ne može biti zahvaćena poplavnim vodama. Nadalje, kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini spada u praktično nepropusne terene pretežno bez vodonosnika što proizlazi iz legende publicirane Hidrogeološke karte Trgovske gore i okolnih terena, detalj hidrogeološke karte SFRJ, List Zagreb (1) M 1: 500 000, Savezni geološki zavod (Slika 1.5.1., Tablica 1.5.1., Prilog 6). Ova konstrukcija upotrebljena je u SPUO (str. 101) a odnosi se na hidrogeološke značajke kompleksa u cjelini –sagledavano regionalno, kao i u Prilogu 6, poglavlje 1.5., u tekstu legende uz hidrogeološku kartu (Tablica 1.5.1). Nadalje u detaljnijem sagledavanju hidrogeoloških značajki se u okviru kalstita paleozoika, shodno litološkoj građi, izdvajaju tri hidrogeološke cjeline (MAJER u APO, 1999): 7. <u>Hidrogeološka cjelina pješčenjaci</u> obilježja slabe vodopropusnosti i međuzrske i pukotinske poroznosti, s izvorima 0,1 l/s i manjih kapacitivnosti. 8. <u>Hidrogeološka cjelina peliti sa proslojcima sitnih do srednjeznastih pješčenjaka</u> obilježja nepropusnih (peliti) naslaga do slabo vodopropusnih naslaga (pješčenjaci), međuzrske i pukotinske poroznosti, izvora manjih od 0,1 l/s, česti tipa pištalina. 9. <u>Hidrogeološka cjelina naslaga nastalih trošenjem starijih stijena</u> vezana je poglavito uz vodotokove. Grade je čestice i sastojci veličine gline, pijeska, šljunka i praha te shodno odnosu navedenih sastojaka imaju promjenjive	

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		hidrogeološke značajke. Male su debljine (nekoliko metara) i rasprostranjenosti. Poroznost je međuzrnska sa promjenjivom propusnosti (slaba do srednja). Mogući manji vodonosnici su lokalnog značaja i bez važnosti za upotrebu. Također, u studiji na str. 102 je navedeno da je područje Trgovske gore i lokacije Čerkezovac u prostoru bez značajne autohtone seizmičke aktivnosti, što znači da na tom prostoru nema opasnih rasjeda koji bi mogli generirati potres odgovarajuće magnitude odnosno intenziteta koji bi mogli opasno ugroziti integritet objekta. To je istina koju navode i dokazuju Prelogović & Kuk za Majdan (1999) i Herak i dr. za Čerkezovac (2014). Nadalje rečenica ravnopravno navodi da se mogući utjecaji očekuju iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja, pri čemu se ništa ne isključuje. Stoga su za procjenu seizmičkih aktivnosti na području Trgovske gore analizirana obilježja regionalnih epicentralnih područja te lokalna seizmička aktivnost (PRELOGOVIĆ & KUK u APO, 1999). Analizirani potresi u regionalnim epicentralnim područjima obuhvatili su područja: Žumberka, Medvednice, Ivanščice, Ludbreg-Kalnik, Bilogore, Pokuplja i Banja Luke (glavni potres, VIII do IX MCS), dok je lokalna seizmička aktivnost razmatrana na udaljenostima radijusa od 30 km, 20 km i 10 km od središnje točke na Trgovskoj gori definirane koordinatama $\phi=45,09^\circ$ i $\Lambda=16,20^\circ$. Dan je broj potresa u svakoj od zona radijusa, razdioba čestina potresa s obzirom na godišnji	

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		maksimum, te maksimalni intenziteti potresa u funkciji povratnih perioda. Zaključili su da se na lokaciji Majdan slabiji potresi dešavaju češće, dok su vrlo jaki potresi, rijetki. Također, Herak i dr. (2014) pri izradi procjene potresne opasnosti za šire područje Zrinske gore, odnosno za preferentnu lokaciju Čerkezovac navode podatke o regionalnoj i lokalnoj seizmičnosti. Regionalna seizmička aktivnost je analizirana je na području definiranom vanjskom kružnicom polumjera od 150 km od preferentne lokacije, kao i unutarnjom kružnicom polumjera 50 km od istog središta. Pri tome su obrađena regionalna epicentralna područja: Novi Vinodolski-Kraljevica, Senj, Karlovac-Metlika, Novo Mesto-Krško, Varaždin-Koprivnica, Zagreb, Pokupsko, Virovitica, Slavonski Brod, <u>Banja Luka (Glavni potres VIII-IX MCS)</u>, Travnik-Kupres, Knin –Dinara, Zadar-Ravni Kotari. Lokalna seizmička aktivnost analizirana je u krugu polumjera iznosa 50 km od središta koju predstavlja preferentna lokacija Čerkezovac. Pri analizi utjecaja potresa iz područja lokalne seizmičke aktivnosti, definirana su epicentralna područja Pokupsko-Petrinja, Glina – Hrvatska Kostajnica i Banja Luka (područja u okviru 50 km) te navedeni potresi koji bi mogli prouzročiti štetu na lokaciji Čerkezovac. Također, Herak i dr. (2014) analiziraju i seizmičnost u užem području lokacije u krugu polumjera 10 km. Pri tome zaključuju na slabiju seizmičnost užeg područja u kojem se dogodio samo jedan potres kod Čađavice (16.08.1930.), 8,6 km od lokacije Čerkezovac, magnitude 4,4, koji nije mogao prouzročiti nikakve znatnije štete na lokaciji. U tu kategoriju	

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		potresa spada i potres kojeg navode autori Mišljenja od 02.10.2014. godine na području Zrinske gore, magnitude 3,9 (Richter) i intenzitetom u epicentru od V do VI MCS. Herak i dr. (2014) su zaključili da se preferentna lokacija Čerkezovac nalazi u slabije seizmičkom području gdje na potresnu opasnost više utječu potresi iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja, pri čemu se ne smiju zanemariti utjecaji lokalnih i slabijih potresa. Što se tiče utjecaja potresa koji su povezani s udaljenim strukturama njihove karakteristike će se uključiti u određivanje projektne osnove za svaki pojedini objekt (zahvat). Naravno, intenzitet VIII stupnja odgovara razornom potresu koji dovodi do rušenja ili oštećenja većeg broja građevina. Međutim, kvalitetnim projektiranjem građevine mogu se spriječiti bilo kakva oštećenja čak i pri ovako visokom intenzitetu potresa. Iz teksta Strateške studije nije moguće izvući zaključak da bi se zanemarila opasnost od potresa. Međutim, detaljna analiza potresne aktivnosti nije predmet ove strateške studije – ona će se napraviti za odabranu lokaciju tijekom projektiranja zahvata. Također, terorizam će se razmatrati u okviru analize rizika i ostalih narednih postupaka i dokumentacije, a koje će ili potvrditi ili odbaciti prihvatljivost zahvata za okoliš i čovjeka na konkretnoj lokaciji.	
	Dokažite nam stručno sigurnost samog transporta nuklearnog otpada, financijski okvir vašeg skladišta na granici, koji će biti siguran za našu regiju i Hrvatsku, a ja osobno smatram da je to izuzetno opasan, ako ne i najopasniji projekt u Republici Hrvatskoj,	U daljnjim koracima projekta će se analizirati i sigurnost transporta a što će se detaljno razraditi uz predložene mjere zaštite unutar studija utjecaja na okoliš konkretnog zahvata tj. skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada. Danas se u svijetu prevoze više od milijun pošiljaka sa radioaktivnim otpadom, vlakom, cestovnim prijevozom i zračnim	

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		prijevozom. Pakovanje i način transporta ovisi o karakteristikama otpada, a pakovanje mora biti takvo da i u slučaju nezgode prilikom transporta ne dođe do širenja radioaktivnosti koja bi mogla ugroziti okoliš i prirodu. Donošenjem Nacionalnog programa ispunjavaju se obveze prema EU, odnosno svaka država mora na siguran način i na način koji je prihvatljiv za okoliš i ljude zbrinuti svoj radioaktivni otpad, a što će se analizirati u daljnjem postupku studije utjecaja na okoliš. Stručnjaci u okviru Strateške studije se ne slažu s konstatacijom da je ovo opasan projekt, već da je jedan od važnih strateških projekata za RH, u skladu s održivim gospodarenjem radioaktivnog otpada, održivim dugoročnim smjernicama i vizijama a u svrhu sprečavanja potencijalnog negativnog učinka na zdravlje i okoliš u slučaju neadekvatnog postupanja s otpadom odnosno neprovedbom NP. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni i civilni nadzor nad rizicima, javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša, unaprijediti će se prometnice, a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj lokalne zajednice.	
	Jeste li znali da je naše područje pogodno za park prirode, koji ćemo zahtijevati, jeste li znali da se ovdje nalazi najveće stanište divljih pataka i ostalih ptica, kojima je 1000 godina rijeka Urici stanica za odmor na putu prema Africi, jeste li znali da je otkrivena nova endemska životinjska vrsta na području Banovine, nikad viđena na svijetu.	Odgovor na iznesen osoban stav. Vezano za Nacionalnu ekološku mrežu, tj. područja Nature 2000 kojim se omogućava zaštita prirodnih staništa te ciljnih biljnih i životinjskih vrsta, u provedenom postupku u okviru strateške procjene nadležno tijelo za zaštitu prirode ocijenilo je da je Nacionalni program prihvatljiv za ekološku	.

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Da li znate izjavu od Alberta Einsteina koji je tvrdio da samo ako uništimo pčele, da ljudsko čovječanstvo neće živjeti duže od 4 godine, što je i dokazano.	mrežu, te su u Prilogu 2 Studije dana kopija rješenja Ministarstva u vezi s tim. U okviru procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat će se ponoviti postupak i postupiti u skladu s dobivenim rješenjima. Također kao što je prethodno spomenuto, analizirati će se i utjecaj na sve relevantne sastavnice okoliša i smjernice gospodarskog razvoja lokalne zajednice a što uključuje i utjecaj na pčelarstvo. Međutim, praksa pokazuje da skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada uz primjenu svih relevantnih propisa i mjera zaštite, nemaju utjecaja niti na poljoprivredu niti na pčelarstvo, a što znači da nema negativnog utjecaja niti na pčele. Jedan od takvih primjera je skladište u Brinju u Sloveniji, a osim vidljivih pokazatelja lokalnog razvoja pokazatelji su i provedena mjerenja radioaktivnosti.	
	U Americi postoji 70 nuklearnih centrala, a skladištenje nuklearnog otpada se vrši u blizini nuklearnih centrala, a centralno skladište je u pustinji, gdje u okolini ne postoji nikakav život, ni ljudi u krugu 800 km, I recite sada, kako je vama to bezopasno. Moj prijedlog je da izvezefe nuklearni otpad u drugu zemlju i to platite ili da si nađete pustinju, a nemojte od nas raditi pustinju, jer mi i naša djeca želimo samo čistu vodu, šumu, zrak i zemlju. Također podignimo problem rješavanja nuklearnog otpada, ne na fakultetu ili na ulicama,	Ne prihvaća se. Kao što je već prethodno spomenuto, u javnosti se često pogrešno poistovjećuje percepcija nisko i srednje radioaktivnog otpada i visokoradioaktivnog otpada a za koji su propisani posebni uvjeti odlaganja. Ovdje je riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu kakav je smješten u Zagrebu u zatvorenom skladištu na Institutu Ruđer Bošković i u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada, te kakav se generira u svim bolnicama u sklopu radioterapije i u ostalim istraživačkim institutima. Stoga je potrebno problem percepcije rizika u javnosti	

Sudionik JR 2_11: Igor Ljubojević	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	nego neka, se trenutna Vlada, Premijer, Predsjednica i stručnjaci jasno očituju da li žele novac ili budućnost naše djece i zemlje, Ja se na svom seoskom imanju tuširam sa čistom zdravom vodom, udišem čisti zrak Banovine i kopam apsolutno nezagađenu čistu zemlju. Hvala vam na vašem novcu, ali narod u Dvoru vam je rekao sve, slušajte narod. Stoga sve za Hrvatsku, Hrvatsku za ništa, jer Hrvatska nije na prodaju.	rješavati samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa, te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Stoga je i jedna od propisanih mjera u okviru Strateške studije, kao i NP planiranje i provođenje kontinuirane komunikacije sa svim ključnim dionicima i zainteresiranom javnosti.	

Sudionik JR 2_12: Jasmina Šerbula	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Struka i ljudi zdravog razuma su u šoku. Ovoliku neozbiljnost u odabiru lokacije Trgovske gore novija povijest ne pamti. Odabir ove lokacije vodi u direktnu nuklearnu štetu. Jeste li spremni za to odgovarati?	Ne prihvaća se. Program prepoznaje činjenicu da su se određene aktivnosti vezano za sigurno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u RH provodile u proteklih nekoliko desetljeća. Od provedenih aktivnosti izdvaja one koje su rađene u skladu s današnjim pravilima struke i na njima nastavlja graditi daljnje aktivnosti. Jedna od takvih je i izbor optimalnog prostora na teritoriju RH koji je sustavno proveden tijekom 1990-tih i koji je rezultirao uvrštenjem Trgovske gore u prostorni plan RH upravno za ovu namjenu. Za potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja) , te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija. Naglašava se da je ovdje riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu, i da se često u javnosti poistovjećuje s visokoradioaktivnim otpadom i istrošenim nuklearnim gorivom. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Prve analize u okviru Strateške studije pokazale su da nema razloga za zabrinutost, odnosno da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu mjera i svih relevantnih propisa. Ovo je	

Sudionik JR 2_12: Jasmina Šerbula	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište.	
	Jeste li spremni na masovne tužbe građana? Odabrati plavno i trusno područje, bogato izvorima pitke vode s propusnim tlom, nestabilnim stjenama, rasjedima, klizištima u čijoj neposrednoj blizini živi više od 15 000 ljudi, a široj i nekoliko puta više, ugroziti područje Natura 2000, šokantno! Rijeku Unu ljudi čuvaju otkad postoji život na ovim prostorima što je za vas mizerno. Nama je neprocjenjivo sve ono čemu se vi rugate nudeći nam ovu Strategiju.	Ne prihvaća se. Područje Trgovske gore uz primjenu prethodnih provedenih istraživanja (eliminacijski i usporedbeni kriteriji), je određeno kao prioritetno područje za daljnja istraživanja odlaganja radioaktivnog otpada pri čemu je na tom prostoru identificirano 13 od ukupno 28 potencijalnih mikrolokacija, a što je sukladno važećem Programu prostornog uređenja. Daljnja istraživanja, u smislu potvrđivanja lokacije odlagališta, provest će se i terenska istraživanja, tj. konačna potvrda lokacije će se provesti kroz ishođenje potrebnih dozvola na temelju aktivnosti i dokumentacije pripremljene u skladu s RH propisima, studiju utjecaja na okoliš za zahvat (skladište, zasebno i za odlagalište), analizu sigurnosti, potvrdu analize sigurnosti i ostalu dokumentaciju. Geološke i hidrogeološke značajke Trgovske gore dane su u geološkom poglavlju Strateške studije i u Prilogu 6. S obzirom da se sve potencijalne lokacije na području Trgovske gore za skladištenje ili odlaganje NSRAO nalaze se barem stotinu metara iznad kote maksimalnog poplavnog vala, opasnost od poplave ne postoji. To se može zaključiti i iz ilustracije 6 gdje se vidi da se područje lokacije Čerkezovac u svom najnižem dijelu nalazi barem 40 metara iznad Une. Inače u Ilustraciji 6 je obrađen najniži dio područja lokacije Čerkezovac, a objekti skladišta se nalaze na mnogo većoj	

Sudionik JR 2_12: Jasmina Šerbula	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		nadmorskoj visini (preko 280 m.n.m.). Nadalje, potrebno je spomenuti da iako nema još informacija o provedenim hidrološkim i hidrogeološkim ispitivanjima (a što se mora i napraviti će se do uspostave odlagališta nisko i srednje radioaktivnog otpada, kao dio analize studije utjecaja na okoliš za odlagalište), na temelju fotogeološke analize šireg prostora Trgovske gore se zaključuje da je gustoća hidrografske mreže u okružju lokacije vrlo mala te iznosi samo 1,0-1,5 km/km² a što je s gledišta planirane namjene predložene lokacije svakako povoljna okolnost. Druga povoljna okolnost je što lokacija predstavlja razvodnicu lokalnih drenažnih bazena – porječja Čemernice na zapadu, porječja Svinjce na sjeveroistoku te porječja Crnog potoka na jugu – te je običježen obilježen radijalnim tipom hidrografske mreže, čije je središte zbog svog “centrifugalnog” karaktera sigurno od izlivanja vode iz okolnih vodotoka. Konačno treća, a ujedno i najvažnija hidrografski relevantna prednost lokacije je njena hipsometrijska istaknutost, jer ona predstavlja upravo najvišu točku čitavog istočnog dijela Trgovske gore. Lokacija stoga ne može biti zahvaćena poplavnim vodama. Nadalje, kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini spada u praktično nepropusne terene pretežno bez vodonosnika što proizlazi iz legende publicirane Hidrogeološke karte Trgovske gore i okolnih terena, detalj hidrogeološke	

Sudionik JR 2_12: Jasmina Šerbula	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
		karte SFRJ, List Zagreb (1) M 1: 500 000, Savezni geološki zavod (Slika 1.5.1., Tablica 1.5.1., Prilog 6). Ova konstrukcija upotrebljena je u SPUO (str. 101) a odnosi se na hidrogeološke značajke kompleksa u cjelini –sagledavano regionalno, kao i u Prilogu 6, poglavlje 1.5., u tekstu legende uz hidrogeološku kartu (Tablica 1.5.1). Nadalje u detaljnijem sagledavanju hidrogeoloških značajki se u okviru kalstita paleozioka, shodno litološkoj građi, izdvajaju tri hidrogeološke cjeline (MAJER u APO, 1999): 1. Hidrogeološka cjelina pješčenjaci obilježja slabe vodopropusnosti i međuzrnske i pukotinske poroznosti, s izvorima 0,1 l/s i manjih kapacitivnosti. 2. Hidrogeološka cjelina peliti sa proslojcima sitnih do srednjeznastih pješčenjaka obilježja nepropusnih (peliti) naslaga do slabo vodopropusnih naslaga (pješčenjaci), međuzrnske i pukotinske poroznosti, izvora manjih od 0,1 l/s, česti tipa pištalina. 3. Hidrogeološka cjelina naslaga nastalih trošenjem starijih stijena vezana je poglavito uz vodotokove. Grade je čestice i sastojci veličine gline, pijeska, šljunka i praha te shodno odnosu navedenih sastojaka imaju promjenjive hidrogeološke značajke. Male su debljine (nekoliko metara) i rasprostranjenosti. Poroznost je međuzrnska sa promjenjivom propusnosti (slaba do srednja). Mogući manji vodonosnici su lokalnog značaja i bez važnosti za upotrebu. Također, u studiji na str. 102 je navedeno da je područje Trgovske gore i lokacije Čerkezovac u prostoru bez značajne	

Sudionik JR 2_12: Jasmina Šerbula	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
		autohtone seizmičke aktivnosti, što znači da na tom prostoru nema opasnih rasjeda koji bi mogli generirati potres odgovarajuće magnitude odnosno intenziteta koji bi mogli opasno ugroziti integritet objekta. To je istina koju navode i dokazuju Prelogović & Kuk za Majdan (1999) i Herak i dr. za Čerkezovac (2014). Nadalje rečenica ravnopravno navodi da se mogući utjecaji očekuju iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja, pri čemu se ništa ne isključuje. Stoga su za procjenu seizmičkih aktivnosti na području Trgovske gore analizirana obilježja regionalnih epicentralnih područja te lokalna seizmička aktivnost (PRELOGOVIĆ & KUK u APO, 1999). Analizirani potresi u regionalnim epicentralnim područjima obuhvatili su područja: Žumberka, Medvednice, Ivanščice, Ludbreg-Kalnik, Bilogore, Pokuplja i Banja Luke (glavni potres, VIII do IX MCS), dok je lokalna seizmička aktivnost razmatrana na udaljenostima radijusa od 30 km, 20 km i 10 km od središnje točke na Trgovskoj gori definirane koordinatama $\phi=45,09^\circ$ i $\Lambda=16,20^\circ$. Dan je broj potresa u svakoj od zona radijusa, razdioba čestina potresa s obzirom na godišnji maksimum, te maksimalni intenziteti potresa u funkciji povratnih perioda. Zaključili su da se na lokaciji Majdan slabiji potresi dešavaju češće, dok su vrlo jaki potresi, rijetki. Također, Herak i dr. (2014) pri izradi procjene potresne opasnosti za šire područje Zrinske gore, odnosno za preferentnu lokaciju Čerkezovac navode podatke o	

Sudionik JR 2_12: Jasmina Šerbula	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
		regionalnoj i lokalnoj seizmičnosti. Regionalna seizmička aktivnost je analizirana je na području definiranom vanjskom kružnicom polumjera od 150 km od preferentne lokacije, kao i unutarnjom kružnicom polumjera 50 km od istog središta. Pri tome su obrađena regionalna epicentralna područja: Novi Vinodolski-Kraljevica, Senj, Karlovac-Metlika, Novo Mesto-Krško, Varaždin-Koprivnica, Zagreb, Pokupsko, Virovitica, Slavonski Brod, Banja Luka (Glavni potres VIII-IX MCS), Travnik-Kupres, Knin –Dinara, Zadar-Ravni Kotari. Lokalna seizmička aktivnost analizirana je u krugu polumjera iznosa 50 km od središta koju predstavlja preferentna lokacija Čerkezovac (45,040948oN, 16,329551oE). Pri analizi utjecaja potresa iz područja lokalne seizmičke aktivnosti, definirana su epicentralna područja Pokupsko-Petrinja, Glina – Hrvatska Kostajnica i Banja Luka (područja u okviru 50 km) te navedeni potresi koji bi mogli prouzročiti štetu na lokaciji Čerkezovac. Također, Herak i dr. (2014) analiziraju i seizmičnost u užem području lokacije u krugu polumjera 10 km. Pri tome zaključuju na slabiju seizmičnost užeg područja u kojem se dogodio samo jedan potres kod Čađavice (16.08.1930.), 8,6 km od lokacije Čerkezovac, magnitude 4,4, koji nije mogao prouzročiti nikakve znatnije štete na lokaciji. U tu kategoriju potresa spada i potres kojeg navode autori Mišljenja od 02.10.2014. godine na području Zrinske gore, magnitude 3,9 (Richter) i intenzitetom u epicentru od V do VI MCS.	

Sudionik JR 2_12: Jasmina Šerbula	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed- loga u SS ili NP
		Herak i dr. (2014) su zaključili da se preferentna lokacija Čerkezovac nalazi u slabije seizmičkom području gdje na potresnu opasnost više utječu potresi iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja, pri čemu se ne smiju zanemariti utjecaji lokalnih i slabijih potresa. Što se tiče utjecaja potresa koji su povezani s udaljenim strukturama njihove karakteristike će se uključiti u određivanje projektne osnove za svaki pojedini objekt (zahvat). Naravno, intenzitet VIII stupnja odgovara razornom potresu koji dovodi do rušenja ili oštećenja većeg broja građevina. Međutim, kvalitetnim projektiranjem građevine mogu se spriječiti bilo kakva oštećenja čak i pri ovako visokom intenzitetu potresa. Iz teksta Strateške studije nije moguće izvući zaključak da bi se zanemarila opasnost od potresa. Međutim, detaljna analiza potresne aktivnosti nije predmet ove strateške studije – ona će se napraviti za odabranu lokaciju tijekom projektiranja zahvata. Također, vezano za Naturu 2000, odnosno Nacionalnu ekološku mrežu, u provedenom postupku u okviru strateške procjene nadležno tijelo za zaštitu prirode ocijenilo je da je Nacionalni program prihvatljiv za ekološku mrežu, te su u Prilogu 2 Studije dana kopija rješenja Ministarstva u vezi s tim. U okviru studije utjecaja na okoliš za konkretan zahvat će se ponoviti postupak i postupiti u skladu s dobivenim rješenjima. Napominje se da je svrha Strateške studije da se evidentiraju	

Sudionik JR 2_12: Jasmina Šerbula	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
		potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Prve analize u okviru Strateške studije pokazale su da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu svih relevantnih propisa i mjera zaštite. U okviru detaljnije analize unutar studije utjecaja na okoliš, propisat će se mjere zaštite a s obzirom na konkretan zahvat (skladište). Primarni cilj u postupku procjene utjecaja na okoliš bit će i obrada potencijalnih i stvarnih negativnih utjecaja planiranog zahvata te utvrđivanje mjera zaštite okoliša kojim se takvi štetni efekti mogu smanjiti, eliminirati ili odgovarajuće kompenzirati. Naravno, u daljnjim postupcima je bitno i kontinuirano uključivanje svih dionika i zainteresirane javnosti.	
	Pravnici vas upozoravaju na kršenje međunarodnih konvencija i pravne procedure, geolozi na geološke i hidrološke karakteristike područja, biolozi, ekolozi, agronomi , sociolozi, psiholozi, demografi, povjesničari, arheolozi, etnolozi, stručnjaci za sigurnost,svako na problematiku iz svoje oblasti ...Vi imate problem koji ne znate kvalitetno riješiti . To nije naš problem.	Primjedba se ne prihvaća. Postupak strateške procjene se provodi u skladu sa zakonskim propisima RH i u skladu s međunarodnim konvencijama i obvezama. Strateška procjena se provodi sukladno Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08) i Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15), a uključivanje javnosti, međudržavno uključivanje i konzultacije se provode u skladu s Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08), a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je Protokol o strateškoj procjeni okoliša (Kijev, 2003.) uz	-

Sudionik JR 2_12: Jasmina Šerbula	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed- loga u SS ili NP
		Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.), te Konvenciji o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.).	
	Dajte to onima koji su sposobniji i stručniji od vas.	Primjedba se ne prihvaća. EKONERG ima i potrebne reference i potrebna ovlaštenja od nadležnog Ministarstva za izradu Strateške studije.	-
	Ne želimo da nam uništavate sadašnji život pritiscima jer smo PROTIV; tri peticije to potvrđuju. Uništavate našu budućnost a to nismo zaslužili. Volimo zdrav i siguran život a to niti jedna vaša nemoralna ponuda neće promijeniti.	Primjedba se ne prihvaća. Izrada i provedba strateške procjene ne samo da je u skladu s već spomenutim zakonskim obvezama već i je i analizom unutar Strateške studije zaključeno da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu svih relevantnih propisa i mjera zaštite. U okviru detaljnije analize unutar studije utjecaja na okoliš, propisat će se mjere zaštite a s obzirom na konkretan zahvat (skladište). Također potrebno je naglasiti da se provedbom Nacionalnog programa osigurava nadzor nad potencijalnim rizicima, uspostavlja se praćenje stanja okoliša a javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša. U protivnom, institucionalni radioaktivni otpad ostaje neriješen s nepoznatim stupnjem rizika koji se ne smanjuje, nema praćenja stanja okoliša a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj u drugim državama. Potrebno je još jednom naglasiti da Nacionalni program (NP) ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti	-

Sudionik JR 2_12: Jasmina Šerbula	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
		istrošenog nuklearnog goriva u RH. Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s niskom i srednje radioaktivnim otpadom koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Naknada koja će se isplaćivati lokalnoj zajednici je naknada za zauzeće prostora, te nije ni u kojem slučaju naknada za potencijalni rizik utjecaja na zdravlje i okoliš, a omogućiti će razvoj lokalne zajednice u skladu sa strateškim smjernicama lokalne zajednice.	
	Sigurnost ne nudite ničim, od točne evidencije medicinskog otpada i do toga da niste razmotrili ključni problem danas, terorizam . Teroristi, njih 300 koji u najisturenijoj točki Hrvatske , osvoje skladište ili odlagalište , držat će u šaci cijelu Europu! Jeste li uopće toga svjesni?! !! Jeste li ičega svjesni?! !	Ne prihvaća se. Terorizam će se razmatrati u okviru analize rizika i ostalih narednih postupaka i dokumentacije, a koje će ili potvrditi ili odbaciti prihvatljivost zahvata za okoliš i čovjeka na konkretnoj lokaciji u postupku PUO	

Sudionik JR 2_13: Kata Dvorneković	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Svijest o čovjekovom destruktivnom ponašanju prema majci Zemlji nije kod svakog čovjeka, niti u svakom dijelu svijeta, jednako razvijena. No sreća je što svugdje postoje odlučni i hrabri ljudi koji se polako, ali sigurno zalažu za očuvanje i zaštitu okoliša i kroz niz aktivnosti i mjera kojima je cilj sprječavanje onečišćenja i zagađenja okoliša. Dugogodišnji sam prosvjetni djelatnik i svojim đacima svakodnevno prenosim znanje kako se treba brižno odnositi prema svom okolišu. Prenosim znanje na svoje nasljednike, na naše najmlađe, a s druge strane sam zabrinuta za trenutno stanje u našoj županiji. Smatram da je vrijeme da se svi osvrnemo oko sebe i razmislimo što možemo kao pojedinac napraviti da bi pomogli očuvanju okoliša jer problem se neće riješiti pasivnim promatranjem, već je rješenje u globalnoj akciji.	Ne prihvaća se. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Za uspostavu skladišta NSRAO a u kasnijoj fazi i za uspostavu odlagališta NSRAO uz provedbu terenskih istraživanja, provest će se detaljnije analize objekata unutar studije utjecaja na okoliš uključujući analizu sigurnosti. Prve analize u okviru Strateške studije pokazale su da nema razloga za zabrinutost, odnosno da je Nacionalni program prihvatljiv glede utjecaja na okoliš i uz primjenu mjera. Osim toga u u SS su propisane mjere , uključivo i mjere socijalno – gospodarskog karaktera (br.610).	

Sudionik JR 2_13: Kata Dvorneković	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Svoje slobodno vrijeme provodim na vlastitom poljoprivrednom gospodarstvu i stalo mi je da moji proizvodi budu ekološki, kvalitetni i zdravi, a ne kontaminirani radioaktivnim nuklearnim otpadom. Protivim se odlaganju nuklearnog otpada u blizini svog zavičaja. Stoga kao građanin, kao učiteljica i kao poljoprivrednica podržavam sve aktivnosti koje imaju za cilj očuvanje prirodnog bogatstva Trgovske gore i sprječavanje odlaganja nuklearnog otpada na području Sisačko – moslavačke županije.	Autori se slažu da svatko ima pravo na svoje mišljenje i stav i da ga treba iskazati a što je sukladno i načelima Aarhuške konvencije, međutim sumnje u očuvanje okoliša i adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada unutar analize Strateške studije sa stajališta stručnjaka nisu opravdane. Unutar Strateške studije zaključeno je da ne postoji negativan utjecaj na okoliš i zdravlje čovjeka uz primjenu svih relevantnih propisa i mjera zaštite. Ne može se prihvatiti konstatacija da će se izgradnjom skladišta eliminirati razvoj poljoprivredne proizvodnje. U mjerama zaštite okoliša predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata koji bi omogućili bolje sagledavanje razvojnih potencijala područja: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne i ekvivalentne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali	

Sudionik JR 2_13: Kata Dvorneković	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
		pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti. Pritom pod mogućim negativnim efektima nikako ne podrazumijevamo posljedice „incidentnih situacija s curenjem radioaktivnosti“ jer se takve opasnosti i rizici mogu jednostavno ukloniti odgovarajućim tehničkim mjerama, nego pod tim prije svega smatramo posljedice negativne percepcije koju ovakvi objekti nose sa sobom. Problem percepcije rizika u javnosti može se riješiti samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Nije potrebno naglašavati koliko je ulaganje u ispravno informiranje i uključivanje javnosti korisno, a što može znatno smanjiti razlike između percepcije rizika od strane javnosti i rezultata stručnih analiza (ma kako one ponekad bile nepotpune), te tako osigurati racionalnije gospodarenje sredstvima koja su namijenjena u svrhu smanjivanja rizika. U sklopu Strateške studije izrađen je i plan uključivanja dionika od čijeg provođenja (aktualna javna rasprava je također dio toga) očekujemo višestruku korist. Cilj tog plana nije davanje odgovora na pitanje o tome jesmo li za ili protiv nekog zahvata. Glavni cilj je u širenju informacija o pojedinom zahvatu i o svim aspektima njegova rada. U okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta NSRAO u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno na razvoj poljoprivrede.	

Sudionik JR 2_14: Petrinjska razvojna agencija- Petra d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed loga u SS ili NP
	Sukladno objavi Javne rasprave o strateškoj studiji utjecaja na okoliš i nacrtu prijedloga Nacionalnog programa provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (KLASA: 542-02/15-43/6. URBROJ: 542-01-16-14} od 8.veljače 2016.godine ovim putem podnosimo primjedb u na navedeni dokument. Smatramo tla predviđena lokacija za izgradnju skladišta i odlagališta nuklearnog otpada na području Trgovske gore u općini Dvor nije prihvatljiva, s obzirom da se sukladno stručnim mišljenjima radi o izrazito poplavnom i trusnom području, odnosno području podložnom čestim elementarnim nepogodama. Stoga bi izlivanje nuklearnog otpada u rijeku Unu i obi i/.nje područje dovelo do opće katastrofe i opasnosti za ljude i prirodu, te ugrozilo ne samo Hrvatsku, nego i susjedne zemlje, jer znamo da su podzemne i nadzemne vode povezane s rijekom Unom, koja se dalje ulijeva u rijeku Savu. te Sava te Dunav, a Dunav se ulijeva u Sredozemno i Crno more.	Ne prihvaća se. Odgovori na temu geoloških i hidrogeoloških značajki Trgovske gore je dan u geološkom poglavlju Strateške studije i u Prilogu 6. S obzirom da se sve potencijalne lokacije na području Trgovske gore za skladištenje ili odlaganje NSRAO nalaze se <i>barem stotinu metara</i> iznad kote maksimalnog poplavnog vala, opasnost od poplave ne postoji. To se može zaključiti i iz ilustracije 6 gdje se vidi da se područje lokacije Čerkezovac u svom najnižem dijelu nalazi barem 40 metara iznad Une. Inače u Ilustraciji 6 je obrađen najniži dio <i>područja</i> preferirane lokacije Čerkezovac, a <i>objekti skladišta</i> se nalaze na mnogo većoj nadmorskoj visini (preko 280 m.n.m.). Nadalje, potrebno je spomenuti da iako nema još informacija o provedenim hidrološkim i hidrogeološkim ispitivanjima (a što se mora i napraviti će se do uspostave odlagališta nisko i srednje radioaktivnog otpada, kao dio analize studije utjecaja na okoliš za odlagalište), na temelju fotogeološke analize šireg prostora Trgovske gore se zaključuje da je gustoća hidrografske mreže u okružju lokacije vrlo mala te iznosi samo 1,0-1,5 km/km² a što je s gledišta planirane namjene predložene lokacije svakako povoljna okolnost. Druga povoljna okolnost je što lokacija predstavlja razvodnicu lokalnih drenažnih bazena – porječja Čemernice na zapadu, porječja Svinjce na sjeveroistoku te porječja Crnog potoka na jugu – te je običježen radijalnim tipom hidrografske mreže, čije je središte zbog svog “centrifugalnog” karaktera sigurno	.

Sudionik JR 2_14: Petrinjska razvojna agencija- Petra d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed- loga u SS ili NP
		od izlivanja vode iz okolnih vodotoka. Konačno treća, a ujedno i najvažnija hidrografski relevantna prednost lokacije je njena hipsometrijska istaknutost, jer ona predstavlja upravo najvišu točku čitavog istočnog dijela Trgovske gore. Lokacija stoga ne može biti zahvaćena poplavnim vodama. Također, u studiji na str. 102 je navedeno da je područje Trgovske gore i preferirane lokacije Čerkezovac u prostoru bez značajne autohtone seizmičke aktivnosti, što znači da na tom prostoru nema opasnih rasjeda koji bi mogli generirati potres odgovarajuće magnitude odnosno intenziteta koji bi mogli opasno ugroziti integritet objekta. Što se tiče utjecaja potresa koji su povezani s udaljenim strukturama njihove karakteristike će se uključiti u određivanje projektne osnove za svaki pojedini objekt (zahvat). Naravno, intenzitet VIII stupnja odgovara razornom potresu koji dovodi do rušenja ili oštećenja većeg broja građevina. Međutim, kvalitetnim projektiranjem građevine mogu se spriječiti bilo kakva oštećenja čak i pri ovako visokom intenzitetu potresa. Iz teksta Strateške studije nije moguće izvući zaključak da bi se zanemarila opasnost od potresa. Međutim, detaljna analiza potresne aktivnosti nije predmet ove strateške studije – ona će se napraviti za odabranu lokaciju tijekom projektiranja zahvata.	
	Sto se tiče transporta nuklearnog otpada smatramo da se prilikom transporta nuklearnog otpada po željeznici ili po vesti. mogu pojaviti značajni problemi, jer na ovom području ne postoje adekvatni intrasirukturni uvjeti za to. a	Prihvaća se provesti analiza transporta. U posebnoj analizi obradit će se transport NSRAO iz NE Krško te iz postojećih skladišta. Ako bude potrebno prometna infrastruktura će se popraviti kako bi se osigurao siguran i	Propisana mjera za transport u SS. Provest će se zasebna analiza i

Sudionik JR 2_14: Petrinjska razvojna agencija- Petra d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed- loga u SS ili NP
	također uvijek je očekivati razne prosvjede udruga za zaštitu okoliša i. lokalnog stanovništva, što stvoriti dodatne probleme i uzrokovati opće nemire u zemlji.	pouzdan prijevoz otpada. Posebne mjere zaštite glede utjecaja na transport propisat će se u okviru studije utjecaja na okoliš za pojedini zahvat (skladište) a temeljem detaljnije analize utjecaja.	rezultati uključiti u SUO zahvata.
	Stoga Petrinjska razvojna agencija iznosi primjedbu, te ne želimo da odlažete nuklearni otpad na našem području, jer Republika Hrvatska statična i ekološka zemlja. Također ne želimo da nam ne zagađujete prirodu, koja je netaknuta i čista, čuvajmo je i zaštitimo za našu djecu, a nemojmo je uništavati. Svojom djelatnošću Petrinjska razvojna agencija doprinosi gospodarskom, socijalnom, ekološkom, kulturnom i zdravstvenom razvoju grada Petrinje i područja Banovine. Također Strategija razvoja Grada Petrinje bazirana je prvenstveno na smjeru razvoja ekološke poljoprivredne proizvodnje i seoskog turizma kao glavnim strateškim ciljevima, te investitor koji želi ulagati na ovom području je dobrodošao i dodatno će se poticati njegova investicija i zapošljavanje; li kroz kapitalne potpore Grada Petrinje. Smatramo da je rijeka Una naše prirodno bogatstvo i trebamo je zaštititi kao park prirode, jer ćemo po tome biti prepoznatljivi u svijetu i turist i stranac cijeniti će nas prema našem ulaganju u zaštitu prirode i okoliša, Ako se ne zaštitimo prema porodi i okolišu,	Ne prihvaća se. Svrha Strateške studije i je da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. U okviru detaljnije analize unutar studije utjecaja na okoliš, propisat će se mjere zaštite a s obzirom na konkretan zahvat (skladište). Primarni cilj u postupku procjene utjecaja na okoliš bit će i obrada potencijalnih i stvarnih negativnih utjecaja planiranog zahvata te utvrđivanje mjera zaštite okoliša kojim se takvi štetni efekti mogu smanjiti, eliminirati ili odgovarajuće kompenzirati. Ne može se prihvatiti konstatacija da će se izgradnjom skladišta eliminirati razvoj poljoprivredne proizvodnje i turizma. U Mjerama zaštite okoliša predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata koji bi omogućili bolje sagledavanje razvojnih potencijala područja: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području;	Propisane mjere u SS. Provesti će se postupak PUO za zahvat.

Sudionik JR 2_14: Petrinjska razvojna agencija- Petra d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed- loga u SS ili NP
	smatrati će nas neodgovornim prema okolini i državi. Stoga vas molimo da se naša primjedba uvaži i stoga jasno kažemo NE, Nuklearnom otpadu na Trgovskoj gori i našoj regiji.	d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne i ekvivalentne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti. Pritom pod mogućim negativnim efektima nikako ne razumijevamo posljedice „incidentnih situacija s curenjem radioaktivnosti“ jer se takve opasnosti i rizici mogu jednostavno ukloniti odgovarajućim tehničkim mjerama, nego pod tim prije svega smatramo posljedice negativne percepcije koju ovakvi objekti nose sa sobom. Problem percepcije rizika u javnosti može se riješiti samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Nije potrebno naglašavati koliko je ulaganje u ispravno informiranje i uključivanje javnosti korisno, a što može znatno smanjiti razlike između percepcije rizika od strane javnosti i rezultata stručnih analiza (ma kako one ponekad bile nepotpune), te tako osigurati racionalnije gospodarenje sredstvima koja su namijenjena u svrhu smanjivanja rizika. U sklopu Strateške studije izrađen je i plan uključivanja dionika od čijeg provođenja (aktualna javna rasprava je također dio	

Sudionik JR 2_14: Petrinjska razvojna agencija- Petra d.o.o.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijed- loga u SS ili NP
		toga) očekujemo višestruku korist. Cilj tog plana nije davanje odgovora na pitanje o tome jesmo li za ili protiv nekog zahvata. Glavni cilj je u širenju informacija o pojedinom zahvatu i o svim aspektima njegova rada. U okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta NSRAO u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno na razvoj poljoprivrede i turizma.	

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Lokacija nije povoljna sa aspekta rizika od potresa. Na oko 70 km od Trgovske gore prije manje od pet decenija dogodijo se razoran potres jaCine 8 stepeni po Merkalijevoj ljestvici koji je izazvao rusenje velikog broja objekata u gradu Banja Luci i osjetio se na velikoj udaljenosti.	Ne prihvaća se. U studiji na str. 102 je navedeno da je područje Trgovske gore i lokacije Čerkezovac u prostoru bez značajne autohtone seizmičke aktivnosti, što znači da na tom prostoru nema opasnih rasjeda koji bi mogli generirati potres odgovarajuće magnitude odnosno intenziteta koji bi mogli opasno ugroziti integritet objekta. To je činjenica koju navode i dokazuju Prelogović & Kuk za Majdan (1999) i Herak i dr. Za Čerkezovac (2014). Nadalje rečenica ravnopravno navodi da se mogući utjecaji očekuju iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja, pri čemu se ništa ne isključuje. Stoga su za procjenu seizmičkih aktivnosti na području Trgovske gore analizirana obilježja regionalnih epicentralnih područja te lokalna seizmička aktivnost (PRELOGOVIĆ & KUK u APO, 1999). Analizirani potresi u regionalnim epicentralnim područjima obuhvatili su područja: Žumberka, Medvednice, Ivanščice, Ludbreg-Kalnik, Bilogore, Pokuplja i Banja Luke (glavni potres, VIII do IX MCS), dok je lokalna seizmička aktivnost razmatrana na udaljenostima radijusa od 30 km, 20 km i 10 km od središnje točke na Trgovskoj gori definirane koordinatama $\phi=45,09^\circ$ i $\Lambda=16,20^\circ$. Dan je broj potresa u svakoj od zona radijusa, razdioba čestina potresa s obzirom na godišnji maksimum, te maksimalni intenziteti potresa u funkciji povratnih perioda. Zaključili su da se na lokaciji Majdan slabiji potresi dešavaju češće, dok su vrlo jaki potresi, rijetki.	

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		Također, Herak i dr. (2014) pri izradi procjene potresne opasnosti za šire područje Zrinske gore, odnosno za preferentnu lokaciju Čerkezovac navode podatke o regionalnoj i lokalnoj seizmičnosti. Regionalna seizmička aktivnost je analizirana je na području definiranom vanjskom kružnicom polumjera od 150 km od preferentne lokacije, kao i unutarnjom kružnicom polumjera 50 km od istog središta. Pri tome su obrađena regionalna epicentralna područja: Novi Vinodolski-Kraljevica, Senj, Karlovac-Metlika, Novo Mesto-Krško, Varaždin-Koprivnica, Zagreb, Pokupsko, Virovitica, Slavonski Brod, <u>Banja Luka (Glavni potres VIII-IX MCS)</u>, Travnik-Kupres, Knin –Dinara, Zadar-Ravni Kotari. Lokalna seizmička aktivnost analizirana je u krugu polumjera iznosa 50 km od središta koju predstavlja preferentna lokacija Čerkezovac. Pri analizi utjecaja potresa iz područja lokalne seizmičke aktivnosti, definirana su epicentralna područja Pokupsko-Petrinja, Glina – Hrvatska Kostajnica i Banja Luka (područja u okviru 50 km) te navedeni potresi koji bi mogli prouzročiti štetu na lokaciji Čerkezovac. Također, Herak i dr. (2014) analiziraju i seizmičnost u užem području lokacije u krugu polumjera 10 km. Pri tome zaključuju na slabiju seizmičnost užeg područja u kojem se dogodio samo jedan potres kod Čađavice (16.08.1930.), 8,6 km od lokacije Čerkezovac, magnitude 4,4, koji nije mogao prouzročiti nikakve znatnije štete na lokaciji. U tu kategoriju potresa spada i potres kojeg navode autori Mišljenja od 02.10.2014. godine na području Zrinske gore, magnitude 3,9 (Richter) i intenzitetom u epicentru od V do VI MCS.	

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		Herak i dr. (2014) su zaključili da se preferentna lokacija Čerkezovac nalazi u slabije seizmičkom području gdje na potresnu opasnost više utječu potresi iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja, pri čemu se ne smiju zanemariti utjecaji lokalnih i slabijih potresa. Što se tiče utjecaja potresa koji su povezani s udaljenim strukturama njihove karakteristike će se uključiti u određivanje projektne osnove za svaki pojedini objekt (zahvat). Naravno, intenzitet VIII stupnja odgovara razornom potresu koji dovodi do rušenja ili oštećenja većeg broja građevina. Međutim, kvalitetnim projektiranjem građevine mogu se spriječiti bilo kakva oštećenja čak i pri ovako visokom intenzitetu potresa. Iz teksta Strateške studije nije moguće izvući zaključak da se zanemari opasnost od potresa. Međutim, detaljna analiza potresne aktivnosti nije predmet ove strateške studije – ona će se napraviti za odabranu lokaciju tijekom projektiranja zahvata.	
	Niste adekvatno informirali javnost o Arhuskoj konvenciji.	Ne prihvaća se primjedba. Točno je da je Republika Hrvatska obvezna slijediti Aarhušku konvenciju i po osnovi vlastitog pristupanja Konvenciji 2007. godine i kao članica EU a koja je u svoj zakonodavni okvir preuzela odgovarajuću regulativu Europske unije. Dakle, Republika Hrvatska je obvezna uskladiti svoje zakonodavstvo s Aarhuškom konvencijom pa se tako obveze prema Konvenciji pravnih i fizičkih osoba odnosno javnih tijela ne realiziraju izravno nego preko relevantne nacionalne regulative. U konkretnom slučaju nema nikakve osnove tvrditi da	-

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		postoji odstupanje u odnosu na zahtjeve Aarhuške konvencije. Sve radnje vezane za proces strateške procjene su u skladu s nacionalnom regulativom, a što se realiziralo u sklopu javne rasprave o Strateškoj studiji i prijedlogu Nacionalnog programa te drugih aktivnosti propisanih u regulativi Republike Hrvatske. Navedene radnje odnose se na uključivanje dionika u proces javnog uvida, javne rasprave koja je održana u Zagrebu 23.2.2016., te dva dana u Dvoru 3.3. i 4.3.2016., konzultacije s predstavnicima iz Slovenije i Bosne i Hercegovine, zaprimanje i razmatranje primjedbi te usvajanje ili odbacivanje pripremi uz obrazloženje. Također, zbog zahtjeva pojedinih dionika, javni uvid je produljen do 6.5.2016. Kao prilog Strateškoj studiji je priložen i komunikacijski plan koji se realizira tijekom postupka strateške procjene, a glavna mu je svrha uključenje dionika u postupak i njihovo ispravno informiranje o svim detaljima postupka. Nažalost, postupak je u praksi često blokiran ili usporen zbog pojedinaca ili grupa koje ometaju sudjelovanje dionika u postupku i njihovo upoznavanje s relevantnim informacijama. Činjenica je da jedino dobro informirani dionici mogu aktivno učestvovati u postupku donošenja odluka. Cijeli postupak strateške procjene utjecaja na okoliš usmjeren je prioritarno u tom pravcu. Naravno, potrebno je komunikaciju s dionicima provoditi i u daljnjim postupcima, a što je propisano i unutar mjera Strateške studije. Potrebno je naglasiti da su i u fazi određivanja sadržaja	

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		Strateške studije ('scoping') objavljeni dokumenti (Programska polazišta i ciljevi Programa, te prijedlog sadržaja Strateške studije) bili dostupni zainteresiranoj javnosti. U postupku određivanja sadržaja Strateške studije sudjelovale su osobe i/ili tijela određena posebnim propisima, popis je objavljen u Odluci o sadržaju na internetskoj stranici DZRNS www.cms.dzrns.hr. Nadalje, s građanima Dvora provedena je 6. 7. 2015. rasprava o sadržaju i postupku Strateške studije i o načinu uključivanja građana u daljnji postupak. U raspravi je prisustvovalo oko 50-tak zainteresiranih građana Dvora i okolice, a informacija o provedbi rasprave je prethodno objavljena putem radio Banovine, podjelom letaka i objavom informacije na plakatima. Osim provedene prezentacije od strane stručnjaka EKONERG-a i rasprave o navedenoj tematici, istog dana je provedeno anketiranje prisutnih građana kako bi se dobio uvid u njihovu upoznatost s objavljenim informacijama (postupak scoping-a) i sa svrhom utvrđivanja njihovog mišljenja te načina na koji bi željeli biti uključeni u izradu Studije odnosno u postupak. Također, od 11. do 15. lipnja 2015. pismenim putem je udrugama, uključujući udruge iz Dvora, dostavljena informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja Strateške studije odnosno poziv o iskazivanju mišljenja na predloženi sadržaj Studije.	
	Sve mjesne zajednice u općini Dvor gdje se planira gradnja deponije su održale zborove i sa potpisima svih prisutnih iskazale protivljenje predloženom riješenju.	Ne prihvaća se. Nažalost, odgovarajuće informiranje je u spomenutom slučaju izostalo u potpunosti, pa zbog toga ti skupovi nisu relevantni niti mogu imati ikakvu težinu u postupku donošenja odluka.	-

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
	Sto se tiče povoljnosti geološke gradnje lokacije gdje planirate skladištenje i odlaganje RAO, podsjetiti ću vas da je dio Trgovske Gore izgrađen od karbonatnih naslaga trijaskе starosti, od krečnjaka i dolomita, konglomerata i pješčara, koji predstavljaju pukotinsko-kavernoznu sredinu. Riječju i to su limitirajući uslovi za izbor lokaliteta objekta.	Informiranje je izostalo zbog činjenice da u trenutku održavanja tih skupova nisu još bili dostupni, čak još nisu bili ni u izradi, glavni dokumenti o kojima bi se trebalo provesti informiranje zainteresirane javnosti. Ne prihvća se. U glavnom tekstu SPUO, str. 102 i u Prilogu 6. opisane su geološke značajke Trgovske gore. Kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini spada u praktično nepropusne terene pretežno bez vodonosnika što proizlazi iz legende publicirane Hidrogeološke karte Trgovske gore i okolnih terena, detalj hidrogeološke karte SFRJ, List Zagreb (1) M 1: 500 000, Savezni geološki zavod (Slika 1.5.1., Tablica 1.5.1., Prilog 6). Ova konstrukcija upotrijebljena je u SPUO (str. 101) a odnosi se na hidrogeološke značajke kompleksa u cjelini –sagledavano regionalno, kao i u Prilogu 6, poglavlje 1.5., u tekstu legende uz hidrogeološku kartu (Tablica 1.5.1). Nadalje u detaljnijem sagledavanju hidrogeoloških značajki se u okviru kalstita paleozoika, shodno litološkoj građi, izdvajaju tri hidrogeološke cjeline (MAJER u APO, 1999): <u>Hidrogeološka cjelina pješčenjaci</u> obilježja slabe vodopropusnosti i međuzrsne i pukotinske poroznosti, s izvorima 0,1 l/s i manjih kapacitivnosti. <u>Hidrogeološka cjelina peliti sa proslojcima sitnih do srednjeznastih pješčenjaka</u> obilježja nepropusnih (peliti) naslaga do slabo vodopropusnih naslaga (pješčenjaci), međuzrsne i pukotinske poroznosti, izvora manjih od 0,1 l/s,	.

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		česti tipa pištalina. <u>Hidrogeološka cjelina naslaga nastalih trošenjem starijih stijena</u> vezana je poglavito uz vodotokove. Grade je čestice i sastojci veličine gline, pijeska, šljunka i praha te shodno odnosu navedenih sastojaka imaju promjenjive hidrogeološke značajke. Male su debljine (nekoliko metara) i rasprostranjenosti. Poroznost je međuzrnska sa promjenjivom propusnosti (slaba do srednja). Mogući manji vodonosnici su lokalnog značaja i bez važnosti za upotrebu. Nadalje, u važećem Programu prostornog uređenja RH je područje Trgovske gore, uz primjenu prethodnih provedenih istraživanja (eliminacijski i usporedbeni kriteriji), određeno kao prioritetno područje za daljnja istraživanja pri čemu je na tom prostoru identificirano 13 od ukupno 28 potencijalnih mikrolokacija. Daljnja istraživanja, u smislu potvrđivanja lokacije odlagališta, provest će se i terenska istraživanja, tj. konačna potvrda lokacije će se provesti kroz ishođenje potrebnih dozvola na temelju aktivnosti i dokumentacije pripremljene u skladu s RH propisima, studiju utjecaja na okoliš za zahvat (skladište, zasebno i za odlagalište), analizu sigurnosti, potvrdu analize sigurnosti i uvrštavanje u Prostorni plan.	
	U području Čerkezovac su locirani kvalitetni podzemni akviferi i površinski tokovi vode koji su vrlo značajan izvor podzemne vode za vodosnabdjevanje, i mogu biti ugroženi skladištenjem RAO. Dakle osim "samo" 4500 stanovnika općina Dvora na Uni vi ugrožavate živote 30 000 stanovnika općine Novi Grad!!!	Ne prihvaća se izneseni stav 'ugrožavanja'. Propisane mjere u SS. Nije dopustivo da se skladištenjem ili odlaganjem otpada dovodi u opasnost stanovništvo i okoliš bilo koje države. U tom smislu vrijede jednaki kriteriji temeljeni na vrlo strogim načelima i pretpostavkama iz aktualne međunarodne prakse.	-

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		Na razini Strateške studije je zaključeno da nema razloga za posebnu zabrinutost ni na lokalnom području u općini Dvor ni na području obližnjih naselja u BiH. Također, potrebno je naglasiti da kada bude poznato tehničko rješenje sva pitanja utjecaja na okoliš biti će obrađena kroz studiju utjecaja na okoliš pojedinog zahvata, te će biti propisane mjere zaštite. U skladištu nisko i srednje radioaktivnog otpada nalazit će se samo otpad u krutom stanju, praktički ne postoji mogućnost da voda prodre do samog radioaktivnog materijala i da dođe do ispuštanja kontaminirane vode u okoliš. Otpad je imobiliziran u betonskim i/ili metalnim posudama, a posude i pakovanja se smještaju u zatvoren prostor koji je zaštićen od prodora oborinskih voda, ili površinskih bujičnih voda. Svi radni prostori, i prostori za skladištenje moraju biti vodonepropusni, sa sustavom za sigurno sakupljanje potencijalno kontaminiranih voda. Tekući ispusti potencijalno kontaminiranih voda se kontroliraju mjerenjem radioaktivnosti, što znači da neće biti dopušteno ispuštanje iz skladišta u okoliš bilo kakvih voda prije nego se utvrdi da su radioaktivnosti zanemarive. Sigurnosne analize trebaju dokazati da predloženo rješenje omogućava dovoljnu zaštitu i u slučaju ekstremnih vanjskih uvjeta, kao što su potresi, klizanja tla, ekstremni meteorološki uvjeti, klimatske promjene, itd., ali i moguće nezgode uzrokovane ljudskim aktivnostima. Inače, na temelju fotogeološke analize šireg prostora Trgovske gore stručnjaci zaključuju da je gustoća hidrografske mreže u okruženju lokacije vrlo mala te iznosi samo 1,0-1,5 km/km² a što je s gledišta planirane namjene predložene lokacije svakako	

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Jedan od najvećih problema vezano za vašu užasnu ideju i potencijalnu gradnju deponije RAO na lokaciji Čerkezovac je svakako činjenica da u širem rejonu oko Trgovske gore i dalje nizvodno rijekom Unom prema Kostajnici, primaran resurs za zapošljavanje stanovništva i ekonomski razvoj regije leži u proizvodnji zdrave hrane i razvoju turizma. Jedan od razloga izostanka razvoja industrije su upravo prirodne vrijednosti koje su se nastojale zaštititi u ranijem periodu !! Eventualnom izgradnjom odlagališta RAO potpuno će se eliminisati mogućnost daljeg razvoja poljoprivredne proizvodnje i turizma, te stanovništvo osuditi na ekonomsko propadanje i iseljavanje . Podrška koju bi lokalne zajednice dobile u svojim budžetima kao kompenzacija nikako ne može biti adekvatna trajnim posljedicama skladištenja RAO.	povoljna okolnost. Druga povoljna okolnost je što lokacija predstavlja razvodnicu lokalnih drenažnih bazena – porječja Čemernice na zapadu, porječja Svinjce na sjeveroistoku te porječja Crnog potoka na jugu – te je obilježen radijalnim tipom hidrografske mreže, čije je središte zbog svog “centrifugalnog” karaktera sigurno od izlivanja vode iz okolnih vodotoka. Odgovor na izneseni stav. Propisane mjere u SS, uključivo socijalno – gospodarskog karaktera. Ponovo se naglašava da će se detaljnije analize utjecaja na okoliš, čovjeka i održivost provesti unutar pojedinih studija utjecaja na okoliš, te propisati potrebne mjere sa svrhom zaštite bilo koje potencijalne opasnosti i ugrožavanja čovjeka i njegova okoliša i prirode. Unutar Strateške studije zaključeno je da ne postoji negativan utjecaj na okoliš, zdravlje i održivost uz primjenu svih relevantnih propisa i mjera zaštite. Također, potencijalni stigmatizacijski utjecaj je razmatran unutar strateške studije a što će se detaljnije sagledati u okviru studije utjecaja na okoliš, te su propisane mjere zaštite socijalno – gospodarskog karaktera (agroekološka studija, program održivog razvoja, provođenje kontinuiranih komunikacijskih aktivnosti, suradnja i koordinacija državnih institucija, uključujući informiranje/suradnju na međudržavnim političkim i institucionalnim razinama). Ne može se prihvatiti konstatacija da će se izgradnjom skladišta eliminirati razvoj poljoprivredne proizvodnje i turizma. U mjerama zaštite okoliša predviđeno je da se izradi	-

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		nekoliko specifičnih dokumenata koji bi omogućili bolje sagledavanje razvojnih potencijala područja (već prethodno spomenuto): a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom ekvivalentne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti. Pritom pod mogućim negativnim efektima nikako ne razumijevamo posljedice „incidentnih situacija s curenjem radioaktivnosti“ jer se takve opasnosti i rizici mogu jednostavno ukloniti odgovarajućim tehničkim mjerama, nego pod tim prije svega smatramo posljedice negativne percepcije koju ovakvi objekti nose sa sobom. Problem percepcije rizika u javnosti može se riješiti samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Nije potrebno naglašavati koliko je ulaganje u ispravno informiranje i	

Sudionik JR 2_15: Sasha Banjanac	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedloga u SS ili NP
		uključivanje javnosti korisno, a što može znatno smanjiti razlike između percepcije rizika od strane javnosti i rezultata stručnih analiza (ma kako one ponekad bile nepotpune), te tako osigurati racionalnije gospodarenje sredstvima koja su namijenjena u svrhu smanjivanja rizika. U sklopu Strateške studije izrađen je i plan uključivanja dionika od čijeg provođenja (aktualna javna rasprava je također dio toga) očekujemo višestruku korist. Cilj tog plana nije davanje odgovora na pitanje o tome jesmo li za ili protiv nekog zahvata. Glavni cilj je u širenju informacija o pojedinom zahvatu i o svim aspektima njegova rada. <u>U susjednoj Slovenije, u blizini skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno ni na razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije. Na samoj ogradi skladišta radioaktivnost nije moguće izmjeriti zbog izuzetno niske vrijednosti (rađene su proračunske analize koje su utvrdile da je doza na ogradi 0,00002mSv/god a propisana granična efektivna doza za stanovništvo iznosi 1 mSv/god).</u> Nadalje, spomenuta naknada nije naknada kompenzacijskog karaktera, već naknada za zauzeće prostora.	

Sudionik JR 3_01: Ministarstvo vanjske trgovine Bosne i Hercegovine (broj: 06-3-28-645- 3/16, od 18.03.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Dana 25.02.2016. godine, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske obavijestilo je nadležne institucije u BiH o započetom „Postupku strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva Republike Hrvatske“. Imajući u vidu ogroman interes nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini vezano za predmetni Program, ali i za realizaciju projekta odlaganja radioaktivnog otpada na lokalitetu Trgovska gora u opštini Dvor, Republika Hrvatska, istovremeno uzimajući u obzir činjenicu da realizacija predmetnog projekta može imati značajan uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi u Bosni i Hercegovini, kao i ogromnu zabrinutost stanovništva u jedinicama lokalnih samouprava u Bosni i Hercegovini, ovim putem vas obavještavamo da Bosna i Hercegovina, kao pogođena strana, izražava svoju namjeru za aktivnim učešćem u svim aktivnostima koje se vode u Republici Hrvatskoj vezano za naprijed navedeni Program i implementaciju predmetnog projekta. Također, imajući u vidu zahtjeve nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini, ovom prilikom	U okviru ovog projekta od početka se zastupa što snažnija izmjena informacija, a u duhu dobrosusjedskih nastojanja i u skladu s međunarodnim instrumentima. Poznato je da je još 04. 05. 2015. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske neslužbeno informirala Bosnu i Hercegovinu (KLASA: 018-02/15-02/08, URBROJ: 517-06-3-3-2-15-2) da će po započinjanju postupka strateške procjene za Nacionalni program RH i u skladu sa zakonom, poduzeti sve potrebne korake da se Nacionalni program donese na način da se prepoznaju i uzmu u obzir mogući značajni utjecaji na okoliš, uključujući i prekogranične konzultacije. Potom je, premda BiH nije još stranka Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Kijev, 2003.), Ministarstvo zaštite okoliša i prirode RH dopisom od 10. 02. 2016. (KLASA: 351-03/16-06/02, URBROJ: 517-06-2-1-2-16-3) dostavilo Ministarstvu vanjskih poslova BiH i Stalnoj misiji BiH u Ženevi formular notifikacije, Prijedlog Nacionalnog programa, Stratešku studiju i Ne-tehnički sažetak strateške studije. Ujedno je zatražilo dostavu obavijesti o namjeri sudjelovanja BiH u prekograničnom postupku strateške procjene Nacionalnog programa te dostavu eventualnih primjedbi u roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva. Naglašava se da je spomenuta notifikacija Espoo kontaktima za notifikaciju u BiH (objavljenim na internetskim stranicama Espoo	-

Sudionik JR 3_01: Ministarstvo vanjske trgovine Bosne i Hercegovine (broj: 06-3-28-645-3/16, od 18.03.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prije dloga u SS ili NP
	iskazujemo interes kod nadležnih organa za donošenje Programa i Ministarstva zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske da se, u periodu od 18.04.2016. - 20.04.2016. godine, održe javne prezentacije Strateške studije za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, istrošenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva na teritoriji opštine Novi Grad, Bihać i u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, u Sarajevu. Ujedno tražimo produženje roka za dostavu mišljenja Bosne i Hercegovine na Postupak procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa Provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva* za dodatnih 60. dana odnosno do 23.06.2016. godine. Ukoliko se Hrvatska strana slaže, predlažemo sljedeće termine za održavanje Javnih rasprava u Bosni i Hercegovini i to: • Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine - 18.04.2016. u 11 sati • Novi - 19.04.2016. godine u 11 sati	konvencije) upućena prije početka javne rasprave u RH. U dopisu Ministarstva zaštite okoliša i prirode RH (KLASA: 351-03/16-06/02, URBROJ: 517-06-2-1-2-16-6) od 07. 03. 2016. prema Ministarstvu vanjskih poslova BiH, BiH se ponovo poziva da službeno dostavi očitovanje o namjeri sudjelovanja u predmetnom postupku te da dostave eventualne primjedbe. Sve zaprimljene primjedbe, čak i nakon završetka javnog uvida, su uzete u obzir te su pripremljeni odgovori od strane stručnjaka. Očekivalo se da će se na prvom međudržavnom sastanku zakazanom za 18. 04. 2016. u Zagrebu razriješiti i pitanja održavanja prezentacije u BiH, međutim na održanom sastanku sudjelovali su samo predstavnici iz Slovenije. Nadalje, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode RH je 28. 04. 2016. uputilo dopis Ministarstvu vanjskih poslova BiH (KLASA: 018-02/16-02/20, URBROJ: 517-06-3-3-2-16-1) da iako predstavnici BiH nisu sudjelovali na prethodnim konzultacijama, da se stručne konzultacije s BiH provedu 10. 05. 2016. te da je Ministarstvo zaštite okoliša RH u mogućnosti produljiti rok za dostavu mišljenja i primjedbi na Nacionalni program do 15. 05. 2016. Sastanak koji je proveden s predstavnicima iz BiH 10. 05. 2016., održan je nakon završetka javne rasprave u RH a koja	

Sudionik JR 3_01: Ministarstvo vanjske trgovine Bosne i Hercegovine (broj: 06-3-28-645- 3/16, od 18.03.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Bihać - 20,04,2016. godine 11. Sati Ujedno predlažemo da se u Zagrebu održi sastanak Stručnih komisija, 05.04.2016. godine ili 06.04.2016. godine sa ciljem definiranja aktivnosti oko održavanja javnih rasprava u Bosni i Hercegovini (termini, sadržaj, učesnici u raspravi, prezentatori, i dr.). Shodno navedenom, molimo vas da nas informišete o terminima javne prezentacije i prihvatanju produženja roka za dostavu mišljenja, kako bi mogli informisati javnost Bosne i Hercegovine o istom.	je završila s datumom 06. 05. 2016., odnosno nakon što su javne konzultacije produljene dva puta u RH, na ukupno trajanje od 78 dana umjesto propisanih 30 dana. Potrebno je naglasiti da su i tijekom izrade Strateške studije a u okviru neformalnog dijela provedene prve, rane izmjene informacija između predstavnika ovlaštenika Strateške studije i predstavnika Novi Grada, te da su zaprimljeni prijedlozi uneseni u Stratešku studiju kao mjere i preporuke. U sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata, sva zainteresirana javnost uključivo BiH, će biti također informirana i uključena sukladno Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08), a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.). i Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.). Samo kvalitetnom komunikacijom između svih dionika i uvidom u stvarno stanje projekta, moguće je izgraditi međusobno povjerenje te postići konsenzus na zadovoljstvo svih dionika.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Realizacija Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva može imati značajan negativan i poguban uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi u Republici Srpskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine, zbog čega su svoje protivljenje već iskazale lokalne zajednice i opštine u oba entiteta, kao i najviše entitetske zakonodavne institucije, U pripremi je i rezolucija kojom će Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine također izraziti svoje protivljenje odabiru Trgovske gore kao potencijalne lokacije za odlaganje i skladištenje navedenog opasnog materijala.	Ne prihvaća se. Ne možemo se složiti s konstatacijom da Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (u nastavku: NP) „može imati značajan negativan i poguban utjecaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi“. Takvu ili sličnu kvalifikaciju nije moguće pronaći ni u tekstu Strateške studije ni u tekstu NP-a. Naprotiv, sva do sada obavljena istraživanja i procjene govore sasvim suprotno – naime, da ne bi bilo nikakvog trajnog negativnog utjecaja povezanog s ionizirajućim zračenjem ni na području BiH ni na području Republike Hrvatske. Eventualni mogući akcidenti i njihove posljedice bit će ograničeni ili na samo područje skladišta ili odlagališta što će se detaljno analizirati u sklopu konkretne studije o utjecaju na okoliš za konkretni objekt. Uostalom, striktna međunarodna i EU regulativa propisuje za ovakve objekte kao projektnu osnovu maksimalnu efektivnu dozu zračenja najugroženijeg pojedinca od 1 mSv/god. što iznosi manje od polovice doze od prirodnog zračenja koje primi svaki pojedinac. Objekti za skladištenje i/ili odlaganje NSRAO moraju zadovoljiti taj uvjet inače neće moći dobiti potrebne dozvole za rad. Bosna i Hercegovina ima pravo da se protivi izgradnji objekata u području Trgovske gore ali se pritom ne bi smjelo služiti	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		izmišljanjem opasnosti koja objektivno ne postoji.	
	Lokacija "Trgovska gora" nalazi se oko 1,2 kilometra od državne granice Bosne i Hercegovine i Republike Srpske; radijus zahvata dio opštine Novi Grad u Republici Srpskoj i BiH, Što jasno ukazuje na mogući prekogranični uticaj. Kriterij radijusa od 5 kilometara potrebno je preispitati; prema ovom kriteriju, najveći dio zahvaćene površine nalazi se u Bosni i Hercegovini; pri analizi nije uzeto u obzir stanovništvo Bosne i Hercegovine, premda aktuelni radijus od 5 kilometara u potpunosti zahvata područje Novog Grada, sa 11,603 stanovnika, kao i okolna naseljena mjesta. Izvorište "Donje Mlakve" služi za javno vodosnabdijevanje Novog Grada sa pripadajućim zonama sanitarne zaštite. One su također u potpunosti obuhvaćene radijusom od 5 kilometara; granica zone šire zaštite izvorišta nalazi se na oko 1,3 kilometra od Trgovske Gore.	Ne prihvća se. Područje do 5 km od potencijalne lokacije Čerkezovac ne predstavlja područje utjecaja skladišta NSRAO. Ta je udaljenost arbitrarno preuzeta u poglavlju koje govori o naseljenosti šireg područja lokacije. Radi se o analizi administrativnog lokalnog područja, pa nije bio potrebe da se analizira i odgovarajući prostor u BiH. Poanta je u tome da se ne radi o području utjecaja. Iako, ako govorimo o mikrolokaciji Čerkezovac onda se pod tim razumijeva postojeće vojno skladište, a ono je udaljeno najmanje 2,5 km od granice s BiH. S druge strane kad se govori o lokaciji Trgovska gora misli se na jedan širi prostor u kojemu je u prethodnim istraživanjima identificirano više potencijalnih lokacija pa nije točno da bi lokacija Trgovska gora bila udaljena 1,2 km od državne granice.	-
	Jedna od krupnih zamjerki navedenom Programu tiče se nedosljednosti izbora lokacije za odlaganje radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva. Naime, određene aktivnosti u smislu izbora pogodne lokacije za odlagalište radioaktivnog otpada datiraju iz vremena Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Postupak se kontinuirano provodi sa	Ne prihvća se izneseni stav 'nedosljednosti'. Potvrda lokacije će se provesti kroz postupak PUO. Ovaj tekst je korektno napisan. Međutim, nije jasno u čemu je problem. Shvatljivo je da lokacija Čerkezovac nije mogla biti prije analizirana jer su vojne instalacije bile isključene iz obrade prema eliminacijskom kriteriju koji isključuje prostore posebne namjene i njihove zaštitne zone (eliminacijski kriterij E.5.1.). Logično je da se naknadno, kad kriterij posebne	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	većim ili manjim pauzama u posljednjih 30-tak godina. Korištenjem raznih eliminacionih parametara u toku 1997. godine broj razmatranih lokacija je smanjen, te su odabrane četiri potencijalne lokacije za izgradnju odlagališta radioaktivnog otpada; to su bile: Trgovska gora, Moslavačka gora, Psunj i Papuk. Posebno bitnim smatramo napomenuti da u prethodnih trideset godina, pa sve do 2013. godine, lokacija kasarne Čerkezovac na Trgovskoj gori nije uzimana u razmatranje, već lokacija Majdan, koja se nalazi 15 kilometara sjeverozapadno od lokacije Čerkezovac. U toku 2015. godine izrađena je studija u kojoj je primjenom eliminacionih kriterija prvi put izabrana lokacija Čerkezovac za skladištenje radioaktivnog otpada, ali i tada je sistemom bodovanja lokacija Majdan, sa 410,8 bodova ocijenjena bolje od lokacije Čerkezovac, sa 406 bodova. Utvrđena razlika od 4,8 boda u korist lokacije Majdan nije se smatrala značajnom, te je izabrana lokacija Čerkezovac, što predstavlja nedosljednost u metodologiji i što bi, s obzirom na veoma malu udaljenost od granice Bosne i Hercegovine, trebalo imati značajan uticaj na izbor lokacije.	namjene više nije bio primjenjiv na tu lokaciju, ona uvede u analizu. Napravljena je preliminarna usporedba lokacije Čerkezovac s lokacijom Majdan koja je u osnovnoj studiji predložena kao preferentna lokacija u širem području Trgovske gore. U toj studiji je lokacija Čerkezovac ocijenjena s nešto nižom ukupnom ocjenom od lokacije Majdan, ali u njoj nisu posebno vrednovane prednosti lokacije Čerkezovac koje se odnose na već postojeću infrastrukturu koja se nalazi na toj lokaciji. Treba ovdje naglasiti kako je usporedba lokacije Majdan i Čerkezovac napravljena s pretpostavkom da se radi o odlagalištu NSRAO. U Strateškoj studiji govori se o lokaciji Čerkezovac samo kao o preferentnoj lokaciji za skladištenje NSRAO. Za potrebe skladištenja otpada su kriteriji izbora lokacije blaži nego ako se radi o odlagalištu, investicijski troškovi su niži pa bi prednost postojeće infrastrukture na toj lokaciji mogla imati veći utjecaj na konačni izbor nego ako se radi o odlagalištu. Također, bitno je napomenuti, da lokacija Čerkezovac nije odabrana za skladište NSRAO, a još manje za odlagalište ni u Strateškoj studiji ni u NP-u. U posebnom postupku licenciranja lokacije za skladište NSRAO (uključivo i institucionalni radioaktivni otpad i iskorištene izvore) provest će se posebni postupak procjene utjecaja na okoliš na temelju posebne studije o utjecaju na okoliš. Kao podloga za tu SUO provest će se i postupak u vezi s utjecajem na ekološku mrežu. U toj SUO će se analizirati i alternativne lokacije s gledišta utjecaja na okoliš, ljudsko zdravlje i socijalno-ekonomske	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		karakteristike užeg i šireg područja. Napravit će se idejni projekt planiranog zahvata, sigurnosna analiza (izvješće o sigurnosti) te studija izvedivosti. Zainteresirana javnost će biti uključena u sve aktivnosti prema posebnom planu koji će se uskladiti s važećom regulativom. Na temelju tih dokumenata i provedenih postupaka nadležno tijelo u RH donijet će odluku o lokaciji odnosno izdati lokacijsku dozvolu za konkretni objekt (zahvat).	
	Nije potpuno jasno ni korištenje eliminacionih kriterija koji se odnose na demografsku analizu područja unutar radijusa od 5 kilometara od lokacije Čerkezovac, jer najveći broj naselja i stanovništva nalazi se upravo na drugoj strani granice i pripada Opštini Novi Grad, što nije uzeto u obzir i što bi imalo ogroman uticaj na konačan izbor lokacije.	U osnovnoj studiji nije za odlagalište NSRAO korišten nikakav eliminacijski kriterij za područje od 5 km. U usporedbenim analizama se obično uključuje broj stanovnika oko lokacije kao parametar ali to ne implicira nekakav stvarni utjecaj na određenom području.	-
	Sljedeća velika primjedba odnosi se na nedosljednost u korištenju termina "skladištenje" i "odlaganje" kroz cijeli dokument. Mada su autori naglasili da "nema automatizma kojim bi se skladište prevelo u odlagalište", jer se radi o različitim objektima i potpuno različitim fazama u upravljanju radioaktivnog otpada, na mnogim mjestima u dokumentu, kao i u toku postupka izbora lokacije, koristi se termin "odlagalište",	Ne prihvaća se primjedba. Provjerili smo tekst Studije i nismo uočili nedosljednosti u korištenju pojmova „skladište“ i „odlagalište“.	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	mada se prva faza u postupku odnosi na skladištenje institucionalnog radioaktivnog otpada.		
	Autori Strateške studije za Nacionalni program provođenja Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva više puta koriste konstataciju kojom se radioaktivni otpad iz nuklearne elektrane Krško poredi i čak smatra manje opasnim od institucionalnog radioaktivnog otpada nastalog korištenjem izvora zračenja u medicini, industriji i nauci, što je nedopustivo i besmisleno sa stručnog aspekta. Naime, skladištenje i odlaganje institucionalnog radioaktivnog otpada i radioaktivnog otpada nastalog u nuklearnim elektranama su dva potpuno različita koncepta sa tehnološkog, finansijskog i organizacionog aspekta. Većina zemalja svijeta, pa i Bosna i Hercegovina, posjeduje institucionalni radioaktivni otpad, što nije slučaj sa radioaktivnim otpadom nastalim u nuklearnim elektranama, za čije upravljanje su potrebni izuzetni ljudski i materijalni resursi, specifična organizaciona struktura, razvijena infrastruktura, te podrška istraživačkim aktivnostima u navedenoj oblasti.	Usporedba između NSRAO iz NE Krško te institucionalnog otpada i iskorištenih izvora odnosila se samo (usput) na ukupnu aktivnost tih dvaju grupa otpada. Ostale karakteristike nisu analizirane. Međutim u cjelokupnom postupku skladištenja ili odlaganja otpada ne postoje među navedenim grupama tako velike razlike kako se sugerira u gornjem tekstu.	-
	Smatramo da Studija ne obrađuje u potrebnoj mjeri uticaje na zdravlje ljudi u okolini sporne	Ne prihvća se. Analiza za zahvat napraviti će se na razini PUO.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	lokacije, kao ni uticaje koji mogu dovesti do vanrednih događaja, što može dovesti do "curenja" uskladištenih radioaktivnih materija, koje je - s obzirom na lokaciju objekta, te dijelom nepovoljne geološke, hidrološke, meteorološke, klimatske i seizmološke uticaje, trebalo analizirati u značajnijoj mjeri.	Strateška studija se odnosi na Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja RAO i ne bavi se kvalifikacijom lokacija za skladištenje ili odlaganje otpada. U posebnim studijama o utjecaju na okoliš obaviti će se mnogo detaljnija lokalna istraživanja i adekvatno tome analizirati utjecaji na okoliš – ne samo utjecaji povezani sa ionizirajućim zračenjem nego i svi ostali utjecaji. Nije ni moguće ni potrebno na razini Strateške studije raspravljati o pojedinim karakteristikama mikrolokacije koja nam još uvijek nije poznata. Na primjer područje lokacije Majdan koja je u spomenutim istraživanjima određena kao preferentna lokacija ima površinu od oko 7.5 km² i na tom području se mogu identificirati 2-3 mikrolokacije. Položaj lokacije Čerkezovac je bolje definirana ali na njoj nisu napravljena nikakva specifična istraživanja, osim onih koja su rezultirala izgradnjom objekata koji se tamo nalaze.	
	Pored toga, u Studiji je jasno naznačen problem transporta radioaktivnog materijala, koji bi koristio postojeću putnu mrežu uz rijeku Unu, što je nedopustivo, s obzirom na mogućnost akcidenata tokom transporta navedenog nuklearnog materijala."Za prijevoz NSRAO koristiti će se cesta koja ide neposredno uz granicu s Bosnom i Hercegovinom, u jednoj varijanti oko 5 km, a u drugoj varijanti oko 30 km, ako se ide pravcem iz Hrvatske Kostajnice dolinom Une. Cesta prema Dvoru i Čerkezovcu nalazi se u zoni	(Ne) prihvaća se. Transport radioaktivnih materijala će se obraditi u posebnom dokumentu koji će biti sastavni dio SUO za konkretni zahvat skladišta NSRAO. Ne vidimo razloga da se a priori tvrdi kako bi transport tog otpada prometnicama uz rijeku Unu bio nedopustiv. Mnogo opasniji tereti za rijeku Unu se tamo svakodnevno prevoze u redovnom transportu. Ako bude potrebno prometna infrastruktura će se popraviti kako bi se osigurao siguran i pouzdan prijevoz otpada.	Propisana mjera u SS za transport.

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	visokog rizika od plavljenja, pa prijevoza neće biti za vrijeme rizika od poplave, također ovdje nema vodnih nasipa koji bi pucanjem mogli uzrokovati nepredvidive situacije".	Razumljivo je da se prijevoz otpada neće događati ako planirane prometnice nisu raspoložive. Odgađanje transporta pojedine pošiljke neće imati nikakvih posljedica.	
	Također, analiza uticaja na teritoriju Bosne i Hercegovine je samo sporedno spomenuta, što je - s obzirom na lokaciju objekta na samoj granici - apsolutno nedopustivo.	Ne prihvaća se primjedba. Na razini Strateške studije nije utvrđen nikakav utjecaj ni na mnogo manjim udaljenostima pa utjecaj na udaljenije područje nije posebno analiziran. Naravno, u izradi konkretne SUO analiza će biti mnogo detaljnija.	
	Studija dalje navodi nekoliko primjera rješavanja problema upravljanja radioaktivnim otpadom u drugim državama. Nemoguće je povući paralelu, jer svega 35 država posjeduje nuklearne elektrane i većina još uvijek skladišti otpad na lokacijama same elektrane; svega par zemalja trenutno gradi kapacitete za odlaganje otpada. Ono što je sigurno je daje ovo jedinstven slučaj da jedna država (Republika Hrvatska) planira skladištenje i odlaganje RAO na granici sa drugom državom (Bosna i Hercegovina) nastao u nuklearnoj elektrani u trećoj državi (Slovenija).Poznato je daje Španija krajem devedesetih odredila lokaciju za skladištenje RAO nastalog u nuklearnim elektranama udaljenim 4 km od granice Portugala i	Ne prihvaća se. U 14 država EU postoje nuklearne elektrane u radu i one godišnje proizvedu preko 100.000 m ³ NSRAO. Uz to se proizvede oko 190 m ³ visoko radioaktivnog otpada i 2.500 tona istrošenog nuklearnog goriva. Istovremeno EU proizvede godišnje oko 110 milijuna tona opasnog otpada i oko 240 milijuna tona komunalnog otpada. Istina je da se veći dio radioaktivnog otpada, zbog relativno male količine, skladišti u samim nuklearnim elektranama, ali s vremenom će sav taj otpad završiti na odlagalištima za tu vrstu otpada. U sklopu problematike zbrinjavanja cjelokupnog otpada nisko i srednje radioaktivni otpad iz nuklearnih elektrana te institucionalni radioaktivni otpad i iskorišteni izvori zračenja predstavljaju	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	nakon demonstracija i reakcije javnosti od toga se odustalo, te je određena nova lokacija u unutrašnjosti države. Sama činjenica da se na spornu lokaciju planira odlagati radioaktivni otpad i nuklearno gorivo iz nuklearne elektrane Krško je zabrinjavajuća, jer takva vrsta opasnog otpada neće biti razgrađena hiljadama godina, tako da niko nije u stanju reći kakav će biti njegov uticaj na buduće generacije.	zaista vrlo mali dio i u pravilu za zbrinjavanje tog otpada nema većih problema s javnošću. Problem nastaje ako se radioaktivni otpad promatra i prezentira kao jedna cjelina pa se miješa NSRAO s visokoaktivnim otpadom i istrošenim gorivom. To se često događa, pa i u ovom tekstu. Skladištenje ili odlaganje istrošenog nuklearnog goriva i visoko radioaktivnog otpada nije do sada uopće bilo predmetom ni jednog istraživanja pa za te objekte ne postoje ni naznake o mogućim lokacijama.	
	Kao razlog za posebnu zabrinutost naročito ističemo blizinu sporne lokacije teritoriji Bosne i Hercegovine, te riječni sliv i vodotok rijeke Une, što bi moglo ugroziti cijelo područje kojim protiče ta rijeka. Nedopustivo je da se odlaganjem tako opasnog otpada dovodi u opasnost stanovništvo i životna sredina susjedne države.	Ne prihvaća se konstatacija u svezi 'dovođenja opasnosti za stanovništvo'. Na razini PUO napraviti će se konkretne analize za zahvat. Nije dopustivo da se odlaganjem otpada dovodi u opasnost stanovništvo i okoliš bilo koje države. U tom smislu vrijede jednaki kriteriji temeljeni na vrlo strogim načelima i pretpostavkama iz aktualne međunarodne prakse. Na razini Strateške studije je zaključeno da nema razloga za posebnu zabrinutost ni na lokalnom području u općini Dvor ni na području obližnjih naselja u BiH.	
	"Strateška studija za nacionalni program provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva"	Ne prihvaća se.	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	nije jasna i nije u skladu sa okolišnom legislativom u Republici Hrvatskoj. Iako se predmetnim dokumentom nastoji obuhvatiti i procjena uticaja na životnu sredinu (okoliš), ovako definisan naslov Studije ne može se smatrati Strateškom procjenom uticaja plana i programa na okoliš u skladu sa Uredbom o strateškoj procjeni uticaja plana i programa na životnu sredinu, jer u svom naslovu ne sadrži riječi "strateška procjena uticaja na okoliš".	Treba razlikovati pojam „Strateška procjena (utjecaja plana i programa na okoliš)” od pojma „Strateška studija“. U Uredbi (čl. 2, stavak 1) je Strateška studija definirana kao <i>„stručna podloga koja se prilaže uz plan i program i obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Strateškom studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom plana ili programa uključujući varijantna rješenja koja uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat toga plana i programa“</i>. S druge strane prema čl. 3 Uredbe <i>„Strateška procjena je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom plana i programa. Ovaj postupak uključuje određivanje sadržaja strateške studije, izradu strateške studije i ocjenu cjelovitosti i stručne utemeljenosti strateške studije, osobito u vezi s varijantnim rješenjima plana i programa, postupak davanja mišljenja povjerenstva, postupak davanja mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima te mišljenja tijela jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i drugih tijela, rezultate prekograničnih konzultacija, ako su bile obvezne sukladno zakonu, informiranje i sudjelovanje javnosti, postupak davanja mišljenja ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša te postupak izvješćivanja nakon donošenja plana ili programa“</i>.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Dakle Strateška studija je samo podloga za Stratešku procjenu plana ili programa na okoliš. Prema tome, naslov je u redu i u potpunosti usklađen s legislativom Republike Hrvatske.	
	Posebno treba imati u vidu da nije uključeno resorno Ministarstvo za okoliš i da Studija veoma površno i nesistematski tretira uticaj na životnu sredinu, a posebno na područje zaštićeno u okviru mreže Natura 2000, Pomenuta studija ne navodi niti jedan negativan uticaj, te potpuno jednostrano navodi da negativnih uticaja neće biti, iako je svrha ove studije da pojasni moguće uticaje na životnu sredinu i njene komponente (zrak, voda, tlo, itd.), to ipak nije učinjeno.	Konstatacija se ne prihvaća. Akt notifikacije prema BiH proveden je preko Ministarstva zaštite okoliša i prirode kako je i predviđeno u važećim propisima. Ministarstvo će i ubuduće sudjelovati u postupku u skladu sa svojim obvezama i odgovornostima. Konstatacija da se nesistematski tretira utjecaj na okoliš je proizvoljna i ničim obrazložena. Elaboracija utjecaja na ekološku mrežu je elaborirana i realizirana prema propisima koji reguliraju to područje. Prema rješenju Ministarstva na razini strateške studije ne postoji utjecaj na ekološku mrežu (rješenje je dano u Prilogu 2 Studije. U Hrvatskoj je praksa, da ako Ministarstvo donese takvo rješenje, onda se smatra da Strateška studija ne mora opisivati i obrazlagati da nema utjecaja na ekološku mrežu. To je ujedno i izričiti zahtjev Ministarstva u svim strateškim studijama. Naravno, za svaku posebnu studiju o utjecaju na okoliš za pojedini objekt provest će se ponovno elaboracija i postupak utjecaja planiranog zahvata na ekološku mrežu prema odgovarajućem propisu.	-
	Neshvatljiva je i neprihvatljiva odluka da se pored više potencijalnih lokacija, upravo Trgovska gora	Ne prihvaća se.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	predstavi kao jedina opcija, uprkos višegodišnjem aktivnom protivljenju lokalnih zajednica, nevladinih organizacija i opština. Pri tome je očigledno neshvatanje autora Studije šta Strateška procjena uticaja na životnu sredinu treba sadržavati i predstavljati. U studijama ovog tipa, alternativne lokacije su obavezno poglavlje. Pa ipak, na javnoj raspravi održanoj u Opštini Dvor, Trgovska gora je bila jedina raspravljana lokacija, uprkos brojnim, jasno artikulisanim razlozima protiv ovakve odluke.	U pog. 2.1.4. Studije dan je pregled dosadašnjih radova i istraživanja povezanih s ciljevima NP-a s naglaskom na one radove koji su doveli do uključivanja u Strategiju i Program prostornog uređenja RH područja Trgovske gore kao preferentnog područja za odlagalište NSRAO. Temeljem usvojene Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske koju je Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora donio u lipnju 1997. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju, izradilo je Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, kojim se utvrđuju mjere i aktivnosti za provođenje Strategije. Programom su pobliže određeni osnovni ciljevi razvoja u prostoru, kriteriji i smjernice za uređenje prostornih i drugih cjelina, te prijedlozi prioriteta za ostvarivanje ciljeva prostornog uređenja. Nadalje, Programom su određene i osnove za organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora, sustav središnjih naselja i sustav razvojne državne infrastrukture, te mjere i smjernice za zaštitu i unapređenje okoliša. Strategija i Program prostornog uređenja čine jedinstveni dokument prostornog uređenja koji se obvezno primjenjuje pri izradi svih resornih i sektorskih razvojnih programa, a osobito pri izradi prostornih planova županija, općina, gradova i naselja te prostornih planova područja posebnih obilježja, a u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju. Program sadrži kartografske prikaze	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		prostora i sustava koji trebaju služiti kao osnova za daljnju razradu putem dokumenata prostornog uređenja i stručnih podloga, uz poštivanje smjernica određenih Strategijom i Programom. Program izdvaja i naglašava prioritete koji su osobito prepoznatljivi u grafičkim prilogima, pri čemu projekcije Strategije i dalje ostaju kao dugoročna orijentacija prostornog razvoja u cjelini i po sektorima. U Strategiji (1997.), u kartografskom prikazu „Sustav zbrinjavanja otpada – posebnog i opasnog“ naznačena su područja Trgovske i Moslavačke gore kao „istražene lokacije mogućeg smještaja odlagališta nisko i srednje radioaktivnog otpada“ pri čemu će „kroz daljnja istraživanja biti odabrana (jedna) najpovoljnija lokacija“. Na temelju toga je u Programu prostornog uređenja (NN 50/99) u kartografskom prikazu „Sustav zbrinjavanja posebnog otpada“ ostavljena jedino Trgovska gora kao „prostor za izgradnju odlagališta NSRAO“ uz naznaku da će se „na utvrđenom prostoru osigurati uvjeti za daljnja istraživanja u skladu s međunarodnim standardima i uz sudjelovanje javnosti“. Međutim, na istom kartografskom prikazu prikazane su i sve potencijalne lokacije, odnosno „područja prikladna za odlagalište NSRAO“ na svih osam potencijalnih područja. U tim područjima je identificirano ukupno 28 potencijalnih	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		mikrolokacija koje su također prikazane na ovom kartografskom prikazu. Sva potencijalna područja te sve potencijalne mikrolokacije koje se nalaze u Programu prostornog uređenja RH rezultat su višegodišnjeg opsežnog istraživanja o kojemu je referirano u Studiji (pog. 2.1.4.1.) i u Prilogu 5 koji je sastavni dio Studije. Tamo je ukratko objašnjen i provedeni postupak. Izmjene i dopune Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske iz 2013. nisu ništa promijenile ni u tekstu ni u kartografskom prikazu u vezi sa zbrinjavanjem NSRAO. Dakle, u važećem Programu prostornog uređenja je područje Trgovske gore (naziv nije precizno određen geografskim pojmom) određeno kao prioritetno područje za daljnja istraživanja pri čemu je na tom prostoru identificirano 13 od ukupno 28 potencijalnih mikrolokacija. Od tih 13 potencijalnih mikrolokacija određena je lokacija Majdan kao preferentna. U Studiji je također objašnjeno zbog čega mikrolokacija Čerkezovac nije bila uključena u to osnovno istraživanje (bila je eliminirana kao vojno područje), a objašnjeno je i kako je naknadnom analizom uključena među potencijalne lokacije. Prema tome za konačni izbor lokacije za odlagalište NSRAO (uključivo i iskorištene izvore) lokacija Čerkezovac je u konkurenciji ostalih 13 potencijalnih lokacija, međutim ako se govori o skladištu NSRAO i II tada lokacija Čerkezovac ima	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		određene prednosti koje se moraju potvrditi u nastavku postupka izbora lokacije kroz postupak procjene utjecaja na okoliš (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu) te nakon izrade potrebne dokumentacije.	
	Naredna primjedba tiče se odabira trenutka informisanja javnosti u Bosni i Hercegovini o planiranim aktivnostima iz Priloga 1 uz Espoo Konvenciju. Prema Članu 3 stav 1 navedene Konvencije, "zemlja porijekla će što je moguće prije, a najkasnije istovremeno s informisanjem svoje vlastite javnosti, obavijestiti o istoj planiranoj aktivnosti svaku potpisnicu za koju smatra da bi mogla biti pogođena zemlja, kako bi osigurala odgovarajuće i učinkovite konsultacije prema Članu 5". Republika Hrvatska je najavila i obavijestila domaću javnost, dok je Bosna i Hercegovina, kao pogođena zemlja i zainteresovana strana, obaviještena naknadno, a ne istovremeno kad i javnost u Republici Hrvatskoj.	Ne prihvća se primjedba. U svim aktivnostima u kojima je potrebno informirati javnost informacija je u obje zemlje bila dostupna istovremeno.	-
	Prema odredbama Aarhuske konvencije, preporučuje se da se zainteresovane strane uključe u ranim fazama donošenja odluka. U tom smislu, izrada Nacrta strateške procjene na okoliš nije bila u skladu s preporukama. Kako se u pomenutoj Studiji navodi, stanovništvo u području	Ne prihvća se primjedba. Ni Aarhuška ni Espoo konvencija ne definiraju nikakvo područje od utjecaja unutar kojega bi se nalazila tzv. „zainteresirana javnost“. Što se tiče uključenja javnosti u postupak ne postoje u konkretnom slučaju, nakon pokretanja	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	koje zahvata radijus od 5 kilometara oko lokaliteta potencijalnog skladišta potencijalno je ugroženo, te bi se, prema Aarhuskoj konvenciji, trebalo tretirati kao "zainteresovana javnost", što zahtijeva njeno ravnopravno uključivanje u postupak procjene uticaja na okoliš. Ovim propustom prekršene su odredbe navedene Konvencije, jer stanovništvo sa bosansko-hercegovačke strane nije bilo adekvatno informisano niti uključeno u ovaj postupak. U tabeli na stranici 95, ističe se da je 2011. godine u zoni od 5 km oko kasarne Cerkezovac živjelo samo 4,309 stanovnika, što implicira da zdravstveni i i svi ostali interesi stanovništva na području Bosne i Hercegovine nisu uzeti u obzir. Tako je, na primjer, zanemaren potencijalni uticaj na oko 30,000 stanovnika Opštine Novi Grad u BiH, ali i drugih opština u slivu rijeka Une i Save.	postupka notifikacije BiH, nikakve razlike u načinu, opsegu ili sadržaju informiranja javnosti u ovisnosti o tome u kojoj državi žive. Kako je postupak tek pokrenut, ne postoje osnove za pretpostavku da bi zainteresirane osobe i javnost bili isključeni iz postupka po bilo kakvoj osnovi. Nadalje, ponavlja se da je udaljenost od 5 km odabrana kao uže područje za analizu socijalne i gospodarske situacije u blizini područja od interesa. Pritom je za ishodište uzeta lokacija Čerkezovac koja je deklarirana kao potencijalna lokacija za skladište NSRAO. Treba tu dodati da je u Nacrtu Prijedloga Programa predviđena izrada posebne Studije o utjecaju na okoliš za skladište NSRAO na lokaciji Čerkezovac. Ta će se studija temeljiti na mnogo detaljnijim informacijama o objektu koji se namjerava graditi, a uključit će i propisanu javnu raspravu. Dakle, proces donošenja odluke o konkretnoj lokaciji nastaviti će se u razdoblju nakon usvajanja Nacionalnog Programa u kojemu ni jedna konkretna lokacija za skladištenje ili odlaganje NSRAO nije definirana. Prema tome, nikakva zona utjecaja nije ni mogla biti definirana, pa naravno ni ovdje spomenuta zona od 5 km.	
	U postupku odabira lokacije skladišta RAO na Trgovskoj gori, posebno su prekršene odredbe Člana 3, pošto nije osiguran adekvatan "pristup javnosti", u skladu s Aarhuskom konvencijom, Sve mjesne zajednice u Opštini Dvor održale su	Ne prihvća se primjedba. U odgovoru na tč. 1 treba poći od osnovne definicije zainteresirane javnosti jer autori Stručnog mišljenja očito imaju o tome krivu predodžbu. Dakle, definicija u Čl. 2	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	zborove i potpisima svih prisutnih iskazale su protivljenje predloženom rješenju. Svaki drugi pokušaj interpretacije javnosti putem "predstavničkih organa i tijela", uključujući organe Opštine Dvor, podrazumijeva učešće "javnih tijela", a ne javnosti. S tim u vezi, samo mišljenje lokalnih zajednica, odnosno njenih građana, može se smatrati za učestvovanje javnosti".	Aarhuške konvencije nije pogrešna ali je donekle nepotpuna i nejasna. U poslovima u kojima su uključene međunarodne financijske institucije često se referira na sljedeću definiciju prema http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/938f1a0048855805beacfe6a6515bb18/IFC_StakeholderEngagement.pdf?MOD=AJPERES : <i>Stakeholders are persons or groups who are directly or indirectly affected by a project, as well as those who may have interests in a project and/or the ability to influence its outcome, either positively or negatively. Stakeholders may include locally affected communities or individuals and their formal and informal representatives, national or local government authorities, politicians, religious leaders, civil society organizations and groups with special interests, the academic community, or other businesses.</i> Dakle, nema nikakve osnove da se pojam zainteresirane javnosti svede na „zborove mjesnih zajednica“, jer su u tom pojmu uključena i „predstavnička tijela“ i sva druga „javna tijela“ te grupe i pojedinci koji su zainteresirani za projekt. Pri tom zborovi mjesnih zajednica i drugi načini okupljanja dionika predstavljaju potpuno legalan, legitiman i poželjan način sudjelovanja u raspravi i postupku informiranja o nekom projektu, programu ili planu koji ima potencijalni utjecaj na okoliš.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Međutim, svrha tih skupova nije iskazivanje protivljenja ili slaganja s predloženim projektom, programom ili planom nego informiranje o njemu. Nažalost, odgovarajuće informiranje je u spomenutim slučajevima izostalo u potpunosti, pa zbog toga ti skupovi nisu relevantni niti mogu imati ikakvu težinu u postupku donošenja odluka. Informiranje je izostalo i zbog činjenice da u trenutku održavanja tih skupova nisu još bili dostupni, čak još nisu bili ni u izradi, glavni dokumenti o kojima bi se trebalo provesti informiranje zainteresirane javnosti.	
	DZRNS Republike Hrvatske nije podržao nikakav vid "odgovarajućeg prepoznavanja i podrške" asocijacijama i grupama iz oblasti zaštite okoliša, u skladu sa stavom 4 navedene Konvencije, već se cijeli postupak vodi naprotiv, nasuprot i ignorišući stavove ekoloških organizacija, asocijacija i grupa.	Ne prihvaća se primjedba. Kao što je već rečeno ovaj zahtjev nema nikakve veze ni s DZRNS-om ni s konkretnom strateškom procjenom. Odnosi se na Vladu koja u tom smislu osigurava podršku udrugama, organizacijama i grupama koji promiču zaštitu okoliša. To je generalni zahtjev koji se ne smije spuštati na razinu jednog projekta. Također u Planu uključivanja dionika za postupak realizacije SPUO su prepoznate "organizacije i asocijacije zaštite okoliša", te je s istima (koji su htjeli i imali interesa i mogućnosti slušati) postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i sadržaj strateške studije raspravljan i prije početka javne rasprave.	-
	Javnost nije imala priliku učestvovati u procesu donošenja odluka, u skladu sa stavom 5 navedene Konvencije. U svim procesima do sada uključivani	Ne prihvaća se primjedba. Isti odgovor kao na prethodni pasus, osim toga taj stav 5	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	su "javni organi", bilo da se radi o učešću državnih, županijskih ili opštinskih tijela.	govori o nečem sasvim drugom, a to je da Konvencija ne sprečava stranke potpisnice da uvedu mjere kojima se osigurava još potpuniji i širi pristup informiranju javnosti i njenom sudjelovanju u postupku donošenja odluka od onoga koji se traži u Konvenciji. Ponovo se spominju nekakvi „javni organi“ kao da oni nisu dio zainteresirane javnosti, itd. a što je već prethodno komentirano. Inače, tekst uopće nije jasno napisan iako se može naslutiti što bi mu trebao biti smisao. Osim toga postupak je još u tijeku.	
	DZRNS, kao javni organ, nije postupio u skladu sa odredbama stava 7 navedene Konvencije, u smislu međunarodnog učešća u procesu donošenja odluka, a što se posebno odnosi na isključenje susjedne Bosne i Hercegovine, od čije granice je zona potencijalnog uticaja potencijalnog skladišta RAO-a udaljena svega 850 metara.	Ne prihvaća se primjedba. Stav 7 članka 3 govori o obvezi zemalja potpisnica da promoviraju primjenu Konvencije u međunarodnim poslovima koji se odnose na okoliš. To Republika Hrvatska radi (i kao članica EU), uostalom i ovaj cijeli postupak strateške procjene utjecaja na okoliš je realizacija takvih preuzetih obveza.	-
	Predloženi lokalitet nalazi se na samo 850 metara od zaštićenog područja u okviru mreže 'Natura 2000'. Blizina odlagališta ili skladišta radioaktivnog otpada može ozbiljno ugroziti ove zaštićene lokacije, posebno kada se uzmu u obzir tip geološke podloge i hidrološka slika područja. Pri tom, valja naglasiti da je općenito zanemarena činjenica da se najveći dio površine uticaja	Ne prihvaća se konstatacija o 'ugroženosti'. Postupak će se ponoviti i u sklopu PUO. Izgrađeni objekti na lokaciji Čerkezovac koja se predlaže za skladište NSRAO nalaze se na minimalnoj udaljenosti od 2.500 metara od granice s BiH, odnosno rijeke Une. Nije jasno	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	(radijus od 5 km) nalazi upravo na području Bosne i Hercegovine, dok se nuklearni otpad iz NE Krško smatra malo opasnim, jer se radi o "pretežito nisko radioaktivnom otpadu, s malim količinama otpada srednje radioaktivnosti", te se konstatuje da je "Ukupna aktivnost ovog otpada na razini aktivnosti institucionalnog otpada i iskorištenih izvora u RH".	zbog čega se stalno spominje ta udaljenost od 850 metara! U vezi s utjecajem na ekološku mrežu proveden je odgovarajući postupak i nadležno tijelo za zaštitu prirode ocijenilo je da je Nacionalni program prihvatljiv za ekološku mrežu. Kraći tekst u Studiji je samo informacija o provedenom postupku, a u Prilogu 2 Studije dana je kopija rješenja Ministarstva u vezi s tim. Naravno, za potrebe posebnih studija o utjecaju na okoliš za konkretne objekte, ponovit će se postupak i postupiti u skladu s dobivenim rješenjima.	
	Izrazi "pretežito" i "na razini aktivnosti" su veoma paušalni, a autori zanemaruju da se iskorišteno gorivo NE i otpad nuklearnih elektrana nikako ne može tretirati kao institucionalni otpad, odnosno da postoje veoma jasne i velike razlike u skladištenju i odlaganju RAO-a. U cijelom tekstu Studije nije jasno napravljena distinkcija između skladištenja i odlaganja RAO-a, a konačno odlaganje interpretira se, sa stanovišta opasnosti po okoliš, kao uporedivo ili jednako onoj kakvu ima skladištenje institucionalnog RAO-a.	Ne prihvaća se. Nismo u Studiji uočili nedosljednosti u korištenju pojmova „skladište“ i „odlagalište“.	-
	Uredbom Vlade Republike Hrvatske o strateškoj procjeni uticaja plana i programa na okoliš od	Ne prihvaća se primjedba.	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	29.05.2008. godine utvrđeni su uslovi za donošenje strateške procjene uticaja plana i programa na okoliš. Ostavljeni rokovi za isticanje pitanja ili prigovora od dana zadnje rasprave nisu u skladu s Članom 7 Članom 8 stav 2 ove Uredbe, jer tijela lokalne samouprave i druga tijela nisu imala priliku raspravljati o sadržaju Strateške procjene uticaja na okoliš.	Određivanje sadržaja Strateške studije obavljeno je prema odredbama Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/2013) i dokumentima donesenih na temelju tog zakona³: <i>a) Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš, NN 64/2008</i> <i>b) Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/2008).</i> U konkretnom slučaju relevantan je i Zakon o potvrđivanju Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (NN 7/2009). Sve što je napravljeno u potpunosti je u skladu sa zahtjevima koji proizlaze iz navedenih dokumenata. Nije istinita tvrdnja da „tijela lokalne samouprave i druga tijela nisu imala priliku raspravljati o sadržaju Strateške procjene utjecaja“. Naime, dokument o pokretanju postupka određivanja sadržaja Strateške studije pokrenut je objavom od 2. lipnja 2015. u kojoj se daju Programska polazišta i ciljevi Programa (dakle radni materijal u vrlo ranom stadiju razvoja) i prijedlog sadržaja Strateške studije. Objavljeni dokumenti su na jednak način bili dostupni zainteresiranoj javnosti i u RH i u BiH. Uostalom, već 30.6.2015. na 4. sjednici o tome je raspravljao i Predstavnički dom Parlamentarne skupštine	

³ Uredbe su donesene temeljem stare verzije Zakona ali su na snazi dok se ne promijene po novom zakonu.

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		Bosne i Hercegovine na temelju dobivene informacije Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH. Način rasprave u svakoj državi određen je i provodi se na način kako je to regulirano lokalnom regulativom, pa hrvatska strana nije bila obvezna niti je ovlaštena za provođenje odgovarajućih aktivnosti u vezi s informiranjem javnosti u BiH. U postupku određivanja sadržaja Strateške studije sudjelovale su osobe i/ili tijela određena posebnim propisima, popis je objavljen u Odluci o sadržaju na internetskoj stranici DZRNS www.cms.dzrns.hr U fazi određivanja sadržaja Strateške studije (scoping) s građanima Dvora provedena je 6. 7. 2015. rasprava o sadržaju i postupku Strateške studije i o načinu uključivanja građana u daljnji postupak. U Raspravi je prisustvovalo oko 50-tak zainteresiranih građana Dvora i okolice, a informacija o provedbi rasprave je prethodno objavljena putem radio Banovine, podjelom letaka i objavom informacije na plakatima. Osim provedene prezentacije od strane stručnjaka EKONERG-a i rasprave o navedenoj tematici, istog dana je provedeno anketiranje prisutnih građana kako bi se dobio uvid u njihovu upoznatost s objavljenim informacijama (postupak scoping-a) i sa svrhom utvrđivanja njihovog mišljenja te načina na koji bi željeli biti uključeni u izradu Studije odnosno u postupak. Također, od 11. do 15. lipnja 2015. pismenim putem je	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		udrugama, uključujući udruge iz Dvora, dostavljena informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja Strateške studije odnosno poziv o iskazivanju mišljenja na predloženi sadržaj Studije.	
	Imajući u vidu činjenicu da se skladištenje RAO-a može smatrati potencijalno veoma značajnim i opasnim izvorom ugrožavanja okoliša, nužno je bilo uz Stratešku studiju nacionalnog zbrinjavanja radioaktivnog otpada, uraditi i Procjenu uticaja zahvata na okoliš poštujući odredbe Člana 30 o sadržaju Studije. Imajući u vidu da se lokacija kasarne Čerkezovac nalazi na 850 metara udaljenosti od zaštićene zone Natura 2000, nužno je posebno uzeti u obzir obaveze iz stava 2 Člana 30, koje se odnose na "opis značajnih učinaka zahvata na okoliš i obrazloženje razloga njihovog odabira", te "popis ostalih mogućih učinaka" i "mjere zaštite koje treba razmotriti". Također, ostaje nejasno zašto u samoj Studiji nisu obrađeni potencijalni uticaji na ekološku mrežu Natura 2000, kako sa strane Republike Hrvatske tako i potencijalna Natura 2000 područja u Bosni i Hercegovini.	Ne prihvaća se. Za sve planirane objekte (zahvate) provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš te kao podloga izraditi studija o utjecaju na okoliš na način kako je određeno u Zakonu o zaštiti okoliša i u spomenutoj uredbi. U posebnom postupku izradit će se i Elaborat o utjecaju na ekološku mrežu.	
	Ističemo da su prekršene i odredbe Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša	Primjedbe se ne prihvaćaju. Javnost je sudjelovala u postupku određivanja sadržaja	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Vlade Republike Hrvatske, od 29.05.2008, godine, u smislu načina uključivanja javnosti u procesu strateške procjene utjecaja na okoliš. Članom 12 Uredbe utvrđuje se: "U postupku strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš javnost sudjeluje u: 1. postupku izrade strateške studije - određivanja sadržaja". Javnost nije učestvovala u postupku određivanja sadržaja Strateške studije. Prekršeni su i minimalni uvjeti za rokove za javni uvid, utemeljeni u Članu 4 i 18 Uredbe.	strateške studije. Dana 2. lipnja 2015. objavljena je na internetskoj stranici DZRNS-a, www.cms.dzrns.hr, Informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja strateške studije za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva. Osim objave na internetskoj stranici posebno su informirana i nadležna tijela i pravne osobe s javnim ovlastima (ukupno 27 subjekata). Informaciji su priloženi sljedeći dokumenti: a) Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa a1) Prilog I. Redoslijed radnji koje će se provesti u postupku strateške procjene ... a2) Prilog II. Popis tijela koja su prema posebnim propisima dužna sudjelovati u postupku strateške procjene utjecaja Nacionalnog programa na okoliš b) Programska polazišta i ciljevi Nacionalnog programa ... c) Prijedlog sadržaja strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa ... U Informaciji je određen propisani rok od 30 dana za dostavu mišljenja i prijedloga u odnosu na sadržaj strateške studije prema čl. 4 Uredbe. Čl. 18 Uredbe nije relevantan na postupak određivanja sadržaja Studije.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Imajući u vidu opasnosti od radioaktivnog zračenja, te činjenicu da je stvarna doza zračenja veća nego ekvivalentna, jer se radionuklidi mogu u organizam unijeti hranom i vodom (ingestija), te zrakom (inhalacija), od kojih su neki bio-aktivni (alfa emiteri), spontano ugrađivi u tkiva ljudi i životinja, sposobni nanositi štetu stotinama godina, te uzimajući u obzir i rezultate satelitskog uvida u teren gdje se RAO planira zbrinjavati, ističemo i sljedeća zapažanja. Sa zdravstvenog, demografskog i geografskog aspekta gledano, lokalitet Trgovska Gora-Čerkezovac-Dvor na Uni (Republika Hrvatska) nalazi se u neposrednoj blizini granice sa Bosnom i Hercegovinom, gradom Novi Grad i njegovim prigradskim naseljima, koji je znatno gušće naseljen nego Dvor u R. Hrvatskoj, pa je mogućnost direktnog i indirektnog štetnog uticaja na zdravlje stanovnika i životnu sredinu u slučaju akcidentnog radioaktivnog zračenja znatno pogubnija i veća u Bosni i Hercegovini nego u Hrvatskoj, gledano iz perspektive moguće ekspozicije ljudi prekograničnom uticaju zračenja. Po pravilima Evropske unije, zabranjen je bilo kakav transfer otpada iz bogatije u siromašniju, iz ekonomski jače u ekonomski slabiju državu, bez	Ne prihvaća se konstatacija o 'ugrožavanju'. Istina je da kritični putovi ozračenja mogu uključiti i unošenje radionuklida ingestijom i inhalacijom. Međutim, osnovna pretpostavka da se to dogodi je postojanje emisije (ispuštanja) radionuklida iz promatranog objekta u okoliš. Ako se radi o nuklearnim elektranama takva emisija, kako god mala bila, uvijek postoji. Emisija radionuklida u okoliš je osobito moguća u tzv. akcidentalnim situacijama u radu nuklearne elektrane u kojima dolazi do poremećaja u kontroli nuklearnih reakcija koje se događaju u nuklearnom reaktoru i u nekim drugim sigurnosno relevantnim sustavima. Međutim ako se govori o skladištu ili odlagalištu nisko i srednje radioaktivnog otpada ne može se govoriti o mogućnosti nekontroliranih nuklearnih reakcija koje bi dovele do emisije radionuklida u okoliš čak i u slučajevima mogućih nezgoda s ekstremno niskom vjerojatnošću pojave. NSRAO nema ni energetski ni ionizirajući potencijal da stvori bilo kakvu ozbiljnu emisiju radionuklida u okoliš ne samo u normalnim okolnostima nego i u slučaju pretpostavljenih nezgoda. Sastoji se uglavnom od beta i gama emitera s vrlo malim dijelom alfa emitera pa već i zbog toga se opasnost od unošenja ingestijom i inhalacijom smanjuje sve kad bi i bilo nekakve emisije. Bez obzira na tu činjenicu koja slijedi iz samog karaktera	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	obzira da li se transfer vrši vodom, vazduhom ili tlom.	NSRAO dodatna sigurnost postiže se s barem tri neovisne pasivne barijere za sprečavanje emisije: Osnovni način pakiranja NSRAO u nuklearnoj elektrani gdje se otpad sprema u posebne metalne posude. Više posuda se posebnim materijalima na bazi cementa povezuje u kompaktan blok koji predstavlja prvu barijeru. Drugu barijeru predstavlja struktura skladišta ili odlagališta koja znatno smanjuje prisutno gama zračenje pojedinog paketa. Konačno, treću barijeru predstavlja okolni geološki medij koji dodatno eliminira i najmanju mogućnost migracije radionuklida u okoliš čak i ako dođe do gubitka integriteta prethodnih barijera. Ako se govori o skladištenju NSRAO situacija je takva da se može u svako doba provesti institucionalna kontrola integriteta navedenih barijera – zbog toga se skladište može smatrati objektom apsolutne sigurnosti. Nešto drukčija je situacija ako se radi o odlagalištu otpada gdje je otpad nepovratno odložen i gdje je potreban nadzor kroz mnogo dulje razdoblje. U takvim uvjetima su zahtjevi prema okolnom geološkom mediju mnogo stroži pa je i u izboru lokacije potrebna mnogo detaljnija analiza. U svakom slučaju efektivna doza u svim uvjetima za najizloženijeg pojedinca u okolini objekta ne smije prijeći 1 mSv/god, a to je vrijednost s kojom se ne mogu povezati nikakvi posebni štetni utjecaji. Naravno, stvarne doze bit će znatno manje od navedene granične vrijednosti. Zbog toga se ne može govoriti o manje ili većem utjecaju na području BiH (bez obzira na odabranu	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		lokaciju). Utjecaja nema.	
	Sa sociološko-demografskog, istorijskog i društveno-političkog aspekta gledano, šire područje Trgovske Gore i Dvora na Uni, do kraja rata 1995. godine bilo je naseljeno većinski srpskim stanovništvom, u protekla tri rata bilo je poprište progona, etničkog čišćenja i genocida nad srpskim stanovništvom ovih prostora, a koje se u protekle svije decenije, u vrlo malom broju vratilo na svoja ognjišta u Dvoru u Republici Hrvatskoj, kako se navodi u priloženom aktu načelnika Opštine Kozarska Dubica u Republici Srpskoj. Svakako da je jedan od razloga za depopulaciju Srba, naročito u ovom dijelu Republike Hrvatske destimulativno okruženje i nemogućnost održivog povratka srpskih prognanika u Republiku Hrvatsku, a jedan od razloga su ovakvi, sve samo ne podsticajni, Programi zbrinjavanja opasnog otpada.	Ne prihvaća se. Ne želimo ovdje komentirati proizvoljne konstrukcije o etničkom čišćenju i genocidu ali odbacujemo bilo kakvu mogućnost da bi planirano skladište NSRAO imalo bilo kakav utjecaj na povratak osoba koje su zbog rata na ovim prostorima napustile svoje domove. Uostalom, izbor područja Trgovska gora za preferentno područje za odlaganje NSRAO dogodio se (u stručnom smislu) prije rata, već do sredine 1991. godine. Depopulacijski trend je već tada bio prisutan s velikim udjelom starijih stanovnika pa je postojalo uvjerenje da bi jedan takav objekt kao što je odlagalište NSRAO mogao proizvesti finansijski poticaj za razvoj tog nerazvijenog područja.	-
	Uvidom u organizacionu šemu organizacije koja je autor Studije, nigdje nismo našli zasebnu organizacionu jedinicu za pitanja radijacijske sigurnosti, upravljanja opasnim otpadom ili nešto slično, što nas dovodi u sumnju u pogledu referentnih i stručnih kompetencija institucije za	Ne prihvaća se primjedba. EKONERG ima potrebna ovlaštenja i reference za izradu Strateške studije, a također i ovlaštenja slovenskog regulatornog organa za nuklearnu sigurnost. Među autorima studije postoji nekoliko doktora znanosti sa visoko	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	rad, navodi se dalje u aktu načelnika Opštine Kozarska Dubica. Uvidom u zvaničnu internet-stranicu sa prezentacijom EKONERG d.o.o. Zagreb (autor Studije), ustanovljeno je da je njihova laboratorija akreditovana po međunarodnom standardu ISO 17043 i HRN EN ISO/IEC 17025, prema kojima navedena firma raspolaže sa osam akreditovanih metoda vezanih za gasove i nigdje nijedne metode za ispitivanje nivoa radioaktivnog zračenja, što potvrđuje sumnje u kompetenciju autora Studije, poštujući činjenicu da je navedena kompanija regionalni lider za ispitivanje kvaliteta vazduha za emisije plinova. Na osnovu uvida u Studiju može se zaključiti da se lokacija na Trgovskoj Gori planira koristiti kao skladište i odlagalište nuklearnog otpada. Na stranici 13 Studije jasno piše da Direktiva EU 2011/70 "ostavlja slobodu članicama EU da odluče o tome smatraju li iskorišteno nuklearno gorivo (ING) vrijednim resursom za ponovnu preradu ili ga smatraju radioaktivnim otpadom (RAO). Skladištenje RAO, uključujući dugoročno skladištenje, prijelazno je rješenje, ali ne i alternativa odlaganju. Niski i srednje RAO obično se odlaže bliže površini. Na tehničkoj razini široko je rasprostranjeno mišljenje da su duboka	specijaliziranim znanjima iz predmetnog područja. Stručnjaci su autori mnogobrojnih originalnih znanstvenih radova, radova objavljenih na međunarodnim skupovima, autori više od stotine studija. Autori također imaju praktično iskustvo na najvišim rukovodećim funkcijama u nuklearnoj elektrani i skladištima RAO, agenciji za zbrinjavanje RAO, institutu za medicinska istraživanja. Stručnjaci su prošli mnogobrojne međunarodne tečajeve, treninge i obrazovanja u inozemstvu, iz nuklearne sigurnosti, odlaganja RAO, lociranja nuklearnih objekata, informiranja javnosti, mjerenja radioaktivnosti. Stručnjaci su i eksperti Međunarodne atomske agencije iz Beča. Nije stoga jasno kako je došlo do ovog pitanja. Ne prihvaća se. Ponavljamo da visokoaktivni otpad i istrošeno nuklearno gorivo nisu bili predmet istraživanja lokacije u RH. Sve ono što je povezano s konkretnim lokacijama, uključujući područje Trgovske gore i mikrolokacije na njenom području, odnosi se na nisko i srednje radioaktivni otpad. Dakle, ako se u tom kontekstu govori o RAO onda se uvijek misli na NSRAO.	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	geološka odlagališta u ovom trenutku najsigurnija i najtrajnija mogućnost u posljednjoj fazi gospodarenja visokoaktivnim otpadom i istrošenim gorivom ako se ING bude deklarirao kao RAO". Zatim se na strani 35, pod naslovom "Opis područja od interesa", kaže; "Trgovska Gora-lokacija Čerkezovac potencijalna je lokacija za skladištenje institucionalnog RAO, za dugoročno skladištenje polovine RAO iz Nuklearne elektrane Krško i moguće gradnje budućeg odlagališta RAO". U samoj Studiji se zatim navodi: "Ako se radi o odlagalištu RAO, tada bi razdoblje institucionalne kontrole trebalo biti dulje, nekoliko stotina godina, u tom razdoblju nije moguće (strogi kriteriji nuklearne sigurnosti) garantirati integritet pakovanja RAO. Zbog toga se povećavaju zahtjevi za kvalitetu lokacije odlagališta, pa se preferiraju lokacije sa mogućnošću odlaganja u dubljim slojevima stabilnih geoloških formacija. Ako se radi o trajnom odlaganju visokoradioaktivnog otpada čija aktivnost može biti vrlo velika i nakon nekoliko tisuća godina, izabrana lokacija mora u potpunosti garantirati izolaciju otpada od okoliša u razdoblju od desetaka milenija. U tom slučaju		

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	jedino su pogodne lokacije u stabilnim geološkim formacijama (granit i si.) koje nisu doživjele nikakve promjene tijekom geološke prošlosti od nekoliko stotina tisuća godina i više".		
	Po našim saznanjima, Trgovska Gora, slično Opštini Novi Grad, područja su gotovo identične geološke građe, velike geološke aktivnosti, naročito u zadnjih nekoliko decenija, predstavljaju kompleksnu kombinaciju, pukotinama sklonih, dolomita i krečnjaka, što znatno odudara od zahtjeva za geološkom strukturom kakvu iziskuje skladište-odlagalište RAO kakvo se dugoročno planira na lokaciji Čerkezovac, Opština Dvor. Posebno ukazujemo na značaj i važnost odredaba Zajedničke konvencije o zbrinjavanju ING i sigurnosti zbrinjavanja RAO, te Zakona o njenom potvrđivanju (NN-Međunarodni ugovori, 3/99), Izborom Trgovske Gore - lokacije Čerkezovac za odlagalište i skladište RAO nije u potpunosti postignut nijedan od ciljeva navedene Konvencije o zbrinjavanju ING.	Ne prihvaća se. Trgovska gora nije ni određena kao lokacija za ING. Spomenuta konvencija je opći dokument koji se odnosi na konkretne objekte (postrojenja), a ne osobito na strateške studije. Strateška studija i dosadašnji postupak su usklađeni s tom konvencijom.	-
	Kao što se iz naprijed citirane sadržine Studije može vidjeti, članice EU imaju slobodu kod svrstavanja otpada u različite kategorije, pa	Ne prihvaća se. U kontekstu zbrinjavanja NSRAO ne može biti govora o	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	samim tim i izbor kratkoročnog i dugoročnog tretmana istog, zatim se jasno navodi da je skladištenje samo privremeno-prelazno iješenje koje treba i mora voditi trajnom rješenju - odlaganju RAO, ING i drugog opasnog otpada - izvora jonizirajućeg zračenja sa mjesta skladištenja-odlagališta koje mora hiljadama godina imati strogu stručnu kontrolu od strane vlasnika otpada, Republike Hrvatske, da se ne bi desila katastrofa. Za opštine Dvor u Republici Hrvatskoj i Novi Grad u Republici Srpskoj, Bosna i Hercegovina, izbor lokacije Čerkezovac može biti samo dugoročan problem, a nikako rješenje problema.	nikakvoj katastrofi. Ono o čemu je potrebno voditi brigu je određeni psihološki efekt i s njim povezane nepovoljne konotacije koje se mogu pojaviti kod dijela osoba u lokalnom području. Iako Strateška studija i njeni rezultati ne daju osnovu za stvaranje atmosfere straha i ugroženosti, smatramo da je kroz postupke javnog informiranja i kroz konzultacije s pojedinim ciljnim skupinama moguće i potrebno znatno smanjiti razliku u percepciji ovakvih projekata između stručnih ekipa i zainteresirane javnosti.	
	Studija (strane 36, 37 i 38) je u slikovnom smislu tendenciozna, jer se najvećim dijelom (90%) prikazuje jedna strana granice kao područje uticaja, dok se sa druge strane državne granice (dio zahvaćenog područja koji je znatno gušće naseljen) prikazuju smao manja, seoska naselja; crvenom elipsoidnom formom, koja nije dio karte, pokriven je najveći dio imena grada u Bosni i Hercegovini - Novi Grad, na koji projekt zbrinjavanja RAO ima i/ili može imati najveći štetni uticaj (na primjer, jasno je prikazan naziv Grada Zagreba, udarenog oko 100 km, dok je	Ne može se prihvatiti da se radilo o tendencioznom (namjernom) prikazu na spomenutim slikama – ali se možemo složiti da se radi o pomalo nespretnom i možda i nepotrebnom fokusiranju na lokaciju Čerkezovac. Za razliku od NORM lokacija (Plomin, Kaštela i Kutina) gdje se radi o konkretnim objektima na konkretnim lokacijama u području Trgovske gore nije definitivno utvrđena ni jedna lokacija. Neke obrade su napravljene za lokaciju Čerkezovac jer je, zbog postojećih objekata, ta lokacija precizno određena. Zbog toga se mogao stvoriti dojam da se ta lokacija posebno favorizira, što može biti istina jedino ako se radi o skladištu NSRAO i II.Korigirat ćemo taj dio Studije da se	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	naziv Novi Grad, udaren manje od 3 km, doslovno precrtan crvenom bojom). Dokaz tendencioznosti i namjere da se prikrije, umjesto da se jasno prikaže, adekvatna slikovna informacija o području od interesa (strana 35 Studije) vidi se u razmjeri topografske karte (TK), jer se u tekstu Studije kaže da TK ima razmjere 1:25,000, dok se na sljedećoj stranici prikazuje TK sa sedam puta manjom vidljivošću, većim umanjnjem, razmjerom 1:175,000 (na strani 36 Studije), bez objašnjenja za umanjnje TK i prekrivanje naziva najvećeg naseljenog mjesta u očiglednom području uticaja stavljanja u funkciju predmetnog skladišta - odlagališta RAO (i/ili ING) na Čerkezovcu, opština Dvor, R. Hrvatska. Za slučaj TE Plomin, na strani 39 Studije, ispoštovana je jasna vidljivost, prostorna orijentacija i data stvarna razmjera na TK 1:25,000, kakva je opisana u tekstualom dijelu Studije (kakve se obično traži u zakonskim i podzakonskim aktima koji tretiraju korištenje TK za potrebe raznih studija i elaborata ne samo u R. Hrvatskoj nego i u Bosni i Hercegovini i šire). Na strani 51 Studije, u zaključku, piše da Prostornim planom Sisačko-moslavačke županije	izbjegnu krive interpretacije. Odgovor na iznesenu konstataciju.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (br.07/5-22-04-05- 11986-1/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	i Prostornim planom uređenja općine Dvor nije predviđeno područje Trgovske Gore i mikrolokacija Čerkezovac za izgradnju odlagališta RAO kako je definisano Programom prostornog uređenja Hrvatske, dok se u prilogima navodi da su ih pri izradi Studije uzeli u obzir. Također se navodi da se dokument "nižeg reda" - lokalni prostorni plan - mora prilagoditi dokumentu prostornog uređenja "višeg reda" - Državnom planu prostornog razvoja RH (u tom dijelu Studije ne piše daje RH dužna poštovati interese i mišljenja lokalnih zajednica pri donošenju planskih dokumenata prostornog uređenja ni prekogranični uticaj svojih programa i projekata), a taj Državni plan RH koji na tom mjestu predviđa izgradnju odlagališta RAO nije u skladu ni sa Strategijom razvoja opštine Dvor (u RH) niti opštine Novi Grad (u BiH) ni regionalnim ni lokalnim dokumentima prostornog uređenja.	U skladu s Programom prostornog uređenja RH Sisačko-moslavačka županija i Općina Dvor moraju usuglasiti svoje prostorne planove i ostale dokumente prostornog uređenja. Međutim, položaj nekog objekta u prostornom planu samo je nužan, ali ne i dovoljan uvjet za njegovu realizaciju. U postupku ishođenja lokacijske dozvole za konkretni objekt nužno je uzeti u obzir i mišljenje lokalnog stanovništva odnosno svih dionika tj. zainteresirane javnosti. Također, provest će se postupak PUO.	
	Integralni dio ovog akta čine analiza Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH, te Stručno mišljenje Regionalnog foruma za okolinsku sigurnost i saradnju. Ove analize priložili smo uz ovaj akt i uputili brzom poštom (DHL-om).	Na navedene dokumente dali smo odgovore posebno.	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05- 14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	U svjetlu stavova koje su eksperti Republike Hrvatske iznijeli na sastanku ekspertske timova održanom u utorak, 10.05.2016. godine u Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, u okviru prekograničnog postupka donošenja strateške procjene uticaja na okolinu Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva, dopustite mi da iznesem dodatne komentare i Vašoj pažnji preporučim i nekoliko dodatnih pitanja. Kao što Vam je poznato Bosna i Hercegovina već trpi određene posljedice programa Republike Hrvatske kojim se predviđa kao jedina lokacija mjesto Trgovska gora, opština Dvor, u neposrednoj blizini granice sa Bosnom i Hercegovinom, za skladištenje radioaktivnog otpada koji pripada Republici Hrvatskoj. Te posljedice su za sada socijalne prirode, imajući u vidu ogromnu uznemirenost stanovništva opština koje se nalaze u neposrednoj blizini sporne lokacije, a koje pripadaju slivu rijeke Une. Naime, stanovništvo ovih opština, ali i cjelokupno javno mnjenje u Bosni	Ne prihvaća se. U okviru ovog projekta od početka se zastupa što snažnija izmjena informacija, a u duhu dobrosusjedskih nastojanja i u skladu s međunarodnim instrumentima. Poznato je da je još 04. 05. 2015. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske neslužbeno informirala Bosnu i Hercegovinu (KLASA: 018-02/15-02/08, URBROJ: 517-06-3-3-2-15-2) da će po započinjanju postupka strateške procjene za Nacionalni program RH i u skladu sa zakonom, poduzeti sve potrebne korake da se Nacionalni program donese na način da se prepoznaju i uzmu u obzir mogući značajni utjecaji na okoliš, uključujući i prekogranične konzultacije. Potom je, premda BiH nije još stranka Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Kijev, 2003.), Ministarstvo zaštite okoliša i prirode RH dopisom od 10. 02. 2016. (KLASA: 351-03/16-06/02, URBROJ: 517-06-2-1-2-16-3) dostavilo Ministarstvu vanjskih poslova BiH i Stalnoj misiji BiH u Ženevi formular notifikacije, Prijedlog Nacionalnog programa, Stratešku studiju i Ne-tehnički sažetak strateške studije. Ujedno je zatražilo dostavu obavijesti o namjeri sudjelovanja BiH u prekograničnom postupku strateške procjene Nacionalnog programa te dostavu eventualnih primjedbi u	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05-14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prije dloga u SS ili NP
	i Hercegovini, najoštrije se protivi Vašoj odluci, to je u potpunosti razumljivo, imajući u vidu da je nenaviknuto živjeti u blizini nuklearnih objekata, a ni razmatrani dokumenti koji su bili dostupni stanovništvu Bosne i Hercegovine nisu dali podatke koji bi nedvosmisleno ukazali da je moguće realizovati ovakav objekat na ovoj lokaciji. Nadalje, pojavile su se i brojne različite informacije u štampi i drugim sredstvima javnog informisanja koje dodatno šire paniku i kojima se pojačava pritisak javnosti na nadležne institucije u Bosni i Hercegovini da preduzmu potrebne mjere u cilju sprečavanja izgradnje spomenutog skladišta na spornoj lokaciji. Iako su institucije Bosne i Hercegovine u par navrata prisustvovalе stručnim konzultacijama povodom javnih poziva upućenih zainteresovanim od strane zvaničnih organa Republike Hrvatske, moramo istaći da i bilo poželjno organizovati i javne prezentacije u Bosni i Hercegovini. Mi smo to već jedanput zahtijevali pismenim putem od Ministarstva zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske našim dopisom br. 07/5-22-04-05-11986/16 od 08.04.2016. godine. Međutim, nismo dobili odgovor.	roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva. Naglašava se da je spomenuta notifikacija Espoo kontaktima za notifikaciju u BiH (objavljenim na internetskim stranicama Espoo konvencije) upućena prije početka javne rasprave u RH. U dopisu Ministarstva zaštite okoliša i prirode RH (KLASA: 351-03/16-06/02, URBROJ: 517-06-2-1-2-16-6) od 07. 03. 2016. prema Ministarstvu vanjskih poslova BiH, BiH se ponovo poziva da službeno dostavi očitovanje o namjeri sudjelovanja u predmetnom postupku te da dostave eventualne primjedbe. Sve zaprimljene primjedbe, čak i nakon završetka javnog uvida, su uzete u obzir te su pripremljeni odgovori od strane stručnjaka. Očekivalo se da će se na prvom međudržavnom sastanku zakazanom za 18. 04. 2016. u Zagrebu razriješiti i pitanja održavanja prezentacije u BiH, međutim na održanom sastanku sudjelovali su samo predstavnici iz Slovenije. Nadalje, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode RH je 28. 04. 2016. uputilo dopis Ministarstvu vanjskih poslova BiH (KLASA: 018-02/16-02/20, URBROJ: 517-06-3-3-2-16-1) da iako predstavnici BiH nisu sudjelovali na prethodnim konzultacijama, da se stručne konzultacije s BiH provedu 10. 05. 2016. te da je Ministarstvo zaštite okoliša RH u mogućnosti produljiti rok za dostavu mišljenja i primjedbi na Nacionalni program do 15. 05. 2016.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05-14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Također, na stručnim konsultacijama koje su održane u Zagrebu 10. maja 2016. godine na pitanje naše delegacije "zašto naša javnost nema pravo da se upozna sa spornim aktivnostima putem javnih rasprava" dobili smo odgovor da su nosioci aktivnosti za skladištenje i potencijalno odlaganje radioaktivnog otpada svoje akcije dužni obrazlagati samo javnosti na teritoriji Republike Hrvatske, a da su institucije Bosne i Hercegovine same dužne da svojoj javnosti daju obrazloženja u vezi sa tim sporim aktivnostima. Mi, naravno, ne možemo davati ta obrazloženja, jer mi nismo ni nosioci spornih aktivnosti, tako da smatramo takav odgovor neutemeljenim, jer javnosti u Bosni i Hercegovini potrebno je omogućiti (na isti način kao i javnosti u Republici Hrvatskoj), da dobije stručne odgovore o navedenoj problematici, posebno imajući u vidu da je mnogo veći broj stanovnika koji žive na teritoriji Bosne i Hercegovine u blizini sporne lokacije, nego što je to slučaj sa Republikom Hrvatskom. Održavanjem javnih prezentacija na teritoriji Bosne i Hercegovine zainteresovana javnost i javnost "pogođene zemlje" bi bila informisana na adekvata n način, jer bi se na istim dali stručni podaci u vezi	Sastanak koji je proveden s predstavnicima iz BiH 10. 05. 2016., održan je nakon završetka javne rasprave u RH a koja je završila s datumom 06. 05. 2016., odnosno nakon što su javne konzultacije produljene dva puta u RH, na ukupno trajanje od 78 dana umjesto propisanih 30 dana. Napominje se da je javni uvid, uz dva produljenja, proveden od 17. veljače do 06. svibnja 2016. godine. Potrebno je naglasiti da su i tijekom izrade Strateške studije a u okviru neformalnog dijela provedene prve, rane izmjene informacija između predstavnika ovlaštenika Strateške studije i predstavnika Novi Grada, te da su zaprimljeni prijedlozi uneseni u Stratešku studiju kao mjere i preporuke. Svrha Strateške studije je da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Dakle,	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05-14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	uticaja na životnu sredinu i zdravlja na teritoriji Bosne i Hercegovine. Dakle, stanovništvo koje živi u blizini sporne lokacije, ali i cjelokupna javnost Bosne i Hercegovine, koja je očigledno uznemirena, ima pravo da bude precizno jasno i blagovremeno informisana o aktivnostima određivanja lokacije i izgradnje skladišta radioaktivnog otpada. Smatramo da stanovništvo Bosne i Hercegovine ne može biti isključeno kao zainteresovana javnost u ovom postupku, imajući u vidu da Arhuška konvencija kao takvu javnost označava "javnost koja je pod utjecajem ili će vjerovatno biti pod utjecajem, ili ima interesa u odlučivanju po pitanju okoliša". Nigdje se, dakle u navedenoj Konvenciji ne isključuje (kao takva) zainteresovana javnost koja ne pripada teritoriji države u kojoj se odvija sporna aktivnost. U vezi sa navedenim, želimo Vas posebno podsjetiti da je članom 6. stav 2. Arhuške konvencije predviđeno da se "Zainteresovana javnost mora obavijestiti, bilo putem javnog obavještenja ili pojedinačno, zavisno od potreba, u ranoj fazi postupka odlučivanja po pitanjima okoliša, te na adekvatan, blagovremen i	predloženu lokaciju potrebno je potvrditi i to u postupku koji uključuje procjenu utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište institucionalnog radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora te NSRAO, a zatim i odlagalište NSRAO), izradu projektne dokumentacije (idejno rješenje, idejni projekt itd), analiza sigurnosti (procjena rizika), te druge dokumentacije potrebne za licenciranje objekta za zbrinjavanje radioaktivnog otpada. Nadalje, Nacionalni program, koji se donosi na razdoblje od deset godina, je u skladu s održivim gospodarenjem radioaktivnog otpada, održivim dugoročnim smjernicama i vizijama a u svrhu sprečavanja potencijalnog negativnog učinka na zdravlje i okoliš u slučaju neadekvatnog postupanja s otpadom odnosno neprovedbom NP. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni civilni nadzor nad rizicima, a javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša. U sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata, sva zainteresirana javnost uključivo BiH, će biti također informirana i uključena sukladno Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08), a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.). i Konvencija o procjeni	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05- 14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	učinkovit način, izmcdđu ostalog, o: Činjenici da je ta aktivnost podložna nacionalnoj iii prekograničnoj proceduri za procjenu utjecaja na okoliš". Dakle, Arhuškom konvencijom posebno se naglašava prekogranični uticaj, to je evidentan osnov da je potrebno u postupak informisanja zainteresovane javnosti uključiti i naše stanovništvo i zainteresovane organizacije. Želimo naglasiti da će Bosna i Hercegovina organizovati javnu prezentaciju i pružiti svu potrebnu logistiku, kao i neophodne sigumosne garancije gostima iz Republike Hrvatske, Shodno tome, molimo da se jasno odredite o tome da li su Vaši eksperti spremni održati javne prezentacije u Bosni i Hercegovini sa posebnim akcentom na prekogranični uticaj predmetnog programa, odnosno uticaj na životnu sredinu i zdravlje stanovništva Bosne i Hercegovine, na koju će biti upućen javni poziv zainteresovanim građanima, organizacijama i institucijama i gdje će im se omogućiti da dobiju adekvatne odgovore na pitanja koja se tiču sporne lokacije, Molimo da se očitujete o odgovarajućim terminima za Vaše eksperte i da nas o tome blagovremeno izvijestite kako bismo bill u	utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.). Samo kvalitetnom komunikacijom između svih dionika i uvidom u stvarno stanje projekta, moguće je izgraditi međusobno povjerenje te postići konsenzus na zadovoljstvo svih dionika.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05- 14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	moгуćnosti organizovati javne prezentacije. Koristimo priliku da Vam dostavimo u aneksu ovog pisma i dio procjene ekspertnog tima Bosne i Hercegovine kojom je lokacija Trgovska gora ocijenjena kao nepovoljna za Bosnu i Hercegovinu sa pitanjima. Molim da nadležne institucije Republike Hrvatske razmotre i da se izjasne o navedenoj procjeni: Ovim putem želimo još jednom da skrenemo pažnju na činjenicu da u procesu koji se provodi kroz Prijedlog Nacionalnog programa provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, Iskorištenih izvora i Istrošenog nuklearnog goriva i Stratešku studiju za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, Iskorištenih Izvora i Istrošenog nuklearnog goriva određena je samo jedna i jedina lokacija za tu namjenu. To je kasarna koja se nalazi u naselju Čerkezovac, Trgovska Gora, Dvor na Uni.	Konstatacija nije sasvim točna. Činjenica je da je u prethodnim istraživanjima određeno područje Trgovske gore za daljnja istraživanja za izbor lokacije za odlagalište NSRAO. Lokacija Čerkezovac je jedna od potencijalnih lokacija za odlagalište NSRAO, institucionalnog RAO i iskorištenih izvora. Također, lokacija Čerkezovac je određena kao preferentna lokacija za skladište NSRAO, institucionalnog otpada i II. U postupku procjene utjecaja na okoliš koji će uslijediti za lokaciju Čerkezovac potvrdit će se ili odbaciti lokacija Čerkezovac. Kao podloga za postupak izradit će se idejno rješenje planiranog skladišta, studija o utjecaju na okoliš, predstudija izvedivosti, te potrebne sigurnosne analize. Provest će se postupak javne rasprave prema međunarodnim standardima te propisima EU i RH. Ako se utvrdi da lokacija Čerkezovac ne zadovoljava odnosno ako je inferiorna u odnosu na alternativne lokacije po ekološkim, ekonomskim i sigurnosnim kriterijima, odabrat će se neka od alternativnih lokacija.	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05-14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	U prethodnim strateškim dokumentima i strategijama predlagane su i druge lokacije. Do 1997. godine razmatrali ste 7 lokacija, da bi u vrijeme usvajanja prostornog plana Republike Hrvatske izbor bio sužen na četiri lokaliteta: Psunj, Papuk, Moslavačku goru i Trgovsku goru. Došli smo do saznanja da je političkim odlukama jedna od pomenute četiri lokacije proglašena zaštićenim područjem, a da su dvije lokacije isključene iz daljeg razmatranja glasanjem u Saboru Republike Hrvatske. Po našem mišljenju od tog događaja procedura daljeg izbora ne odvija se sistemski, po naučno-stručnoj metodologiji i kriterijima, već kao rezultat nametnute političke odluke. I pored jasnog protivljenja lokalnih zajednica u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i dalje se insistira na jedinom lokalitetu koji nije odabran u skladu sa metodologijom. U Republici Hrvatskoj ova materija obrađena je odlukom Vlade Republike Hrvatske o Zaključku o utvrđivanju kriterija za Izbor lokacija za termoelektrane i nuklearne objekte (NN 78/92), čime su precizirani eliminirajući i tehničko-tehnološki aspekti izbora.	Ne prihvaća se konstatacija o 'neusklađenosti s metodologijom'. Prethodna istraživanja izbora lokacija za termoelektrane i nuklearne objekte na prostoru Hrvatske završena su početkom 1991. Slijedio je postupak recenzije u sklopu kojega je u travnju 1991. boravila u Zagrebu WAMAP misija Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA). Nakon toga nije bilo bitnih promjena. Revidirana verzija sa sitnim izmjenama je publicirana u srpnju 1992. Čitav stručni postupak je bio usklađen s metodologijom i kriterijima postavljenim još 1989. i potvrđenim odlukom Vlade Republike Hrvatske potkraj 1990. Kriteriji izbora lokacija su nešto kasnije i službeno potvrđeni odlukom Vlade RH (NN 78/92). Isti kriteriji su ponovno prezentirani u pravilniku iz 2008. godine. U srpnju 1994. publiciran je Završni izvještaj i faze Studije koji je predstavljao osnovnu referencu za uključivanje lokacija u Strategiju i Program prostornog uređenja RH 1997 i 1999. Od 4 preferentna područja (Trgovska i Moslavačka gora, te Papuk i Psunj) s oko 40 potencijalnih mikrolokacija u Strategiju su uključena nešto kvalitetnija područja Trgovska i Moslavačka gora.	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05-14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		U Program prostornog uređenja koji je publiciran dvije godine kasnije uključeno je za nastavak konkretnih istraživanja samo područje Trgovske gore (područje uključuje i dijelove Petrove i Zrinske gore) s 14 potencijalnih mikrolokacija. Naime, nije se smatralo racionalnim da se detaljna istraživanja obavljaju na dva preferentna područja. Osim toga na oba područja postojao je veći broj mikrolokacija podjednake kvalitete. Tako je odabrana Trgovska gora. Istina je da su postojali određeni politički pritisci protiv izbora područja Moslavačke gore ali to nije bitno utjecalo na osnovnu odluku o izboru Trgovske gore koja je već bila odabrana kao prioritetno područje za nastavak istraživanja. Lokacija Čerkezovac, kao što je u Studiji i navedeno nije bila identificirana u toj prethodnoj analizi jer se na tom prostoru nalazio vojni objekt, a područja vojnih objekata su eliminirana prema eliminacijskom kriteriju E.5.1. Međutim ta lokacija je postala atraktivna u trenutku kad se opravdano pretpostavlja da se ne radi o perspektivnom vojnom objektu te da bi se područje lokacije moglo prenamijeniti za civilnu uporabu. Napravljena je provjera kvalitete lokacije Čerkezovac (po istim usporedbenim kriterijima koji su bili na snazi u prethodnim istraživanjima) usporedbom s ponajboljom mikrolokacijom na području Trgovske gore (lokacija Majdan). Rezultat je pokazao	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05- 14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		podjednaku kvalitetu lokacija s malom prednošću lokacije Majdan. Međutim, prednost lokacije Čerkezovac je što na lokaciji postoje skladišni objekti i osnovna infrastruktura (pristupna i operativna cesta, električna energija, vodoopskrba i sl.). Zbog toga se ne može prihvatiti konstatacija da se zanemaruje stručni slijed u odvijanju postupka izbora lokacije te da je postupak rezultat nametnute političke odluke. Ne može se prihvatiti konstatacija da se „insistira na jedinom lokalitetu koji nije odabran u skladu sa metodologijom“. Lokacija Čerkezovac nije jedina lokacija, a također je jasno da je ta lokacija provjerena po istoj metodološkoj matrici kao i ostale lokacije na području Trgovske gore. Istina je da se za objekt skladišta NSRAO, koji mnogo manje ovisi o prirodnoj kvaliteti lokacije, a mnogo više o infrastrukturnim prednostima, lokacija Čerkezovac (na temelju raspoloživih podloga i podataka) smatra preferentnom lokacijom. Međutim, kako je već na više mjesta spomenuto, potrebna kvaliteta lokacije mora se konačno potvrditi u nastavku istraživanja.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05- 14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Lokacija Trgovska gora nalazi se neposredno u graničnom pojasu sa Bosnom i Hercegovinom, sa nagibom terena i hidrauličkim gradijentima prema granici, na način da je najveći dio potencijalno ugrožene teritorije na području Bosne i Hercegovine. U analizama koje su rađene u Republici Hrvatskoj u dosadašnjim fazama nije ni na koji način uzeto u obzir stanovništvo Bosne i Hercegovine.	Ne prihvaća se. Istina je da se lokacija Čerkezovac ali i lokacija Majdan te još neke od potencijalnih mikrolokacija na području Trgovske gore nalaze relativno blizu granice s Bosnom i Hercegovinom (2,5-3 km). Međutim, to nije udaljenost koja bi se za objekte kao što su skladište ili odlagalište NSRAO trebala smatrati malom udaljenošću. U slučaju navedenih objekata potencijalni utjecaji se mogu isključiti i na mnogo manjim udaljenostima. Ne očekujemo praktički nikakav utjecaj ni na ogradi skladišta (odlagališta) odnosno na lokaciji najugroženijeg stanovnika u neposrednoj okolini. Zbog toga smatramo neprimjerenim (barem na razini ove strateške studije) raspravljati o nagibu terena i hidrauličkim gradijentima prema granici. Radi se o čvrstom, posebno pakiranom i zaštićenom otpadu u kojemu se ne mogu stvoriti nikakvi tekući efluenti koji bi mogli iscuriti u okoliš i dospjeti do granice s Bosnom i Hercegovinom. Konstatacija da se u dosadašnjim fazama nije analiziralo stanovništvo Bosne i Hercegovine ne stoji. Usporedbeni kriteriji s kojima su se selektirale lokacije uključivali su, koliko je to bilo potrebno i područje Bosne i Hercegovine. Uostalom, u to doba granica između Hrvatske i Bosne i Hercegovine još nije postojala kao međudržavna granica. U usporedbenoj	-

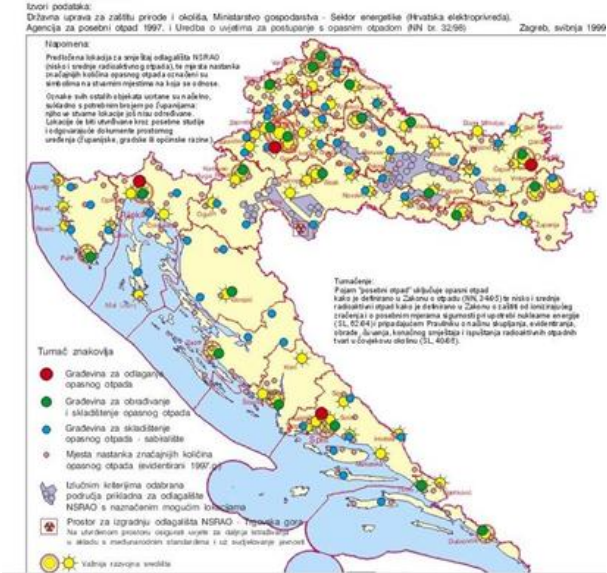
Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05- 14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		analizi između lokacije Čerkezovac i lokacije Majdan također su uključene informacije o relevantnom prostoru Bosne i Hercegovine.	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05- 14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Osim što se direktno krše odredbe niza međunarodnih normi, u postupku dolazi i do kršenja propisa koji važe u Republici Hrvatskoj, U prvom redu ističemo: (1) Pri izboru lokacije nije izvršena nikakva objektivna analiza potencijalnih pravaca distribucije kontaminacije u slučaju ispuštanja radioaktivnog materijala u okoliš, nisu identificirana područja i ugrožene vrijednosti eko sistema i nije proveden niti jedan relevantan tehnički i naučni postupak; (2) odabrana je lokacija koja je najmanje bila povoljna od četiri lokacije koje su 1997. godine bile u razmatranju, a koja ispunjava kumulativno uslove 8 od 10 isključujućih faktora pri izboru lokacije za skladištenje ili odlaganje RAO (tabela 1.).	Navedeno se ne prihvaća. Ni jedna međunarodna norma ili propis koji je na snazi u Republici Hrvatskoj nije prekršen. U postupku izbora lokacije primijenjeno je 28 usporedbenih kriterija koji su svrstani u četiri grupe: a) tehničko-tehnološki (2 kriterija), b) sigurnosni (5 kriterija) c) sigurnost i prihvatljivost uže lokacije (17 kriterija) d) prihvatljivost šire lokacije (4 kriterija) Kriteriji i provedeni postupak su analizirani na nekoliko stručnih skupova i u relevantnim institucijama, a u sklopu projekta u pregledu studije sudjelovali su i eksperti IAEA. U Strateškoj studiji su preuzeti osnovni zaključci i rezultati prethodnih istraživanja ne ulazeći u vrlo specifične pojedinosti koje će biti predmet analize konkretnog objekta. Za analizu kritičnih putova ugroženosti pojedinaca i ukupne populacije potrebni su mnogi vrlo detaljni lokalni podaci, osim toga nužno je napraviti i vrlo preciznu karakterizaciju izvora kontaminacije (Source Term). Na razini Strateške studije nismo mogli pretpostaviti nikakav slijed događaja koji bi vodio prema kritičnim putovima koji se odnose na inhalaciju ili ingestiju radionuklida ispuštenih iz skladišta odnosno	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05- 14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		odlagališta. S druge strane utjecaj g-zračenja ovisi znatno o konstrukciji skladišta ili odlagališta, pa ni taj dio nije precizno analiziran. Međutim, jasno je da je utjecaj g-zračenja izvan objekta vrlo mali te da će već na udaljenosti od nekoliko stotina metara postati nemjerljiv čak i pri najnevjerojatnijim pretpostavkama o mogućim nezgodama. Nije istina da je područje Trgovske gore bilo najnepovoljnije od četiri preferentna područja. Analiza se nije bavila usporedbom pojedinih područja nego usporedbom potencijalnih lokacija koje se nalaze u tim područjima. Tako je u konačnosti između oko 40 potencijalnih lokacija odabrano ukupno 11 mikrolokacija, po nekoliko u svakom području. Sve lokacije zadovoljavaju postavljene eliminacijske kriterija, uključujući i lokaciju Čerkezovac.	
	Na osnovu međunarodnih pravnih akata koji tretiraju ovu oblast Republika Hrvatska je bila dužna da nas informiše o svim aktivnostima u ovom postupku, pa i o aktivnostima izbora potencijalnih lokacija, odnosno lokacije koja je ušla kao jedina u program i koja je kasnije postala predmet javne rasprave, Još jednom ovim putem iskazujemo svoj interes za	a) Odgovor: Prema analizama koje su provedene za potrebe Strateške studije, uključujući i dosadašnja istraživanja lokacija i posebna specifična istraživanja, uzimajući u obzir zahtjeve iz EU regulative te preporuke IAEA i ICRP-a možemo nedvosmisleno tvrditi da ne postoji nikakva opasnost od kontaminacije radioaktivnim materijalom i ugrožavanja stanovništva, prirodnih dobara i drugih vrijednosti na području Bosne i Hercegovine.	-

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05-14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	aktivno učešće u svim aktivnostima i tražimo: a) Da nam odgovorite nedvosmisleno postoje li prema metodologiji koju ste koristili mogućnost da dođe do kontaminacije radioaktivnim materijalom i ugrožavanja stanovništva, prirodnih dobara i drugih vrijednosti na području Bosne i Hercegovine. Ukoliko smatrate da takva mogućnost ne postoji molimo da nam dostavite podatke o metodologiji na osnovu koje ste došli do ovakvog zaključka i izvorima podataka. b) Da nam dostavite dokumentaciju na osnovu koja se može utvrditi po kojim kriterijima, kojom metodologijom i na osnovu čega je došlo do odbacivanja 3 lokacije: Psunj, Papuk i Moslavačka gora. c) Da nam dostavite relevantnu argumentaciju i dokaze po faktoru eliminirajućih kriterija na osnovu odluke Vlade Republike Hrvatske. d) Da nam dostavite dokumenta u kojim ste utvrdili potencijalno ugroženo stanovništvo (broj i strukturu) u Bosni i Hercegovini i druge ugrožene vrijednosti koje se nalaze u krugu od 5 km oko objekta kasarne Čerkezovac, te metodologiju, kriterije i način na koji ste utvrdili uticaje na njih. Praveći analizu i procjenjujući opasnosti i rizike koji	Detaljna provjera potencijalne radioaktivne kontaminacije u normalnim i pretpostavljenim akcidentalnim situacijama napraviti će se u sklopu licenciranja konkretne lokacije za konkretno tehničko rješenje planiranog objekta. Pritom će se kao projektna osnova s obzirom na radioaktivno zračenje postaviti opći kriterij da bi u svim pretpostavljenim situacijama (uključujući i transport otpada) efektivna doza za najugroženijeg pojedinca bila manja od 1 mSv godišnje. Sve ono što znamo u vezi sa odlagalištima i skladištima NSRAO, uključujući i iskustva sa sličnih objekata daje nam za pravo pretpostaviti da će stvarne vrijednosti efektivne doze biti mnogo puta manje. Uz takve pretpostavke ne očekujemo nikakvu mjerljivu vrijednost radioaktivne kontaminacije ni na 100 metara od objekta skladišta ili odlagališta. U suprotnom, ako bi se pokazalo da se pretpostavljeni kriterij ne može u svim uvjetima ispuniti lokacija bi se smatrala nepovoljnom za pretpostavljenu svrhu i ne bi bila prihvaćena. b): Odgovor: Rezultat prethodnih istraživanja koja su obuhvatila cijeli prostor Republike Hrvatske bila su 4 područja	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05- 14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	bi mogli izazvati mogući incidenti, a u prilog tome da su incidenti mogući i vrlo realni, govori i činjenica da su se incidenti desili i u drugim, vrlo dobro organizovanim državama.	za uključenje u Strategiju i Program prostornog uređenja RH. Nakon provedenih posebnih detaljnijih analiza te rasprave na raznim nivoima odlučeno je da u Strategiju uđu područja Trgovske gore i Moslavačke gore. Dokumentacija o tome sigurno postoji ali bez obzira na to Vlada RH je imala pravo da između 4 kvalitetna područja odabere dva za daljnu obradu. U Programu prostornog uređenja nominirano je kao područje za daljnja istraživanja područje Trgovske gore (usp. kartogram), ali su prikazane i sve analizirane potencijalne lokacije u drugim područjima. Dakle, Trgovska gora je dobila prioritet, s preferentnim lokacijama na području Majdan, ali druga područja nisu odbačena. c): Odgovor: Dokumentacija postoji. Bila je višestruko revidirana i u fazi određivanja kriterija i u fazi izrade metodološkog pristupa i u fazi primjene odnosno realizacije. U PRILOGU 5 Strateške studije prezentirana je primjena eliminacijskih kriterija na prostoru RH za svaki kriterij posebno. U podlozi toga je vrlo opsežna dokumentacija. Nema osnove sumnjati u kvalitetu tog postupka. Što se tiče mikrolokacije Čerkezovac ona je također preliminarno ocijenjena po postavljenim eliminacijskim kriterijima i	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05-14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		usporedbenim kriterijima. d): Odgovor: Područje do 5 km od potencijalne lokacije Čerkezovac ne predstavlja područje utjecaja skladišta RAO. Ta je udaljenost arbitrarno preuzeta u poglavlju koje govori o naseljenosti šireg područja lokacije. Nema smisla analizirati utjecaj skladišta za NSRAO na udaljenosti od 5 km. U postupcima tijekom pakiranja, transporta, skladištenja ili	

Sudionik JR 3_02: Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (broj: 07/5-22-04-05- 14816-1/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		odlaganja NSRAO moguće su nezgode. Međutim, nije poznato da je bilo kakav akcident povezan sa zbrinjavanjem NSRAO izazvao ikakvu mjerljivo ozračenje pojedinaca ili kontaminaciju okoliša. Naravno, podsjećamo da govorimo samo o nisko i srednje radioaktivnom otpadu i iskorištenim izvorima. Ne govorimo o istrošenom nuklearnom gorivu (ING) ni o visoko radioaktivnom otpadu (VRAO). Razlike između jednog i drugog otpada su ogromne. Na primjer, aktivnost VRAO i ING-a u NE Krško je oko 10 milijuna puta veća od aktivnosti NSRAO. Osim toga i struktura aktivnosti je različita – VRAO i ING sadrže mnogo veći udjel dugoživućih radionuklida i alfa emitera kojih u NSRAO ima malo ili nimalo. Međutim u javnosti se često ne pravi razlika između nisko i srednje radioaktivnog otpada s jedne strane i visoko radioaktivnog otpada i ING-a s druge strane pa to dovodi do mnogih problema u komunikaciji.	

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Tekst u dokumentu: Sve su veće potrebe u medicini, a u posljednje vrijeme sve je šira upotreba tjelesnih skanera za fizičku sigurnost. Pitanje: Kakav će utjecaj imati sve šira upotreba tjelesnih skanera za fizičku sigurnost na volumen RAO u RH?	Uporaba tjelesnih skenera za fizičku sigurnost neće utjecati na volumen RAO u RH no uporaba zatvorenih izvora ionizirajućeg zračenja u medicini će dovesti do povećanja volumena RAO u RH.	-
	Tekst u dokumentu: Definirani ciljevi obuhvaćaju program uspostave dugoročnog skladišta, a potom i površinskog odlagališta za institucionalni radioaktivni otpad, iskorištene izvore i radioaktivni otpad iz NE Krško; Pitanje: Da li se ovi ciljevi odnose na sav RAO u RH, s obzirom da se tokom javnih rasprava govorilo samo o RAO niske i srednje aktivnosti, te o iskorištenim izvorima?	Definirani ciljevi se odnose na sav RAO u RH, koji je sav niske i srednje aktivnosti, te na iskorištene izvore i radioaktivni otpad iz NE Krško.	-
	Tekst u dokumentu: Od podzakonskih akata važno je izdvojiti Uredbu o uvjetima te načinu zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti. Pitanje: Da li je ova uredba usklađena sa direktivom	Trenutno je u izradi novi podzakonski akt kojim se obrađuje problematika zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva a koji će biti u potpunosti usklađen direktivom 2011/70/EURATOM.	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	2011/70/EURATOM, te ako nije kada će biti usklađena?		
	Tekst u dokumentu: U sljedećih pet godina planira se upotpuniti pravni okvir Republike Hrvatske kako bi se osiguralo provođenje Programa zbrinjavanja RAO, II i ING u skladu s EU propisima, međunarodnim standardima te praksom u državama članicama EU-a. Pravni okvir prvenstveno je potrebno dograditi u sljedećim područjima: Pitanje: Da li će pravni okvir RH, dodatno na EU standarde, pratiti i IAEA standarde sigurnosti, posebno GSG-3 The safety Case and Safety Assessment for the Predisposal Management of Radioactive Waste, i SSG-3 The Safety Case and Safety Assessment for the Disposal of Radioactive Waste? Dalje, kada se planira uskladiti pravni okvir sa direktivom 2013/59/EURATOM?	RH je napravila detaljnu analizu svog pravnog okvira iz područja radiološke i nuklearne sigurnosti kroz IRRS misiju, što proizlazi i iz obveza prema EU. Na osnovi nalaza IRRS misije detektirana su područja unapređenja te je Vlada RH donijela zaključak u kojem se jasno propisuju odgovornosti za provedbu. Na temelju navedenog napravljen je akcijski plan s jasnim aktivnostima i rokovima unapređenja pravnog okvira. Rezultati IRRS misije javno su dostupni.	-
	Tekst u dokumentu: Informacije o stanju okoliša i mjerenjima biti će dostupne putem internetske stranice, a po potrebi predviđaju se i zajedničke informativne aktivnosti i stručna suradnja. Republika Hrvatska potiče suradnju na	Da, sukladno potpisanim i preuzetim obvezama iz Zajedničke konvencije o sigurnosti zbrinjavanja istrošenog goriva i sigurnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada te ESPOO konvencije. RH je također otvorena i za razgovore o potpisivanju bilateralnog sporazuma koji bi uredio ova pitanja.	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	međunarodnim projektima sa susjednim državama, i na regionalnoj osnovi putem prekograničnih projekata održivog razvoja i zaštite okoliša, za koje postoji osobito prilika u financiranju iz predpristupnih fondova i strukturnih fondova EU. Pitanje: Da li je predviđeno uključivanje stručne javnosti iz Bosne i Hercegovine tokom provođenja detaljnih stručnih analiza za eventualnu izgradnju skladišta i odlagališta na ovoj lokaciji? Ako jeste predviđeno, molimo objašnjenje na koji način?		
	Tekst u dokumentu: Vlada Republike Hrvatske će donijeti uredbu o visini naknade i načinu financiranja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na čijem području se nalazi skladište institucionalnog RAO, II, i skladište NSRAO iz NE Krško. Pitanje: Da li će se na ovaj način financirati i jedinice lokalne i regionalne samouprave na području BiH?	Ne.	-
	Tekst u dokumentu: Izgradnja skladišta za institucionalni RAO, II i skladišta za NSRAO iz NE Krško strateški je važan projekt za državu. Kako je istaknuto, to je obaveza	Način odabira lokacije je pitanje odluke RH. RH pri tome uvažava dosadašnje aktivnosti poduzete na tom planu kao i prednosti postojeće infrastrukture.	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	prema međunarodnim ugovorima. Republika Hrvatska raspoznaje potrebu da partneru u realizaciji ovih projekata, lokalnoj zajednici na čijem će se prostoru locirati skladište, pruži prilike kroz različite oblike raspoloživih javnih poticaja. U tom pogledu formirat će se posebno međusektorsko tijelo državnih institucija za raspoznavanje i koordinaciju u provođenju poticajnih mjera za socio-gospodarski razvoj lokalne zajednice na čijem prostoru je smješteno skladište. Pitanje: S obzirom na ove benefite, zašto nije bio organiziran javni poziv za sve lokalne zajednice u RH da se izjasne da li su spremne prihvatiti objekt skladišta ili odlagališta RAO na svom prostoru?		
	Tekst u dokumentu: izradu strateške procjene utjecaja Programa na okoliš i procjene utjecaja zahvata na okoliš; Komentar: Ova strateška procjena treba detaljno obraditi i utjecaj zahvata na okoliš izvan RH.	Strateška ocjena utjecaja analizira utjecaja provedbe Programa na okoliš, a ne utjecaje pojedinih zahvata. Procjena utjecaja zahvata na okoliš će obraditi i navedeno područje.	-
	Tekst u dokumentu: Postojeća klasifikacija RAO u RH propisana je	Trenutno je u izradi novi podzakonski akt kojim se obrađuje problematika zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Uredbom iz 2008. godine. Error! Reference source not found. koja se temelji na IAEA preporuci iz 1994. Error! Reference source not found. i EC preporuci iz 1999. godine. Budući da je, 2009. godine, objavljena nova preporuka IAEA o klasifikaciji RAO, koja za generalni kriterij klasifikacije uzima referentna tehnička rješenja za odlaganje RAO, trebalo bi usporediti domaći klasifikacijski sustav s novom preporukom te prema potrebi usuglasiti ga s navedenom IAEA preporukom. Pitanje: Kada će se i na koji način uzeti u obzir preporuka IAEA za klasifikaciju RAO, definisana dokumentom GSG-1 Classification of Radioactive Waste iz 2009. godine?	izvora i istrošenog nuklearnog goriva pa sukladno tome i klasifikacija RAO. Klasifikacija RAO je nacionalno pitanje i nije propisano EU zakonodavstvom.	
	Tekst u dokumentu: Procjenjuje se da će se ukupni volumen institucionalnog RAO u narednih 40-ak godina udvostručiti. S druge strane, očekuje se da će ukupna aktivnost institucionalnog RAO pasti na trećinu trenutno procijenjene vrijednosti. Pri tome će aktivnost kratkoživućeg RAO pasti za oko 4 puta i to uglavnom zbog raspada Co-60 (stari teleterapijski uređaji). Također, aktivnost	U važećem RH zakonodavstvu iz područja radiološke i nuklearne sigurnosti predviđena je mogućnost povrata zatvorenih radioaktivnih izvora proizvođaču. Trenutna revizija zakonodavstva predviđa zadržavanje navedene mogućnosti.	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	dugoživućeg RAO će se udvostručiti. Razlog tome uglavnom se nalazi u relativno velikom broju javljača dima (Am-241 i Ra-226), koje je potrebno rastaviti, kondicionirati i potom uskladištiti. Pitanje: Da li razmatrana mogućnost povrata zatvorenih radioaktivnih izvora proizvođaču, te da li se odustalo od te mogućnosti?		
	Tekst u dokumentu: Ipak, valja navesti da se značajnije količine RAO ali ne i aktivnosti, mogu očekivati iz postupaka razgradnje skladišta IMI i IRB i drugih istraživačkih objekata koji se nalaze u RH. Treba naglasiti da te količine RAO nisu uključene u procjeni očekivanih količina do 2060. godine. Pitanje: Zašto u procjeni očekivanih količina nisu uključene i količine koje mogu nastati razgradnjom postojećih skladišta?	Količine RAO koje bi mogle nastati prilikom razgradnje skladišta neće biti poznate dok se ne napravi Program razgradnje istih. Da bi se mogao napraviti Program razgradnje postojećih skladišta RAO koji se u njima nalazi se treba, na odgovarajući način, ukloniti,	-
	Tekst u dokumentu: NE Krško ima obavezu skladištiti na lokaciji pogonski RAO do 2023. godine, za kada se predviđa fizičko preuzimanje i odvoz pogonskog RAO s lokacije NE Krško. RAO iz razgradnje NE Krško, svojim najvećim dijelom (98%), spada u kategoriju	Kratkoživući RAO je definiran u Uredbi o uvjetima te načinu zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti (NN 44/2008) članak 13. Podatak o postotku kratkoživućeg RAO je preuzet iz: Program razgradnje NEK i odlaganja NSRAO i ING, ARAO/APO,	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	kratkoživućeg RAO, dok masu od 41 t visokoradioaktivnog otpada čine aktivirani mobilni unutarnji dijelovi reaktora. Pitanje: Na koji način je definirana kategorija kratkoživućeg RAO, te na koji način je procijenjeno da u tu kategoriju spada 98% ukupnog RAO iz razgradnje NE Krško?	2004. Dokument se nalazi u popisu literature Prijedloga Nacionalnog programa.	
	Tekst u dokumentu: Nakon iskorištenja u reaktoru, gorivni elementi se izvlače iz jezgre reaktora i odlažu u 12 m duboki bazen za istrošeno gorivo. Bazen je sastavni dio sustava za zamjenu, rukovanje, skladištenje i hlađenje istrošenih gorivnih elemenata i smješten je u FHB zgradi (Fuel Handling Building). Borirana voda u bazenu ukupnog volumen oko 2.000 m³ ima dvostruku funkciju, služi kao zaštita od intenzivnog radioaktivnog zračenja i kao rashladno sredstvo. Pitanje: Na koji način će se zbrinuti tekući RAO?	RH će iz NE Krško preuzeti otpad isključivo u krutom stanju. Pri kondicioniranju tekućeg otpada NE Krško koristi standardne međunarodno prihvaćene postupke.	-
	Tekst u dokumentu: Važno je naglasiti da je potrebno provesti postupak potvrde lokacije čiji rezultat treba biti konačna potvrda ili odbacivanje lokacije. Pitanje:	Potvrda lokacije će se provesti kroz: -ishođenje potrebnih dozvola na temelju aktivnosti i dokumentacije pripremljene u skladu s RH propisima. -studiju utjecaja na okoliš za zahvat (skladište) -analizu sigurnosti	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Molimo za detaljnije pojašnjenje na koji način će se provesti postupak potvrde lokacije?	-potvrdu analize sigurnosti -i uvrštavanje u Prostorni plan	
	Tekst u dokumentu: Republika Hrvatska se odlučuje za provedbu programa dugoročnog skladištenja polovice NSRAO iz NE Krško na lokaciji Čerkezovac na Trgovskoj gori. Temeljem provedenih terenskih istraživanja na makrolokaciji Trgovska gora odabrat će se optimalna mikrolokacija za odlaganje NSRAO. Na odabranoj lokaciji odlagat će se i NSRAO nastao razgradnjom NE Krško. Pitanje: Da li je ova odluka već donesena?Kada će se početi provoditi terenska istraživanja na makrolokaciji Trgovska gora?	U ovoj fazi odluka će biti donesena usvajanjem Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva. U slučaju izmjene ključnih parametara revidirat će se i odluka. Terenska istraživanja, u smislu potvrđivanja lokacije odlagališta, se neće provoditi tijekom razdoblja koje pokriva ovaj Nacionalni program.	-
	Tekst u dokumentu: Na lokaciju skladištenja NSRAO NE Krško pristizati će kondicionirani otpad (upakiran i na odgovarajući način obrađen) upakiran na način da se tijekom transporta i skladištenja mogu s traženom sigurnošću isključiti sve nezgode koji bi dovele do ispuštanja radioaktivnih tvari u okoliš. Pitanje: Na koji način će se dokazati ova tvrdnja i na koji način će RH provjeriti i utvrditi da je RAO upakiran na način da se mogu isključiti sve nezgode?	Provjera pakiranja NSRAO iz NE Krško će se provoditi u standardnom postupku određivanja i potvrđivanja Waste Acceptance Criteria (WAC) te Waste Packaging Specifications (WPS) a sve u skladu sa standardima i preporukama IAEA.	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Tekst u dokumentu: Analizirat će se i varijanta u kojoj Republika Hrvatska preuzima ukupnu količinu NSRAO iz NE Krško (ne samo hrvatsku polovicu), i utvrditi što isto znači u smislu socio-gospodarskih aspekata i utjecaja na okoliš. Pitanje: Zašto je predloženo da se preuzme i dio koji pripada RS, a nije urađena detaljna analiza negativnog utjecaja na okolinu, s obzirom da RS već ima urađene ove analize?	Nigdje u tekstu Prijedloga Nacionalnog programa nije predloženo tako nešto. Navedeno je samo da će se analizirati ta varijanta.	-
	Tekst u dokumentu: Osim formalnih konzultacija potrebno je organizirati i više neformalnih sastanaka i razgovora s ljudima koji žive u susjedstvu potencijalne lokacije. Pitanje: Molimo za detaljnije pojašnjenje na koji način su planirane konzultacije sa javnosti u BiH, koja živi u susjedstvu potencijalne lokacije?	RH u potpunosti poštuje odredbe ESPOO konvencije i SEA protokola koji jasno definiraju prekogranične konzultacije. Organizacija javnih rasprava na teritoriju BiH je u nadležnosti struktura BiH.	-
	Tekst u dokumentu: Odluka o donošenju PPU RH, NN br.50/99 PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE ...	Dodatak VI je dio važećeg Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske iz 1999. godine. Službeni listovi navedeni u dokumentu su u tom trenutku bili važeći dokumenti za definiranje nisko i srednje radioaktivnog otpada.	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prije dloga u SS ili NP
	3. Infrastrukturni i vodnogospodarski sustavi o(3-51) Nisko i srednje radioaktivni otpad (SL. 62/84 i 40/86) pojavljuje se u industriji, energetici, zdravstvu ali i drugim djelatnostima. Republika Hrvatska treba riješiti odlaganje ovog otpada na jednoj lokaciji primjenjujući najsuvremeniju tehnologiju i postupke koji će osigurati trajno odlaganje na siguran način. Trgovska gora se, na temelju preliminarnih istraživanja, utvrđuje prostorom za izgradnju odlagališta. Na utvrđenom prostoru treba osigurati uvjete za daljnja istraživanja. Potrebna istraživanja treba nastaviti u skladu s međunarodnim standardima i sudjelovanja javnosti. Isto tako treba utvrditi postupke koji će osigurati partnersku ulogu lokalne zajednice s jasnim uvidom u sve aspekte izgradnje i korištenja ovog objekta (nadzor nad sigurnošću, gospodarske koristi i ograničenja, mogući oblici nadoknade lokalnoj zajednici i sl.). Pitanje: Da li će ovaj dodatak biti detaljnije obrađen? Zašto se referiše na službeni list iz 1984 i 1986 godine, odnosno iz bivše države?		

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Tekst u dokumentu: Postupak izbora lokacije za odlagalište RAO započeo je 1988. i okončan je 1997. godine. Pitanje: Zašto se nije odustalo od lokacije Trgovska gora nakon raspada bivše države, s obzirom da se ta lokacija nalazi praktično na granici dvije države?	Lokacija Trgovska gora se nalazi na teritoriju RH i sve aktivnosti vezane za to područje su u nadležnosti RH.	-
	Tekst u dokumentu: Primjenom usporednog vrednovanja potencijalnih lokacija, u četvrtom su koraku koji je zgotovljen tijekom 1997. godine, predložene 4 lokacije. To su bile: Trgovska gora (8 km ² , 2 mikrolokacije), Moslavačka gora (20 km ² , 3 mikrolokacije), Psunj (14 km ² , 4 mikrolokacije) i Papuk (8 km ² , 2 mikrolokacije). Pitanje: Molimo za detaljnije pojašnjenje zašto se odustalo od preostale 3 lokacije sa 9 mikrolokacija, i na osnovu kakvih istraživanja i razloga? Posebno molimo za objašnjenje zašto se odustalo od lokacije Papuk?	Postupak odabira makrolokacije je završen 1997. godine odabirom odgovarajuće lokacije za zbrinjavanje RAO.	-
	Tekst u dokumentu: Kriterij koji se odnosi na demografska obilježja definira kako prosječna opća kumulativna gustoća naseljenosti ne smije biti veća od 80 stanovnika na km ² u polumjeru 20 km od lokacije odlagališta.	Kriterij je odabran u skladu s važećim preporukama IAEA za nuklearne objekte i kao takav je uvršten u pravne akte RH.	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Budući da kumulativna prosječna opća gustoća naseljenosti u prostoru radijalne udaljenosti 20 km oko vojne lokacije Čerkezovac iznosi 39,1 stanovnika/km², lokacija zadovoljava jedini kriterij koji se odnosi na demografska obilježja. Pitanje: Zašto je uzet kriterij prosječne opće gustoće naseljenosti u prostoru radijalne udaljenosti 20 km?		
	Tekst u dokumentu: Rezultati mjerenja stanja klimatsko-meteoroloških prilika temelje se na mjernim podacima iz najbliže meteorološke postaje Sisak koja se nalazi oko 50 km sjeverno od vojnog kompleksa Čerkezovac. Pitanje. Zašto nisu korišteni meteorološki podaci iz postaje u Novom Gradu u BiH, umjesto postaje koja je udaljena 50 km?	Meteorološka postaja Sisak je u sustavu Državnog hidrometeorološkog zavoda RH te je procijenjeno da su podaci sa ove postaje potpuno relevantni za potrebe ovog dokumenta.	-
	Tekst u dokumentu: Rijeke Una i Žirovnica su poplavni vodotoci koji primaju bujične vode, ali poplavljuju okolno nizinsko područje pri čemu se voda dugo zadržava, što predstavlja ograničavajući faktor poljoprivrednog razvoja porječja. Pitanje:	Područja koja su učestalo plavljena poplavnim vodama, izdvajaju se u područja s specifičnim ograničenjima u razvoju poljoprivrede. Plavljena tla karakterizira naime prekomjerno vlaženje tla, odnosno činjenica da na takvim tlima vrlo često dolazi do oštećenja ili potpunog propadanja ozimih usjeva uslijed nedostatka zraka u tlu, da je često	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Na osnovu čega je zaključeno da je ovo ograničavajući faktor poljoprivrednog razvoja?	onemogućena pravovremena i kvalitetna obrada tla, kao i sjetva kako jarih tako i ozimih kultura, te da se na jesen javlja nemogućnost obavljanja žetve i berbe poljoprivrednih kultura. Zbog navedenog, poljoprivredna proizvodnja na takvim tlima je vrlo rizična. Plavljenje poljoprivrednog zemljišta predstavljaju dakle ozbiljno ograničenja za intenzivnu i ekonomski isplativu poljoprivrednu proizvodnju.	
	Tekst u dokumentu: Prostor je sklon snažnoj eroziji i intenzivnom jaružanju te je relativno velika mogućnost formiranja klizišta. Pitanje: Da li je razmotreno kako ova činjenica može utjecati na predložene objekte, i ako jeste, kako će utjecati?	Utjecaj klizišta će biti procijenjen u fazi analize utjecaja na okoliš zahvata.	-
	Tekst u dokumentu: Na razini trenutno raspoloživih podataka o litostratografiji područje lokacije Čerkezovac može se obzirom na smatrati prikladnim za smještaj odlagališta RAO. Pitanje: S obzirom da se radi o referenci iz 1991 godine, da	Daljnja istraživanja, što uključuje i terenska istraživanja, u smislu potvrđivanja lokacije odlagališta, se neće provoditi tijekom razdoblja koje pokriva ovaj Nacionalni program.	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	li je planirano novije istraživanje/analiza ovih područja?		
	Tekst u dokumentu: Debele naslage šejla generalno predstavljaju pogodno okruženje za smještaj odlagališta radioaktivnog otpada zbog svojih svojstava (niska propusnost, plastičnost, sposobnost apsorpcije kationa, kemijska inertnost, nema formacije dugih pukotina) te bi u slučaju da se utvrdi njihova dominacija, lokacija Čerkezovac bila povoljna za smještaj odlagališta radioaktivnog otpada. Pitanje: Kada će se vršiti ova istraživanja?	Daljnja istraživanja, što uključuje i terenska istraživanja, u smislu potvrđivanja lokacije odlagališta, se neće provoditi tijekom razdoblja koje pokriva ovaj Nacionalni program.	-
	Tekst u dokumentu: U tom smislu lokacija načelno zadovoljava oba relevantna izlučna kriterija, i to obzirom: • da na njoj nema prirodnih zdravstvenih izvora, kao ni eksploatacijski značajnih izvora pitke vode • da se ne nalazi unutar područja raširenja značajnijih vodonosnika. Pitanje: Da li je razmatran izvor pitke vode za opštinu Novi Grad u BiH?	Kada bude poznato tehničko rješenje sva detaljna pitanja utjecaja na okoliš biti će obrađena kroz studiju utjecaja na okoliš samog zahvata.	-
	Tekst u dokumentu:	Sva istraživanja za pojedine faze projekta će se vršiti prije	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Ipak, za vjerodostojniju odredbu stupnja prihvatljivosti lokacije potrebno je provesti odgovarajuća detaljna istraživanja, kojima će se ustanoviti ne samo karakter i prosječna dubina vodonosnika, nego utvrditi i litološki, tektonski, geokemijski i drugi relevantni utjecaji na pojavnost podzemnih voda u širem razmatranom prostoru. Pitanje: Kada će se vršiti ova istraživanja?	ishođenja potrebnih dozvola.	
	Tekst u dokumentu: U okružju lokacije Čerkezovac nalazi se „šuma isključivo osnovne namjene- gospodarska šuma“. Čitav prostorni kompleks (unutar kojeg se nalazi predložena lokacija) između vodotoka Čemernice na zapadu, Une na istoku, Crnog potoka na jugu i Svinjce na sjeveru, površine oko 12 km ² pokriven je šumskim kompleksom spomenute namjene. Lokaciji najbliže područje korištenja prirodnih dobara je eksploatacijsko polje tehničko-građevnog kamena kod Gornjeg Dobretina smješteno oko 2 km zračne linije jugozapadno od lokacije. Drugih potencijalno konfliktnih oblika korištenja prostora u širem okružju predložene lokacije nema, niti je bilo koji od njih u tom prostoru predviđen važećim „Prostornim planom uređenja Općine Dvor“.	Prostorni plan RH ni na jednoj razini ne razmatra način korištenja prostora na teritoriju susjednih država.	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Pitanje: Ovdje nije razmatran način korištenja prostora u BiH. Da li će biti razmotren?		
	Tekst u dokumentu: Obzirom na navedene karakteristike položaja te postojeće i planirane oblike korištenja, predložena lokacija može se s gledišta načina korištenja prostora te postojećih kriterija za odabir lokacije za smještaj skladišta radioaktivnog otpada ocijeniti prihvatljivom za predviđenu namjenu. Komentar: Ovo se može utvrditi tek nakon detaljnih razmatranja načina korištenja prostora u BiH.	Prostorni plan RH ni na jednoj razini ne razmatra način korištenja prostora na teritoriju susjednih država.	-
	Tekst u dokumentu: Na prostoru Općine Dvor nalaze se prostori koji su dio međunarodne ekološke mreže NATURA 2000 (Slika 1-3) te time imaju veliko međunarodno značenje za očuvanje biološke raznolikosti Pitanje: Na kojoj udaljenosti od Ekološke mreže se nalaze objekti u kojima se planira skladištenje i eventualno odlaganje RAO? Da li će se raditi dodatna detaljnija procjena utjecaja ovog objekta na Ekološku mrežu?	Kada bude poznato tehničko rješenje, odnosno točan položaj samog objekta, sva detaljna pitanja utjecaja na okoliš biti će obrađena kroz studiju utjecaja na okoliš samog zahvata. Svakom postupku PUO prema propisima RH obvezno prethodi ocjena prihvatljivosti planiranog zahvata za ekološku mrežu.	-
	Tekst u dokumentu:	Ne	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Međutim, sama lokacija Čerkezovac i njena okolica u cijelosti se nalaze izvan područja Ekološke mreže RH (NATURA 2000) Pitanje: Da li je ova lokacija isključena iz Ekološke mreže s obzirom se radilo o vojnom objektu?		
	Tekst u dokumentu: Značajna je i flora porječja rijeke Une gdje je zabilježeno 397 biljnih vrsta te 23 vrste lišajeva među kojima velik broj ugroženih i zaštićenih. Fauna područja Općine Dvor je tipična srednjoeuropska. Pitanje: Da li će se uraditi procjena utjecaja ovog objekta na postojeću floru i faunu.	Kada bude poznato tehničko rješenje, odnosno točan položaj samog objekta, sva detaljna pitanja utjecaja na okoliš biti će obrađena kroz studiju utjecaja na okoliš samog zahvata.	-
	Kako se planira riješiti problem područja koje se smatra miniranim oko samoga objekta i uz granicu s BiH?	Razminiravanje miniranih područja u Republici Hrvatskoj je kontinuirani proces. Ako se to ocijeni nužnim razminiranje područja Čerkezovac će dobiti određeni prioritet.	-
	Da li ovaj zaključak znači da Sisačko-moslavačka županija i Općina Dvor moraju unijeti ove objekte u Prostorni plan i bez suglasnosti lokalnog stanovništva?	Naravno, moraju to napraviti. Međutim, položaj nekog objekta u prostornom planu samo je nužan, ali ne i dovoljan uvjet za njegovu realizaciju. U postupku ishođenja lokacijske dozvole za konkretni objekt nužno je uzeti u obzir i mišljenje lokalnog stanovništva.	-
	Zašto nije razmatran vodoopskrbni sustav pitkom vodom u BiH?	Navedeni dio se odnosi na analizu prostornog plana općine Dvor. Područje u BiH nije pod nadležnosti prostornog	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		planiranja u RH.	
	Da li su rađena neka novija istraživanja, i ako nisu kada se planira izvođenje novih istraživanja?	Spomenuta istraživanja su obuhvatila cijeli prostor Republike Hrvatske i ona su rezultirala s uključivanjem preferentnih područja (lokacija) u Strategiju i Program prostornog uređenja RH. Postoji i niz novijih specifičnih istraživanja koja su također uzeta u obzir pri izradi Studije. Detaljnija analiza područja preferentnih lokacija napraviti će se u sklopu izrade dokumentacije za ishođenje lokacijske dozvole za konkretni objekt na konkretnoj lokaciji.	-
	Zašto se nije odustalo od lokacije Trgovska gora nakon raspada bivše države, s obzirom da se ta lokacija nalazi praktično na granici dvije države?	Ne postoji posebni razlog za to. Uostalom, lokacija Trgovska gora izabrana je kao preferentno područje prije raspada bivše države pa nije moglo biti nikakve diskriminacije po osnovi teritorijalne pripadnosti određenog područja. Osim toga, sve potencijalne mikrolokacije, uključujući i izgrađene objekte na lokaciji Čerkezovac nalaze se na udaljenosti od barem 2 km od granice s BiH .	-
	Str. 89-111: U ovom poglavlju uopće nije obrađena situacija u BiH, kao ni podaci iz BiH.	Dani su podaci o administrativnim područjima u RH koja u gospodarskom smislu mogu biti povezana s izgradnjom i radom skladišta odnosno odlagališta NSRAO. Ne radi se o poglavljima u kojima se procjenjuje utjecaj na okoliš. Sve ostalo je predmet razgovora između BiH i RH u vezi sa zahtjevima Protokola o Espoo konvenciji.	-
	Na osnovi čega je donesen zaključak da „kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini	Značajka da kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini spada u praktično nepropusne terene pretežno	-

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	spada u praktično nepropusne terene pretežno bez vodonosnika“?	bez vodonosnika proizlazi iz legende publicirane Hidrogeološke karte Trgovske gore i okolnih terena, detalj hidrogeološke karte SFRJ, List Zagreb (1) M 1: 500 000, Savezni geološki zavod (Slika 1.5.1., Tablica 1.5.1., Prilog 6). Ova konstrukcija upotrebljena je u SPUO (str. 101) a odnosi se na hidrogeološke značajke kompleksa u cjelini –sagledavano regionalno, kao i u Prilogu 6, poglavlje 1.5., u tekstu legende uz hidrogeološku kartu (Tablica 1.5.1). Nadalje u detaljnijem sagledavanju hidrogeoloških značajki se u okviru kalstita paleozioka, shodno litološkoj građi, izdvajaju tri hidrogeološke cjeline (MAJER u APO, 1999): 10. <u>Hidrogeološka cjelina pješčenjaci</u> obilježja slabe vodopropusnosti i međuzrnske i pukotinske poroznosti, s izvorima 0,1 l/s i manjih kapacitivnosti. 11. <u>Hidrogeološka cjelina peliti sa proslojcima sitnih do srednjeznastih pješčenjaka</u> obilježja nepropusnih (peliti) naslaga do slabo vodopropusnih naslaga (pješčenjaci), međuzrnske i pukotinske poroznosti, izvora manjih od 0,1 l/s, česti tipa pištalina. 12. <u>Hidrogeološka cjelina naslaga nastalih trošenjem starijih stijena</u> vezana je poglavito uz vodotokove. Grade je čestice i sastojci veličine gline, pijeska, šljunka i praha te shodno odnosu navedenih sastojaka imaju promjenjive hidrogeološke značajke. Male su debljine (nekoliko	

Sudionik JR 3_03: Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466/16, 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		metara) i rasprostranjenosti. Poroznost je međuzrnska sa promjenjivom propusnosti (slaba do srednja). Mogući manji vodonosnici su lokalnog značaja i bez važnosti za upotrebu. Ovo je napisano i u glavnom tekstu SPUO, str. 102 i u Prilogu 6., poglavlje 1.5..	
	Smatramo da se prekogranični utjecaj na Bosnu i Hercegovinu treba ispitati i obrazložiti jednako detaljno kao i na teritoriju Republike Hrvatske, s obzirom na neposrednu blizinu međudržavne granice.	Slažemo se, međutim na razini Strateške studije ne postoji takav utjecaj ni na znatno užem području potencijalnih objekata. Pri izradi pojedinačne studije o utjecaju na okoliš moći će se mnogo detaljnije elaborirati utjecaji na okoliš pa i oni na područje BiH (ako ih uopće bude).	Analiza unutar postupka PUO.
	Na par mjesta u dokumentu se koristi pojam „radioaktivno zračenje“, molimo za definiciju ovakvog zračenja i što se pod tim podrazumijeva?	Prihvaća se. Ispravit ćemo u „ionizirajuće zračenje“.	Korigirano u SS

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje.(prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	Primjedba: Nije analiziran prekogranični utjecaj i prekršene su odredbe hrvatskog i međunarodnog zakonodavstva o prekograničnom utjecaju ESPO Konvencija Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica definira Procjenu utjecaja na okoliš kao „državni postupak za ocjenjivanje mogućeg utjecaja planirane aktivnosti na okoliš“ (članak 1, stav VI). Utjecaj preko državnih granica podrazumijeva "svaki utjecaj, a ne isključivo globalne prirode, na području pod jurisdikcijom potpisnice kojeg je izazvala planirana aktivnost, čije je fizičko porijeklo u cijelosti ili djelomično na području pod jurisdikcijom druge potpisnice" (članak 1, stav VIII).	Ne prihvaća se. Nije sasvim jasno što autori Stručnog mišljenja žele pokazati s ova dva citata. U prvom se navodi kako se Procjena utjecaja na okoliš temelji na nacionalnoj legislativi što nikada i nigdje nije bilo sporno. U drugom citatu se definira pojam prekograničnog utjecaja što također nije sporno, jer je samo po sebi razumljivo. Međutim, može se zaključiti da se ovim drugim citatom sugerira kako svaki prekogranični utjecaj, dakle „svaki utjecaj, a ne isključivo globalne prirode“ mora biti predmetom Espoo konvencije. Takav zaključak bi bio sasvim pogrešan. Već iz Čl. 2 Konvencije je jasno da se notifikacija susjedne države mora obaviti samo u slučaju da je planirana aktivnost navedena u Dodatku I te da se radi o prekograničnom utjecaju s potencijalnim „značajnim štetnim utjecajem na okoliš“ („significant adverse transboundary environmental impact“). Ni iz teksta Studije ni iz Programa se ne može zaključiti da postoji prekogranični utjecaj sa značajnim štetnim utjecajem na okoliš, pa na temelju toga nije ni postojala obveza da se pokrene postupak s hrvatske strane. Budući da Bosna i Hercegovina još uvijek nije „ugovorna stranka“ Protokola o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš, nije	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prije dloga u SS ili NP
		postojala obveza da se postupak pokreće ni s te formalne strane. Bez obzira na te činjenice, hrvatska strana, odnosno nadležno Ministarstvo zaštite okoliša i prirode poslalo je službenu obavijest Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine s dokumentacijom prema čl. 10 <i>Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica</i>. Na isti način obaviještena je i Republika Slovenija. Dakle, glavni razlozi za notifikaciju prema susjednim državama nisu bili temeljeni na formalnoj obvezi Republike Hrvatske nego je vjerojatno prevladalo mišljenje da se ipak radi o vrlo specifičnoj temi kao što je radioaktivno zračenje, te da je nužno u komunikaciji sa susjednim državama postaviti od početka tu temu da se izbjegnu mogući nepovoljni efekti koji bi nastali zbog lošeg i neadekvatnog informiranja javnosti. Nažalost, izgleda da se događa upravo suprotno od onoga što se očekivalo.	
	Ova Konvencija predviđa da se za slučaj ne mogućnosti usklađivanja između država može proslijediti pitanje istražnoj komisiji, a što se sugeriše Bosni i Hercegovini da odmah učini.	Ne prihvaća se. Za sada nema nikakve osnove za to. RH je poslala notifikacijski dokument Bosni i Hercegovini pa je samim tim otpala mogućnost intervencije od strane istražne komisije. Provedeni postupci su u skladu sa zakonskim aktima.	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Susjedna Bosna i Hercegovina se po saznanju o mogućnosti skladištenja ili odlaganja RAO u reonu Trgovska gora usprotivila ovoj inicijativi (vidjeti prilozi od 1 do 3) putem svojih najviših tijela, a najviši zakonodavni organ Parlamentarna Skupština BiH je već donijela odluku i odredila nadležna tijela koja će raditi na sprečavanju kršenja prava susjedne države na ovaj način, a što će u slučaju nastavka inicijative imati za ishod pokretanje arbitražnog procesa u skladu sa ESPO Konvencijom i spora pred međunarodnim sudom.	Ne prihvaća se primjedba da postoji osnova za kršenje prava. Radi se o dokumentima iz prošle godine kad hrvatska strana još nije raspolagala s potrebnom dokumentacijom pa postupak međusobnog usklađivanja nije ni mogao biti pokrenut. Osim toga autori Mišljenja u ovom stavku grubo iskrivljuju sadržaj dokumenata na koje se pozivaju. Predlaže se da autori ponovno pročitaju što piše u zaključcima Predstavničkog doma i kažu gdje oni u tom dokumentu vide „kršenje prava susjedne države“ i o kakvoj se to odluci radi koja će „imati za ishod pokretanje arbitražnog postupka“. Osim toga u to doba je dokument (Nacionalni program provođenja Strategije zbrinjavanja RAO) mogao postojati samo kao neobavezni nacrt potreban u postupku određivanja sadržaja Strateške studije, a nikako kao službeni konačni dokument, čak niti kao službeni prijedlog dokumenta. Trebalo bi biti opće poznato za one koji su upućeni u postupak da se Nacionalni program izrađuje paralelno s izradom Strateške studije, te da mora biti revidiran nakon što imenovano stručno povjerenstvo pregleda Studiju. Ni tada se ne može govoriti o konačnom Nacionalnom programu, čak niti o Prijedlogu programa, nego o Nacrtu Prijedloga programa, koji tada skupa sa Strateškom studijom prolazi postupak javne rasprave koja je trenutno u tijeku. Dakle, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH nije	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		mogao imati 30.6.2015. nikakvu službenu verziju Nacionalnog programa, nego samo ono što je i inače bilo dostupno javnosti tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije (Programska polazišta i ciljevi Nacionalnog programa), pa se slijedom toga o njemu nije ni moglo raspravljati. U notifikacijskom dokumentu koji je upućen 10. veljače 2016. prema Ministarstvu vanjskih poslova BiH, dostavljen je, uz tekst Strateške studije, i Nacrt Prijedloga Nacionalnog programa koji je usklađen s rezultatima Strateške studije. To su dokumenti koji bi trebali biti predmetom zainteresirane javnosti u BiH u sklopu nedavno otvorenog formalnog postupka.	
	Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša 1.4. Člankom 5 stav 4 Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša Vlade Republike Hrvatske od 29.05.2008. godine utvrđena je obaveza da se javnost informira o <i>“postupku u svezi mogućeg prekograničnog utjecaja plana i programa te o postupku sudjelovanja vezano za stratešku procjenu u drugoj državi”</i>. U okviru Studije nalazi se i poglavlje „Prekogranični utjecaji na Republiku Bosnu i Hercegovinu“ (strana 209), koje je u okviru poglavlja 6.9. Osim	Ne prihvaća se primjedba. Ovdje se neće komentirati lapsus oko imena BiH iz kojega se, bez razloga, izvodi zaključak o „površnosti i neutemeljenosti Studije“. Područje do 5 km od potencijalne lokacije Čerkezovac ne predstavlja područje utjecaja skladišta RAO. Ta je udaljenost arbitrarno preuzeta u poglavlju koje govori o naseljenosti šireg područja lokacije. Radi se o analizi administrativnog područja u lokalnom području, pa nije bio potrebe da se analizira i odgovarajući prostor u BiH. (Mada ne bi škodilo da je to napravljeno!). Međutim, poanta je u tome da se ne radi o	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje.(prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	što autoru ne znaju da Bosna i Hercegovina nije Republika, i sam tekst je jednako površan i neutemeljen. Autori su potpuno zanemarili da se najveći dio površine utjecaja (udaljenost od 5 km) nalazi upravo na području Bosne i Hercegovine, a nuklearni otpad iz NE Krško smatraju malo opasnim jer se radi o „pretežito nisko radioaktivnom otpadu, s malim količinama otpada srednje radioaktivnosti“, te konstatiraju da je „Ukupna aktivnost ovog otpada je na razini aktivnosti institucionalnog otpada i iskorištenih izvora u RH“. Izrazi „pretežito“ i „na razini aktivnosti“ su veoma paušalni, a autori zanemaruju da se iskorišteno gorivo NE i otpad nuklearnih elektrana nikako ne može tretirati kao institucionalni otpad, odnosno da postoje veoma jasne i velike razlike u skladištenju i odlaganju RAO. U cijelom tekstu Studije nije jasno napravljena distinkcija između skladištenja i odlaganja RAO, a konačno odlaganje se interpretira po opasnosti po okoliš uporedivim ili jednakim onome kakvo ima skladištenje institucionalnog RAO. Nameće se pitanje ukoliko je jednaka opasnost od	području utjecaja. Istina je da je ukupna aktivnost tzv. institucionalnog otpada i iskorištenih izvora u RH nešto veća od nisko i srednje radioaktivnog otpada u NE Krško. Istina je da postoje velike razlike u skladištenju i odlaganju iskorištenog goriva i radioaktivnog otpada iz nuklearnih elektrana u odnosu na institucionalni radioaktivni otpad. Međutim, ovdje istrošeno gorivo nije relevantna tema u sklopu predloženog Nacionalnog programa, a od radioaktivnog otpada iz NE Krško relevantan je samo nisko i srednje radioaktivni otpad. Uz takve pretpostavke je ukupna aktivnost institucionalnog otpada i iskorištenih izvora podjednaka ili čak nešto viša od aktivnosti nisko i srednje radioaktivnog otpada iz NE Krško. Netočno je da u Studiji nije napravljena „distinkcija između skladištenja i odlaganja RAO“. Na primjer, pretpostavlja se da bi potencijalna lokacija Čerkezovac mogla biti bez dodatnih istraživanja predložena kao preferentna lokacija za skladištenje institucionalnog RAO, iskorištenih izvora i NS RAO iz NEK-a. Međutim, za potrebe odlaganja istog tog otpada potrebna su posebna istraživanja potencijalnih lokacija na području Trgovske gore koja je u važećim prostorno-planskim	

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	<i>jednog i drugog otpada kako to da niti jedna druga lokacija u RH nije pogodna za izgradnju odlagališta RAO?</i>	dokumentima RH-a već skoro 20 godina označena kao preferentno područje za odlaganje NS RAO. Postoje, sasvim sigurno, u Republici Hrvatskoj i druge pogodne lokacije za odlagalište RAO, međutim područje Trgovske gore odabrano je kao optimalno i kao takvo uključeno u Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske.	
	Studijom nisu adekvatno utvrđene zone ugroženog područja u skladu sa člankom 162 Zakona o zaštiti okoliša RH.	Ne prihvaća se. Ne radi se o čl. 162, navedeni članak se ne odnosi na utvrđivanje ugroženog područja.. Također, Studijom nije utvrđeno ugroženo područje. To je tema koja se rješava (ako je to potrebno) u posebnim studijama o utjecaju na okoliš za pojedinačni objekt.	-
	U poglavlju 2.1.5.2. predlagači analiziraju prostor i demografska obilježja „unutar radijusa od 5 km“, ali uzimajući u obzir samo područje Republike Hrvatske. Apsolutno je nejasno kako su autori došlo do udaljenosti od 5 km, jer pravci i dinamika distribucije radio-aktivnih kontaminata ovise o nizu faktora: gradijent terena, infiltracija, hidraulički gradijent podzemnih voda, vegetacija, površinski tokovi, ruže vjetrova itd. Apsolutno nije moguće da radijus ugroženosti bude isti u svim pravcima. Čak i u okviru radijusa utjecaja od 5 km, koji su	Već je ovdje komentirano da arbitrarno određeno područje od 5 km ne predstavlja nikakvo područje povezano s radioaktivnim utjecajem na okoliš ili ljude. Postoje, međutim, i drugi potencijalni utjecaji (uglavnom pozitivni) koji nisu povezani s radioaktivnošću. Zbog toga je obrađeno to šire područje po pojedinim sastavnicama okoliša.	

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	uzeli autori Studije, uočava se da su potpuno zanemarili utjecaj na teritoriju Bosne i Hercegovine. Državna granica u zoni utjecaja od 5 km ne samo da ne smije biti razlog da se takav utjecaj ne analizira, već je siguran znak nedozvoljenog prekograničnog utjecaja na susjednu državu. Uzme li se prečnik od 5 km oko lokaliteta, dobit će se površina od 78,5 km². S obzirom da je lokalitet udaljen samo 850 m od državne granice sa BiH, analizom prostora može se uočiti slijedeće: - Oko 40 km² površine zahvaćene krugom od 5 km nalazi se na području Bosne i Hercegovine, a u ovo područje spada cijela gradska zona Novi grad sa vodozahvatnom zonom za grad i njegovu okolinu. - U području površine od 78,5 km² od lokaliteta Čerkezovac locirano je najmanje 20 km² područja u sastavu zaštićene eko mreže NATURA 2000. U Studiji su korišteni podaci i metodologija Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske koji se odnose samo na dio od oko 38,5 km² površine u krugu od 5 km koji se nalazi na teritoriju Republike Hrvatske.		
	Autori su prethodnom ilustracijom praktično priznali da se i unutar aproksimativno i bez naučno-	Ne prihvaća se primjedba.	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	stručnog utemeljena odabranih 5 km utjecaja nalazi najveći dio površine susjedne Bosne i Hercegovine, a što može biti korišteno i kao dokaz u međunarodnoj arbitraži i sudskom sporu između dvije države. Na ovaj način se samom Studijom potvrđuje i dokazuje utjecaj na susjednu državu, a načinom na koji se vodi postupak čini kršenje odredbi međunarodnog prava.	Autori Stručnog mišljenja stalno spominju „međunarodnu arbitražu“ i „sudski spor“, bez konkretnog stručnog opravdanja i svrhe. Odabrano područje od 5 km zaista ne može poslužiti kao dokaz ni za kakvu pretpostavku o utjecaju na okoliš. U Studiji se ne može utvrditi nikakav mjerljiv utjecaj ni na 50 metara, uostalom to je na više mjesta jasno napisano. Bez obzira na to predviđena je u Nacrtu Prijedloga programa „izrada posebne studije o utjecaju na okoliš za središnje skladište institucionalnog RAO i za skladište nisko i srednje radioaktivnog otpada iz NEK-a“, str. 214. Dakle, Studijom se ne pokazuje ni dokazuje bilo kakav utjecaj na susjednu državu jer takvog utjecaja, barem ako se govori o Nacrtu Prijedloga Nacionalnog programa, nema. Međutim, to ne znači, da ne treba otvoriti postupak razgovora o tome sa susjednim državama (ako one smatraju da je to potrebno) i taj postupak je u tijeku. O kakvom „kršenju odredbi međunarodnog prava“ se radi? Postupak koji se vodi je u potpunosti usuglašen s međunarodnom praksom i odgovarajućim međunarodnim ugovorima, s regulativom EU s propisima Međunarodne komisije za radiološku zaštitu (ICRP) i Međunarodne agencije za atomsku energiju te, naravno, s regulativom Republike Hrvatske.	
	Stanovništvo u području od 5 km oko lokaliteta potencijalne deponije mora se tretirati kao	Ni Aarhuška ni Espoo konvencija ne definiraju nikakvo područje od utjecaja unutar kojega bi se nalazila tzv.	

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	„zainteresirana javnost“ po odredbama Arhuške konvencije i ESPOO konvencije, te mora biti ravnopravno uključeno u postupak. Isključenjem stanovnika BiH iz procesa donošenja odluke krše se njihova prava utemeljena u spomenutim međunarodnim konvencijama.	„zainteresirana javnost“. Što se tiče uključenja javnosti u postupak ne postoje u konkretnom slučaju, nakon pokretanja postupka notifikacije BiH, nikakve razlike u načinu, opsegu ili sadržaju informiranja javnosti u ovisnosti o tome u kojoj državi žive. Kako je postupak tek pokrenut, ne postoje osnove za pretpostavku da bi zainteresirane osobe i javnost bili isključeni iz postupka po bilo kakvoj osnovi. Nadalje, ponavlja se da je udaljenost od 5 km odabrana kao uže područje za analizu socijalne i gospodarske situacije u blizini područja od interesa. Pritom je za ishodište uzeta lokacija Čerkezovac koja je deklarirana kao potencijalna lokacija za skladište NSRAO. Treba tu dodati da je u Nacrtu Prijedloga Programa predviđena izrada posebne Studije o utjecaju na okoliš za skladište NSRAO na lokaciji Čerkezovac. Ta će se studija temeljiti na mnogo detaljnijim informacijama o objektu koji se namjerava graditi, a uključit će i propisanu javnu raspravu. Dakle, proces donošenja odluke o konkretnoj lokaciji nastaviti će se u razdoblju nakon usvajanja Nacionalnog Programa u kojemu ni jedna konkretna lokacija za skladištenje ili odlaganje NSRAO nije definirana. Prema tome, nikakva zona utjecaja nije ni mogla biti definirana, pa naravno ni ovdje spomenuta zona od 5 km.	
	Izostanak analize područja u sastavu Bosne i Hercegovine, samo zbog toga što to nije	Ne prihvaća se.	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	administrativni teritorij Republike Hrvatske, je kršenje ESPOO konvencije, a prethodna ilustracija u cjelosti potvrđuje da se radi o potencijalnom prekograničnom uticaju velikog značaja.	U Strateškoj studiji nije utvrđen nikakav potencijalni prekogranični utjecaj velikog značaja. To može biti tema za raspravu, međutim u ovom „Stručnom mišljenju“ autori ne navode nikakve argumente u prilog tvrdnji da takav utjecaj postoji.	
	Nužno se nameće pitanje da li je slaba naseljenost ovog područja i činjenica da je većina „plave zone“ sa prethodne ilustracije locirana u BiH ključni faktor za izbor ove lokacije. Tako se u Tabeli na stranici 95 ističe da je 2011 godine u zoni 5 km oko Čerkezovca živjelo samo 4309 stanovnika. Pri tome se uopšte ne uzima u obzir stanovništvo na području BiH. Zanemaren je uticaj na oko 30.000 stanovnika općine Novi Grad u BiH.	Ne prihvaća se. Što se tiče lokacije Čerkezovac njena ključna prednost za skladištenje NSRAO je što na toj lokaciji već sada postoji sličan objekt s određenom iskoristivom infrastrukturuom. Nije zanemaren utjecaj na stanovnike u BiH jer ne postoji nikakav utjecaj (na razini Strateške studije o utjecaju na okoliš). Naime, za sve nuklearne objekte i sve djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja postoji jedinstven kriterij o maksimalno dopuštenoj efektivnoj dozi zračenja na ogradi objekta od 1mSv/god. Stvarna doza zračenja iz skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada (uključujući i institucionalni RAO i iskorištene izvore) bit će mnogo puta manji. Budući da se ograda objekta nalazi na udaljenosti od nekoliko desetaka metara od izvora koji je usto pod dvostrukom zaštitom (vlastiti betonski ili metalni spremnik i zgrada skladišta) stvarna doza zračenja će već na ogradi biti nemjerljivo mala. Nadalje, utjecaj (svakog) zračenja smanjuje se s kvadratom udaljenosti te zaključno slijedi da bi utjecaj na udaljenosti od nekoliko	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje.(prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		stotina metara bio oko 100 puta manji nego na ogradi skladišta gdje je ionako beznačajan i nemjerljiv. Kako u takvoj situaciji uopće govoriti o nekakvom utjecaju na udaljenostima od nekoliko kilometara?	
	<i>Primjedba: Naslov Studije nije u skladu sa zakonom</i> Naslov dokumenta „Strateška studija za nacionalni program provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva“ nije jasna i nije u skladu sa okolišnom legislativom u Republici Hrvatskoj. Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš Vlade Republike Hrvatske⁴ od 29.05.2008. godine utvrđuje uvjete za izradu „Strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš“. Iako se autori u značajnoj mjeri drže propisanog obaveznog sadržaja Strateške studije iz Priloga I spomenute Uredbe, u naslovu predmetne studije opće se ne spominje „utjecaj na okoliš“. Iako se predmetnim dokumentom nastoji obuhvatiti i procjena utjecaja na okoliš, ovako definirana Studija ne može se smatrati Strateškom	Ne prihvaća se. Treba razlikovati pojam „Strateška procjena (utjecaja plana i programa na okoliš)“ od pojma „Strateška studija“. U Uredbi (čl. 2, stavak 1) je Strateška studija definirana kao „<i>stručna podloga koja se prilaže uz plan i program i obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Strateškom studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom plana ili programa uključujući varijantna rješenja koja uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat toga plana i programa</i>“. S druge strane prema čl. 3 Uredbe „Strateška procjena je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom plana i programa. Ovaj postupak uključuje određivanje sadržaja strateške studije, izradu strateške studije i ocjenu cjelovitosti i stručne utemeljenosti strateške studije, osobito u vezi s varijantnim	-

⁴ Izvor: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/339665.html>

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	procenom utjecaja plana i programa na okoliš u skladu sa Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš.	<i>rješenjima plana i programa, postupak davanja mišljenja povjerenstva, postupak davanja mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima te mišljenja tijela jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i drugih tijela, rezultate prekograničnih konzultacija, ako su bile obvezne sukladno zakonu, informiranje i sudjelovanje javnosti, postupak davanja mišljenja ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša te postupak izvješćivanja nakon donošenja plana ili programa“.</i> Dakle Strateška studija je samo podloga za Stratešku procjenu plana ili programa na okoliš. Prema tome, naslov je u redu i u potpunosti usklađen s legislativom Republike Hrvatske.	
	Posebno treba imati u vidu da nije uključeno resorno Ministarstvo za okoliš i da Studija veoma površno i nesistematski tretira utjecaj na okoliš, a posebno na područje zaštićeno u okviru mreže Natura 2000.	Ne prihvaća se. Konstatacija se ne može prihvatiti. Akt notifikacije prema BiH proveden je preko Ministarstva zaštite okoliša i prirode kako je i predviđeno u važećim propisima. Ministarstvo će i ubuduće sudjelovati u postupku u skladu sa svojim obvezama i odgovornostima. Konstatacija da se nesistematski tretira utjecaj na okoliš je proizvoljna i ničim obrazložena. Elaboracija utjecaja na ekološku mrežu je elaborirana i realizirana prema propisima koji reguliraju to područje. Prema rješenju Ministarstva na razini strateške studije ne postoji utjecaj na ekološku mrežu	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		(rješenje je dano u Prilogu 2 Studije. U Hrvatskoj je praksa, da ako Ministarstvo donese takvo rješenje, onda se smatra da Strateška studija ne mora opisivati i obrazlagati da nema utjecaja na ekološku mrežu. To je ujedno i izričiti zahtjev Ministarstva u svim strateškim studijama. Naravno, za svaku posebnu studiju o utjecaju na okoliš za pojedini objekt provest će se ponovno elaboracija i postupak utjecaja planiranog zahvata na ekološku mrežu prema odgovarajućem propisu.	
	Uredbom Vlade o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš od 29.05.2008. godine utvrđeni su uvjeti za donošenje strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš. Ostavljeni rokovi za isticanje pitanja ili prigovora do dana zadnje javne rasprave nisu u skladu sa člankom 7 člankom 8 stav 2 ove Uredbe, jer tijela lokalne samouprave i druga tijela nisu imala priliku raspravljati o sadržaju Strateške procjene utjecaja.	Ne prihvaća se. Određivanje sadržaja Strateške studije obavljeno je prema odredbama Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/2013) i dokumentima donesenih na temelju tog zakona ⁵ : <i>a) Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš, NN 64/2008</i> <i>b) Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/2008).</i> U konkretnom slučaju relevantan je i Zakon o potvrđivanju Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (NN 7/2009).	-

⁵ Uredbe su donesene temeljem stare verzije Zakona ali su na snazi dok se ne promijene po novom zakonu.

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		Sve što je napravljeno u potpunosti je u skladu sa zahtjevima koji proizlaze iz navedenih dokumenata. Nije istinita tvrdnja da „tijela lokalne samouprave i druga tijela nisu imala priliku raspravljati o sadržaju Strateške procjene utjecaja“. Naime, dokument o pokretanju postupka određivanja sadržaja Strateške studije pokrenut je objavom od 2. lipnja 2015. u kojoj se daju Programska polazišta i ciljevi Programa (dakle radni materijal u vrlo ranom stadiju razvoja) i prijedlog sadržaja Strateške studije. Objavljeni dokumenti su na jednak način bili dostupni zainteresiranoj javnosti i u RH i u BiH. Uostalom, već 30.6.2015. na 4. sjednici o tome je raspravljao i Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na temelju dobivene informacije Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH. Način rasprave u svakoj državi određen je i provodi se na način kako je to regulirano lokalnom regulativom, pa hrvatska strana nije bila obvezna niti je ovlaštena za provođenje odgovarajućih aktivnosti u vezi s informiranjem javnosti u BiH. U postupku određivanja sadržaja Strateške studije sudjelovale su osobe i/ili tijela određena posebnim propisima, popis je objavljen u Odluci o sadržaju na internetskoj stranici DZRNS www.cms.dzrns.hr U fazi određivanja sadržaja Strateške studije (scoping) s građanima Dvora provedena je 6. 7. 2015. rasprava o sadržaju i postupku Strateške studije i o načinu uključivanja građana u	

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		daljnji postupak. U Raspravi je prisustvovalo oko 50-tak zainteresiranih građana Dvora i okolice, a informacija o provedbi rasprave je prethodno objavljena putem radio Banovine, podjelom letaka i objavom informacije na plakatima. Osim provedene prezentacije od strane stručnjaka EKONERG-a i rasprave o navedenoj tematici, istog dana je provedeno anketiranje prisutnih građana kako bi se dobio uvid u njihovu upoznatost s objavljenim informacijama (postupak scoping-a) i sa svrhom utvrđivanja njihovog mišljenja te načina na koji bi željeli biti uključeni u izradu Studije odnosno u postupak. Također, od 11. do 15. lipnja 2015. pismenim putem je udrugama, uključujući udruge iz Dvora, dostavljena informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja Strateške studije odnosno poziv o iskazivanju mišljenja na predloženi sadržaj Studije.	
	Prekogranični utjecaj - Prekršene su i odredbe članka 17 po pitanju „mogućeg prekograničnog utjecaja plana ili programa“, gdje je u stavu 1 utvrđeno kako slijedi: <i>„...će u postupku strateške procjene u slučaju ocjene povjerenstva da bi plan odnosno program mogao prilikom provedbe značajno utjecati na okoliš i/ili zdravlje ljudi druge države, o toj ocjeni</i>	Ne prihvaća se. Bez obzira što ni u Mišljenju Savjetodavnog stručnog povjerenstva ni u Strateškoj studiji ne postoje indikacije da bi Prijedlog Nacionalnog programa kakav je predložen i upućen na javnu raspravu mogao prilikom provedbe značajno utjecati na okoliš i/ili zdravlje ljudi u Bosni i Hercegovini, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode pokrenulo je postupak prema BiH	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje.(prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	<i>obavijestiti ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša, u svrhu postupka prema drugoj državi...”</i> Ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša nije pokrenulo postupak prema drugoj državi, iako se planirano područje deponije nalazi na manje od 1 km od granice susjedne BiH.	dopisom od 10. veljače 2016. u prilogu kojega je (u skladu s čl. 10 Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica) dostavljena potrebna dokumentacija. Dakle, nadležno hrvatsko ministarstvo je pokrenulo postupak. Inače, trajanje javne rasprave produljeno je do 6. svibnja 2016. dopisom od 31. ožujka 2016. koji je objavljen na web stranici DZRNS.	
	Prekršene su i odredbe članka 18 o obavezi pribavljanja mišljenja ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša, gdje je u stavu 1 utvrđeno kako slijedi: „Središnje tijelo prije upućivanja prijedloga plana i programa u postupak donošenja obvezno je o provedenoj strateškoj procjeni za taj plan, odnosno program, pribaviti mišljenje ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša.“	Ne prihvaća se. Nisu prekršene odredbe članka 18 jer će postupak donošenja Programa nastupiti tek po provedenoj strateškoj procjeni. Kako postupak strateške procjene još nije završen nije o tom postupku ni moguće pribaviti mišljenje ministarstva.	-
	Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš utvrđeni su uvjeti za izradu Procjene utjecaja zahvata na okoliš. U prilogu I ove Uredbe pod rednim brojem 7 posebno su specificirani „konačno odlaganje istrošenog nuklearnog goriva“, „konačno odlaganje nuklearnog otpada“ i „skladištenje (planirani rok skladištenja duži od 10 godina)“	Prihvaća se. Naravno, za sve planirane objekte (zahvate) provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš te kao podloga izraditi studija o utjecaju na okoliš na način kako je određeno u Zakonu o zaštiti okoliša i u spomenutoj uredbi.	

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	<i>istrošenog nuklearnog goriva ili radioaktivnog otpada na lokaciji izvan mjesta proizvodnje“, kao zahvati za koje je obavezna procjena utjecaja zahvata na okoliš.</i> Imajući u vidu činjenicu da se odlaganje RAO može smatrati kao potencijalno veoma značajan i opasan izvor ugrožavanja okoliša, nužno je bilo uz Stratešku studiju nacionalnog zbrinjavanja radio aktivnog otpada, uraditi i Procjenu utjecaja zahvata na okoliš poštujući odredbe članka 30 o sadržaju Studije. Imajući u vidu da se lokacija Čerkezovac nalazi na 850 m udaljenost od zaštićene zone NATURA 2000, nužno je posebno uzeti u obzir obaveze iz stava 2 članka 30 koje se odnose na „<i>opis značajnih učinaka zahvata na okoliš i obrazloženje razloga njihovog odabira</i>“, te „<i>popis ostalih mogućih učinaka</i>“ i „<i>mjere zaštite koje treba razmotriti</i>“.		
	<i>Primjedba: Naručitelj i ovlaštenik nisu u skladu s Uredbom Vlade RH</i> 3.1. Naručitelj Studije je Fond za financiranje razgradnje NEK, a ovlaštenih kompanija EKONERG Zagreb. Odredbama članka 2 Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš	Ne prihvaća se. Središnje tijelo u smislu navedene definicije je Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost (DZRNS). Fond za financiranje razgradnje NEK-a je investitor.	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	utvrđeno je da „Središnje tijelo“ je <i>„središnje tijelo državne uprave nadležno za područje za koje se plan i program donosi, isključujući ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša“</i>. Fond za financiranje, kao finacijska institucija, ne može biti u smislu članka 2 „središnje tijelo“.		
	Ovlaštenik u izradi Studije je EKONERG doo Zagreb, a isti pravni subjekt je i nosilac izrade Studije. Odredbom stava 6 članka 2 Uredbe utvrđeno je da je ovlaštenik <i>„pravna osoba ovlaštena za stručne poslove zaštite okoliša koja pod uvjetima određenim Zakonom i provedbenim propisom toga Zakona obavlja poslove izrade strateške studije i zadaće određene ovom Uredbom“</i>. Stavom 8 istog članka definiran je izrađivač kao <i>„pravna osoba odnosno tijelo, ovlašteni prema zakonu, koji faktično izrađuju plan odnosno program za koji se vodi postupak strateške procjene“</i>. U predmetnom slučaju ovlaštenik i izrađivač su jedno te isto pravno lice, a što nije u skladu sa člankom 2 Uredbe.	Ne prihvaća se. Ovlaštenik za izradu Strateške studije je tvrtka Ekonerg. Koordinator izrade Nacionalnog Programa je Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost, a izrađivač Prijedloga Nacionalnog Programa Fakultet elektrotehnike i računarstva iz Zagreba. Prema tome, primjedba se ne može prihvatiti.	-
	<i>Primjedba: Lokalna zajednica i javnost nisu utvrđeni u skladu sa zakonom i međunarodnim</i>	Primjedbe se ne prihvaćaju.	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje.(prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	<i>konvencijama</i> <u>Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti</u> 4.1. Prekršene su odredbe Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša Vlade Republike Hrvatske od 29.05.2008. godine u smislu načina uključivanja javnosti u procesu strateške procjene. Člankom 12 Uredbe utvrđuje se: „U postupku strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš javnost sudjeluje u: 1. postupku izrade strateške studije – određivanja sadržaja“ Javnost nije učestvovala u postupku određivanja sadržaja strateške studije. Prekršeni su i minimalni uvjeri za rokove za javni uvid utemeljene u članku 4 i 18 Uredbe.	Javnost je sudjelovala u postupku određivanja sadržaja strateške studije. Dana 2. lipnja 2015. objavljena je na internetskoj stranici DZRNS-a, www.cms.dzrns.hr, Informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja strateške studije za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva. Osim objave na internetskoj stranici posebno su informirana i nadležna tijela i pravne osobe s javnim ovlastima (ukupno 27 subjekata). Informaciji su priloženi sljedeći dokumenti: a) Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa ... a1) Prilog I. Redoslijed radnji koje će se provesti u postupku strateške procjene ... a2) Prilog II. Popis tijela koja su prema posebnim propisima dužna sudjelovati u postupku strateške procjene utjecaja Nacionalnog programa na okoliš b) Programska polazišta i ciljevi Nacionalnog programa ... c) Prijedlog sadržaja strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa ... U Informaciji je određen propisani rok od 30 dana za dostavu mišljenja i prijedloga u odnosu na sadržaj strateške studije prema čl. 4 Uredbe. Čl. 18 Uredbe nije relevantan na postupak	

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje.(prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	U skladu sa Aarhuškom Konvencijom, DZRNS ima obavezu da inicira i podrži edukaciju javnosti iz sljedećih razloga: - Građanima je potrebno objasniti pravo na učešće koje im Konvencija garantira, odnosno, moraju se upoznati sa pravima i mogućnostima da izraze svoje mišljenje o ciljevima opće politike ili konkretnim odlukama, koje se donose vezano za određene projekte, uključujući i mogućnost žalbe protiv odluka vlasti. - Kako bi se uključili u odlučivanje, građani moraju poznavati oblast (tematiku) o kojoj se odlučuje i moraju biti pravovremeno obaviješteni o konkretnim oblicima učešća, koji im stoje na raspolaganju. Jedino dobro informirani građani mogu aktivno učestvovati u donošenju odluka i, u tom smislu, pravo na informaciju može se smatrati pravom, koje je nerazdvojivo od prava na učešće u odlučivanju.	određivanja sadržaja Studije. Prihvaća se. Navedeno se realizira u sklopu javne rasprave o Strateškoj studiji i prijedlogu Nacionalnog programa te drugih aktivnosti propisanih u regulativi Republike Hrvatske. Kao prilog Strateškoj studiji je priložen i komunikacijski plan koji se realizira tijekom postupka strateške procjene, a glavna mu je svrha uključenje dionika⁶ u postupak i njihovo ispravno informiranje o svim detaljima postupka. Nažalost, postupak je u praksi često blokiran ili usporen zbog pojedinaca ili grupa koje ometaju sudjelovanje dionika u postupku i njihovo upoznavanje s relevantnim informacijama. Činjenica je da jedino dobro informirani dionici mogu aktivno učestvovati u postupku donošenja odluka. Cijeli postupak strateške procjene utjecaja na okoliš usmjeren je prioritarno u tom pravcu.	Provedene javne rasprave i uvid.

⁶ Nije ispravno govoriti o građanima nego o dionicima („stakeholders“). Pojam dionika odgovara onome što je u Aarhuškoj konvenciji definirano (pomalo zastarjelo!) kao *Zainteresirana javnost* (*The public concerned*).

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje.(prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	U postupku odabira lokacije odlagališta RAO na Trgovskoj gori posebno su prekršene odredbe člana 3: 1. Nije osiguran adekvatan „pristup javnosti“ u skladu sa Arhuškom konvencijom. Sve mjesne zajednice u općini Dvor su održale zborove i sa potpisima svih prisutnih iskazale protivljenje predloženom rješenju. Svaki drugi pokušaj interpretacije javnosti putem „predstavničkih organa i tijela“, uključujući organe općine Dvor podrazumijeva učešće „javnih tijela“, a ne javnosti.	Ne prihvaća se. U odgovoru na tč. 1 treba poći od osnovne definicije zainteresirane javnosti jer autori Stručnog mišljenja očito imaju o tome krivu predodžbu. Dakle, definicija u Čl. 2 Aarhuške konvencije nije pogrešna ali je donekle nepotpuna i nejasna. U poslovima u kojima su uključene međunarodne financijske institucije često se referira na sljedeću definiciju prema http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/938f1a0048855805beacfe6a6515bb18/IFC_StakeholderEngagement.pdf?MOD=AJPERES : <i>Stakeholders are persons or groups who are directly or indirectly affected by a project, as well as those who may have interests in a project and/or the ability to influence its outcome, either positively or negatively. Stakeholders may include locally affected communities or individuals and their formal and informal representatives, national or local government authorities, politicians, religious leaders, civil society organizations and groups with special interests, the academic community, or other businesses.</i> Dakle, nema nikakve osnove da se pojam zainteresirane javnosti svede na „zborove mjesnih zajednica“, jer su u tom pojmu uključena i „predstavnička tijela“ i sva druga „javna tijela“ te grupe i pojedinci koji su zainteresirani za projekt.	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		Pri tom zborovi mjesnih zajednica i drugi načini okupljanja dionika predstavljaju potpuno legalan, legitiman i poželjan način sudjelovanja u raspravi i postupku informiranja o nekom projektu, programu ili planu koji ima potencijalni utjecaj na okoliš. Međutim, svrha tih skupova nije iskazivanje protivljenja ili slaganja s predloženim projektom, programom ili planom nego informiranje o njemu. Nažalost, odgovarajuće informiranje je u spomenutim slučajevima izostalo u potpunosti, pa zbog toga ti skupovi nisu relevantni niti mogu imati ikakvu težinu u postupku donošenja odluka. Informiranje je izostalo i zbog činjenice da u trenutku održavanja tih skupova nisu još bili dostupni, čak još nisu bili ni u izradi, glavni dokumenti o kojima bi se trebalo provesti informiranje zainteresirane javnosti.	
	DZRNS nije podržao nikakav vid „odgovarajućeg prepoznavanja i podrške“ asocijacijama, organizacijama i grupama iz oblasti zaštite okoliša, u skladu sa stavom 4, već se cio postupak vodi naprotiv, nasuprot i ignorišući stavove okolinskih organizacija, asocijacija i grupa.	Ne prihvaća se. Kao što je već rečeno ovaj zahtjev nema nikakve veze ni s DZRNS-om ni s konkretnom strateškom procjenom. Odnosi se na Vladu koja u tom smislu osigurava podršku udrugama, organizacijama i grupama koji promiču zaštitu okoliša. To je generalni zahtjev koji se ne smije spuštati na razinu jednog projekta. Također u Planu uključivanja dionika za postupak realizacije SPUO su prepoznate "organizacije i asocijacije	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prije dloga u SS ili NP
		zaštite okoliša", te je s istima (koji su htjeli i imali interesa i mogućnosti slušati) postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i sadržaj strateške studije raspravljan i prije početka javne rasprave.	
	Javnost nije imala priliku učestvovati u procesu donošenja odluka u skladu sa stavom 5. U svim procesima do sada su organizirani „javni organi“, bilo da se radi o učešću državnih, županijskih ili općinskih tijela.	Ne prihvaća se. Isti odgovor kao na prethodni pasus, osim toga taj stav 5 govori o nečem sasvim drugom, a to je da Konvencija ne sprečava stranke potpisnice da uvedu mjere kojima se osigurava još potpuniji i širi pristup informiranju javnosti i njenom sudjelovanju u postupku donošenja odluka od onoga koji se traži u Konvenciji. Ponovo se spominju nekakvi „javni organi“ kao da oni nisu dio zainteresirane javnosti, itd. a što je već prethodno komentirano. Inače, tekst uopće nije jasno napisan iako se može naslutiti što bi mu trebao biti smisao. Osim toga postupak je još u tijeku.	-
	Javni organ DZRNS nije postupio u skladu sa odredbama stava 7 u smislu međunarodnog učešća u procesu donošenja odluka, a što se posebno odnosi na isključenje susjedne Bosne i Hercegovine od čije granice je zona RAO udaljena	Ne prihvaća se. Opet DZRNS! Stav 7 članka 3 govori o obvezi zemalja potpisnica da promoviraju primjenu Konvencije u međunarodnim poslovima koji se odnose na okoliš. To	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	samo 850 m.	Republika Hrvatska radi (i kao članica EU), uostalom i ovaj cijeli postupak strateške procjene utjecaja na okoliš je realizacija takvih preuzetih obveza.	
	Donošenje odluka vezanih za izradu prijedloga Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja RAO i Studije o kojoj se vodi javna rasprava nije vođeno u skladu sa članom 6 Aarhuške konvencije.	Ne prihvaća se. Paušalna ocjena, bez argumenata. Uostalom, čl. 6 se uglavnom poziva na nacionalnu regulativu, a ona je u potpunosti usklađena sa zahtjevima čl. 6 Aarhuške konvencije (između ostaloga). Sva dokumentacija u vezi sa Strateškom procjenom utjecaja na okoliš Nacionalnog programa ... dostupna je javnosti na način koji je potpuno u skladu s važećim međunarodnim ugovorima i konvencijama, s regulativom EU čiji je Republika Hrvatska članica te sa zakonodavstvom RH. Nažalost, autori Stručnog mišljenja se kroz tekst dokumenta ponašaju kao da sve to ne postoji.	-
	U Studiji se ističe da je u SWOT analizi Strategije razvoja općine Dvor 2011-2015. odlaganje nuklearnog otpada navedeno kao prijetnja. Takođe se ističe na strani 51 da prostornim planom lokalne zajednice nije predviđena planirana lokacija za odlaganje RAO i implicira nužnost promjene plana, ne vodeći računa o pravima lokalne zajednice.	Ne prihvaća se. Autori su pomiješali tekstove iz dva dokumenta. To što se navodi u primjedbi odnosi se na str. 51 Strategije razvoja općine Dvor. Čudnom koincidencijom na 51. str. Strateške studije nalazi se zaključak o usklađenosti Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije i Prostornog plana uređenja Općine Dvor s Programom prostornog uređenja RH.	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		U sustavu prostornog planiranja RH jasno je određeno koje su funkcije u prostoru predmetom planiranja na državnoj, a koje na lokalnoj razini. Planovi nižeg reda moraju se uskladiti s planovima višeg reda pa se tako i prostorni planovi Sisačko-moslavačke županije i Općine Dvor moraju uskladiti sa Strategijom i Programom prostornog uređenja RH. Što je u tome sporno? Naravno, pritom se zahvati definirani prostornim planom mogu realizirati jedino nakon provedenog postupka ishođenja potrebnih dozvola i suglasnosti što u određenim slučajevima uključuje i izradu studije o utjecaja na okoliš i provođenje odgovarajućeg postupka procjene utjecaja na okoliš.	
	<i>Primjedba: Nije uzet u obzir utjecaj na zaštićena područja mreže Natura 2000 i biodiverzitet</i> 5.1 Člankom 6 Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš Vlade RH utvrđena je obaveza analize uticaja na ekološku mrežu, a što se primjenjuje u odnosu na mrežu NATURA 2000. Predlagači su samo konstatirali da se područje ne nalazi u granicama ove mreže, ali nisu analizirali udaljenost od zaštićene mreže i moguće utjecaje na istu.	Ne prihvaća se. Članak 6 Uredbe o strateškoj procjeni se krivo interpretira. U tom članku piše u tč. 2 sljedeće: „<i>Kada je mišljenjem tijela nadležnog za zaštitu prirode ocijenjeno da plan i program mogu imati značajan utjecaj na ekološku mrežu, sadržaj strateške studije uključuje i poglavlje koje utvrđuje utjecaje plana, odnosno programa na ekološku mrežu, sukladno posebnim propisima kojim se uređuje zaštita prirode</i>“. Budući da je u provedenom postupku tijelo nadležno za zaštitu prirode ocijenilo da je Nacionalni program (u formi radnog materijala koji je bio dostupan u vrijeme traženja mišljenja)	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje.(prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
		prihvatljiv za ekološku mrežu, strateška studija nije ni trebala, temeljem čl. 6 Uredbe, uključivati poglavlje o ekološkoj mreži. Stoga je kraći tekst u Studiji samo informacija o provedenom postupku, a u Prilogu 2 Studije dana je kopija rješenja Ministarstva u vezi s tim. Naravno, za potrebe posebnih studija o utjecaju na okoliš za konkretne objekte, ponovit će se postupak i postupiti u skladu s dobivenim rješenjima. Inače, u Hrvatskoj je već provedeno nekoliko stotina postupaka povezanih s utjecajem na ekološku mrežu i zaista nema smisla da se docira što i kako bi trebalo raditi u konkretnom postupku. Tekst pokazuje slabo poznavanje problematike o kojoj se raspravlja, ponovno se pojavljuje pogrešno interpretiranje pojma „javnost“ (ili „šira javnost“ – što je to?), stalno se sugerira da Program može imati značajan utjecaj na ekološku mrežu, a utvrđeno je da on to nema, izvode se potpuno pogrešni zaključci i prijedlozi itd.	
	U tabeli 3.1.2. obrađene su poplave na području lokacije Čerkezovac, gdje se na osnovu ranijih manifestacija i činjenice da je lokalitet neposredno uz površinske tokove vode, može izvesti zaključak povećanog rizika od plavljenja. Na prethodnoj ilustraciji (izvor: http://korp.voda.hr/) vidi se da je većina lokaliteta	Ne prihvaća se. Sve potencijalne lokacije na području Trgovske gore za skladištenje ili odlaganje NSRAO nalaze se barem stotinu metara iznad kote maksimalnog poplavnog vala. Prema tome opasnost od poplave ne postoji. To se može zaključiti i iz Ilustracije 6 gdje se vidi da se područje lokacije Čerkezovac u	Korigirane karte opasnosti od poplava u SS.

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	locirana u području velikog i vrlo velikog rizika od poplava.	svom najnižem dijelu nalazi barem 40 metara iznad Une. Inače u Ilustraciji 6 je obrađen najniži dio područja lokacije Čerkezovac, a objekti skladišta se nalaze na mnogo većoj nadmorskoj visini (preko 280 m.n.m.). Nažalost, pri izradi Strateške studije nije provjerena relevantnost i stručna utemeljenost izvora http://korp.voda.hr/ odakle su prenesene neke ilustracije koje se nalaze u pog. 3.1.1. (Sl. 3.1-2, Sl. 3.1-5, Sl. 3.1-8, Sl. 3.1-12). Sve te slike su preuzete iz tzv. Prethodne procjene razine rizika od poplava, a ta procjena se temeljila na vrlo grubim polaznim informacijama i potpuno je pogrešna u području Trgovske gore, a vjerojatno i na ostalim područjima koja se analiziraju u Studiji. Suprotno tome karte opasnosti od poplava (Sl. 3.1-3, Sl. 3.1-6, Sl. 3.1-9 i Sl. 3.1-13) daju nešto bolji opis stvarne situacije. Korigirat će se to poglavlje u studiji na odgovarajući način.	
	Predlagač Studije je za postupak procjene i donošenje strateški važne odluke angažirao pravne subjekte u privatnoj svojini po nejasnoj proceduri i pored činjenice da je bilo moguće uključiti naučno i stručno relevantne institucije i pojedince. U Republici Hrvatskoj nalaze se dvije renomirane naučno-istraživačke institucije u oblasti geologije: - Hrvatski geološki institut (http://www.hgi-cgs.hr/)	Ne prihvaća se. Nije jasno zbog čega autori Stručnog mišljenja smatraju da stručnjaci iz „ <i>pravnih subjekata u privatnoj svojini</i> “ nisu naučno i stručno relevantni. U vezi s ovim moramo podsjetiti da se ovdje radi o Strateškoj studiji, a ne primarno o geološkoj analizi pojedine mikrolokacije. Osim toga, treba dodati (a to je elaborirano u	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	- Rudarsko-geološko-naftni fakultet Zagreb (http://www.rgn.hr/hr/) . Indikativno je da predlagač Studije nije konsultirao ove institucije, niti u toku izrade zadatka i sadržaja studije, niti u postupku revizije. Ove dvije institucije raspolažu znatno obimnijim i kvalitetnijim podacima o samom lokalitetu i metodologiji kojom se provode ovakva istraživanja. Nužno je da ove institucije daju svoj stav o metodologiji i izvedenim zaključcima, jer se radi o pitanju od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku.	pog. 2.1.4. Studije i u Prilogu 5) da su istraživanja lokacija za odlagalište nisko i srednje radioaktivnog otpada u Republici Hrvatskoj već prethodno provedena te je ocijenjeno da nije potrebno u jednoj strateškoj studiji provoditi opće analize (koje su već napravljene i koje su rezultirale izborom Trgovske gore kao optimalnog područja za odlaganje NSRAO i njeno uključanje u Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske), a specifične analize će se ionako morati napraviti za svaki pojedini zahvat u redovnom postupku dobivanja potrebnih dozvola i suglasnosti. Inače, u spomenutoj temeljnoj studiji: Prostorno planerske podloge, istraživanja i ocjena podobnosti lokacija za termoelektrane i nuklearne objekte u Hrvatskoj, bio je angažiran vrlo kompetentan tim stručnjaka s RGN fakulteta u Zagrebu i Seizmološkog zavoda: Josipa Velić, Eduard Prelogović, Darko Mayer, Vladimir Kuk, Krešimir Horvat, Ivo Velić i suradnici.	
	<i>Primjedba: Pogrešno je interpretirana seizmička opasnost i nije analiziran utjecaj potresa na sigurnost odlaganja RAO</i> Nužno je imati u vidu da se za izgradnju deponije RAO moraju uzeti u obzir najnepovoljnije očekivane okolnosti, a ne prosječne. Na oko 70 km od Trgovske gore prije manje od pet decenija desio	Ne prihvaća se. Općenito, sve nuklearne instalacije u svim fazama (izbor i kvalifikacija lokacije, projektiranje, izgradnja, rad i održavanje i konačno razgradnja) podliježu i posebnoj nuklearnoj regulativi. Osnovne smjernice nuklearne regulative određene su u dokumentima Međunarodne agencije za atomsku	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	se razoran zemljotres jačine 8 stepeni po Merkalijevoj skali koji je izazvao rušenje velikog broja objekata u gradu i osjetio se na velikoj udaljenosti. Nikako se iznennitet od VIII stepeni Merkalija ne može smatrati kao situacija u kojoj nema značajnije seizmičke aktivnosti, pa bez obzira da li je ona autohtona ili posljedica potresa izvan zone. Autori su konstatacijom da nema veće „autohtone seizmičke aktivnosti“ praktično isključili utjecaj potresa izvan zone i nedopustivo potcijenili potreze intenziteta VIII po Merkalijevoj skali, koji mogu biti veoma destruktivni.	energiju (IAEA), odakle se derivira nacionalno zakonodavstvo. Naravno, pritom se glavna pažnja usmjerava na glavne nuklearne instalacije (nuklearne elektrane, istrošeno nuklearno gorivo, visokoaktivni radioaktivni otpad), međutim isti se kriteriji u pravilu primjenjuju i na znatno manje značajne objekte kao što je odlaganje ili čak i skladištenje nisko i srednje aktivnog otpada. U tim dokumentima ali i u uspostavljenoj praksi u području seizmike i geologije već je dugo u primjeni tzv. seizmotektonski koncept koji dovodi u vezu tektoniku određenog područja sa seizmičkom opasnosti. Po tom konceptu nastajanje potresa je redovito povezano s određenom seizmogenom strukturom čije dimenzije i ponašanje uvjetuju ne samo karakteristike potresa nego i njegovu kvalifikaciju. Glavne seizmogene strukture su aktivni (opasni) rasjedi (capable faults)⁷. Kad je u Studiji napisano da se „<i>područje Trgovske gore i lokacije Čerkezovac nalazi u prostoru bez značajne autohtone seizmičke aktivnosti</i>“, mislilo se upravo na činjenicu da na tom prostoru nema opasnih rasjeda koji bi mogli generirati potres odgovarajuće magnitude odnosno intenziteta koji bi mogli opasno ugroziti integritet nuklearnog objekta. Što se tiče utjecaja potresa koji su povezani s udaljenim	

⁷ U nuklearnoj regulativi postoji razlika u definiciji opasnog rasjeda (capable fault) u odnosu na uobičajenu definiciju aktivnog rasjeda u konvencionalnoj geološkoj praksi.

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		strukturama njihove karakteristike će se uključiti u određivanje projektne osnove za svaki pojedini objekt (zahvat). Naravno, intenzitet VIII stupnja odgovara razornom potresu koji dovodi do rušenja ili oštećenja većeg broja građevina. Međutim, kvalitetnim projektiranjem građevine mogu se spriječiti bilo kakva oštećenja čak i pri ovako visokom intenzitetu potresa. Iz teksta Strateške studije nije moguće izvući zaključak da bi se zanemarila opasnost od potresa. Međutim, detaljna analiza potresne aktivnosti nije predmet ove strateške studije – ona će se napraviti za odabranu lokaciju tijekom projektiranja zahvata.	
	<i>Primjedba: Požarna opasnost nije analizirana u Studiji, kao ni mogućnost gašenja antropogenih ili prirodnih požara, te uticaj zaostalih mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava na požarnu opasnost</i> U Studiji nije data analiza mogućeg utjecaja šumskih požara izazvanih prirodno ili vještački. Imajući u vidu činjenicu da se lokalitet Čerkezovac nalazi u gustoj šumi, nužno je temeljito i cjelovito analizirati mogući utjecaj požarnih opasnosti i mogućnosti kontrole i gašenja požara oko skladišta RAO.	Ne prihvaća se. U Strateškoj studiji nije lokacija Čerkezovac bila predmet obrade nego Nacionalni program zbrinjavanja RAO. Tijekom postupka izbora lokacije skladišta i tijekom projektiranja odgovarajućih građevina obaviti će se potrebni istražni radovi i za potrebe zaštite od vanjskih ekstremnih događaja bilo prirodnih ili izazvanih ljudskom aktivnošću. U tu kategoriju spada i zaštita od požara. Ako lokacija Čerkezovac bude odabrana kao lokacija skladišta potrebni pripremni radovi će se obaviti na području te lokacije.	-
	Sa aspekta upravljanja rizicima uslijed prirodnih i antropogenih požara ova lokacija je krajnje	Nije primjenjivo na SS.	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje.(prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	nepovoljna, jer ne posjeduje nikakvu infrastrukturu za gašenje i kontrolu, a komunikacijski je udaljena od centara koji mogu pravovremeno reagirati u slučaju požara.	Pitanje protupožarne infrastrukture riješit će se projektom. Predmet nije od većeg utjecaja na izbor lokacije skladišta odnosno odlagališta.	
	U poglavlju 2.1.5.4 dati su klimatski uvjeti na meteorološkoj postaji Sisak, iz čega se može izvesti zaključak da predlagači nemaju relevantne klimatske podatke i području Trgovske gore, a posebno treba imati u vidu na nužnost ispitivanja ruže vjetrova na mjestu izgradnje odlagališta, varijacija temperatura, atmosferskih padavina i drugo. U podacima datim za mjernu stanicu Sisak ističe se za temperaturu da je „najviša izmjerena u srpnju i iznosila je 38.4°C“ (strana 99 Studije). Dalje se na istoj stranici konstatira „<i>Utvrđen je statistički signifikantan porast temperature zraka na području čitave Hrvatske u razdoblju od 1961. do 2010. godine, pri čemu je porast veći u kontinentalnom dijelu nego u obalnom području i dalmatinskom zaleđu</i>“. U ovom periodu došlo je do porasta prosječne temperature za cijelih 1,6oC. Imajući u vidu duge sušne intervale u toku ljeta i dalji očekivani porast prosječnih i maksimalnih temperatura, predlagač je morao izvršiti analizu	Nije primjenjivo na SS. S gledišta Strateške studije ova problematika nema bitan utjecaj. Pri projektiranju konkretnog objekta na odabranoj mikrolokaciji pribavit će se potrebni dodatni podaci i napraviti će se odgovarajuće analize.	.

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	požarne opasnosti i sa aspekta antropogenih i prirodnih požara. U skladu sa odredbama Euroatom direktiva za ovakve slučajeve nužno je razmotriti i mogućnosti upravljanja požarnim rizicima, a u prvom redu postojanje resursa i infrastrukture za kontrolu požarne opasnosti.		
	Najmanje 9 minskih polja je locirano u šumskom pojasu oko lokaliteta Čerkezovac. U slučaju pojave šumskih požara ovi tereni su nepristupačni, odnosno ne mogu se gasiti sa zemlje zbog opasnosti od neeksplozivnih ubojnih sredstava. Zbog udaljenosti od Jadranskog Mora veoma je teško osigurati gašenje kanaderima u slučaju požara.	Nije primjenjivo na SS. Ako se lokacija Čerkezovac odabere kao lokacija skladišta pri projektiranju će se riješiti svi problemi povezani s minskim poljima, obranom od požara i pristupom lokaciji. Predviđet će se pasivne i aktivne mjere zaštite od požara tako da integritet i funkcionalnost skladišta budu sačuvani.	.
	U proteklom ratu na području Čerkezovac i u okolini vođena su borbena dejstva, a prema podacima Hrvatskog centra za razminiranje, u okruženju objekta nalazi se najmanje devet registriranih lokaliteta 20 minskih polja sa zaostalim minama. Iako se na stranici 90 ovaj problem ističe kao nedostatak, u konačnom prijedlogu Čerkezovac je ostao kao najpovoljnija varijanta. Zaostale mine predstavljaju immanentnu opasnost	Nije primjenjivo na SS. Problem mina će se riješiti u postupku kvalifikacije lokacije Čerkezovac nakon usvajanja Nacionalnog programa zbrinjavanja RAO.	.

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prije dloga u SS ili NP
	po sve aktivnosti koje se budu vodile u okruženju odlagališta RAO, te se stoga moraju temeljito obraditi u smislu čišćenja i osiguranja prostora od posljedica.		
	U širem reonu oko Trgovske gore i dalje nizvodno rijekom Unom prema Kostajnici, primaran resurs za zapošljavanje stanovništva i ekonomski razvoj regije leži u proizvodnji zdrave hrane i razvoju turizma. Jedan od razloga izostanka razvoja industrije su upravo prirodne vrijednosti koje su se nastojale zaštititi u ranijem periodu. Eventualnom izgradnjom odlagališta RAO potpuno će se eliminisati mogućnost daljeg razvoja poljoprivredne proizvodnje i turizma, te stanovništvo osuditi na ekonomsko propadanje i iseljavanje. Podrška koju bi lokalne zajednice dobile u svojim budžetima kao kompenzacija nikako ne može biti adekvatna trajnim posljedicama skladištenja RAO čak i u slučajevima kada ne bi došlo do incidentnih situacija sa curenjem radioaktivnosti.	Ne prihvaća se izneseni stav 'o opasnosti od skladišta'. Propisane mjere u SS, uključivo socijalno – gospodarskog karaktera. U pog. 6.7 i 6.8. Studije dan je sažeti pregled utjecaja NP-a na socijalne karakteristike te gospodarsku aktivnost i infrastrukturne karakteristike. Iako se mogu pretpostaviti i određeni negativni utjecaji na socijalno-ekonomske karakteristike (prije svega na vrlo lokalnom području) one su mnogo manje od koristi koje izgradnja i održavanje planiranih objekata ima na razvoj gospodarstva na lokalnoj i regionalnoj razini. U nastavku rada na konkretnoj lokaciji za konkretni zahvat obradit će se mnogo detaljnije nego u ovoj strateškoj studiji svi elementi koji utječu na socijalnu situaciju i gospodarska kretanja kako na području općine Dvor (ako skladište NSRAO bude licencirano na području te općine) ali i na širem području. Primarni cilj u postupku procjene utjecaja na okoliš bit će i obrada potencijalnih i stvarnih negativnih utjecaja planiranog zahvata te utvrđivanje mjera zaštite okoliša kojim se takvi štetni efekti mogu smanjiti, eliminirati ili odgovarajuće kompenzirati. Ne može se prihvatiti konstatacija da će se izgradnjom skladišta	-

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		eliminirati razvoj poljoprivredne proizvodnje i turizma. U Mjerama zaštite okoliša predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata koji bi omogućili bolje sagledavanje razvojnih potencijala područja: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje; c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; U sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti. Pritom pod mogućim negativnim efektima nikako ne razumijevamo posljedice „incidentnih situacija s curenjem radioaktivnosti“ jer se takve opasnosti i rizici mogu jednostavno ukloniti odgovarajućim tehničkim mjerama, nego pod tim prije svega smatramo posljedice negativne percepcije koju ovakvi objekti nose sa sobom. Problem percepcije rizika u javnosti može se riješiti samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Nije potrebno naglašavati koliko je ulaganje u ispravno informiranje i uključivanje javnosti	

Sudionik JR 3_04: Grupa autora s univerziteta u Tuzli, Sarajevu i Bihaću te inicijative „Slobodna Hrvatska“ – Mišljenje. (prvo izdanje, 02/2016)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		korisno, a što može znatno smanjiti razlike između percepcije rizika od strane javnosti i rezultata stručnih analiza (ma kako one ponekad bile nepotpune), te tako osigurati racionalnije gospodarenje sredstvima koja su namijenjena u svrhu smanjivanja rizika. U sklopu Strateške studije izrađen je i plan uključivanja dionika od čijeg provođenja (aktualna javna rasprava je također dio toga) očekujemo višestruku korist. Cilj tog plana nije davanje odgovora na pitanje o tome jesmo li za ili protiv nekog zahvata. Glavni cilj je u širenju informacija o pojedinom zahvatu i o svim aspektima njegova rada.	

Sudionik JR 3_05: Odogovori na bilješke temeljem konzultacija sa Slovenijom	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	U poglavlju „Prekogranični utjecaj na Republiku Sloveniju“ u tablici na str. 213. potrebno je u desni stupac dodati da će na skladištenje istrošenog nuklearnog goriva iz NEK na teritoriju Republike Slovenije biti do kraja pogonskog vijeka, te izbrisati da će se za skladištenje u Republici Sloveniji provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.	Primjedba se prihvaća. Korigirano sukladno primjedbi.	Korigirano u SS u tablici na str. 213.
	Na str. 212. u zadnjem odlomku umjesto na članak 2. Direktive, potrebno je pozvati se na članak 4. stavak 4. Direktive.	Primjedba se prihvaća. Korigirano sukladno primjedbi.	Korigirano u SS na str. 212.
	U slučaju dogovora Republike Hrvatske i Republike Slovenije o zajedničkom odlaganju istrošenog nuklearnog goriva porijeklom iz Nuklearne elektrane Krško na teritoriju Republike Slovenije, analizirat će se i ta varijanta.	Primjedba se prihvaća. Analiza se može provesti u sklopu sljedeće revizije Nacionalnog programa odnosno izrade Strateške studije.	U NP-u je navedeno razdoblje na koje se odnosi predmetni dokument.
	U tablici u poglavlju 6.11. vezano za mjere zaštite okoliša, potrebno je uskladiti Stratešku studiju s Nacionalnim programom vezano za varijantu da Republika Hrvatska preuzme i slovenski dio istrošenog nuklearnog goriva porijeklom iz Nuklearne elektrane Krško.	Primjedba se ne prihvaća. Prema NP se ne predviđa skladištenje niti odlaganje istrošenog nuklearnog goriva u RH.	-
	Republika Slovenija će dostaviti pisane primjedbe vezano za postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za	Nije zaprimljeno.	-

Sudionik JR 3_05: Odogovori na bilješke temeljem konzultacija sa Slovenijom	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
	razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine). Republika Slovenija će konačno mišljenje o Nacionalnom programu provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine) dostaviti 16. svibnja 2016.	Nije zaprimljeno.	-
3_06: : Odogovori na bilješke temeljem konzultacija s Bosnom i Hercegovinom	Bosna i Hercegovina će do 16.5.2016. dostaviti eventualne dodatne primjedbe vezano za postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine).	Primjedbe zaprimljene.	-
	Republika Hrvatska će na sve dostavljene primjedbe dati odgovor i pojašnjenje i dostaviti ih Bosni i Hercegovini.	Na primjedbe su pripremljeni odgovori.	-

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Ovim putem želimo još jednom da skrenemo pažnju na činjenicu da u procesu koji se provodi kroz Prijedlog Nacionalnog programa provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, Iskorištenih izvora i Istrošenog nuklearnog goriva i Stratešku studiju za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, Iskorištenih Izvora i Istrošenog nuklearnog goriva određena je samo jedna i jedina lokacija za tu namjenu. To je kasarna koja se nalazi u naselju Čerkezovac, Trgovska Gora, Dvor na Uni.	Konstatacija nije sasvim točna. Činjenica je da je u prethodnim istraživanjima određeno područje Trgovske gore za daljnja istraživanja za izbor lokacije za odlagalište NSRAO. Lokacija Čerkezovac je jedna od potencijalnih lokacija za odlagalište NSRAO, institucionalnog RAO i iskorištenih izvora. Također, lokacija Čerkezovac je određena kao preferentna lokacija za skladište NSRAO, institucionalnog otpada i II. U postupku procjene utjecaja na okoliš koji će uslijediti za lokaciju Čerkezovac potvrdit će se ili odbaciti lokacija Čerkezovac. Kao podloga za postupak izradit će se idejno rješenje planiranog skladišta, studija o utjecaju na okoliš, predstudija izvedivosti, te potrebne sigurnosne analize. Provest će se postupak javne rasprave prema međunarodnim standardima te propisima EU i RH. Ako se utvrdi da lokacija Čerkezovac ne zadovoljava odnosno ako je inferiorna u odnosu na alternativne lokacije po ekološkim, ekonomskim i sigurnosnim kriterijima, odabrat će se neka od alternativnih lokacija.	-
	U prethodnim strateškim dokumentima i strategijama predlagane su i druge lokacije. Do 1997. godine razmatrali ste 7 lokacija, da bi u vrijeme usvajanja prostornog plana Republike	Ne prihvća se konstatacija o 'neusklađenosti s metodologijom'. Prethodna istraživanja izbora lokacija za termoelektrane i	

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
	Hrvatske izbor bio sužen na četiri lokaliteta: Psunj, Papuk, Moslavačku goru i Trgovsku goru. Došli smo do saznanja da je političkim odlukama jedna od pomenute četiri lokacije proglašena zaštićenim područjem, a da su dvije lokacije isključene iz daljeg razmatranja glasanjem u Saboru Republike Hrvatske. Po našem mišljenju od tog događaja procedura daljeg izbora ne odvija se sistemski, po naučno-stručnoj metodologiji i kriterijima, već kao rezultat nametnute političke odluke. I pored jasnog protivljenja lokalnih zajednica u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i dalje se insistira na jedinom lokalitetu koji nije odabran u skladu sa metodologijom. U Republici Hrvatskoj ova materija obrađena je odlukom Vlade Republike Hrvatske o Zaključku o utvrđivanju kriterija za Izbor lokacija za termoelektrane i nuklearne objekte (NN 78/92), čime su precizirani eliminirajući i tehničko-tehnološki aspekti izbora.	nuklearne objekte na prostoru Hrvatske završena su početkom 1991. Slijedio je postupak recenzije u sklopu kojega je u travnju 1991. boravila u Zagrebu WAMAP misija Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA). Nakon toga nije bilo bitnih promjena. Revidirana verzija sa sitnim izmjenama je publicirana u srpnju 1992. Čitav stručni postupak je bio usklađen s metodologijom i kriterijima postavljenim još 1989. i potvrđenim odlukom Vlade Republike Hrvatske potkraj 1990. Kriteriji izbora lokacija su nešto kasnije i službeno potvrđeni odlukom Vlade RH (NN 78/92). Isti kriteriji su ponovno prezentirani u pravilniku iz 2008. godine. U srpnju 1994. publiciran je Završni izvještaj i faze Studije koji je predstavljao osnovnu referencu za uključivanje lokacija u Strategiju i Program prostornog uređenja RH 1997 i 1999. Od 4 preferentna područja (Trgovska i Moslavačka gora, te Papuk i Psunj) s oko 40 potencijalnih mikrolokacija u Strategiju su uključena nešto kvalitetnija područja Trgovska i Moslavačka gora. U Program prostornog uređenja koji je publiciran dvije godine kasnije uključeno je za nastavak konkretnih istraživanja samo područje Trgovske gore (područje uključuje i dijelove Petrove i	

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		Zrinske gore) s 14 potencijalnih mikrolokacija. Naime, nije se smatralo racionalnim da se detaljna istraživanja obavljaju na dva preferentna područja. Osim toga na oba područja postojao je veći broj mikrolokacija podjednake kvalitete. Tako je odabrana Trgovska gora. Istina je da su postojali određeni politički pritisci protiv izbora područja Moslavačke gore ali to nije bitno utjecalo na osnovnu odluku o izboru Trgovske gore koja je već bila odabrana kao prioritarno područje za nastavak istraživanja. Lokacija Čerkezovac, kao što je u Studiji i navedeno nije bila identificirana u toj prethodnoj analizi jer se na tom prostoru nalazio vojni objekt, a područja vojnih objekata su eliminirana prema eliminacijskom kriteriju E.5.1. Međutim ta lokacija je postala atraktivna u trenutku kad se opravdano pretpostavlja da se ne radi o perspektivnom vojnom objektu te da bi se područje lokacije moglo prenamijeniti za civilnu uporabu. Napravljena je provjera kvalitete lokacije Čerkezovac (po istim usporedbenim kriterijima koji su bili na snazi u prethodnim istraživanjima) usporedbom s ponajboljom mikrolokacijom na području Trgovske gore (lokacija Majdan). Rezultat je pokazao podjednaku kvalitetu lokacija s malom prednošću lokacije	

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		Majdan. Međutim, prednost lokacije Čerkezovac je što na lokaciji postoje skladišni objekti i osnovna infrastruktura (pristupna i operativna cesta, električna energija, vodoopskrba i sl.). Zbog toga se ne može prihvatiti konstatacija da se zanemaruje stručni slijed u odvijanju postupka izbora lokacije te da je postupak rezultat nametnute političke odluke. Ne može se prihvatiti konstatacija da se „insistira na jedinom lokalitetu koji nije odabran u skladu sa metodologijom“. Lokacija Čerkezovac nije jedina lokacija, a također je jasno da je ta lokacija provjerena po istoj metodološkoj matrici kao i ostale lokacije na području Trgovske gore. Istina je da se za objekt skladišta NSRAO, koji mnogo manje ovisi o prirodnoj kvaliteti lokacije, a mnogo više o infrastrukturnim prednostima, lokacija Čerkezovac (na temelju raspoloživih podloga i podataka) smatra preferentnom lokacijom. Međutim, kako je već na više mjesta spomenuto, potrebna kvaliteta lokacije mora se konačno potvrditi u nastavku	

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
	Lokacija Trgovska gora nalazi se neposredno u graničnom pojasu sa Bosnom i Hercegovinom, sa nagibom terena i hidrauličkim gradijentima prema granici, na način da je najveći dio potencijalno ugrožene teritorije na području Bosne i Hercegovine. U analizama koje su rađene u Republici Hrvatskoj u dosadašnjim fazama nije ni na koji način uzeto u obzir stanovništvo Bosne i Hercegovine.	istraživanja. Ne prihvaća se. Istina je da se lokacija Čerkezovac ali i lokacija Majdan te još neke od potencijalnih mikrolokacija na području Trgovske gore nalaze relativno blizu granice s Bosnom i Hercegovinom (2,5-3 km). Međutim, to nije udaljenost koja bi se za objekte kao što su skladište ili odlagalište NSRAO trebala smatrati malom udaljenošću. U slučaju navedenih objekata potencijalni utjecaji se mogu isključiti i na mnogo manjim udaljenostima. Ne očekujemo praktički nikakav utjecaj ni na ogradi skladišta (odlagališta) odnosno na lokaciji najugroženijeg stanovnika u neposrednoj okolini. Zbog toga smatramo neprimjerenim (barem na razini ove strateške studije) raspravljati o nagibu terena i hidrauličkim gradijentima prema granici. Radi se o čvrstom, posebno pakiranom i zaštićenom otpadu u kojemu se ne mogu stvoriti nikakvi tekući efluenti koji bi mogli iscuriti u okoliš i dospjeti do granice s Bosnom i Hercegovinom. Konstatacija da se u dosadašnjim fazama nije analiziralo	

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		stanovništvo Bosne i Hercegovine ne stoji. Usporedbeni kriteriji s kojima su se selektirale lokacije uključivali su, koliko je to bilo potrebno i područje Bosne i Hercegovine. Uostalom, u to doba granica između Hrvatske i Bosne i Hercegovine još nije postojala kao međudržavna granica. U usporedbenoj analizi između lokacije Čerkezovac i lokacije Majdan također su uključene informacije o relevantnom prostoru Bosne i Hercegovine.	
	Osim što se direktno krše odredbe niza međunarodnih normi, u postupku dolazi i do kršenja propisa koji važe u Republici Hrvatskoj, U prvom redu ističemo: (1) Pri izboru lokacije nije izvršena nikakva objektivna analiza potencijalnih pravaca distribucije kontaminacije u slučaju ispuštanja radioaktivnog materijala u okoliš, nisu identificirana područja i ugrožene vrijednosti eko sistema i nije proveden niti jedan relevantan tehnički i naučni postupak; (2) odabrana je lokacija koja je najmanje bila povoljna od četiri lokacije koje su 1997. godine bile u razmatranju, a koja ispunjava kumulativno uslove 8 od 10 isključujućih faktora pri izboru lokacije za skladištenje ili odlaganje RAO (tabela 1.).	Navedeno se ne prihvaća. Ni jedna međunarodna norma ili propis koji je na snazi u Republici Hrvatskoj nije prekršen. U postupku izbora lokacije primijenjeno je 28 usporedbenih kriterija koji su svrstani u četiri grupe: a) tehničko-tehnološki (2 kriterija), b) sigurnosni (5 kriterija) c) sigurnost i prihvatljivost uže lokacije (17 kriterija) d) prihvatljivost šire lokacije (4 kriterija) Kriteriji i provedeni postupak su analizirani na nekoliko stručnih skupova i u relevantnim institucijama, a u sklopu projekta u pregledu studije sudjelovali su i eksperti IAEA.	-

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		U Strateškoj studiji su preuzeti osnovni zaključci i rezultati prethodnih istraživanja ne ulazeći u vrlo specifične pojedinosti koje će biti predmet analize konkretnog objekta. Za analizu kritičnih putova ugroženosti pojedinaca i ukupne populacije potrebni su mnogi vrlo detaljni lokalni podaci, osim toga nužno je napraviti i vrlo preciznu karakterizaciju izvora kontaminacije (Source Term). Na razini Strateške studije nismo mogli pretpostaviti nikakav slijed događaja koji bi vodio prema kritičnim putovima koji se odnose na inhalaciju ili ingestiju radionuklida ispuštenih iz skladišta odnosno odlagališta. S druge strane utjecaj g-zračenja ovisi znatno o konstrukciji skladišta ili odlagališta, pa ni taj dio nije precizno analiziran. Međutim, jasno je da je utjecaj g-zračenja izvan objekta vrlo mali te da će već na udaljenosti od nekoliko stotina metara postati nemjerljiv čak i pri najnevjerovatnijim pretpostavkama o mogućim nezgodama. Nije istina da je područje Trgovske gore bilo najnepovoljnije od četiri preferentna područja. Analiza se nije bavila usporedbom pojedinih područja nego usporedbom potencijalnih lokacija koje se nalaze u tim područjima. Tako je u konačnosti između oko 40 potencijalnih lokacija odabrano ukupno 11 mikrolokacija, po nekoliko u svakom području.	

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Na osnovu međunarodnih pravnih akata koji tretiraju ovu oblast Republika Hrvatska je bila dužna da nas informiše o svim aktivnostima u ovom postupku, pa i o aktivnostima izbora potencijalnih lokacija, odnosno lokacije koja je ušla kao jedina u program i koja je kasnije postala predmet javne rasprave, Još jednom ovim putem iskazujemo svoj interes za aktivno učešće u svim aktivnostima i tražimo: a) Da nam odgovorite nedvosmisleno postoje li prema metodologiji koju ste koristili mogućnost da dođe do kontaminacije radioaktivnim materijalom i ugrožavanja stanovništva, prirodnih dobara i drugih vrijednosti na području Bosne i Hercegovine. Ukoliko smatrate da takva mogućnost ne postoji molimo da nam dostavite podatke o metodologiji na osnovu koje ste došli do ovakvog zaključka i izvorima podataka. b) Da nam dostavite dokumentaciju na osnovu koja se može utvrditi po kojim kriterijima, kojom metodologijom i na osnovu čega je došlo do odbacivanja 3 lokacije: Psunj, Papuk i Moslavačka	Sve lokacije zadovoljavaju postavljene eliminacijske kriterija, uključujući i lokaciju Čerkezovac. a) Odgovor: Prema analizama koje su provedene za potrebe Strateške studije, uključujući i dosadašnja istraživanja lokacija i posebna specifična istraživanja, uzimajući u obzir zahtjeve iz EU regulative te preporuke IAEA i ICRP-a možemo nedvosmisleno tvrditi da ne postoji nikakva opasnost od kontaminacije radioaktivnim materijalom i ugrožavanja stanovništva, prirodnih dobara i drugih vrijednosti na području Bosne i Hercegovine. Detaljna provjera potencijalne radioaktivne kontaminacije u normalnim i pretpostavljenim akcidentalnim situacijama napraviti će se u sklopu licenciranja konkretne lokacije za konkretno tehničko rješenje planiranog objekta. Pritom će se kao projektna osnova s obzirom na radioaktivno zračenje postaviti opći kriterij da bi u svim pretpostavljenim situacijama (uključujući i transport otpada) efektivna doza za najugroženijeg pojedinca bila manja od 1 mSv godišnje. Sve ono što znamo u vezi sa odlagalištima i skladištima NSRAO, uključujući i iskustva sa sličnih objekata daje nam za pravo pretpostaviti da će stvarne vrijednosti efektivne doze	-

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	gora. c) Da nam dostavite relevantnu argumentaciju i dokaze po faktoru eliminirajućih kriterija na osnovu odluke Vlade Republike Hrvatske. d) Da nam dostavite dokumenta u kojim ste utvrdili potencijalno ugroženo stanovništvo (broj i strukturu) u Bosni i Hercegovini i druge ugrožene vrijednosti koje se nalaze u krugu od 5 km oko objekta kasarne Čerkezovac, te metodologiju, kriterije i način na koji ste utvrdili uticaje na njih. Praveći analizu i procjenjujući opasnosti i rizike koji bi mogli izazvati mogući incidenti, a u prilog tome da su incidenti mogući i vrlo realni, govori i činjenica da su se incidenti desili i u drugim, vrlo dobro organizovanim državama.	biti mnogo puta manje. Uz takve pretpostavke ne očekujemo nikakvu mjerljivu vrijednost radioaktivne kontaminacije ni na 100 metara od objekta skladišta ili odlagališta. U suprotnom, ako bi se pokazalo da se pretpostavljeni kriterij ne može u svim uvjetima ispuniti lokacija bi se smatrala nepovoljnom za pretpostavljenu svrhu i ne bi bila prihvaćena. b): Odgovor: Rezultat prethodnih istraživanja koja su obuhvatila cijeli prostor Republike Hrvatske bila su 4 područja za uključanje u Strategiju i Program prostornog uređenja RH. Nakon provedenih posebnih detaljnijih analiza te rasprave na raznim nivoima odlučeno je da u Strategiju uđu područja Trgovske gore i Moslavačke gore.	
		Dokumentacija o tome sigurno postoji ali bez obzira na to Vlada RH je imala pravo da između 4 kvalitetna područja odabere dva za daljnu obradu. U Programu prostornog uređenja nominirano je kao područje za daljnja istraživanja područje Trgovske gore (usp. kartogram), ali su prikazane i sve analizirane potencijalne	

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		lokacije u drugim područjima. Dakle, Trgovska gora je dobila prioritet, s preferentnim lokacijama na području Majdan, ali druga područja nisu odbačena. c): Odgovor: Dokumentacija postoji. Bila je višestruko revidirana i u fazi određivanja kriterija i u fazi izrade metodološkog pristupa i u fazi primjene odnosno realizacije. U PRILOGU 5 Strateške studije prezentirana je primjena eliminacijskih kriterija na prostoru RH za svaki kriterij posebno. U podlozi toga je vrlo opsežna dokumentacija. Nema osnove sumnjati u kvalitetu tog postupka. Što se tiče mikrolokacije Čerkezovac ona je također preliminarno ocijenjena po postavljenim eliminacijskim kriterijima i usporedbenim kriterijima.	

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		Izvori podataka: Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša, Ministarstvo gospodarstva – Sektor energetike (Hrvatska elektroprivreda), Agencija za posebni otpad 1997. i Uredba o uslovima za postupanje s opasnim otpadom (NN br. 32/98) Zagreb, svibnja 1999 Napomena: Predložena lokacija i a energetska odgajališta NSRAO (posebni i srednje radijativnog otpada), te njena namjena (skladištenje i odlaganje opasnog otpada) su razvijeni na osnovu podataka o stanju okoliša na kraju 20. stoljeća. Osnovni suh ostali i tokovi ustrane su navedeni, uključujući i postojeće benigne i opasne, gdje se istina lokacija (ili niza) određuje. Lokacije se (ili) određuju kroz posebne studije i odgovarajuće dokumente prostornog uređenja (općinske, gradske ili opštinske razine). Tumačenje: Pojam "posebni otpad" uključuje opasni otpad koji je definiran u Zakonu o otpadu (NN 34/05) te niski i srednje radijativni otpad koji je definiran u Zakonu o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i o posebnim mjerama sigurnosti pri upotrebi nuklearne energije (ZL 55/04) u skladu s Prilozima i načelima sigurnosti, održivosti, zaštite života, kvalitete okoliša i ispuštanja radioaktivnih otpadnih tvari u okolišnu sredinu (SL 46/05). Tumač znakova: ● Građevina za odlaganje opasnog otpada ● Građevina za obradu i skladištenje opasnog otpada ● Građevina za skladištenje opasnog otpada - subvencije ● Mjesto nastanka značajnih količina opasnog otpada (svetlost 1997) ● Iznimnim potrebama odabrano područje prikladno za odlaganje NSRAO s naznačenim mogućim lokacijama ● Povećanje za ugradnju odgajališta NSRAO - "Povećanje" na istovremeno povećanje opasnosti otpada na istovremeno povećanje u skladu s međunarodnim standardima i uz sudjelovanje javnosti ● Vrednija razvoja sredstva d): Odgovor: Područje do 5 km od potencijalne lokacije Čerkezovac ne predstavlja područje utjecaja skladišta RAO. Ta je udaljenost arbitrarno preuzeta u poglavlju koje govori o naseljenosti šireg područja lokacije. Nema smisla analizirati utjecaj skladišta za NSRAO na udaljenosti od 5 km. U postupcima tijekom pakiranja, transporta, skladištenja ili	

Sudionik JR 3_07: Naknadne primjedbe Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (br.01-50-466-2/16, od 16.05.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		odlaganja NSRAO moguće su nezgode. Međutim, nije poznato da je bilo kakav akcident povezan sa zbrinjavanjem NSRAO izazvao ikakvu mjerljivo ozračenje pojedinaca ili kontaminaciju okoliša. Naravno, podsjećamo da govorimo samo o nisko i srednje radioaktivnom otpadu i iskorištenim izvorima. Ne govorimo o istrošenom nuklearnom gorivu (ING) ni o visoko radioaktivnom otpadu (VRAO). Razlike između jednog i drugog otpada su ogromne. Na primjer, aktivnost VRAO i ING-a u NE Krško je oko 10 milijuna puta veća od aktivnosti NSRAO. Osim toga i struktura aktivnosti je različita – VRAO i ING sadrže mnogo veći udjel dugoživućih radionuklida i alfa emitera kojih u NSRAO ima malo ili nimalo. Međutim u javnosti se često ne pravi razlika između nisko i srednje radioaktivnog otpada s jedne strane i visoko radioaktivnog otpada i ING-a s druge strane pa to dovodi do mnogih problema u komunikaciji.	

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 21.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prije dloga u SS ili NP
	Dana 04.03.2016. godine, od strane Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske koje je i Focal point za Espoo konvenciju ispred Bosne i Hercegovine, iskazan je interes za učešće u postupku strateške procjene uticaja na životnu sredinu Nacionalnog programa sprovođenja Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva, koji se sprovodi u Republici Hrvatskoj. Iskazivanje interesa i namjera učestvovanja u prekograničnom postupku predmetne strateške procjene je potvrđeno i od strane Vaše institucije prema Ministarstvu zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske, dana 08.04.2016. godine (veza broj: 07/5-22-04-05-11986/16). Pored iskazivanja interesa, u vašem aktu je zatraženo produženje roka do 23.06.2016. godine za dostavu mišljenja i primjedbi na predmetni program, te predloženi termini za održavanje tri javne rasprave u Bosni i Hercegovini, to je u skladu sa zaključcima sastanka ministara Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa, Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju i Federalnog Ministarstva okoliša i turizma, održanog u Sarajevu dana 18.03.2016. godine. Održavanje javnih	Ne prihvća se. U okviru ovog projekta od početka se zastupa što snažnija izmjena informacija, a u duhu dobrosusjedskih nastojanja i u skladu s međunarodnim instrumentima. Poznato je da je još 04. 05. 20162015. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske neslužbeno informirala Bosnu i Hercegovinu (KLASA: 018-02/15-02/08, URBROJ: 517-06-3-3-2-15-2) da će po započinjanju postupka strateške procjene za Nacionalni program RH i u skladu sa zakonom, poduzeti sve potrebne korake da se Nacionalni program donese na način da se prepoznaju i uzmu u obzir mogući značajni utjecaji na okoliš, uključujući i prekogranične konzultacije. Potom je, premda BiH nije još stranka Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Kijev, 2003.), Ministarstvo zaštite okoliša i prirode RH dopisom od 10. 02. 2016. (KLASA: 351-03/16-06/02, URBROJ: 517-06-2-1-2-16-3) dostavilo Ministarstvu vanjskih poslova BiH i Stalnoj misiji BiH u Ženevi formular notifikacije, Prijedlog Nacionalnog programa, Stratešku studiju i Ne-tehnički sažetak strateške studije. Ujedno je zatražilo dostavu obavijesti o namjeri sudjelovanja BiH u prekograničnom postupku strateške procjene Nacionalnog programa te dostavu eventualnih primjedbi u	-

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 21.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prije dloga u SS ili NP
	rasprava je traženo zbog uznemirenosti i straha stanovnika Bosne i Hercegovine u oba entiteta, ali i zbog zanimanja šire društvene zajednice u Bosni i Hercegovini za ovo pitanje. Obzirom da do današnjeg dana nismo zvanično obaviješteni o produženju roka za dostavljane primjedbi, na način naveden u vašem dopisu prema Ministarstvu zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske, a zbog činjenice da je od strane Republike Hrvatske prvobitno ostavljen rok do 23.04.2016. godine za dostavljanje primjedbi, ovim putem se dostavljaju primjedbe i sugestije nadležnih organa i zainteresovane javnosti iz Bosne i Hercegovine na predmetne dokumente, zajedno sa mišljenjem ovog Ministarstva. Zvanično postupanje po predmetnom postupku započelo je nakon prijema obavijesti iz Vašeg ministarstva, te dostavljanja dokumentacije (CD sa dokumentacijom je ovom Ministarstvu dostavljen od Državne regulatorne agencije za radijacionu i nuklearnu bezbjednost dana 16.02.2016. godine, uz obavještenje da Republika Hrvatska sprovodi postupak i da je dokumentacija preuzeta sa	roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva. Naglašava se da je spomenuta notifikacija Espoo kontaktima za notifikaciju u BiH (objavljenim na internetskim stranicama Espoo konvencije) upućena prije početka javne rasprave u RH. U dopisu Ministarstva zaštite okoliša i prirode RH (KLASA: 351-03/16-06/02, URBROJ: 517-06-2-1-2-16-6) od 07. 03. 2016. prema Ministarstvu vanjskih poslova BiH, BiH se ponovo poziva da službeno dostavi očitovanje o namjeri sudjelovanja u predmetnom postupku te da dostave eventualne primjedbe. Sve zaprimljene primjedbe, čak i nakon završetka javnog uvida, su uzete u obzir te su pripremljeni odgovori od strane stručnjaka. Očekivalo se da će se na prvom međudržavnom sastanku zakazanom za 18. 04. 2016. u Zagrebu razriješiti i pitanja održavanja prezentacije u BiH, međutim na održanom sastanku sudjelovali su samo predstavnici iz Slovenije. Nadalje, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode RH je 28. 04. 2016. uputilo dopis Ministarstvu vanjskih poslova BiH (KLASA: 018-02/16-02/20, URBROJ: 517-06-3-3-2-16-1) da iako predstavnici BiH nisu sudjelovali na prethodnim konzultacijama, da se stručne konzultacije s BiH provedu 10. 05. 2016. te da je Ministarstvo zaštite okoliša RH u mogućnosti produljiti rok za dostavu mišljenja i primjedbi na Nacionalni program do 15. 05. 2016. Sastanak koji je proveden s predstavnicima iz BiH 10. 05.	

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 21.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	službene Internet stranice Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost). Slijedom navedenog, ovo Ministarstvo je obavijestilo druge nadležne institucije, nadležne organe, javnost i zainteresovanu javnost o postupku koji se sprovodi u Republici Hrvatskoj uz omogućavanje dostavljanja primjedbi na predmetne dokumente u ostavljenom roku. Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju ovo Ministarstvo konstatuje sljedeće: Realizacija ovog programa može imati značajan uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi u Republici Srpskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine. Iz tog razloga su, u prethodnih godinu dana, tražene informacije od nadležnih organa Republike Hrvatske o aktivnostima u vezi sa zbrinjavanjem radioaktivnog otpada i preduzimanje druge aktivnosti o čemu je obavještavano i Vaše Ministarstvo. Slijedom činjenice da na zahtjev ovog Ministarstva nisu dobijene nikakve zvanične informacije po predmetnoj aktivnosti, Narodna skupština Repulike Srpske je donijela Rezoluciju o protivljenju izgradnji odlagališta radioaktivnog	2016., održan je nakon završetka javne rasprave u RH a koja je završila s datumom 06. 05. 2016., odnosno nakon što su javne konzultacije produljene dva puta u RH, na ukupno trajanje od 78 dana umjesto propisanih 30 dana. Napominje se da je javni uvid, uz dva produljenja, proveden od 17. veljače do 06. svibnja 2016. godine. Potrebno je naglasiti da su i tijekom izrade Strateške studije a u okviru neformalnog dijela provedene prve, rane izmjene informacija između predstavnika ovlaštenika Strateške studije i predstavnika Novi Grada, te da su zaprimljeni prijedlozi uneseni u Stratešku studiju kao mjere i preporuke. Svrha Strateške studije je da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Dakle, predloženu lokaciju potrebno je potvrditi i to u postupku koji uključuje procjenu utjecaja na okoliš pojedinog zahvata	

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 21.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prije dloga u SS ili NP
	otpada na Trgovskoj gori. Na isti način se izjasnila i Federacija Bosne i Hercegovine, s obzirom na činjenicu da realizacije izgradnje ovakvog postrojenja na Trgovskoj gori može imati značajan uticaj na životnu sredinu na teritoriji tog entiteta. Pored činjenice da se ovim putem dostavljaju primjedbe u ranije ostavljenom roku, Ministarstvo ostaje pri stavu da se održe javne ,rasprave, na način naveden u Vašem aktu. U slučaju produženja roka za dostavljanje primjedbi ovo Ministarstvo će, čim bude zvanično obaviješteno, o tome obavijestiti javnost i zainteresovanu javnost i sve primjedbe zaprimljene u naknadno ostavljenom periodu blagovremeno dostaviti na isti nain Vašm ministarstvu. Radi roka za dostavljanje mišljenja i primjedbi datog od strane RH (23.04.2016. godine) tražimo da ovaj akt zajedno sa priložima hitno dostavite nadležnim institucijama Republike Hrvatske na dalje postupanje.	(skladište institucionalnog radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora te NSRAO, a zatim i odlagalište NSRAO), izradu projektne dokumentacije (idejno rješenje, idejni projekt itd), analiza sigurnosti (procjena rizika), te druge dokumentacije potrebne za licenciranje objekta za zbrinjavanje radioaktivnog otpada. konačna potvrda lokacije provest će se kroz postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te idejni projekt, analize sigurnosti i ostalu potrebnu dokumentaciju. Nadalje, Nacionalni program, koji se donosi na razdoblje od deset godina, je u skladu s održivim gospodarenjem radioaktivnog otpada, održivim dugoročnim smjernicama i vizijama a u svrhu sprečavanja potencijalnog negativnog učinka na zdravlje i okoliš u slučaju neadekvatnog postupanja s otpadom odnosno neprovedbom NP. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni civilni nadzor nad rizicima, a javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša. U sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata, sva zainteresirana javnost uključivo BiH, će biti također informirana i uključena sukladno Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08), a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je Konvencija o pristupu informacijama,	

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 21.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
		sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.). i Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.). Samo kvalitetnom komunikacijom između svih dionika i uvidom u stvarno stanje projekta, moguće je izgraditi međusobno povjerenje te postići konsenzus na zadovoljstvo svih dionika.	

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Postupajući u skladu sa ulogom Focal pointa za Espoo Konvenciju za Bosnu i Hercegovinu, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju je, dana 21.04.2016. godine dostavilo primjedbe i sugestije nadležnih organa i zainteresovane javnosti iz Bosne i Hercegovine na predmetne dokumente, zajedno sa obrazloženjem i mišljenjem ovog Ministarstva, uključujući i podatak o donošenju Rezolucije o protivljenju izgradnji odlagališta radioaktivnog otpada na Trgovskoj gori. S obzirom na nadležnost ovog Ministarstva u zaštiti životne sredine u ovom dopisu dajemo primjedbe na dokumente iz Republike Hrvatske koji su bili dostupni i koji su razmatrani u postupku strateške procjene uticaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2015 s pogledom do 2060. godine). U periodu od iskazivanja namjere za učešće u postupku razmatrani su: Prijedlog Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada (januar 2016. godine),	Ne prihvaća se. Pri izradi pojedinačne studije o utjecaju na okoliš, a za konkretan zahvat na konkretnoj lokaciji, će se mnogo detaljnije elaborirati podaci o okolišu, uključivo i podaci na području BiH. Na razini strateške studije ustanovljeno je da ne postoji utjecaj ni na znatno užem području od potencijalnih objekata, pa tako ni na područje BiH. Svakako je na razini strateške studije, evidentiran strah od potencijalne stigmatizacije i strah za zdravlje, te su sukladno tome propisane odgovarajuće mjere i preporuke, koje će se primijeniti u daljnjim postupcima a naročito unutar postupaka studija utjecaja na okoliš. Također, kako je pojašnjeno u odgovoru na Vaš dopis od 21.04.2016., poznato je da je RH obavijestila BiH neslužbeno još 04.05.2015. godine da će po započinjanju postupka strateške procjene za Nacionalni program RH i u skladu sa zakonom, poduzeti sve potrebne korake da se Nacionalni program donese na način da se prepoznaju i uzmu u obzir mogući značajni utjecaji na okoliš, uključujući i prekogranične konzultacije. Nadalje, RH je uključila BiH u postupak strateške procjene notifikacijom od 10.02.2016. , , premda BiH nije još stranka Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih	-

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Stratešku studiju za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, istrošenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva — Ne tehnički sažetak (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine), Stratešku Studiju za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva i Stratešku Studiju za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva —Prilozi. Razmatranjem dokumenata utvrđeno je da su podaci koji se odnose na uticaj na životnu sredinu i zdravlje stanovništva u Bosni i Hercegovini nedovoljno obrađeni i iz istih se ne može utvrditi uticaj realizacije predmetnog programa na životnu sredinu i zdravlje stanovništva koje živi u neposrednoj blizini lokaliteta Čerkezovac na Trgovskoj gori, a uopšte nisu navedeni podaci o široj zoni uticaja što je bilo potrebno s obzirom na vremenski period na koji se odnosi predmetni program i na materiju koja se uređuje programom. Ovdje je posebna značajno istaknuti da Republika Hrvatska nije još dala odgovor na način na koji	granica (Kijev, 2003.)te da su mnogi ugledni dužnosnici i predstavnici iz BiH sudjelovali su na javnim raspravama kako u Zagrebu tako i u Dvoru. Napominje se da je javni uvid, uz dva produljenja, proveden od 17. 02. do 06. 05. 2016. godine. Očekivalo se da će se na prvom međudržavnom sastanku zakazanom za 18. 04. 2016. u Zagrebu razriješiti i pitanja održavanja prezentacije u BiH, međutim na održanom sastanku sudjelovali su samo predstavnici iz Slovenije. Također, održane su i međudržavne konzultacije s predstavnicima iz BiH 10.05.2016., čak nakon završetka javnog uvida koji je produljen na ukupno trajanje od 78 dana. U sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata, sva zainteresirana javnost uključivo BiH, će biti također informirana i uključena sukladno Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08), a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.). i Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.).	

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Bosna i Hercegovina i entiteti Bosne i Hercegovine mogu učestvovati u postupku. Naime, u dopisima kojim je od strane Ministarstva inostranih poslova i ovog Ministarstva iskazan interes za učešće u postupku zahtjevano je održavanje prezentacija (stručnih rasprava) u Bosni i Hercegovini, ali do danas nije zaprimljen zvanični odgovor nadležnih institucija Republike Hrvatske o ovom zahtjevu, iako je u Netehničkom sažetku Strateške Studije za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Netehnički sažetak SSPUP NP provedbe Strategije zbrinjavanja RAO, II i ING) to navedeno kao mjera za uticaje preko državnih granica. U istom dokumentu (Netehnički sažetak SSPUP NP provedbe Strategije zbrinjavanja RAO, II i ING) navedena su i tehnološka rješenja zbrinjavanja radioaktivnog otpada. Iz navedenog se može zaključiti da za odlaganje i trajno odlaganje moraju biti odabrane lokacije sa stabilnim geološkim formacijama (granit i dr.) i koje nisu doživjele nikakve promjene tokom		

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	geološke prošlosti od nekoliko stotina godina i više, to u slučaju Trgovske gore nije slučaj. Naime, opštepoznata je činjenica da je područje Trgovske gore građeno od krenjaka dolomita sa strmim nagibima i unutrašnjim pukotinama, pa su stijene vodopropusne, to je u suprotnosti sa geološkom građom koja je potrebna za zbrinjavanje ove vrste otpada. Pored toga, područje Trgovske gore ima jake vertikalne i horizontaine rasjede, to ukazuje na loše karakteristike ovog područja, a samim tim ukazuje na nepodobnost ove lokacije za izgradnju skladišta iii odlagališta ovakvog otpada. Nesporno se iz ovog dokumenta može utvrditi da je lokalitet Čerkezovac naknadno priključen prethodno razmatranim lokacijama za zbrinjavanje otpada jer je bio eliminisan iz razloga to Se na toj iokaciji nalazi vojni objekat. Ova činjenjica ostavlja prostor za sumnju da nisu izvršena detaljna istraživanja ovog lokaliteta za promjenu namjene, jer postojanje neperspektivnog objekta ne može biti razlog za izbor za izgradnju skladišta iii odlagališta predmetnih vrsta otpada, niti su bilo kojim podacima potkrijepljeni navodi o logističkim preduslovima za izgradnju predmetnog		

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	objekta. Nije sporno da je Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske navedeno da na lokaciji Trgovska gora (prostoru za izgradnju odlagališta) treba osigurati uslove za dalja istraživanja, ali ovdje ukazujemo da je riječ o zbrinjavanju izuzetno opasnog otpada i samim tim smatramo da su široj javnosti morali biti dostupni podaci o podobnosti lokacije i rezultatima istraživanja i u ovoj fazi, to nije slučaj. U istom dokumentu, u pregedu prekograničnih uticaja na životnu sredinu (Netehnički sažetak SSPUP NP provedbe Strategije zbrinjavanja RAO, II i ING) navodi se da je lokacija izvan naselja sa najbližim stanovnicima na nekoliko kilometara. Ovakav stav je neprihvatljiv jer se, s obzirom na predviđenu namjenu ovog lokaliteta, potpuno zanemariia činjenica da se na udaljenosti manjoj od 3 km nalazi opština Novi Grad, kao i opštine Kozarska Dubica, Kostajnica, Krupa na Uni, Bosanska Krupa, Bužim i dr na čijem prostoru živi oko 230.000 stanovnika, a koje mogu biti neposredno pod uticajem štetnog zračenja zbrinutog otpada. Primarna djelatnost navedenog stanovništva je poljoprivreda, a područje		

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	navedenih opština predstavlja turistički potencijal Bosne i Hercegovine i odlaganje radioaktivnog otpada u neposrednoj blizini bi sigurno značajno utjecalo na izvore egzistencije stanovništva koje vijekovima živi na ovom području. Pored toga, Trgovska gora je bogata vodotokovima čijim se vodama stanovništvo na teritoriju Bosne i Hercegovine snabdijeva za piće i navodnjavanje, a koja predstavlja i turističke sadržaje. Kako je već navedeno da se radi o trusnom području opravdano se zaključuje da bi izgradnjom odgališta radioaktivnog i drugog opasnog otpada kvalitet vode mogao biti ugrožen, a što bi indirektno imalo uticaj na život i egzistenciju stanovništva ovog područja. Dakle, ne može se govoriti o zanemarivim uticajima na podrčje Bosne i Hercegovine, kako je to navedeno u dokumentu Netehnički sažetak SSPUP NP provedbe Strategije zbrinjavanja RAO, II I ING. Posebno nije utemeljena tvrdnja u ovom dokumentu da nema prekograničnih uticaja usljed izgradnje odlagališta navedenih vrsta otpada na lokalitetu Čerkezovac, jer dokument ne sadrži kvalitetan opis postojećeg stanja teritorije Bosne i		

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	Hercegovine da bi se ovakva konstatacija potkrijepila. U Netehničkom sažetku SSPUP NP provedbe Strategije zbrinjavanja RAO, II i ING je navedeno da se kod dijela stanovništva u Bosni i Hercegovini pojavljuje strah od uticaja na zdravlja i da postoje prigovor da je informisanje slabo iii nikakvo te da se odluke donose bez učešća javnosti. Navodi se da većina u javnosti ne razlikuje vrste otpada, niti razlikuje sigurnosne aspekte između skladištenja i odlaganja. Upravo ovakvi navodi potkrijepljuju zahtjev za održavanje javnih i stručnih prezentacija predmetnih dokumenata i u Bosni i Hercegovini na koji nije odgovoreno iz Republike Hrvatske. Pored zahtjeva da se razmotre navedene primjedbe iz ovog dopisa, zahtijevamo održavanje javnih i stručnih prezentacija u Bosni i Hercegovini, na način kako je u vašem aktu upućenom Ministarstvu zaštiteokoliša i prirode Republike Hrvatske zatraženo, a to je u skladu sa zaključcima sastanka ministara Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa, Ministarstva za prostorno		

Sudionik JR 3_08: Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Republika Srpska (br:15.04-052-1609/16, od 22.04.2016.)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/komentara/prijedloga u SS ili NP
	uređenje, građevinarstvo i ekologiju i Federalnog Ministarstva okoliša i turizma, održanog u Sarajevu dana 18.03.2016. godine. Održavanje javnih rasprava je potrebno zbog uznemirenosti i straha stanovnika Bosne i Hercegovine u oba entiteta, ali i zbog zanimanja šire društvene zajednice u Bosni i Hercegovini za ovo pitanje. Istovremeno podržavamo stav za produženje kako je navedeno u vašem dopisu. Radi roka za dostavljanje primjedbi u Republiku Hrvatsku (23.04.2016.) tražimo da ovaj akt, zajedno sa dokumentima proslijeđenim vama 21.04.2016.godine, hitno dostavite nadležnim institucijama u Republici Hrvatskoj na dalje postupanje.		

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
	Po kojim standardima će se klasificirati otpad?	Postojeća klasifikacija radioaktivnog otpada u RH propisana je Uredbom iz 2008. Trenutno je u izradi novi podzakonski akt kojim će se klasifikacija RAO uskladiti s preporukama IAEA o klasifikaciji otpada (<i>Classification of Radioactive Waste, General safety Guide No. GSG-1, IAEA 2009</i>).	-
	Prema kojim standardima će se pakirati otpad?	Otpad će se pakirati u skladu sa standardima i preporukama IAEA a provjera pakiranja će se provoditi u standardnom postupku određivanja i potvrđivanja Waste Acceptance Criteria (WAC).	-
	Kada će se tražiti formiranje komisije prema Euratomu?	Prvi korak je usvajanje prijedloga Nacionalnog programa zbrinjavanja RAO u RH. Naime, prema članku 13. Direktive 2011/70/EURATOM države članice obavješćuju Komisiju o svojim nacionalnim programima. Komisija kao takva je formirana. Potrebno je naglasiti da nakon usvajanja slijedi izrada studije utjecaja na okoliš za skladište a u kasnijoj fazi i za odlagalište uz provedbu terenskih istraživanja i potvrdu lokacije.	-
	Ima li EKONERG reference za ovakve teme/ovakva područja?	EKONERG posjeduje ovlaštenja od nadležnog tijela za izradu Strateške studije, te ima i reference iz navedenog područja. Među autorima su stručnjaci koji imaju reference iz predmetnog područja u originalni znanstvenim člancima, objavljenim člancima na međunarodnim i nacionalnim skupovima, veliki broj studija, rukovođenje institucijama za zbrinjavanje RAO, rukovođenje nuklearnom elektranom i skladištem radioaktivnog otpada. Stručnjaci su u početku svoje karijere prošli školovanja iz nuklearne sigurnosti, lociranja nuklearnih objekata, odlaganja radioaktivnog otpada,	-

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
	Mislim da ova studija ima nedostataka i krivih navoda. Ne bi prošla da je bilo nekih kriterija: potresi, vode. Otpad iz nuklearne elektrane i institucionalni otpad nisu ista stvar. Zašto ovdje? Najvažnije je pitanje. Zašto je ovo najpovoljnija lokacija? Blizu je granice.	a kao eksperti rade i za Međunarodnu atomsku agenciju iz Beča. Ne prihvaća se. Stratešku studiju radilo je niz autora, različitih struka i specijalizacije, uključivo iz područja ionizirajućeg zračenja i sigurnosti nuklearnih postrojenja i skladišta/odlagališta. Strateška studija je rađena sukladno zakonskim propisima, te je prije upućivanja na javnu raspravu odnosno uvid prošla kroz proces analize unutar stručne sjednice Povjerenstva. Potrebno je pojasniti da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja. Autori strateške studije se slažu da otpad nije isti onaj iz nuklearne elektrane i institucionalni. Međutim Nacionalni program ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog nuklearnog goriva u RH iz nuklearne elektrane. Nadalje, potrebno je razlikovati po radioaktivnosti i otpad iz elektrane. Kada se govori o preuzimanju 'hrvatskog' dijela	-

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		otpada iz elektrane Krško, radi se o nisko i srednje radioaktivnom otpadu koji je po radioaktivnosti istog čak i nižeg karaktera u odnosu na ukupnu radioaktivnost institucionalnog otpada proizvedenog u Hrvatskoj, a kojeg Hrvatska mora zbrinuti na svojem teritoriju. Za konačnu potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Donošenje Nacionalnog programa uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Stoga se provedbom Nacionalnog programa uspostavlja i institucionalni civilni nadzor nad rizicima, javnost će imati informacije o parametrima praćenja stanja okoliša, unaprijediti će se prometnice, a sredstva građana RH poslužiti će za razvoj lokalne zajednice. Temeljem usvojene Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske koju je Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora donio u lipnju 1997. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, sukladno odredbama	

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		Zakona o prostornom uređenju, izradilo je Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, kojim se utvrđuju mjere i aktivnosti za provođenje Strategije. Strategija i Program prostornog uređenja čine jedinstveni dokument prostornog uređenja koji se obvezno primjenjuje pri izradi svih resornih i sektorskih razvojnih programa, a osobito pri izradi prostornih planova županija, općina, gradova i naselja te prostornih planova područja posebnih obilježja, a u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju. U Strategiji (1997.), u kartografskom prikazu „Sustav zbrinjavanja otpada - posebnog i opasnog" naznačena su područja Trgovske i Moslavačke gore kao „istražene lokacije mogućeg smještaja odlagališta nisko i srednje radioaktivnog otpada" pri čemu će „kroz daljnja istraživanja biti odabrana (jedna) najpovoljnija lokacija". Na temelju toga je u Programu prostornog uređenja (NN 50/99) u kartografskom prikazu „Sustav zbrinjavanja posebnog otpada" ostavljena jedino Trgovska gora kao „prostor za izgradnju odlagališta NSRAO" uz naznaku da će se „na utvrđenom prostoru osigurati uvjeti za daljnja istraživanja u skladu s međunarodnim standardima i uz sudjelovanje javnosti". Za potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš te izraditi idejni projekt i ostala potrebna dokumentacija. Također u svim daljnjim fazama projekta, a sukladno i Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08),	

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		provest će se uključivanje i informiranje javnosti, participacija javnosti uz uvid u dokumentaciju koja će se tek izraditi u okviru detaljnijih analiza odnosno studija utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište). Nadalje, informacije o geološkim i hidrogeološkim značajkama Trgovske gore je su dane u geološkom poglavlju Strateške studije i u Prilogu 6. S obzirom da se sve potencijalne lokacije na području Trgovske gore za skladištenje ili odlaganje NSRAO nalaze se barem stotinu metara iznad kote maksimalnog poplavnog vala, opasnost od poplave ne postoji. To se može zaključiti i iz ilustracije 6 gdje se vidi da se područje lokacije Čerkezovac u svom najnižem dijelu nalazi barem 40 metara iznad Une. Inače u Ilustraciji 6 je obrađen najniži dio područja lokacije Čerkezovac, a objekti skladišta se nalaze na mnogo većoj nadmorskoj visini (preko 280 m.n.m.). Potrebno je spomenuti da iako nema još informacija o provedenim hidrološkim i hidrogeološkim ispitivanjima (a što se mora i napraviti će se do uspostave odlagališta nisko i srednje radioaktivnog otpada, kao dio analize studije utjecaja na okoliš za odlagalište), na temelju fotogeološke analize šireg prostora Trgovske gore se zaključuje da je gustoća hidrografske mreže u okružju lokacije vrlo mala te iznosi samo 1,0-1,5 km/km² a što je s gledišta planirane namjene predložene lokacije svakako povoljna okolnost. Druga povoljna okolnost je što lokacija predstavlja razvodnicu lokalnih drenažnih bazena - porječja Čemernice na zapadu,	

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		porječja Svinjce na sjeveroistoku te porječja Crnog potoka na jugu - te je obilježen radijalnim tipom hidrografske mreže, čije je središte zbog svog "centrifugalnog" karaktera sigurno od izlivanja vode iz okolnih vodotoka. Konačno treća, a ujedno i najvažnija hidrografski relevantna prednost lokacije je njena hipsometrijska istaknutost, jer ona predstavlja upravo najvišu točku čitavog istočnog dijela Trgovske gore. Lokacija stoga ne može biti zahvaćena poplavnim vodama. Nadalje, kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini spada u praktično nepropusne terene pretežno bez vodonosnika. Nadalje u detaljnijem sagledavanju hidrogeoloških značajki se u okviru kalstita paleozoika, shodno litološkoj građi, izdvajaju tri hidrogeološke cjeline (MAJER u APO, 1999): 1. Hidrogeološka cjelina pješčenjaci obilježja slabe vodopropusnosti i međuzrnske i pukotinske poroznosti, s izvorima 0,1 l/s i manjih kapacitivnosti. 2. Hidrogeološka cjelina peliti sa prosloicima sitnih do sredniezrnastih pješčenjaka obilježja nepropusnih (peliti) naslaga do slabo vodopropusnih naslaga (pješčenjaci), međuzrnske i pukotinske poroznosti, izvora manjih od 0,1 l/s, česti tipa pištalina. 3. Hidrogeološka cjelina naslaga nastalih trošenjem starijih stijena vezana je poglavito uz vodotokove. Grade je čestice i sastojci veličine gline, pijeska, šljunka i praha te shodno odnosu navedenih sastojaka imaju promjenjive	

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		hidrogeološke značajke. Male su debljine (nekoliko metara) i rasprostranjenosti. Poroznost je međuzrnska sa promjenjivom propusnosti (slaba do srednja). Mogući manji vodonosnici su lokalnog značaja i bez važnosti za upotrebu. Također, u studiji na str. 102 je navedeno da je područje Trgovske gore i lokacije Čerkezovac u prostoru bez značajne autohtone seizmičke aktivnosti, što znači da na tom prostoru nema opasnih rasjeda koji bi mogli generirati potres odgovarajuće magnitude odnosno intenziteta koji bi mogli opasno ugroziti integritet objekta. Što se tiče utjecaja potresa koji su povezani s udaljenim strukturama njihove karakteristike će se uključiti u određivanje projektne osnove za svaki pojedini objekt (zahvat). Primjerice, intenzitet VIII stupnja odgovara razornom potresu koji dovodi do rušenja ili oštećenja većeg broja građevina. Međutim, kvalitetnim projektiranjem građevine mogu se spriječiti bilo kakva oštećenja čak i pri ovako visokom intenzitetu potresa. Iz teksta Strateške studije nije moguće izvući zaključak da bi se zanemarila opasnost od potresa. Međutim, detaljna analiza potresne aktivnosti nije predmet ove strateške studije - ona će se napraviti za odabranu lokaciju tijekom projektiranja zahvata.	
	U pitanju javnosti prekršene su odredbe Aarhuške konvencije. Javnost ima pravo znati o svemu pa i o vojnom objektu. Tko je ovdje javnost? Javnost ima pravo	Ne prihvaća se. Odredbe Aarhuške konvencije nisu prekršene. Strateška procjena se provodi sukladno Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08) i	-

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
	sudjelovanja u postupku odlučivanja. Nisu uključeni građani Novog Grada. Ovo nije lokalni već regionalni problem.	Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15), a uključivanje javnosti, međudržavno uključivanje i konzultacije se provode u skladu s Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08), a što je sukladno međunarodnim obvezama kao što je Protokol o strateškoj procjeni okoliša (Kijev, 2003.) uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.), te Konvenciji o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998.). U okviru ovog projekta od početka se zastupa što snažnija izmjena informacija. Stoga je javni uvid produžen dva puta, na ukupno trajanje od 78 dana umjesto propisanih 30 dana. Provedene su javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru u trajanju od dva dana, a javnost je bila u mogućnosti i iznijeti svoje primjedbe i mišljenje i pismenim putem. Nadalje, 04. 05. 2016. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske je neslužbeno informirala Bosnu i Hercegovinu (KLASA: 018-02/15-02/08, URBROJ: 517-06-3-3-2-15-2) da će po započinjanju postupka strateške procjene za Nacionalni program RH i u skladu sa zakonom, poduzeti sve potrebne korake da se Nacionalni program donese na način da se prepoznaju i uzmu u obzir mogući značajni utjecaji na okoliš, uključujući i prekogranične konzultacije. Potom je, premda BiH nije još stranka Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Kijev, 2003.), Ministarstvo zaštite	

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		okoliša i prirode RH dopisom od 10. 02. 2016. (KLASA: 351-03/16-06/02, URBROJ: 517-06-2-1-2-16-3) dostavilo Ministarstvu vanjskih poslova BiH i Stalnoj misiji BiH u Ženevi formular notifikacije, Prijedlog Nacionalnog programa, Stratešku studiju i Ne-tehnički sažetak strateške studije. Ujedno je zatražilo dostavu obavijesti o namjeri sudjelovanja BiH u prekograničnom postupku strateške procjene Nacionalnog programa te dostavu eventualnih primjedbi u roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva. Naglašava se da je spomenuta notifikacija Espoo kontaktima za notifikaciju u BiH (objavljenim na internetskim stranicama Espoo konvencije) upućena prije početka javne rasprave u RH. U dopisu Ministarstva zaštite okoliša i prirode RH (KLASA: 351-03/16-06/02, URBROJ: 517-06-2-1-2-16-6) od 07. 03. 2016. prema Ministarstvu vanjskih poslova BiH, BiH se ponovo poziva da službeno dostavi očitovanje o namjeri sudjelovanja u predmetnom postupku te da dostave eventualne primjedbe. Sve zaprimljene primjedbe, čak i nakon završetka javnog uvida, su uzete u obzir te su pripremljeni odgovori od strane stručnjaka. Provedene su međudržavne konzultacije sa Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom. Potrebno je spomenuti i da su tijekom izrade Strateške studije kao dio neformalnog postupka, provedene rane izmjene informacija s nekoliko ključnih dionika (općina Dvor, poljoprivrednici i pčelari, LAG Una, Novi Grad) a što je rezultiralo propisivanjem dodatnih mjera unutar strateške	

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		studije. Također, u prethodnoj fazi projekta, u fazi izrade sadržaja za Stratešku studiju, osim formalnih aktivnosti (rasprava o sadržaju sa stručnom javnosti, zaprimanjem primjedbi na prijedlog sadržaja) provedena je 06. 07. 2015. i rasprava s građanima Dvora o sadržaju Strateške studije, o postupku Strateške studije i o načinu uključivanja građana u daljnji postupak. U daljnjem postupku a nakon strateške procjene, u sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište) javnost će biti također informirana i uključena sukladno navedenim uredbama i međudržavnim konvencijama. Nadalje, vojni objekt je još uvijek u vlasništvu i pod nadzorom Ministarstva obrane RH. Jedna od propisanih mjera unutar Strateške studije je: Pri preuzimanju vojnih objekata na lokaciji Čerkezovac za javnu namjenu treba utvrditi primopredajne količine i vrste otpada.	
	Skladište nije isto što i odlagalište. Imamo iskustva s komunalnim otpadom pa znamo što će se dogoditi. Trebalo je uključiti stručnjake iz Slovenije i BiH. Strateška procjena bi trebala sadržavati alternativne lokacije. Razvojni koraci nisu korektni. Kao da se oni vežu samo uz zahvat. To je vrsta ucjenjivanja.	Ne prihvaća se. Kao što je prethodno spomenuto, ova studija se veže uz Nacionalni program. Za konačnu potvrdu lokacije provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata gdje će biti uključene alternativne lokacije (skladište NSRAO, zatim i odlagalište NSRAO uz terenska istraživanja), te izraditi idejni projekt, analiza sigurnosti i ostala potrebna dokumentacija.	

Sudionik JR 4 i 5: Izdvojena usmeno postavljena pitanja s javne rasprave u Zagrebu i u Dvoru.	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište.	
	RAO iz NEK će se pakovati na ispravan način. To je diskutabilno i Hrvatska ne može garantirati da će Slovenija to dobro obaviti. Mi ćemo pitanja i komentare dostaviti u pisanoj formi. 2000. su bile 4 lokacije, a danas dolazimo na svršen čin jedne lokacije.	Ne prihvaća se. U Strateškoj studiji je propisana mjera: Osigurati da na lokaciju pristiže kondicionirani otpad (upakran i na odgovarajući način obrađen) na način da se tijekom transporta i skladištenja mogu s traženom sigurnošću uključiti sve nezgode koje bi dovele do ispuštanja radioaktivnih tvari u okoliš. Provjera pakiranja NSRAO iz NE Krško će se provoditi u standardnom postupku određivanja i potvrđivanja Waste Acceptance Criteria (WAC) te Waste Packaging Specifications (WPS) a sve u skladu sa standardima i preporukama IAEA. Vezano za izbor lokacije Trgovske gore je prethodno odgovoreno.	

Sudionik JR 6_01: Knjiga primjedbi Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
	Ja sam Vujanović Dobroslava. Živim u Matijeviću od 1977. godine. Ja sam definitivno protiv toga da se taj radioaktivni otpad odlaže ili skladišti, svejedno nam je, na Čerkezovcu. Bila sam protiv toga i ranije ali Bog me pozvao da dobijem šansu za besplatan izlet u Glinu, pa pošto nigde ne idem rado sam prihvatila. Pošto smo se vraćali po mraku videlo se da između Gline i Ivanića ima 25 osvetlenih kuća. Znači na, ne znam, možda, 60km par naseljenih kuća. Vi možete da stavite radioaktivni otpad usred naselja. Samo u mojem odvojku ulica A.B. Šimića od 12 kuća je 9 naseljenih a u njima ima 6-tero dece školske i predškolske dobi. Ne znam koliko dece ima u celim Matijevićima a u Novom Gradu koji je isto toliko udaljen od Čerkezovca. Vi nećete da gradite skladište po Europskim standardima, vi hoćete da iskoristite vojno skladište građeno možda prije 40 godina po ne znam kojim standardima, ali sigurno tada nije građeno u svrhu čuvanja radioaktivnog otpada. Ja sam i pravila a bogami i krpila kuću kada smo se 2001. godine vratili i jasno mi je da je i lakše i jeftinije graditi iznova nego krpiti staro. Ako već mora taj otpad da bude na opštini Dvor zašto ne iskoristite za gradnju toga skladišta tu prirodu, kako bi rekao ovdašnji narod, tu vukojebinu gdje živi par ljudi da sa tim obećanim milionima zajedno ne preselite tih par stanovnika negdje na sigurnu udaljenost. Gledala sam video na internetu o Černobilu. Rusi nisu	Ne prihvaća se. Autori Strateške studije se slažu da je potrebno očuvati zdrav način života te zaštititi i dalje njegovati i razvijati gospodarske strateške odrednice kao što je eko-proizvodnja. Također konstatiraju da je Nacionalni program glede utjecaja na zdravlje i okoliš prihvatljiv uz primjenu propisanih mjera i primjenu svih relevantnih propisa. Potrebno je pojasniti da je svrha Strateške studije da se evidentiraju potencijalni utjecaji na čovjeka i njegov okoliš i prirodu te da se sukladno toj analizi korigiraju eventualni propusti unutar dokumenta Nacionalnog programa, uz propisane mjere zaštite i program praćenja stanja okoliša. Donošenje Nacionalnog programa (na vrijeme od 10 godina, nakon čega se radi revizija plana) uz primjenu mjera Strateške studije što podrazumijeva adekvatno zbrinjavanje radioaktivnog otpada u okviru skladišta a u kasnijoj fazi i odlagališta, omogućava se upravo očuvanje i zaštita okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša. Ovo je tek prvi korak u cjelokupnom procesu analize utjecaja, a detaljne analize raditi će se na razini studija utjecaja na okoliš za skladište odnosno kasnije za odlagalište. Dakle, konačna potvrda lokacije provest će se kroz postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata (skladište nisko i srednje radioaktivnog otpada, zatim i odlagalište nisko i srednje radioaktivnog otpada uz terenska istraživanja), te idejni projekt, analize sigurnosti i ostalu potrebnu dokumentaciju. Potrebno je naglasiti da Nacionalni program (NP) ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog	

Sudionik JR 6_01: Knjiga primjedbi Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
	budale, radnici u elektrani su sa svojim porodicama živeli u naselju 20km udaljenom od izvora zračenja i svaki dan su putovali na posao. Toliko o toj sigurnosti o kojoj nas stalno ubeđujete. A što se tiče same elektrane Krško, što mora da se taj ozračeni materijal vozi negdje na drugo mesto da tamo zrači tisuću i mnogo više godina. (Tako je rečeno u Zagrebu da je poluvreme raspada 1000 godina). Što nebi Krško zalili betonom kao što su napravili Rusi sa Černobilom. Što mora da se uništava ova devičanska priroda. Mi sami nemamo sredstava da pokrenemo neki biznis jer naša su primanja za to premalena. Ovdje je stvoreno za proizvodnju gljiva, kestena, ljekovitog bilja, meda. To su sve stvari koje bi se mogle u ovom zagađenom svijetu prodati sa markicom ekološke proizvodnje. Njive su rodne, ali ljudi imaju sve manje sredstava da ih poseju a nakraju nemaju kome da prodaju svoj domaći kukuruz, jer država uvezla kukuruz pun pesticida a taj mali čovek ne može da se pari sa cenom, ali da se vratim na danu temu tog radioaktivnog otpada. Za ovo eto još malo 40 godina sam u Matijevičima doživela dva zemljotresa koja se baš dobro osetila. U BiH preko Une nekih 10-ak kilometara postoji Banja Lješljani. Prije tih 40 godina sam bila tamo. Postojala je barica blata sa oblakom pare koja gori. Danas imaju tuševi, bazen i nešto u zemlji tu vodu greje. Sa tom baricom u kojoj kao kuvi blato počinje i film	nuklearnog goriva u RH. Ova vrsta otpada se ponekad u javnosti krivo poistovjećuje s nisko i srednje radioaktivnim otpadom koji se prema NP planira adekvatno zbrinuti, na siguran način za prirodu, okoliš i čovjeka, uz praćenje i nadzor, mjerenja, participaciju javnosti i sve ostale mjere zaštite a koje će se konkretno propisati tek u narednom postupku procjene utjecaja na okoliš za konkretan zahvat (skladište). Nadalje, ne može se uspoređivati skladište ili odlagalište nisko i srednje radioaktivnog otpada s nuklearnim elektranama, niti s Černobilom, kao ni vrijeme poluraspada nisko/srednje radioaktivnih tvari i visoko radioaktivnih tvari. To su potpuno različite kategorije radioaktivnosti. U okviru primjera susjedne Slovenije, u blizini skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada u Brinju, razvijena je i konvencionalna i ekološka poljoprivreda, što je dobar pokazatelj u praksi da skladište ne utječe negativno ni na razvoj poljoprivrede, niti na okoliš, a što potvrđuju i okolna mjerenja radioaktivnosti koje provode nadležne institucije. Na samoj ogradi skladišta radioaktivnost nije moguće izmjeriti zbog svoje izuzetno niske vrijednosti (rađene su proračunske analize koje su utvrdile da je doza na ogradi 0,00002mSv/god a propisana granična efektivna doza za stanovništvo iznosi 1 mSv/god). Zbog bojazni od potencijalne negativne stigmatizacije, u mjerama zaštite okoliša u Strateškoj studiji predviđeno je da se izradi nekoliko specifičnih dokumenata: a) Program održivog razvoja lokalne zajednice na čijem prostoru će biti smješteno skladište RAO; b) Agroekološka studija za lokalno područje;	

Sudionik JR 6_01: Knjiga primjedbi Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
	supervulkan. Nedaj Bože da se to nešto ovde desi bez obzira na taj otpad. Ali zamislite koje bi bile posledice da se desi i oslobodi tu snagu atoma koji se raspadaju tisućama godina sa posledicama za široku okolinu. Molim vas da dobro razmislite gdje će taj otpad da bude i zbog nas i naše dece a i zbog budućih generacija. Eto sad čitam iz ove knjižice zadnju stranicu. Pa vi ćete da na ovaj način seleći taj otpad svakih par godina da zagadite celu Hrvatsku. Svaka čast.	c) Suradnja i koordinacija državnih institucija u provođenju poticajnih mjera za gospodarski razvoj na lokalnom području; d) Na lokaciji općine Dvor povesti istraživanja i mjerenja nultog stanja okoliša sa stajališta prirodne radioaktivnosti (zrak, voda, tlo, povrće, biljke, meso, mlijeko, med, ostalo), s procjenom efektivne i ekvivalentne doze za reprezentativne grupe stanovništva (postojeće ozračenje). U daljnjim postupcima, u sklopu izrade Studije o utjecaju na okoliš za skladište RAO napraviti će se detaljnije analize utjecaja na okoliš, prirodu i mnoge druge obrade koje će omogućiti kvalitetan uvid i u gospodarsku i socijalnu situaciju te propisati dodatne konkretne mjere kojima bi se dodatno pojačali pozitivni efekti, a smanjili ili eliminirali mogući negativni efekti (pr. potencijalna stigmatizacija). Nadalje, kao što je spomenuto, u javnosti se često pogrešno poistovjećuje percepcija nisko i srednje radioaktivnog otpada i visokoradioaktivnog otpada a za koji su propisani posebni uvjeti odlaganja. Ponovo se naglašava da je ovdje riječ o nisko i srednje radioaktivnom otpadu kakav je smješten u Zagrebu u zatvorenom skladištu na Institutu Ruđer Bošković i u Institutu za medicinska istraživanja, te kakav se generira u svim bolnicama u sklopu radioterapije i u ostalim istraživačkim institutima. Stoga je potrebno problem percepcije rizika u javnosti rješavati samo kvalitetnom komunikacijom između javnosti i stručnih ekipa, te povećanjem međusobnog povjerenja. Kako bi se to postiglo nužno je riješiti problem informiranja tj. stvoriti ispravan informativni sustav na najširoj osnovi. Jedna od propisanih mjera u okviru Strateške studije je i planiranje i provođenje kontinuirane komunikacije sa svim	

Sudionik JR 6_01: Knjiga primjedbi Dvor	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prijedl oga u SS ili NP
		ključnim dionicima i zainteresiranom javnosti. U sklopu procjene utjecaja na okoliš konkretnog zahvata (skladište) javnost će biti također informirana i uključena sukladno relevantnim propisima. Vezano za izvedbu lokacije skladišta odnosno odlagališta, raditi će se zasebne analize (studije utjecaja na okoliš, analize rizika i ostala dokumentacija), a to uključuje i detaljan opis izvedbe skladištenja odnosno odlaganja, nadzora, praćenja stanja okoliša i ostalih mjera koje će se propisati unutar studije utjecaja na okoliš samog zahvata. Potrebno je pojasniti i da Nacionalni program predlaže potencijalnu lokaciju za skladištenje temeljem vrlo sveobuhvatnih studija izbora lokacije u Republici Hrvatskoj, koje su provedene prethodnih nekoliko godina, a konkretna terenska istraživanja će se tek provesti. Također, ne postoje razlozi da se prostor Trgovske gore odbaci sa seizmološko tektonskih obilježja. Geološke i hidrogeološke značajke Trgovske gore je dan u geološkom poglavlju Strateške studije i u Prilogu 6.	
	Nema ostalih upisanih primjedbi.	Primljeno na znanje.	-

6_02: Knjiga primjedbi u Gradu Kaštela.	Nema upisanih primjedbi.	Primljeno na znanje.	-
6_03: Knjiga primjedbi, Općina Kršan	Mještani Čepića, naselja u općini Kršan izričito se protive zbrinjavanju radioaktivnog otpada i zbrinjavanju iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva na području općine Kršan. Međutim, podržavaju da se saniranje postojeće NORM lokacije TE Plomin na područje Općine Kršan provede u skladu s najvišim europskim standardima, koja uzima u obzir studiju utjecaja zbrinjavanja radioaktivnog otpada na okoliš i prirodu kao i da se sačini studija utjecaja zbrinjavanja prirodnog radioaktivnog materijala s povećanom radioaktivnošću uzrokovanu ljudskim djelovanjem na zdravlje ljudi, jer iz postojeće studije nije razvidan utjecaj na zdravlje ljudi niti da je tome posvećena dovoljna pažnja. Predlaže se da se uloži maksimalna pozornost, jer se uz odlagalište nalazi izvorište pitke vode (Bubić Jama). Predlaže se izvijestiti javnost na koji način je do sada sanirana lokacija NORM TE Plomin i na koji način su sanirana i spriječena sva eventualna curenja u područje izvan odlagališta. Predlaže se izvijestiti javnost na koji način se isto kontrolira i drži pod nadzorom. Predlaže se izvijestiti javnost na koji način se kontrolira i kroz koji monitoring utjecaj na tlo te detaljno odrediti u čemu se očituje utjecaj na tlo. U odnosu na otpad (točka 8. iz tabele 1. Pregled mogućih utjecaja NP-a na okoliš) treba detaljno odrediti na kojoj bi se lokaciji trebao	Odgovor. Prema Nacionalnom program na području Općine Kršan nije predviđeno ni skladište niti odlagalište radioaktivnog otpada. Također, Nacionalni program ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog nuklearnog goriva na području Republike Hrvatske. Područje NORM lokacije TE Plomin je sanirano te HEP provodi monitoring, a izvješća dostavlja nadležnim tijelima i Istarskoj županiji. Za uvid u izvješća a glede monitoringa, te sa svrhom informiranja javnosti potrebno se je obratiti Istarskoj županiji i HEP d.o.o.	-

	(ukoliko nastane određena količina otpada) isti odvoziti te na koji način će se zbrinuti na toj drugoj lokaciji. U odnosu na zdravlje i sigurnost ljudi u studiji se navodi da će isti biti neznatan ili zanemariv. Držimo da je nužno javnost upoznati u čemu se taj utjecaj može očitovati pa makar on bio i zanemariv kako se navodi u studiji.		
	Potpisano 134 osoba koje se protive zbrinjavanju radioaktivnog otpada i zbrinjavanju iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva na području Općine Kršan.	Pojašnjenje: Prema Nacionalnom program na području Općine Kršan nije predviđeno ni skladište niti odlagalište radioaktivnog otpada. Također, Nacionalni program ne predviđa skladištenje visokoradioaktivnog otpada niti istrošenog nuklearnog goriva na području Republike Hrvatske.	-

Sudionik JR 6_04: Knjiga primjedbi, Kutina (HNS)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	HNS Podružnica Kutina, koja politički djeluje na teritoriju grada Kutine , proučila je u ponuđenom materijalu Strateška procjena utjecaja na okoliš, sve aspekte i prijedloge koji se odnose na sanaciju taložnicu fosfogipsa koje je u vlasništvu tvornice Petrokemija. Za nekoliko činjenica za koji smo saznali proučavajući materijale Strateške procijene utjecaja na okoliš javnost u Kutini nema nikakvih saznanja. Stanovnici su sustavno 30 tak godina živjeli uz tu deponiju fosfogipsa ne znajući da to i nije bezopasan komunalni otpad, pošto se u đepovima taložnica na 3km2 nalazi i materijal povišenog zračenja Radija i Urana-266. Slažemo se sa idejnim prijedlogom rješenje sanacije odlagališta fosfogipsa koji je izradila tvrtka GEOKON- ZAGREB d.d. u varijanti 2. pokrivanjem odlagališta s gornjim brtvenim slojem uz ozelenjivanje i zadržavanjem fosfogipsa na postojećim kazetama gdje je već odložen. Program sanacije predviđa izgradnju posebne deponije u koju bi se odložio čišćenjem „đepova“ materijal koji sadrži povećanu koncentraciju aktivnosti Urana Radija-266. Nova deponija bi se uredila uz postojeću „staru“ deponiju i u nju bi se smjestilo oko 10% materijala, s povećanom koncentracijom radionukleida i ona će biti pod stalnim radiološkim nadzorom! Pored materijala fosfogipsa (tronuto ga ima 8.456.000 tona) , u kazetama sa nalazi i 2.000.000 m2 kisele vode (fluoridi, fosfati,sulfati). Zbog zakonskih obaveza do 31.12.2017 godine mora se poboljšati obrada kiselih otpadnih voda što	Nije primjenjivo. Strategija koju je usvojio Sabor jasno definira da troškove sanacije trebaju osigurati vlasnici postrojenja koje je materijale proizvelo ili vlasnici lokacija na kojima se ti materijali nalaze. NP prenosi te odredbe. Ne isključuje se da se mogu koristiti sredstva iz drugih izvora (raznih fondova), ali vlasnici lokacija moraju osigurati ta sredstva.	-

Sudionik JR 6_04: Knjiga primjedbi, Kutina (HNS)	Mišljenja/Komentari, prijedlozi iz JR*	Odgovor/Obrazloženje odluke	Način uvažavanja mišljenja/ komentara/prije dloga u SS ili NP
	postaje jedan od dodatni problem u nastavku rada tvornice. PRIJEDLOG RJEŠAVANJU PROBLEMA Nakon navedenih činjenica koje su vrlo zabrinjavajuće, mi kao ozbiljni ljudi koji imamo empatiju za sve stanovnike Radićeve ulice i cijelu Kutinu, zabrinuti za dajni rad Petrokemije svjesni smo da ovaj problem koji postoji 30 godina nije moguće riješiti bez pomoći države. Znajuću i u kakvoj se poslovnoj situaciji nalazi Petrokemija u posljednji 10 tak godina, svjesni smo da ona nema ni financijske ni bilo koje druge mogućnosti da provede sanaciju ovako ogromnog odlagališta opasnog otpada. Mi iz HNS predlažemo da se odlagalište fosfogipsa u Kutini IZUZME IZ VLASNIŠTVA PETROKEMIJE D.D. da ga preuzme u vlasništvo Republika Hrvatska, članica EU, i neka država odlagalište fosfogipsa sanira sredstvima fondova EU koji su upravo i namijenjeni za očuvanje okoliša od ovakvih vrsta zagađenosti. Stanovnike Kutine se sustavno obmanjivalo i uvjeravalo od početka rada taložniee da je to beopasan otpad, međutim ulaskom u EU zakoni za ovakva prirodna opasna odlagališta su puno rigorozniji, sada su stanovnici postali svjesni pored kakve opasnosti žive i njihov stav je da je država dužna da u ovom slučaju preuzme sanaciju otpada koji je državna tvrtka i stvorila.		

PRILOZI

Prilog 1: Zapisnik s javnog izlaganja u Zagrebu.

Zapisnik s javnog izlaganja

Zagreb, 23.2.2016.

Javna rasprava započinje prezentacijama:

1. Nacrt Nacionalnog programa zbrinjavanja RAO prezentira **Saša Medaković**.
2. Stratešku studiju utjecaja na okoliš zbrinjavanja RAO s provedenim komunikacijskim aktivnostima prezentira **Vladimir Jelavić, Niko Malbaša i Brigita Masnjak**.

Otvara se rasprava.

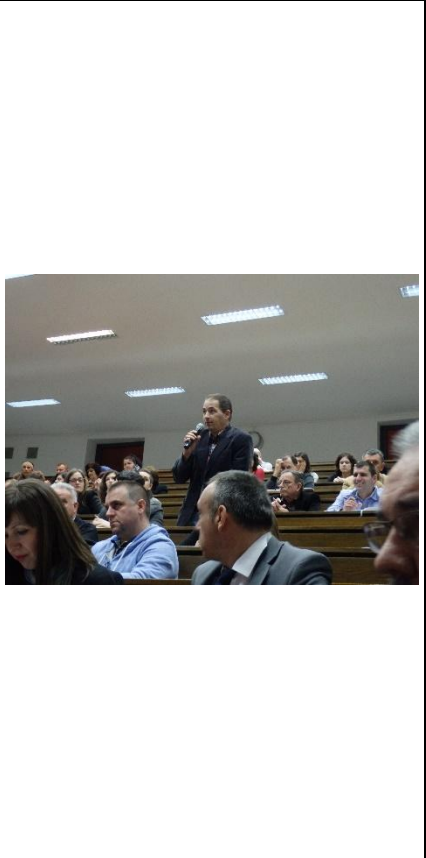
Dijana Savić, Dvor: Ovo traje već 15 godina i za to vrijeme je stanovništvo reklo da ne želi nuklearni otpad, skladište i odlagalište. Zašto se volja građana ne poštuje? Vaša retorika se nije promijenila, sve je ostalo isto. Zašto niste u prezentaciji rekli da smo mi protiv? Odgovor (Medaković): To je vaše mišljenje. To je pritisak. Iznosite djelomično lažne argumente. Dozvolimo demokratski proces.	
Ivan Pernar, Živi zid: Za primjer, kod Škabrnje se nalazi kancerogena troska koju vjetar raznosi i koja utječe na zdravlje stanovnika. Država nije ništa učinila da to sanira. Sad se priča o otpadu koji je još gori. Ova država ne može riješiti problem komunalnog otpada, npr. Jakuševac. Javnost vama ne vjeruje. Odgovor (Medaković): Dotakli ste pitanja koja nemaju veze s temom.	
Petar Cvjetanović, Dvor: Ovo je rasprava o nuklearnom otpadu. Ovdje treba biti cijela Hrvatska. Do smještaja otpada mi ćemo svi završiti na psihijatriji. Mi smo se izjasnili da nećemo, a Vlada silom to nameće.. Postoji mogućnost za smještaj nuklearnog otpada u Sloveniji. Znači, u pitanju su novci. Ovo su protestanti! Došli su reći da neće otpad. Ovo nije javna rasprava, ovo je protest!	

Dobroslava Vujanović, Matijevići: Doživjela sam 2 potresa u Matijevićima, a vi ste u studiji eliminirali potrese. Odgovor (Malbaša): Eliminirani su veći potresi. Kod kriterija su bila bitna klizanja terena vezana uz potrese. Potresi nisu opasni za ovo što se radi. Na ovoj razini ne možemo ići u detalje.	
Javorka Julijan, Živi zid: Da li biste vi živjeli pored jednog takvog skladišta? Odgovor (Medaković): Mi i živimo kraj takvog skladišta u Zagrebu. Dijana Savić: Poklanjam vam svoju kuću u Dvoru i vozit ću vas na posao u Zagreb ako želite živjeti kraj skladišta RAO.	
Toni Vidan, Zelena akcija: Ovo je problem krize povjerenja. Bolje da ste organizirali javno izlaganje kraj IMI-a. Trebali ste kao prvo staviti krizu povjerenja i kako će se ona riješiti. Jasnije objasnite javnosti koliko je bizaran prijedlog Slovenije: ukopavanje otpada u vodonosnik rijeke Save. (ubacuje se prof. Grgić): Ispod vodonosnog sloja. Rješenje će na kraju biti izvoz. To će biti skupo i to je cijena nesređenog stanja u državi. Odgovor (Medaković): Bez demokratske procedure niti jedno rješenje se ne može prihvatiti. Širimo istinite informacije, a ne neistinite. Slovenija je predložila pridruženje projektu Vrbina. Hrvatska je napravila stručne analize i utvrdila da je to nepovoljno. Ovo je tek prvi korak i prilika da se na njega utječe. U PUO za svaki projekt će se analizirati utjecaj. Izvoz nije moguć, EU direktive traže da se osigura zbrinjavanje kod nas. Nema članice EU koja bi htjela prihvatiti naš otpad. Ovo rješenje je prihvatljivo, molim konstruktivnu raspravu.	

Anita Sinjeri – Ibrišević, zamjenica župana SMŽ: Naš stav je da ne želimo skladište/odlagalište RAO u našoj županiji što smo pokazali micanjem lokacije iz Prostornog plana. Koliko su detaljno napravljena istraživanja izbora lokacije kad su bila u vrijeme rata? Koji projekti bi bili provedeni na području SMŽ? Ne treba raspravljati o 8 mil. kuna. Odgovor (Malbaša): Lokaciju koju predlaže Slovenija bismo izbacili što se poplava tiče (nadovezuje se na pitanje Tonija Vidana). Danas ne bismo mogli napraviti posao kao tada kad se birala lokacija. Ovo je kvalitetna lokacija. Ona u Sloveniji je 4 x skuplja. Želimo imati sve na jednom mjestu. Utjecaj na zdravlje je 100 x manji od 1 mSv. Na primjer, kod snimanja zuba je doza 10 x veća. Lokalna zajednica mora dobiti naknadu, a to nije zbog ugroženog zdravlja. Pišite i šaljite pitanja, mi ćemo odgovoriti. Možda promijenimo i mi mišljenje. Odgovor (Jelavić): Što se tiče projekata, potrebno ih je okvirno definirati; prednost dati projektima održivog razvoja kako je navedeno u mjeri u studiji: „Sredstva usmjeriti na socijalno-gospodarski razvoj i zaštitu okoliša, s učešćem javnosti u načinu korištenja i nadzoru. Prednost dati projektima održivog razvoja koji nude sinergijski učinak, potiču suradnju, i kojima je moguće ostvariti multiplikativni učinak korištenjem sredstava strukturnih fondova EU i ostalih fondova.“	
Jasmina Šerbula, Zagreb (rodom iz Dvora): Kako može biti kvalitetna lokacija koja je svake godine odsječena poplavama, javljaju se potresi? Građani su rekli da ne žele nuklearni otpad. U novinama je pisalo da 2 bačve nisu bile evidentirane. Mi trebamo pretpostavljati da se neće ništa dogoditi?! U blizini se nalaze izvorišta vode. Odgovor (Medaković): Napravljen je inventar RAO u IMI i Institutu Ruđer Bošković, utvrđene su količine i sanirano skladište. Odgovor (Jelavić): Potrebno će biti organizirati transport u vrijeme kad nema plavljenja transportnih puteva. Lokacija je pogodna jer je na visini i nema vodonosnika.	

Odgovor (Medaković): Na ovo pitanje će odgovor dati PUO za zahvat.	
Andrej Maoduš, općinski vijećnik, Hrvatska Kostajnica: Je li netko od stručnjaka napravio analizu streljiva i bojevih glava koje su danas uskladištene na Čerkezovcu? To je isto radioaktivan materijal. Jesu li rađena mjerenja radioaktivnosti? Odgovor (Medaković): To su tajni podaci i o njima se ne smije govoriti javno.	
Vladimir Demetrović, Petrinja: Bile su predložene 4 lokacije. Papuk je idealna lokacija, ali je vjerojatno maknuta jer tamo neki bogataš ima lovište. Druge lokacije su maknute isto vjerojatno iz političkih razloga. Na lokaciji Čerkezovac je propusno tlo, poplavno područje, područje Natura 2000, područje važno za vodoopskrbu Banovine. Ovdje se radi o prostituciji struke. Trgovska gora je dobra jer područje slabo naseljeno i to starim stanovništvom. Govorite li kao stručni ljudi ili pod pritiskom politike? Odgovor (Malbaša): Pošaljite pitanje pismeno.	
Ivona Gojković, Inicijativa Slobodna Hrvatska: Koji su to projekti koje mislite provesti na području SMŽ? Odgovor (Medaković): Projekti se tek trebaju dogovoriti, ovo je tek prva javna rasprava. Projekte treba predložiti lokalna zajednica. Ivona Gojković: Rekli ste da je ovo prva javna rasprava, a prije da je bila već jedna...	
Mario Škrinjar, Petrinja: Ovo se zasniva na ubrzanom tečaju zaštite na radu. Hoće li kasnije biti uključeni i drugi stručnjaci? Odgovor (Medaković): Hoće.	

Klementina Karanović, načelnica Općine Majur: Radi se na strategiji razvoja Općine i ovo se vidi kao prijetnja. Svi koji su postavili pitanje, nisu dobili odgovor. Tko je bio od geologa tu u vrijeme rata?! Do kad mislite ići s ovim ako smo mi protiv?! Da li se razgovara sa Slovenijom? Odgovor (Medaković): Razgovara se sa Slovenijom, ali Hrvatska mora imati rješenje. Postupak će se provesti do kraja. Jasmina Šerbula: Izabrali ste lokaciju koja je na najisturenijem dijelu Hrvatske. Hoće li građani biti sigurni?	
Mr.sc., Mihovil Tomić, dipl. ing. kem.: Što se tiče otpada s Ruđera, neka netko s Instituta kaže koliko je to opasno. Ovu studiju treba odbaciti i povjeriti je IRB-u jer tamo rade stručnjaci koji više znaju o RAO. Ovaj postupak je star nekoliko godina. Zašto APO nije ovo radio? Tamo je radio prof. Strohal koji je veliki stručnjak za nuklearno gorivo. Stanovnici Dvora neka traže prof. Kisića s agronomskog fakulteta da im kaže o mogućnosti razvoja ekološke poljoprivrede. On neće zagovarati ekopoljoprivredu kraj bilo kakvog skladišta. Npr. pepeo u Plominu sadrži radioaktivni K^{39}. U planu gospodarenja otpadom RH navode se crne točke i do danas niti jedna lokacija nije riješena. Stanovnici Dvora, nećete niti vi jer IRB nije uspio!!! Odgovor (Jelavić): Imamo podatke o radioaktivnosti u skladištu IRB. Imamo informacije da je skladište sanirano. Odgovor (Masnjak): Bila je rasprava s poljoprivrednicima na kojoj je bio prof. Kisić. Utvrđeno je u mjerama studije da treba izraditi agrostudiju. Tko je posjetio skladište u Brinju mogao je čuti da ljudi tamo imaju certifikate za ekopoljoprivredu čak na udaljenosti manjoj od 50 m od skladišta.	

Miloš Branković, Glina: Ajmo na Cmroku napraviti spomenik, zabetonirati otpad!	 A photograph showing a man in a blue jacket and red tie speaking into a microphone at a public meeting. He is standing in the aisle of a room with many people seated in the background.
Andrej Maoduš, općinski vijećnik, Hrvatska Kostajnica (ponovo): Lokacija je ok jer vojni objekt postoji već godinama. Tko će prepakirati ono što je već tamo? Tko će pakirati institucionalni otpad? Ljudi ne vjeruju. Država ne brine o tim krajevima. Ljudi se masovno odseljavaju, mladih gotovo niti nema. Stanovništvo je staro i polupismeno. Treba doprijeti do tih ljudi i uvjeriti ih, da steknu povjerenje jer ako Vlada tako odluči, bit će tako. Odgovor (Medaković): Kao što svi znamo, povjerenje se ne dobiva, ono se zaslužuje. Taj proces moramo proći, možemo u tome uspjeti ili ne. Što se tiče standarda za zbrinjavanje RAO, ulaskom u EU prihvatili smo pravila (Euratom) i standarde IAEA. IAEA također provjerava takve objekte. Sanacija skladišta IRB je provedena po pravilima struke i pod nadzorom ovlaštenih institucija. RAO je pakiran prema standardima što je potvrđeno.	 A photograph showing a man in a dark suit speaking into a microphone at a public meeting. He is standing in the aisle of a room with many people seated in the background.
Prof. Nenad Deberecin, FER: Na ovom fakultetu predajem kolegij Okoliš i održivi razvoj. Jedna od tema je da kada se donose važni dokumenti poput ovog da je komunikacija s javnosti jako važna. Javne rasprave poboljšavaju kvalitetu dokumenata. Nema povjerenja da će se sve obavljati kako je propisano. Autori studije će uzeti u obzir ove primjedbe. Pohvaljujem sve što se ovdje zbiva. Ne idimo u emocionalnu nego u racionalnu sferu! Javne rasprave su dobre, voditi nas trebaju do rješenja koje će zadovoljiti sve kriterije.	 A photograph showing a man in a dark suit speaking into a microphone at a public meeting. He is standing in the aisle of a room with many people seated in the background.

Melita Šivak Maznik, Kutina: Hoće li Petrokemija morati platiti sanaciju odlagališta fosfogipsa s obzirom na svoju finansijsku situaciju? Postoji li mogućnost finansijske pomoći? Odgovor (Medaković): Onečišćivač plaća, Petrokemija mora platiti. Postoji mogućnost EU sufinanciranja. Netko od javnosti se ne slaže jer da je poznat zagađivač i da tada ne može biti sufinanciranja od EU.	
Jasmin Emrić, Parlamentarna skupština BiH: Jeste li kontaktirali BiH i pozvali javnost da se uključi? Kada i koga ste pozvali ili hoćete pozvati? Zašto ste zanemarili utjecaj na BiH i broj stanovnika koji će biti pogođen? Jeste li uzeli u obzir da će BiH biti protiv ovoga te da će pokrenuti postupak međunarodne arbitraže? Jeste li procijenili utjecaj na vodozahvate na području Novog Grada? Odgovor (Medaković): MZOIP je poslao poziv u BiH. Odgovor (Jelavić): Nismo radili osobitu razliku između utjecaja na području Hrvatske i BiH jer su blizu. Utjecaj na ogradi skladišta (radiološki) je vrlo mali. Lokacija ima prednosti što se tiče podzemnih voda – to je bio jedan od kriterija pri izboru lokacija. Povišeni teren i tehničke barijere sprječavaju utjecaj na podzemne vode.	
Emir Dizdarević, direktor Agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH: Po kojim standardima ćete klasificirati otpad? Prema kojim standardima ćete pakovati otpad? Kada ćete tražiti formiranje komisije prema Euratomu? Ima li EKONERG reference za ovakve teme/ovakva područja? Odgovor (Medaković): Zbog specifičnosti pitanja (razina detalja) odgovorit će se pismeno. Odgovor (Jelavić):	

Ovlaštenik može raditi na raznim tipovima zahvata. Ja kao voditelj izrade studije imam dugogodišnje iskustvo na području nuklearne sigurnosti (Behtel, NE Krško).	
?????: Koje su buffer zone za mogućnost ekološke proizvodnje? Postoje li transkripti sa skupa s poljoprivrednicima i pčelarima? Odgovor (Masnjak): Prof. Kisić je kompetentniji za davanje odgovora. On je također bio prisutan na sastanku s poljoprivrednicima i pčelarima. Postoji izvješće s tog skupa. U biltenu za skladište u Brinju se nalaze izjave ljudi koji imaju certifikate za ekološku poljoprivredu, a žive blizu skladišta.	

Prilog 2: Zapisnik s javnog izlaganja u Dvoru

Zapisnik s javnog izlaganja

Dvor, 3.3.2016.

Javno izlaganje je u početku bilo onemogućeno javnim prosvjedom neformalne skupine građana većinom iz Petrinje, dijelom iz Dvora i susjedne BiH, koji su na javnu raspravu došli organiziranim prijevozom i pristupili s transparentima, te fizički onemogućili javno izlaganje.

Nakon protesta, započinje se s javnom raspravom:

1. Nacrt Nacionalnog programa zbrinjavanja RAO prezentira **Saša Medaković**.
2. Stratešku studiju utjecaja na okoliš zbrinjavanja RAO s provedenim komunikacijskim aktivnostima prezentira **Vladimir Jelavić, Niko Malbaša i Brigita Masnjak**.

Otvara se rasprava.

Siniša Gajić: Kažete da je to krenulo 1988. Na nekoliko mjesta se spominju mikrolokacije. Kako su nestale iz prostornog plana? Zašto Čerkezovac, on nije bio mikrolokacija? U jednom dokumentu Zavoda piše da su neke lokacije izbrisane zbog političkih utjecaja. Gdje su nestale ostale lokacije? Zašto nije razmatrano Popovo polje? Zašto Psunj i Papuk?

Malbaša: Mi smo došli do faze od 15 mikrolokacija. U PP su ušle 2 lokacije od 4 (Moslavačka i Trgovska gora). U Program prostornog uređenja RH je ušla samo Trgovska gora. Zbog nekih razloga je ocjenjena kao bolja. U zadnjih par godina je ušao Čerkezovac. U ono vrijeme je prepoznat Majdan kao preferentna lokacija. Napravljena je usporedba Čerkezovca i Majdana.

Gajić: Tko je napravio analizu? Kad je izbačena Moslavačka gora i zašto?! Pitam državu.

Malbaša: Dana je prednost Trgovskoj gori pa je ona ušla u Program PU RH. Moslavačka gora ima također dobre mikrolokacije.

Gajić: Zašto se otpad ne ostavi u Sloveniji? 20.7.2015. se sastalo povjerenstvo. Slovenci su rekli da ostavimo otpad tamo. Kolika je svota novaca da RAO ostane u Sloveniji?

Medaković: Slovenska je strana predstavila Investicijski Program odlagališta NSRAO Vrbinja, Krško. Napravili smo analizu Investicijskog programa i utvrdili ozbiljne nedostatke. On ne rješava problem institucionalnog RAO i to je rješenje skuplje.

Gajić: To je mala količina!

Medaković: Nije do količine nego do aktivnosti. Odluka nije donesena. Dužni smo napraviti analizu slovenske ponude.

Gajić: Zbog 15 m³ se radi skladište da bi se onda primilo još 1700 m³.

Medaković: Radi se o aktivnosti 10¹³ Bq.

Gajić: Zadnja razmišljanja Europske komisije su da će se RAO moći izvoziti.

Medaković: Ne, naša obaveza je da zbrinemo svoj RAO. Oni (Slovenija) su dali uvijete koje treba analizirati i donijeti odluku. Mi ćemo preko ESPOO konvencije i SEA protokola sudjelovati u PUO (procjeni utjecaja na okoliš) za odlagalište. Njihovo rješenje je jedinstveno i takvih iskustava nema; neprovjereno je. Čerkezovac ima razvijenu infrastrukturu, to je njegova prednost.

Tomislav Paunović, gradonačelnik Hrvatske Kostajnice: Bio sam na (javnoj raspravi koja je održana na) FER-u. Vjerujem u stručnjake. Ovo su bili prosvjedi; dogodio se nemili događaj. Ljudi iz Petrinje su bliže Zagrebu nego Čerkezovcu. Hrvatska vojska više nije zainteresirana za Čerkezovac. Ako je istina što govore o zanemarivom utjecaju, zašto se ne bi iskoristili gospodarski potencijali. Produljenje državnih cesta; prometnice moraju biti kvalitetne za transport. Ovdje se dozvoljava da se sije strah. Političari ubiru poene. Da li Općina Dvor nakon 20 godina može odustati od projekta?

Medaković: Ako se prekrše uvjeti, može se tražiti da se skladište makne. Odlagalište ne jer je to trajno rješenje. Prema sporazumu se može staviti takva klauzula.

Načelnik Općine Dvor: Žao mi je što se ovo desilo. Zahtjeva li skladište RAO izmjenu Prostornog plana RH?

Medaković: To je aktivni vojni objekt. PP treba mijenjati. Prvi korak je napuštanje vojnih objekata, a drugi korak je izmjena PP.

Načelnik Općine Dvor: Zahvaljujem Ekonergu kako je opisano donošenje PP u studiji. Smatram da je šteta općini Dvor već nanесena s obzirom na percepciju javnosti. Kako se to rješava u svijetu?

Medaković: Svaka država je to rješavala na svoj način. Mi smo preuzeli španjolsku praksu; vojni objekt pretvoriti u skladište. Prikupljanje novaca povezali smo s trošenjem novaca. Fond ima i ulogu agencije. Slovensko iskustvo: Institut Josef Štefan se transformirao u skladište. Za odlagalište su raspisali javni natječaj gdje je ostalo Krško.

Od početka nastojimo raditi transparentno. Prikupljaju se pitanja i nastoji na njih odgovoriti. Mi smo dužni predložiti Program i dati ga Vladi RH na usvajanje. Sve aktivnosti Fond treba osigurati da se radi prema standardima.

Što se nalazi na Čerkezovcu – za aktivne vojne objekte je pravilo da se o materijalima koji se u njima nalaze javno ne raspravlja. Ne smije se dok ne postanu civilni objekti.

Dvor, 4.3.2016.

Javna rasprava započinje prezentacijama:

3. Nacrt Nacionalnog programa zbrinjavanja RAO prezentira **Saša Medaković**.
4. Stratešku studiju utjecaja na okoliš zbrinjavanja RAO s provedenim komunikacijskim aktivnostima prezentira **Vladimir Jelavić, Niko Malbaša i Brigita Masnjak**.

Otvora se rasprava.

Edin Delić, prof., Univerzitet u Tuzli: Mislim da ova studija ima nedostataka i krivih navoda. Ne bi prošla da je bilo nekih kriterija: potresi, vode. Otpad iz NE i institucionalni otpad nisu ista stvar. Zašto ovdje? Najvažnije je pitanje. Zašto je najpovoljnija lokacija? Blizu je granice.

U pitanju javnosti prekršene su odredbe Aarhuške konvencije. Javnost ima pravo znati o svemu pa i o vojnom objektu. Tko je ovdje javnost? Javnost ima pravo sudjelovanja u postupku odlučivanja. Nisu uključeni građani Novog Grada. Ovo nije lokalni već regionalni problem. Ova studija je tehnički neadekvatna. Treba je stornirati i napraviti novu. Ovo je antihrvatski čin. Ovo će biti dugogodišnji međugranični problem.

Medaković: Ovaj proces je i napravljen da bi se moglo utjecati na dokument, zato se i zove Nacrt. Očitovat ćemo se na pismene primjedbe.

Senad Oprašić, Odjel za zaštitu okoliša u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH: Želimo da transparentnost bude potpuna. U Novom Gradu su protiv skladišta RAO blizu granice. Pregledom strategije utvrđeno je da ima dijelova koje treba posebno razmotriti. Rađeno je na temelju starih dokumenata koji su možda i zastarjeli. Kriteriji su urađeni za Hrvatsku, a ne i za BiH. Prisutnost stručnjaka iz BiH bi bila potrebna kod određivanja kriterija. Bilo bi dobro održati izlaganje u BiH. Lokalna zajednica je uglavnom protiv ovog zahvata.

Pojašnjenje kriterija za ocjenu opravdanosti ove lokacije. Jesu li izračunati rizici? Kojim metodama su izračunati? Potrebno je uključivanje stručnjaka iz BiH. Zahvaljujem na uključivanju BiH iako nije ratificirala Protokol SEA.

Medaković: Ovaj postupak je organiziran da bi se zaprimile primjedbe. Ovo je strateška studija, a za konkretne zahvate će se raditi konkretna istraživanja i provesti PUO.

Viktor Bjelić, Centar za životnu sredinu, Banja Luka (nevladina organizacija): Skladište nije isto što i odlagalište. Imamo iskustva s komunalnim otpadom pa znamo što će se dogoditi. Trebalo je uključiti stručnjake iz Slovenije i BiH. Strateška procjena bi trebala sadržavati alternativne lokacije. Razvojni koraci nisu korektni. Kao da se oni vežu samo uz zahvat. To je vrsta ucjenjivanja. RAO iz NEK će se pakovati na ispravan način. To je diskutabilno i Hrvatska ne može garantirati da će Slovenija to dobro obaviti. Mi ćemo pitanja i komentare dostaviti u pisanoj formi. 2000. su bile 4 lokacije, a danas dolazimo na svršen čin jedne lokacije.

Medaković: Dat ćemo pisane odgovore.

Jukić, Ministarstvo BiH, Unsko-sanskog kantona: Koliko ste uzeli u obzir direktive koje govore o utjecaju preko granice?

Medaković: Utjecaj preko granice je nula. Lokalna zajednica nije deklarirana. Kroz ovaj proces prepoznamo više lokalnih zajednica; tu je Općina Dvor, Sisačko-moslavačka županija... Mi moramo osigurati da je utjecaj ovakvog objekta na ogradu jednak nuli.

Klementina Karanović, načelnica Općine Majur: Mi smo od početka izričito protiv. Podržavam riječi kolega iz Tuzle i Banja Luke. Nejasan je izbor lokacije. Koji su interesi RH? Gradnja u RH ili u Sloveniji. Treba raspisati javni poziv za općine. Prilagodili ste prezentaciju u odnosu na onu u Zagrebu. Znači da ste lagali. Treba uključiti BiH. 80'tih godina planirano je veliko nuklearno skladište; bilo je više lokacija u SFRJ; niti jedna ova danas.

Medaković: Ovo je prijedlog dokumenta koji usvaja Vlada. Nisam političar, predstavljam tijelo države. Bile su lokacije za nuklearnu elektranu, to je nešto drugo.

Prepoznali smo dobre radove iz prošlosti i na njima dalje radili. Mi kao službeno tijelo RH ne možemo organizirati skupove u BiH.

Slobodan Repak: Čuo sam da je ova lokacija odabrana jer ovdje živi neobrazovano i staro stanovništvo.

Medaković: Ja tako nešto ne bih nikad izjavio niti nisam.

Slobodan Repak: Odabir lokacije Trgovske gore, je li to konačno?

Medaković: To je lokacija koja je ucrtana u PPURH, nema druge.

Slobodan Repak: Znači, ništa se ne može promijeniti?

Medaković: Lokacija se može promijeniti ako se utvrdi da je neprihvatljiva.

Slobodan Repak: Govorite nam o sredstvima iz Fonda. Što se tiče šuma, sve je izvezeno. Jeste li spremni ljetovati u Černobilu?

Medaković: Spreman sam živjeti uz ovo skladište kao što i živim. Ovakav objekt ne smije ugrožavati vašu perspektivu razvoja, pitku vodu.

Slobodan Repak: Može li lokalna zajednica promijeniti lokaciju?

Medaković: Lokalna zajednica može utjecati svojim primjedbama ako je nešto u Nacionalnom programu neistinito, pogrešno.

Dragan Šašo, vijećnik Općine Dvor (član LAG UNA): Bez lokalnog stanovništva nema odlagališta. Recite nam članak zakona na koji da se pozovemo da spriječimo da se ovo ovdje izgradi.

Miroslav Krstinić, vijećnik Općine Dvor: Rekli ste da smo mi koji se isključivo pitamo.

Medaković: Budućnost ovakvog objekta je upitna ako nema prihvatanja lokalne zajednice. Odnos je potrebno graditi.

Miroslav Krstinić, vijećnik Općine Dvor: Nigdje nije rečeno da mi možemo reći NE. Ovdje će na kraju biti odlagalište i našeg i slovenskog RAO i RAO iz Europe.

Na grafikonu piše da 1200 ljudi nema završenu osnovnu školu. Odakle vam ti podaci? (također daje primjedbu oko iskazanog broja poljoprivrednih gospodarstava).

Jelavić: Podaci su iz statistike. Što se tiče poljoprivrede to su poljoprivredna gospodarstva, a ne broj poljoprivrednika, to bi trebalo jasnije navesti.

Miroslav Krstinić, vijećnik Općine Dvor: Tko će nama garantirati da će sve napisano u studiji biti ispoštovano?

Medaković: Ne postoji nešto što je apsolutna garancija. Nepovjerenje u institucije je naša sadašnjost. U ovaj proces nismo uključeni samo mi. Iznad nas su Europska komisija i njihova inspekcija koja nas kontrolira već danas i IAEA koja također provodi kontrole. Svjestan sam da nema povjerenja i da se ono gradi.

Miroslav Krstinić, vijećnik Općine Dvor: Konkurirao sam za poljoprivredno zemljište da ga zakupim i dobio ga je netko s Pantovčaka. Nemam povjerenja u institucije.

Medaković: Garantiram da postoji novac u Fondu za lokalnu zajednicu.

Igor Kalaba, Centar za životnu sredinu Banja Luka: Pitanje povjerenja nije nešto što ide vama. Čudno mi je od vas kao stručnjaka vezano za projekte i fondove...kao neki EPP...

Medaković: Treba razlikovati dva programa; Program ulaganja u objekte i Program ulaganja u lokalnu zajednicu. Ja mogu reći što može dobiti lokalna zajednica, ali što je stvarno potrebno zna lokalna zajednica i ona daje ideje.

Igor Kalaba, Centar za životnu sredinu Banja Luka: Ta sredstva su vezana za RAO? Drugi fondovi?

Medaković: Da. Drugi fondovi nisu, ali dio sredstava 15-50% treba osigurati lokalna zajednica. Priprema dokumentacije, izrada projekata koštaju, to se može osigurati kroz ove programe.

Igor Kalaba, Centar za životnu sredinu, Banja Luka: Čudno mi je da u 20 godina nije bilo takvih projekata, a sad će odmah biti ako se prihvati RAO. Mi vam možemo pomoći oko tužbe ako se ovo prihvati.

Nikola Arbutina, načelnik Općine Dvor: Jednom sam rekao da je državni problem prebačen u dvorište Općine Dvor. Lokalna zajednica nije definirana, a svi očekuju da državni problem riješi Općina Dvor. Neka se institucije uhvate posla i daju svoje primjedbe. Tu je predstavnik Ministarstva iz BiH, a iz našeg nema. Svi zajedno možemo doći do jednog kvalitetnog dokumenta. Da li lokacija skladišta RAO mora biti određena Prostornim planom RH?

Medaković: Da, ništa se ne može graditi bez da je to definirano PPURH. Za sada je Čerkezovac vojni objekt. Kad se postane civilni objekt, tada se pristupa izmjeni PP.

Jelavić: Nismo bili u objektu. Na ovoj razini utvrđujemo da li u ovoj fazi treba reći NE. Mi na ovoj razini kažemo DA, a u daljnjim fazama će se utvrditi DA ili NE.

Igor Kalaba, Banja Luka: Koja je snaga ovoga što se ovdje iznosi? Koji su sljedeći koraci? Gdje se može vidjeti zapisnik?

Medaković: Nakon što zaprimimo sve primjedbe mi ćemo pristupiti izmjeni studije i NP-a. Sve će biti objavljeno na stranici DZRNS.

Prilog 3: Bilješka sa sastanka (međudržavne konzultacije) održanog sa Slovenijom

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I
PRIRODE

Radnička cesta 80, 10000 Zagreb

PREDMET: BILJEŠKA SA SASTANKA

Sastavila:	Tanja Šinko	Datum:	18. travnja 2016.
Prisutni iz Ministarstva zaštite okoliša i prirode RH:	Anamarija Matak, Tanja Šinko		
Prisutni iz Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost:	Saša Medaković, Sanja Krča, Marijo Medić		
Ekonerg d.o.o. Zagreb:	Vladimir Jelavić, Niko Malbaša, Brigita Masnjak		
Prisutni iz Ministarstva za kmetijstvo in okolje Republike Slovenije	Vesna Kolar Planinšič, Jure Likar		
Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost	Andrej Stritar, Igor Osojnik		
Ministrstvo za infrastrukturo Republike Slovenije	Urška Dolinšek		
Mjesto:	MZOIP; Radnička cesta 80; dvorana 3K		
Tema:	Tehničke konzultacije – Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine)		

Bilješka:

Anamarija Matak uvodno je pozdravila prisutne i ukratko izvijestila o dosadašnjim aktivnostima u postupku strateške procjene utjecaja plana na okoliš. Istaknula je da je sukladno propisima tijelo nadležno za provođenje strateške procjene utjecaja na okoliš tijelo koje donosi plan što je u ovom slučaju Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost, dok se Ministarstvo zaštite okoliša i prirode uključuje u postupak vezano za prekogranični utjecaj sukladno Espoo konvenciji.

Predlaže dnevni red:

1. Presentacija Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine)
2. Presentacija Strateške studije utjecaja na okoliš predmetnog Nacionalnog programa
3. Rasprava
4. Prijedlozi i zaključci

Ad. 1.

Saša Medaković, predstavnik Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, prezentira osnovne značajke Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine).

Vladimir Jelavić, predstavnik ovlaštenika Ekenerg d.o.o., prezentira Stratešku studiju utjecaja na okoliš predmetnog Nacionalnog programa.

Ad. 2.

Održana je kraća rasprava o prezentiranim dokumentima. Rasprava se odnosila na tehnička pojašnjenja vezana za prijevoz i pakiranje otpada, procijenjene količine otpada, trajanje skladištenja istrošenog nuklearnog goriva porijeklom iz Nuklearne elektrane Krško na području Republike Slovenije, varijanti zajedničkog odlaganja istrošenog nuklearnog goriva porijeklom iz Nuklearne elektrane Krško, pozivanju na odgovarajuće Direktive.

Ad. 3.

Prijedlozi i zaključci:

Današnjim danom provedene su tehničke konzultacije po članku 10. Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo Konvencija).

- Napraviti će se sljedeći tehnički ispravci u Strateškoj studiji:
 1. U poglavlju „Prekogranični utjecaj na Republiku Sloveniju“ u tablici na str. 213. potrebno je u desni stupac dodati da će na skladištenje istrošenog nuklearnog goriva iz NEK na teritoriju Republike Slovenije biti do kraja pogonskog vijeka, te izbrisati da će se za skladištenje u Republici Sloveniji provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.
 2. Na str. 212. u zadnjem odlomku umjesto na članak 2. Direktive, potrebno je pozvati se na članak 4. stavak 4. Direktive.
 3. U slučaju dogovora Republike Hrvatske i Republike Slovenije o zajedničkom odlaganju istrošenog nuklearnog goriva porijeklom iz Nuklearne elektrane Krško na teritoriju Republike Slovenije, analizirat će se i ta varijanta.
 4. U tablici u poglavlju 6.11. vezano za mjere zaštite okoliša, potrebno je uskladiti Stratešku studiju s Nacionalnim programom vezano za varijantu da Republika

Hrvatska preuzme i slovenski dio istrošenog nuklearnog goriva porijeklom iz Nuklearne elektrane Krško.

- Republika Slovenija će dostaviti pisane primjedbe vezano za postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine).
- Republika Slovenija će konačno mišljenje o Nacionalnom programu provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine) dostaviti 16. svibnja 2016.

U Zagrebu, 18. travnja 2016.

Vesna Kolar Planinšić, Espoo
kontakt za
Republiku Sloveniju

Anamarija Matak,
Espoo kontakt za Republiku
Hrvatsku

Prilog 4: Bilješka sa sastanka (međudržavne konzultacije) održanog s Bosnom i Hercegovinom

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I
PRIRODE

Radnička cesta 80, 10000 Zagreb

PREDMET: BILJEŠKA SA SASTANKA

Sastavila:	Tanja Šinko	Datum:	10. svibnja 2016.
Prisutni iz Ministarstva zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske:	Anamarija Matak, Tanja Šinko		
Prisutni iz Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost:	Saša Medaković, Marijo Medić		
Ekonerg d.o.o. Zagreb:	Vladimir Jelavić, Niko Malbaša		
Prisutni iz Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost	Emir Dizdarević, Zoran Tešanović		
Prisutni iz Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine	Senad Oprašić		
Prisutni iz Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju u Vladi Republike Srpske	Svjetlana Radusin		
Prisutni iz Veleposlanstva Bosne i Hercegovine	Renata Paškalj, Davorka Ištuk		
Mjesto:	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Radnička cesta 80, dvorana 3K		
Tema:	Tehničke konzultacije – Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine)		

Bilješka:

Anamarija Matak uvodno je pozdravila prisutne i predložila dnevni red:

5. Presentacija Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine)
6. Presentacija Strateške studije utjecaja na okoliš predmetnog Nacionalnog programa
7. Rasprava
8. Prijedlozi i zaključci

Nadalje je **Anamarija Matak** kratko izvjestila o dosadašnjim aktivnostima u postupku strateške procjene utjecaja programa na okoliš. Istaknula je da je sukladno propisima tijelo nadležno za provođenje strateške procjene utjecaja na okoliš tijelo koje donosi program što je u ovom slučaju Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost, dok se Ministarstvo zaštite okoliša i prirode uključuje u postupak vezano za prekogranični utjecaj sukladno Konvenciji o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo konvencija) i Protokolu o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica. Napominje da je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Ministarstvo), unatoč činjenici da takva obveza ne postoji s obzirom da Bosna i Hercegovina nije ratificirala Protokol o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica, dostavilo 10. veljače 2016. Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovina, focal pointu za Espoo konvenciju, notifikaciju sa svim pratećim dokumentima za sudjelovanje Bosne i Hercegovine u prekograničnom postupku strateške procjene Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada i zamolilo da u roku 60 dana od primitka dopisa dostave svoje eventualne primjedbe (rok do 23. travnja 2016.). Također, Ministar Dobrović je dopisom od 17. ožujka 2016. obavijestio Ministra Crnatka da će se konzultacije u prekograničnom postupku održati 18. travnja 2016. u prostorijama Ministarstva, na koje se Bosna i Hercegovina nije odazvala. Ministarstvo je zaprimilo od Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovina 22. travnja 2016. primjedbe, no nastavno na traženje Bosne i Hercegovine, rok za dostavu eventualnih dodatnih primjedbi može se produžiti do 16. svibnja 2016.

Emir Dizdarević

Napominje da Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost nije dobila poziv Ministarstva za konzultacije te da Ministarstvo nije odgovorilo na zahtjev Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost za održavanje javnih izlaganja u Bosni i Hercegovina.

Anamarija Matak

Napominje da po međunarodnim propisima nema obveze prema kojoj bi Republika Hrvatska morala održati javno izlaganje u Bosni i Hercegovini, odnosno da se komunikacija sukladno Espoo konvenciji odvija između nadležnih tijela.

Zoran Tešanović

Moli da se pojasni je li predmetni program provedbeni program ili je to strategija.

Anamarija Matak

Pojašnjava da se strateška procjena utjecaja na okoliš provodi za planove, programe i strategije koji zadovoljavaju kriterije iz Direktive a koja je prenesena u zakonodavstvo Republike Hrvatske. Strategija zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva Republike Hrvatske je donesena, ali to ne utječe na obvezu provođenja strateške procjene predmetnog programa jer je ocijenjeno (u suradnji s Europskom komisijom) da je za njega potrebno

provesti stratešku procjenu. Vezano za poziv na konzultacije, primili smo povratnicu da je poziv zaprimljen u Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine 29. ožujka 2016. i nismo naišli na odaziv. Napominje da Republika Hrvatska vezano za donošenje predmetnog programa ima obveze i rokove prema Europskoj komisiji i da je predmetni postupak strateške procjene u Republici Hrvatskoj pri kraju. Naglašava da predmetni program ne daje automatsko odobrenje za niti jedan zahvat koji se spominje u programu, niti je strateška procjena instrument kojim se odobrava realizacija zahvata. Strateška procjena je instrument sagledavanja utjecaja na okoliš pri donošenju programa na jasan i transparentan način, a procjena utjecaja na okoliš je instrument kojim se ocjenjuje utjecaj zahvata na okoliš i odobrava realizacija te uvjeti pod kojima se zahvat može realizirati. Napominje ponovo da niti jedna aktivnost predviđena predmetnim programom postupkom strateške procjene ne dobiva dozvole za realizaciju.

Emir Dizdarević

Postavlja pitanje smatra li Republika Hrvatska javnost Bosne i Hercegovine zainteresiranom javnošću u ovom postupku ili ne.

Anamarija Matak

Ponavlja da Republika Hrvatska nije imala zakonsku obvezu notificirati Bosnu i Hercegovinu, ali je upućivanjem notifikacije jasno izrazila da je odlučila voditi brigu o javnosti Bosne i Hercegovine te da uključivanjem Bosne i Hercegovine u postupak jasno smatra javnost Bosne i Hercegovine zainteresiranom stranom.

Emir Dizdarević

Napominje da Republika Hrvatska prema Arhuškoj konvenciji mora priznati javnost Bosne i Hercegovine kao zainteresiranu javnost.

Anamarija Matak

Pojašnjava da su odredbama Espoo konvencije utvrđene obveze države podrijetla te da je sukladno tim odredbama Republika Hrvatska ispunila svoje obveze.

Niko Malbaša

Ističe da je Bosna i Hercegovina ta koja mora odlučiti tko je kod njih zainteresirana javnost, a da su svi dokumenti iz predmetnog postupka strateške procjene bili dostupni i javnosti Republike Hrvatske i javnosti Bosne i Hercegovine.

Ad. 1.

Saša Medaković, predstavnik Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, prezentira osnovne značajke Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine).

Ad. 2.

Vladimir Jelavić, predstavnik ovlaštenika Ekonerg d.o.o., prezentira Stratešku studiju utjecaja na okoliš predmetnog Nacionalnog programa.

Ad. 3.

Anamarija Matak

Vezano za nejasnoće oko utjecaja predmetnog programa na ekološku mrežu, pojašnjava da je Republika Hrvatska usklađena svojim propisima s obje Direktive i da je za predmetni program proveden postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu u kojem je zaključeno da se ne očekuje značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže predmetnog programa te je on prihvatljiv za ekološku mrežu.

Moli da se zbog budućeg tijeka postupka pojasni hoće li Bosna i Hercegovina dostaviti jedno objedinjeno mišljenje s primjedbama prema Espoo konvenciji ili da Republika Hrvatska smatra da su primjedbe koje su do sada dostavljene iz nekoliko institucija Bosne i Hercegovine službeno očitovanje Bosne i Hercegovine.

Senad Oprašić

Zahvaljuje na dosadašnjim aktivnostima u postupku prekogranične suradnje. Pojašnjava da su komentari koje je Bosna i Hercegovina poslala 22. travnja 2016. poslani iz opreza pred istekom roka. Stoga zahvaljuje na produljenju roka do 16. svibnja 2016. do kojeg će Bosna i Hercegovina dostaviti svoje eventualne dodatne primjedbe. Napominje da su četiri institucije iz Bosne i Hercegovine dostavile Republici Hrvatskoj svoje primjedbe te da Republika Hrvatska pošalje svoje objedinjene odgovore na te primjedbe prema Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine koje će ih proslijediti svim uključenim institucijama.

Emir Dizdarević

Moli pojašnjenje kako će se kad krene postupak procjene utjecaja na okoliš definirati kategorija objekta te napominje da bi Bosna i Hercegovina trebala biti uključena u svim fazama.

Saša Medaković

Dodaje da je Bosna i Hercegovina predložila sklapanje sporazuma s Republikom Hrvatskom vezano za to područje te da Republika Hrvatska pozdravlja taj prijedlog. Napominje da se licenciranje objekta za radioaktivni otpad provodi prema propisima Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, te da su oni otvoreni dijeliti informacije vezane za licenciranje i sigurnost.

Senad Oprašić

Postavlja pitanje zašto nisu razmatrane i neke druge lokacije za skladištenje radioaktivnog otpada. Napominje da je Bosna i Hercegovina napravila procjenu rizika i smatra da ta lokacija ne zadovoljava uvjete te da je najnepovoljnija s stanovišta Bosne i Hercegovine u odnosu na neke druge lokacije predložene u prošlosti.

Anamarija Matak

Pojašnjava da je postupak procjene utjecaja na okoliš jasno i striktno uređen, da je to upravni postupak te da su definirane obveze i aktivnosti koje se provode. U skladu s Espoo konvencijom propisana je obveza obavješćavanja druge države, ali je i dana mogućnost neobavještenoj državi da se javi da je zainteresirana za postupak. Napominje da do postupka procjene utjecaja na okoliš slijedi još niz aktivnosti. Prilikom izrade studije utjecaja na okolišće se izvršiti detaljnija istraživanja, a Bosna i Hercegovina će se na vrijeme notificirati u skladu s Espoo konvencijom.

Senad Oprašić

Postavlja pitanje odlaže li se već sada nešto na lokaciji Čerkezovac.

Saša Medaković

Pojašnjava da je lokacija Čerkezovac aktivno vojno skladište vojske Republike Hrvatske, te da Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost nikad nije tamo dozvolio odlaganje „civilnog“ materijala.

Zoran Tešanović

Postavlja pitanje je li neophodno da lokalna zajednica da suglasnost za ovakav objekt.

Anamarija Matak

Pojašnjava da se za realizaciju zahvata skladišta mora ishoditi niz dozvola, ali iz aspekta zaštite okoliša, prije ishođenja lokacijske dozvole prethodi postupak procjene utjecaja na okoliš u kojem sudjeluje jedinica lokalne samouprave i jedinica regionalne samouprave u vidu člana povjerenstva. Šira zajednica sudjeluje u vrijeme javne rasprave. Republika Hrvatska dozvoljava mogućnost da se izda rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš iako član povjerenstva predstavnik jedinice lokalne/regionalne samouprave ima izdvojeno mišljenje da je protiv zahvata, ali uz detaljno obrazloženje.

Zoran Tešanović

Postavlja pitanje postoji li „predstudija“ vezana za predmetno skladište/odlagalište kojim se dokazalo da taj objekt ima zanemariv utjecaj na okoliš.

Anamarija Matak

Ponavlja da se utjecaj na okoliš budućeg mogućeg objekta utvrđuje u postupku procjene utjecaja na okoliš, a da je predmetna strateška studija sagledala utjecaje na okoliš na razini programa.

Vladimir Jelavić

Napominje da se u ovoj fazi donosi zaključak na temelju studija za slične zahvate, mjerenja na sličnim postojećim objektima, te da se u Republici Hrvatskoj već dugo bavi ovim problemom i rade se generičke analize.

Renata Paškalić

Zahvaljuje kao veleposlanica Bosne i Hercegovine na aktivnostima Republike Hrvatske vezano uz predmetni postupak. Ističe da je ova problematika precipirana kao otvoreno pitanje, te da osim suradnje zbog svih propisa koje je Republika Hrvatska ispoštovala, tu je i suradnja zbog dobrosusjedskih odnosa. Vjeruje da će i dalje u obje države biti spremnosti na suradnju te da se nađe rješenje za ovaj problem.

Anamarija Matak

Ističe da Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina već niz godina dobro surađuju po pitanju zaštite okoliša te da suradnja nije vezana isključivo za ovu problematiku.

Svjetlana Radusin

Zahvaljuje na svim dosadašnjim aktivnostima te ističe da je upoznata sa svim notifikacijama koje je Republika Hrvatska uputila Bosni i Hercegovini. Zanima ju termin „veto“ koji je upotrijebljen u razgovoru na što se to mislilo, kada konkretno započinje postupak procjene utjecaja na okoliš, te što se događa u slučaju da struka kaže da je lokacija Čerkezovac neprikladna.

Anamarija Matak

Pojašnjava da je procjena utjecaja na okoliš instrument kojim se može zabraniti realizacija nekog zahvata te da se na to mislilo pod terminom „veto“. Taj postupak završava na način da se utvrdi smije li se (i pod kojim uvjetima) ili ne smije realizirati neki zahvat. U slučaju da završi rješenjem da zahvat nije prihvatljiv za okoliš, on se ne može realizirati. Nadalje, studija utjecaja na okoliš je stručni dokument, povjerenstvo je sačinjeno od stručnjaka za pojedina područja i odluka koja se donosi je temeljena na struci.

Ad. 4.

Prijedlozi i zaključci:

Današnjim danom provedene su tehničke konzultacije po članku 10. Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo Konvencija).

1. Bosna i Hercegovina će do 16.5.2016. dostaviti eventualne dodatne primjedbe vezano za postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine).
2. Republika hrvatska će na sve dostavljene primjedbe dati odgovor i pojašnjenje i dostaviti ih Bosni i Hercegovini.

U Zagrebu, 10.5.2016.

Anamarija Matak,
Espoo kontakt za Republiku
Hrvatsku